

ОШО КУНДАЛИНИ И ЧАКРИТЕ

Превод от английски: Димитър Тонин, 2003

chitanka.info

1

ВЪНШНА ПОМОЩ ПРИ ИЗДИГАНЕ НА КУНДАЛИНИ

В медитативния лагер в Наргол Вие говорихте, че *шактипат* — предаването на *Божествената енергия* — означава слизване на *Божествената енергия* в медитацията. По-късно казахте, че между *шактипат* и *благодат*^[1] има разлика. Тези две твърдения изглеждат противоречиви. Моля, обяснете!

Между тези две понятия има както неголяма разлика, така и известно сходство. Фактически, тези понятия са взаимно проникващи. *шактипат* е *Божествената енергия*. Ако бъдем точни, няма друга енергия, освен божествената. В случая с *шактипат*, обаче, човек действа в качеството на медиум, посредник. Независимо от това, че в крайна сметка човекът като такъв е част от Божественото, в началния стадий личността се проявява само в ролята на посредник.

Сравнете мълния, проблясваща в небето, и електрическата светлина, осветяваща дома — по същността си те са едно и също нещо, но светлината, горяща в дома, идва чрез медиум и е напълно очевидно, че това е дело на човешките ръце.

Мълнията, избухваща по време на буря, е същата божествена енергия, но тя не е създадена от хората. Дори ако изчезне човешкият род, мълниите ще продължават да разсичат небето, а електрическите лампички вече няма да светят. *шактипат* може да се сравни с електрическа лампичка, и в този случай човек се явява медиум, посредник. *Благодатта* (Божията милост) е подобна на мълния, появяваща се без помощта на посредник.

Човекът, достигнал такова енергийно ниво, когато той непосредствено влиза в съприкосновение с Божественото, може да изпълнява функцията на медиум, защото в този случай той е подходящото средство, по-добрият водач от вас. Първо, той е запознат с тази енергия и с начина, по който тя действа. Чрез него тази енергия

може бързо да проникне във вас. Вие въобще не сте готови за среща с нея, а този човек е напълно зряло и закалено средство. Ако енергията влезе във вас чрез такъв посредник, това става свободно и леко, тъй като той е умел водач.

Второ, такъв човек е тесен канал, от който вие можете да получите енергия, но само в съответствие с вашите индивидуални възможности. Ако се намирате в осветен дом, можете да четете, тъй като тук светлината се поддава на регулиране. При избухването на мълния обаче е безполезно да се чете, защото това електричество не се поддава на контрол.

Затова ако случайно човек се окаже в положение, когато *благодатта* слиза в него, или неочаквано възниква ситуация, когато с него се случва *шактипат*, а водачът не е редом с него, напълно вероятно е такъв човек или да си загуби ума, или тялото му да бъде сериозно увредено. Слизащата енергия може да се окаже твърде много, а способността ви да я овладеете — твърде малка. В такъв случай човекът ще бъде напълно разбит. И тогава, невиджданото до момента наслаждение и радост, ще станат непоносимо болезнени.

Може да се даде такъв пример: човек, който дълги години живее в тъмнина, внезапно излиза на ярка дневна светлина. Какво се случва? За него тъмнината се сгъстява още повече, бедният просто няма да е в състояние да види слънчевата светлина. Очите му са придобили способността да виждат в тъмното, затова не ще издържат яркостта на слънчевите лъчи и ще се затворят.

И все пак, понякога възниква такава вътрешна ситуация, когато неограничената божествена енергия слиза във вас, но резултатът може да се окаже фатален, разрушителен, ако не сте готови. Хванати сте натясно, затова случващото се, се оказва нещастие, бедствие. Да, Божията милост, *благодатта* също може да причини вреда и да донесе разрушения.

Относно *шактипат*, тук е налице възможността случайността да се сведе до минимум, почти до нула, защото в тази ситуация присъства човек, изпълняващ функцията на медиум, посредник. Преминавайки през медиума, енергията става мека и нежна, медиумът регулира нейната интензивност. Той предава такова количество енергия, което вие можете да понесете без труд. Но не забравяйте, че медиумът е само посредник, средство, а не източник на тази енергия.

Затова ако човек твърди, че извършва предаване на енергия, той се заблуждава. Представете си, че електрическата лампа заяви, че именно тя създава светлината. Само на основанието, че светлината винаги се излъчва с нейна помощ, лампата може да си въобрази, че е творец на светлината. Но тя не е първичен източник на светлината, а само медиум, посредник за нейното проявление. Затова човек, твърдящ, че може да *прави шактипат*, е в плен на същата илюзия, както и лампичката.

Предаваната енергия винаги е Божествена. Но когато средство за нейното предаване е човек, тогава я наричаме *шактипат*. При отсъствие на посредник внезапното слизване на енергията може да причини вреда. Но ако човекът е чакал достатъчно дълго, ако е медитирал с неограничено спокойствие, тогава *шактипат* също може да се прояви във формата на *Божествена благодат*. Няма посредник, но не ще се случи и нещастие. Неговото дълго очакване, неговото безгранично търпение, неговата непоколебима преданост, неговата несъкрусима решителност ще породят способността да приеме безкрайното. И в този случай няма да има нещастие. Тогава, това може да се случи по два начина — чрез посредник-медиум или без него. В отсъствието на посредник човек ще усети това не като *шактипат*, а като *благодат*.

Ето в това е сходството и различието между тези две понятия. Лично аз отдавам предпочитание на *благодатта*. Според възможностите най-добре е да минеш без участието на посредник. Но в едни случаи това е приемливо, в други — не. Затова, за разлика от определена категория хора, стремящи се към вечен живот, някои могат да станат посредници, за да пренасят за други *Божествената енергия*. Но посредник може да бъде само този, който вече не е индивидуално его. В този случай възможността за риск се свежда почти до нула, тъй като този човек, ставайки посредник, не става гуру — не съществува никакъв човек, никаква личност, която може да стане гуру. Добре разберете тази разлика.

Обявявайки себе си за гуру, човек играе тази роля по отношение на вас. Когато той става посредник, той прави това във взаимодействието с цялостното съществуване. Тогава той няма никакво отношение непосредствено към вас. Разбирате ли разликата?

В нито едно състояние, предизвикано от взаимодействието с вас, не може да съществува такова нещо. Затова истински гуру е този, който никога не става такъв. Именно по този начин може да се определи *садгуру* — **Учител** — този, който не е станал гуру. А последното означава, че всички, които се наричат гуру, не притежават качествената квалификация на Мастър. Нищо не свидетелства за по-голяма дисквалификация, от провъзгласяването за гуру, тъй като това говори за наличието на егото в тази личност, което е опасно само по себе си.

Ако човек внезапно достигне състоянието на пустота, вакуум, в което егото се разтваря напълно и изчезва, той е готов да стане медиум, посредник. Тогава редом с нас, в негово присъствие, без ни най-малка опасност за нас може да се случи *шактипат*. В този случай нито за вас, нито за посредника, чрез когото протича енергията, не възниква никаква опасност.

И все пак аз предпочитам *благодатта*. Когато егото е умряло и човек повече не е индивидуалност, личност — когато тези условия са изпълнени, тогава *шактипат* става почти *благодат*.

Ако човек в такова състояние повече не е личност, тогава *шактипат* много прилича на *благодат*. Тогава дори само присъствието на такъв човек може да породви преживяването на Божественото. Такъв човек изглежда съвсем обикновено, но в действителност той е станал едно със Съществуването, с Божественото. Казано по друг начин, той е станал ръката, която Божественото е протегнало към вас, при това той е тук, съвсем близо. Такъв човек напълно се превръща в инструмент на Божественото. Ако той, притежавайки това ниво на съзнание, говори от първо лице, ние обикновено неправилно го разбираме като егото. Казвайки „аз“, той подразбира Висшия Аз, но ние трудно разбираме неговия език.

Затова Кришна е могъл да каже на Арджуна: „Остави всичко и предай себе си на мен“. Хиляди години ще размишляваме над това, каква е тази личност, която казва: „Предай себе си на Мен“. Подобно твърдение изглежда свидетелства за наличието на егото. Но този човек, тази личност може да го каже толкова просто, защото той повече не е егото. Сега неговия „Аз“ е протегнатата ръка на Този, който стои зад него, казвайки: „Предай себе си на мен, Единния“. Думата „Единен“ е безценна. Кришна казва: „Предай себе си на мен — Единния“. „Азът“

никога не е единен — той е множествен. Кришна говори от такова място, където „аз“ е станал единен, а това вече не е езикът на егото. Именно затова в заявлението на Кришна виждаме егоизъм, но подобно мнение е погрешно. Винаги съществуват два възгледа за нещата: първият — от нашата собствена гледна точка, в която ние сме подложени на самоизмама; вторият — от гледна точка на Божественото, където заблужденията са невъзможни. Именно затова нещо може да се случи чрез личност, подобна на Кришна, в която не е останало място за индивидуално егото.

На периферията разликата между *шактипат* и *благодат* е огромна, но в центъра тя почти изчезва. Аз отдавам предпочитание на тази област, където трудно може да се постави граница между *шактипат* и *благодат*. Само тя е полезна, само тя има цена и значение.

Един китайски монах с голяма радост празнувал рождения ден на гуру. Хората се чудели чий рожден ден отбелязва, след като по-рано винаги твърдял, че никога не е имал гуру, тъй като не се нуждае от учител. За какво тогава е това празнуване? Монахът ги молил да не му задават въпроси, но хората продължавали да настояват: „Днес е Денят на Гуру. Но нима ти имаш Гуру?“ Монахът отвърнал: „Не ме затруднявайте. Кажете благодаря, че още не съм се разсърдил.“

Но колкото повече запазвал спокойствие, толкова повече те настоявали: „За какво става дума? Какво празнуваш? — нали днес е Ден на Учителя, а нима ти имаш Учител?“ Монахът отвърнал: „След като сте толкова любопитни, трябва да ви отговоря. Днес си спомних за един човек, който някога отказа да бъде мой гуру, защото ако тогава ме бе приел за ученик, щях да се отклоня от Пътя. Спомням си, че му бях сърдит, но сега с огромна благодарност съм готов да се поклоня пред него. Ако този мъдрец бе пожелал, той би станал мой гуру, защото аз сам го молах за това, но той отказа“.

Хората се удивили още повече: „Защо тогава му благодариш, след като ти е отказал?“

Монахът отвърнал: „Достатъчно е да кажа, че като не стана мой гуру, този човек направи за мен това, което не е по силата на нито един учител. Така моята благодарност към него се удвоява. Ако се бе съгласил, двамата щяхме да започнем нещо да даваме и да получаваме. Аз щях да докосна нозете му, предлагайки своето благоговение и

преданост, и тогава сделката щеше да бъде сключена. Но той не се нуждае от почит и не стана мой гуру. Затова съм му задължен двойно. Това, което той направи, беше абсолютно едностранно действие — той даде, а аз не можах да му се отблагодаря, защото не ми остави ни най-малък шанс.“

В подобна ситуация изчезва всякаква разлика между *шактипат* и *благодат*. Колкото по-голяма е разликата, толкова по-далече стой. Колкото е по-малка, толкова по-добре. Затова отдавам такова голямо значение на *благодатта*. В деня, в който *шактипат* дотолкова се доближи до *благодатта*, че е невъзможно да се долови разликата между тях, знайте, че е настъпило истинското събитие. Когато електричеството в дома ви наподобява безпрепятственото и естествено електричество на мълнията в небето и стане част от безкрайната енергия, в този момент ще разберете, ще случващата се *шактипат* е равнозначна на *благодат*. Запомнете думите ми.

Вие говорихте, че или вътрешната енергия се издига към Божественото, или Божествената слиза, сливайки се с вътрешната. Казахте, че първото е издигане на *Кундалини*, а второто — *Божествената благодат*. После подчертахте, че когато спящата вътрешна енергия се срещне с мощната енергия на *Безкрайното*, възниква взривът на *самадхи*. Задължителен ли е съюзът на събуждащата се *Кундалини* и *благодатта* за *самадхи*! Издигането на *Кундалини* към сахасрара__ подобно ли е на това, което се случва при слизането на *благодатта*?__

Взривът никога не настъпва само благодарение на едната енергия. Взривът е обединение на двете енергии. Ако взривът бе възможен само с участието на единия компонент, той би се случил много отдавна.

Например, ако вземем кибритена кутийка и поставим до нея кибритена клечка — те могат да лежат една до друга безкрайно дълго време, но пламък няма да се появи. Не е важно колко е малка дистанцията помежду им — половин сантиметър или още по-малко — нищо няма да се случи. За взрива е нужно триене, докосване на двете съставляващи. Само тогава ще можете да получите огън. Пламъкът е

скрит в двата предмета, но е невъзможно да бъде получен само с помощта на единия от тях.

Взривът настъпва, когато се срещнат двете енергии. Затова, спящата вътрешна енергия на човека, трябва да се издигне до *сахасрара* и тогава става възможен взривът, обединението. Този съюз се осъществява само на нивото на *сахасрара*. Вашите врати са затворени, а слънцето свети отвън. Светлината остава от външната страна на вратите ви. Вие се движите вътре в дома си, нагоре по стълбата, към вратата, но не се срещате със слънчевата светлина. И само щом отворите вратата, вие докосвате светлината.

И така, крайната точка на *Кундалини* е *сахасрара*. Това е вратата, зад която ни очаква *благодатта*. Божественото винаги ви очаква зад тази врата. *Вие* не сте на вратата, вие все още сте далече вътре. Именно вие трябва да се приближите. Именно тук се случва обединението и то приема формата на взрив. Това събитие се нарича взрив, защото егото веднага изчезва; вие повече не съществувате. В резултат на взрива кибритената клечка изгаря, но кибритената кутийка продължава да съществува. Кибритената клечка, която сте вие, се превръща в пепел и се слива с безформеното. В това, което става, вас вече няма да ви има. Вие сте изгубени, разбити и разсеяни, *вас* вече ви няма. От този момент вие не сте вече този, който сте били зад затворената врата. Всичко, което е било ваше, е изгубено. Остава само Този, който чака пред вратата, а вие се превръщате в негова част. За това не сте достатъчни само вие. За такъв взрив ви е нужно да се издигнете нагоре към безкрайната космическа енергия. Спящата вътрешна енергия, трябва да се пробуди и да се издигне към *сахасрара* — там, където винаги чака космическата енергия. Пътуването на *Кундалини* започва от вашия спящ център, а завършва на границата, отвъд която *вие* изчезвате.

И така, съществува една граница, физическата, която ние приемаме като нещо разбиращо се от само себе си. Но тази граница не е толкова съществена. Ако ми ампутират ръката, за мен тази разлика няма да е много голяма. Ако ми ампутират крака, тялото няма да страда силно, защото аз ще съществувам както по-рано. Тоест аз ще остана, независимо от измененията, извършващи се в рамките на границите. Дори лишен от уши и очи, аз все още оставам, съществувам. Затова вашата истинска граница не е ограничена от

формата на физическото тяло; вашата истинска граница е *сахасрара* — този център, зад чиито граници вие прекратявате съществуването си. Само излизайки зад пределите на тази граница вие изчезвате — вие просто не можете да останете.

Кундалини е вашата спяща енергия. Нейната граница се простира от сексуалния център до короната на главата. Именно затова ние постоянно си даваме сметка за възможността да не се отъждествяваме с различните части на тялото си, но не можем да се освободим да не се отъждествяваме с нашето лице, глава. Лесно е да се признае, че аз не съм ръката, но е трудно, виждайки се в огледалото, да твърдим: „Аз не съм това лице“. Лицето и главата са само границата. Следователно, човек е готов да загуби всичко, но само не и своя интелект, своя ум.

Веднъж Сократ говорил за удовлетвореността, удоволствието, утвърждавайки, че то е огромна ценност. Някой се заинтересувал дали той ще предпочете да остане неудовлетвореният Сократ или да стане удовлетворена свиня. Сократ отвърнал: „За мен е за предпочитане неудовлетворения Сократ, защото свинята не се досеща дори за своето удовлетворение, докато неудовлетвореният Сократ в крайна сметка осъзнава своята неудовлетвореност.“ Сократ искал да каже, че човек е готов да се раздели с всичко, само не и със своя интелект — дори ако този интелект е неудовлетворен.

Интелектът, умът също се намира редом със *сахасрара*, седмата и последна чакра. Справедливо е да се каже, че ние имаме две граници. Първата е сексуалният център. Под него започва светът на природата. На нивото на съзнанието на сексуалния център няма разлика между растителното и животинското царство и човека. Този център, е крайният предел за света на природата, докато за човека той е първата точка, отправния пункт. Когато напълно се отъждествяваме с нивото на съзнание на сексуалния център, ние също сме животни.

Втората наша граница е умът, интелектът. Той е редом с границата, отвъд чиито предели се намира Божественото. Ние повече не сме самите себе си отвъд тази точка — след нея ние се превръщаме в Божественото. Това са двете граници, между които се движи нашата вътрешна енергия.

Резервоарът, в който спи цялата наша енергия, е разположен редом със сексуалния център. Именно затова, 99 процента от човешките мисли, сънища и постъпки, се въртят около този резервоар.

Не е важно какво ниво е достигнала културата и какви фалшиви предлози намира обществото — целият човешки живот, е съсредоточен около този център. Печелейки пари, човек го прави заради секса. Ако строи дом, то е заради секса. Когато печели престиж и обществено положение, то отново е заради секса. Коренната причина на цялата човешка дейност е секса.

Тези, които разбират, говорят за две цели — секс и **освобождение**. Другите две цели — **благосъстояние и религия** — са само средства. Сексът черпи ресурсите си от благосъстоянието. Следователно, колкото по-сексуална е ерата, толкова по-силно е ориентирана към материален разцвет. В епохата на настойчиво търсене на освобождение по-ясно и по-дълбоко се проявява жаждата за религиозното познание. Религията е средство, подобно на материалното благополучие. Ако се стремите към освобождение, религията ще стане ваше средство. Ако търсите сексуално удовлетворение, вашето средство е материалното благополучие. И така, съществуват две цели и две средства — защото ние имаме две граници.

Отбележете, че между тези два полюса няма място за отдих, просто няма къде да спреш. Мнозина се оказват в затруднение, ако в тях не възникне стремежът към освобождение, но едновременно с това са станали противници на секса. Тяхното положение действително е ужасно. Те се отделят от сексуалния си център, но не желаят да се приближат до центъра на освобождението. Такива хора се терзаят от съмнения и неувереност, а това е много тежко, невероятно болезнено, истински ад. Те изпитват постоянен дискомфорт, вътрешно раздвоение и хаос.

Задържането на средата на Пътя, не трябва да се смята нито за правилно, нито за естествено, нито за изпълнено със значение. Например, виждаме човек, който се изкачва по стълба и внезапно спира на средата. Правилно е да му кажем: „Направи едно от двете — или продължавай нагоре, или се спусни надолу, защото стълбата не е дом — да спиращ на средата на пътя е безсмислено.“ Няма безполезен човек от този, който спира на средата на пътя. Всичко, което той иска да предприеме, може да го направи или на върха на стълбата, или в основата ѝ.

Образно казано, гръбначният стълб е нашата стълба, а всеки прешлен е стъпало. *Кундалини* се издига от най-ниския център и достига до най-високия. Ако достигне горния център, взривът е неизбежен. Ако остане най-долу, тя несъмнено приема формата на сексуално разтоварване, еякулация. Тези две положения трябва добре да се изяснят и разберат.

Ако *Кундалини* е в най-долния център, изхвърлянето на сексуалната енергия е неизбежно. Ако достигне върха — взривът определено се случва. По своята същност и двете явления са взрив. И двете изискват присъствието на втори участник. За сексуалното разтоварване вторият участник е необходим, дори партньорът да е въображаем. Но в дадения случай се изхвърля не цялата ваша енергия, защото това е само началният, отправен пункт на вашето съществуване. Вие сте повече от това, вие сте отишли по-далеч. Животните са напълно удовлетворени в тази точка и следователно не търсят освобождение. Ако имаха възможност да пишат, биха записали в своите книги само две цели, достойни за усилие — благосъстояние и секс, като благосъстоянието е изразено във форма, приемлива за животинския свят. Тогава физически по-силното животно ще се окаже по-богато. То ще победи останалите в борбата за секс, ще събере около себе си десет женски животни, а това също е една от формите на материално благополучие. Излишната тлъстина под кожата на животното е признак за неговото благосъстояние.

Така и човешкото богатство също може във всеки един момент да се превърне в тлъстина. Владетелят може да се заобиколи от хиляди жени. Някога имуществото на мъжа се изчислявало в количеството жени, които той издържал. Ако мъжът е беден, как той може да осигурява четирите жени, разрешени на мюсюлманина? Много по-късно били формулирани съвременните критерии за степен на осигуреност — като образование и банкова сметка. Някога единственият критерий за нивото на материално благополучие бил количеството жени. Затова и когато се превъзнасят достойнствата на легендарните герои, задължително се посочва огромен брой, често далеч от истината, на техните жени.

Да споменем например 16 000 жени на Кришна. По времето на Кришна не е съществувал друг начин да бъде подчертано неговото величие. „Ако Кришна е толкова велик, колко трябва да са неговите

жени?“ Оттук е разбираем измисленият брой от 16 000, който по това време е правел огромно впечатление — тогава хората, населяващи планетата, са били много по-малко. В Африка дори и днес съществуват съобщества, състоящи се само от трима души. Затова ако им кажете, че някой има три жени, на всеки от тях толкова количество ще се види невероятно, защото тяхното разбиране не се простира отвъд цифрата три.

В сексуалната сфера се изисква присъствието на партньор. Но ако втория го няма, можем да си въобразим неговото присъствие и това ще даде нужния ефект. Оттук е мнението, че присъствието на Бог дори във въображението осигурява възможността за взрива. Оттук черпят своето начало традициите *бхакти*, пътят на предаността, в който въображението се използва като средство за взрив. Ако еякулацията е възможна чрез въображението, тогава защо по същия начин да не може да се възпроизведе енергийният взрив в *сахасрара*!

Изглежда така, че това увеличава възможността за среща с Господ чрез въображението. Но в действителност това е изключено. Еякулацията е възможна с помощта на въображението, защото подобен опит вече е реален, следователно него можеш да си въобразиш. Но ако никога не сме се срещали с Бога, не можем да си го въобразим. Ние сме в състояние да си представим само това, което вече ни се е случвало.

Човек, изпитал определен вид удоволствие, винаги може да се върне в него, да го възкреси в паметта си и отново да му се наслади. Глухият по рождение няма да чуе нищо и насън, колкото и да се опитва. Той не е в състояние да си въобрази звук. Точно така и слепият не си представя какво е светлината. Но ако човек загуби зрението по време на живота си, той винаги може да го види в мечтите си. Още повече — сега той вижда светлината само в мечтите и сънищата си. И така, може да си въобразим само нещо преживяно, но не можем да си представим нещо, което никога не сме изпитвали.

Ние нямаме опита на взрива, следователно тук въображението не ни помага. Трябва действително да излезем отвътре и тогава истинското събитие ще настъпи. *сахасрара чакра* е вашата пределна граница, зад която вие завършвате.

Както вече казах, човекът е стълба. В този контекст се вписва и изказването на Ницше: „Човекът е мост между две крайности“.

Съществуват две полярности — едната принадлежи на природата и е безкрайна, другата е Божествена и също е безкрайна. Човекът е мост, разпрострян между тях. Следователно, човекът съвсем не е пристанище за отдых. Трябва да се върви или напред, или назад. Върху моста не може да се построи дом. Този, който се надява да се устрои уютно върху моста, го очаква жестоко разочарование, защото мостът не е подходящо място за живот. *Той е предназначен за преход от едната страна на другата.*

Във Фатехпур Сикри Акбар се опитал да създаде храм на всички религии. Той мечтаел за единна религия, която нарекъл *Дин-и-Илла*, квинтесенцията на всички религии. Над вратата на храма било изсечено изречението на Исус Христос: „Моето Царство не е от този свят“. Спасителят искал да каже, че този свят е само временно пристанище, а не роден дом. Можеш да се скриеш тук временно, но не можеш да останеш завинаги. Това е само място за глътка въздух по време на продължително пътешествие. Това е временна спирка, където можеш да прекараш нощта, а на сутринта отново да тръгнеш на път. Тук е нашето убежище за отдых през нощта, но с първите слънчеви лъчи го напускаме. И друга цел няма. Ние не ще останем тук завинаги.

Човешкото същество е стълба, която трябва да се преодолее. Затова ние хората винаги пребиваваме в състояние на напрежение. Да се каже, че сме напрегнати, не е съвсем правилно — по-скоро човек е самото напрежение. Мостът винаги е напрегнат. Именно благодарение на това напрежение той е мост — това, което е полегнало между двете крайности. Човекът е неизбежно напрежение. Следователно, той никога не пребивава в състояние на покой. Когато заприлича на животно, той може временно да изпита покой, но пълният покой се достига само когато се разтвори в Божественото. Напрежението отслабва, когато човек се оприличава на животно. Тогава той се спуска от стълбата и се оказва на земята — на място, което му е познато вече от хиляди животи. Стремейки се да се освободи от всички сложности, свързани с напрежението, човек търси освобождение в секса или родствени преживявания — алкохол, наркотици, т.е. в това, което може да му донесе временна забрава. Но в такава състояние може да се пребивава само ограничено време. При цялото му желание, в него не може да се остане вечно. Дори най-глупавият от нас пребивава само кратковременно на животинското ниво.

Човек, извършил убийство, прави това в момент, когато става животно. Нашето превръщане в животно, в известен смисъл напомня скок — за миг човек се издига в небесата, след това отново се спуска на земята. Затова дори най-отявленият негодник не остава такъв вечно, това е невъзможно. Той е ужасен само в отделни моменти, а през цялото останало време е като повечето хора. За миг той постига комфортно състояние, защото изпада обратно на позната територия, където няма никакво напрежение. Именно затова вие няма да откриете напрежение в животните. Погледнете в очите им — никакво напрежение. Животните не си загубват ума, не извършват самоубийства, не страдат от сърдечни болести. Но ако попаднат в робство при човека — като теглова сила или като домашни любимци — обстоятелствата се променят. Когато човек се опитва да прекара животните през моста, тогава започват усложненията.

Бродещото куче, влизайки в дома, ще ходи там, където му харесва, но домашното куче прави това, което му нареди стопанинът. Домашното куче се приобщава към човешкия свят, оставяйки назад своя свят. То е пресякло границата, вкарвайки самото себе си в беда. Оставайки животно, то се подлага на напреженията на човешките същества. Следователно, такова животно постоянно е в състояние на стрес и с радост чака нареждане да излезе от стаята.

Човек може да се върне в животинското състояние само за кратко време. Именно затова казваме, че всички наши радости са мимолетни. Опитваме се да намерим щастие в животинското състояние, но не можем дълго да останем в него. Трудно, ако не и невъзможно, е да се върнем към предишното ниво на нашето съществуване. Ако искате да се върнете във вчерашния ден, можете да затворите очи и да повикате неговия образ — но колко дълго ще продължи това? Отваряйки очи, вие ще откриете себе си там, където сте в настоящия момент.

Не можете да се върнете назад. Възможно е само краткотрайно връщане, след което веднага настъпва разкаяние. Следователно, всички мимолетни краткотрайни удоволствия на свой ред пораждаат съжаление. У вас остава усещането, че всички ваши усилия са били напразни, но след няколко дни забравяте за това и отново правите същата грешка. Мимолетната радост може да бъде достигната на животинско ниво, но вечната радост е достъпна само след сливане и разтваряне в Божественото. Това пътешествие трябва да бъде

завършено вътре във вашето собствено същество. Трябва да пресечете моста от единия до другия край. Само тогава е възможно второто събитие.

Аз смятам секса и *самадхи* за еквивалентни понятия. Това мнение има своята причина. Действително, само тези две събития, могат да се смятат за еквивалентни. В секса се намираме в единия край на моста — на най-долната степен на стълбата, където сме единни с природата. В *самадхи* пребиваваме на другия край на моста — на върха на стълбата, където сме единни с Божественото. И в двата случая възниква съюз, единение.

Двете събития по определен начин са взривове. И в единия и в другия случай вие загубвате себе си: в секса — за миг, в *самадхи* — завинаги. В двата случая вие достигате изхода. Първият — много кратък взрив, след който отново изкрystalизирате, тъй като там, където сте отишли, е много ниска степен — връщането към нея за дълго време е невъзможно. Но щом се слееете с Божественото, рекристализацията е изключена.

Връщането е невъзможно. Това е като възрастен човек да облича бебешки дрехи. Вие сте станали едно с Абсолюта, затова повече не можете отново да се превърнете в индивидуалност. Сега индивидуалният „аз“ е станало такова незначително място, че вие не можете да влезете в него. Дори ви е трудно да си представите как можете да пребивавате в него. Тук свършва проблемът с индивидуалността.

За да настъпи взрив, вашето вътрешно пътешествие трябва да достигне *сахасрара* и там да се срещнете с *Божествената енергия, благодатта...*

Трябва да поясня, защо наричаме този център *сахасрара*. Такива термини не са случайни, макар езикът да се развива произволно чрез постоянната употреба на облечени в думи понятия. Ние използваме думата „врата“ — но всяко друго название е напълно приемливо за обозначаване на даден обект. В света има хиляди езици, следователно, хиляди думи са в състояние да предадат същия смисъл. Но ако обектът не е случаен, тогава във всички езици откриваме сходство. И така, значението на думата „врата“ носи в себе си следния смисъл — това, през което влизат и излизат. Затова във всички езици думата, използвана за обозначаване на вратата, има еднакъв смисъл, тъй като

това е част от опита, а не просто съвпадение. В думата, е заложена идеята за пространство, през което е възможно влизане и излизане.

По подобен начин и смисълът на думата *сахасрара* се е наложил в резултат на опита — тази дума съвсем не е случайна. Щом този опит настъпи във вас, внезапно възниква усещането, че вътре във вас едновременно се разтварят хиляда цветя. Ние казваме „хиляда“, подразбирайки безкрайно множество. Правим сравнение с цветята, защото това събитие напомня цъфтене. Нещо вътрешно, което е било затворено, се е разтворило подобно на цвят. Разцъфват не само едно или две неща — разцъфва безкрайно множество, цялото ваше същество.

Затова, е напълно естествено такова събитие да се нарече разтваряне на „хилядолистния лотос“. Виждали ли сте как се разтваря лотосът под сутрешните слънчеви лъчи? Наблюдавайте внимателно. Приближете се към езерото и наблюдавайте мълчаливо как лотосът бавно разтваря цветовете. Тогава ще можете да си представите какво чувство възниква, ако по подобен начин в главата ви се разтваря хилядолистен лотос. Макар и отдалечени, вие можете да си представите това събитие.

Има още един прекрасен опит — сексът. Този, който потъва дълбоко в секса, също усеща това цъфтене, но този опит е твърде краткотраен. Нещо се разтваря вътре, но почти веднага се затваря.

Но между тези два опита съществува разлика. При опита със секса цветето се усеща като отварящо се надолу, при *самадхи* листенцата се разтварят нагоре. Тази разлика може да бъде открита само при преминаването през двата опита. Напълно естествено цветето, разтварящо се надолу, ви свързва с долната сфера на реалността, докато цветето, разтварящо се нагоре, ви свързва с висшата сфера. Това цъфтене не е нищо друго, а разтваряне, което ви прави възприемчиви към друга реалност.

Отваря се врата, през която нещо влиза във вас, за да настъпи взрив. За взрива вие трябва да се издигнете към *сахасрара*, а там Някой винаги ви очаква. Не е правилно да се казва, че някой идва, щом достигнете *сахасрара*. Някой вече е там, Той чака, когато вие се издигате вътре.

Разкрива ли се *Кундалини* в *сахасрара* само с помощта на *шактипат*? Само тогава ли е възможен взривът? Ако това е така, това не означава ли, че *самадхи* е възможно да се достигне с помощта на някой друг?

Добър въпрос. Трябва добре да разберете това. В съществуването, в живота няма нито едно събитие толкова просто, че да можеш да го разбереш само от една страна. Всяко събитие трябва да се разглежда в много измерения. Например, ако ударя с брадва по вратата и тя рухне, мога да твърдя, че това се е случило в резултат на удара. Подобно твърдение би било справедливо в смисъла, че ако не я бях ударил, вратата би останала цяла. След това със същата брадва мога да ударя по друга врата, но брадвата може да се счупи и вратата да не рухне... След това към нашето знание добавяме още един фактор — когато ударих първата врата и тя рухна, това стана не само благодарение на брадвата. Вратата бе готова да рухне. Може би се е износила, загубила е здравината си, но независимо по каква причина, вратата е била готова да се отвори. Следователно, в случилото се вратата има същата роля, както и брадвата. В единия случай брадвата удря и вратата рухва, в другия — брадвата се счупва и вратата не се отваря.

Затова, ако по време на *шактипат* нещо се случва, това не е само благодарение на *шактипат*. Втората страна, медитирацията, е вътрешно събран, готов, и в дадения случай и най-малкият тласък ще даде резултат. Ако такъв тласък не бе даден на медитирацията чрез *шактипат*, може би щеше да е нужно още известно време, за да достигне *сахасрара*. Следователно, *Кундалини* достига *сахасрара* не само благодарение на *шактипат*. Работата е само в съкращаването на времето — нищо повече. Медитирацията ще достигне във всеки случай.

Да предположим, че аз не ударя по вратата, но тя е вече толкова износена, че всеки миг ще падне — тогава тя може да падне дори от най-малкото подухване на вятъра. Но дори ако утихнат всички ветрове, вратата все пак ще падне под тежестта на времето. И тогава ще бъде трудно да се обясни как и защо е паднала. Но през цялото време тя е била готова да падне. Така че в основното цялата разлика е само във времевия промеждутък.

Например, Свами Вивекананда е бил посетен от проблясъка на Божественото в присъствието на Рамакришна. Ако само Рамакришна беше причина за случилото се с Вивекананда, тогава това можеше да се случи и с всички други, идвали при него. Рамакришна е имал стотици ученици. Ако единствената причина беше само Вивекананда, това можеше да се случи много по-рано. Преди да дойде при Рамакришна, Вивекананда посетил мнозина, но нищо не се случило. Следователно, Вивекананда е бил посвоему готов, а Рамакришна посвоему способен.

Когато такава готовност и такава способност се срещнат в определена точка, времевият интервал на случващото се, се съкращава. Можеше да се случи така, че Вивекананда да не срещне Рамакришна в този момент и това велико събитие да се случи след година, след две, или в следващия му живот, или след десет живота. Времето не е толкова важно. Ако човек е готов, рано или късно събитието се случва.

Обаче времевият промеждутък може да бъде съкратен. Много важно е да се разбере, че времето е фикция, подобие на сън, следователно то няма цена. Работата е там, че времето е феномен, толкова подобен на сън, че то няма никакво значение. Вие можете, задремвайки за минута, за толкова кратко време да видите в съня си в най-дребни подробности целия си живот, започвайки от детството до старостта. Но когато се събудите, вие с труд ще повярвате, че подобен сън е продължил не повече от минута. Работата е там, че по време на сън е друга времевата продължителност. По време на сън за един миг могат да настъпят множество събития, следователно, времето е илюзия.

Съществуват насекоми, които се раждат на сутринта, а вечерта вече умират. Ние ги съжаляваме: „Нещастни създания!“ — но не знаем, че за този кратък промеждутък от време те преживяват целия си живот в неговата пълнота — преминават през всичко, за което на нас са ни нужни седемдесет години. Няма никаква разлика — тези насекоми строят свой дом, намират спътник в живота си, създават потомство, воюват със себеподобните и дори достигат състояние на *саняс* — и всичко това за дванадесет часа. Но те имат друго възприятие за времето. Ние ги съжаляваме, мислейки си колко е кратък животът им, а те може би съжаляват нас, че ни трябва цели седемдесет години

за това, за което на тях са им достатъчни дванадесет часа. Колко ли скучни им изглеждате?

Времето зависи от ума — то е ментална постановка.

Продължителността на времето се колебае в зависимост от състоянието на ума. Когато сте щастливи, времето се съкращава, тече по-бързо. Ако имате неприятности или страдате от някаква болка — тогава времето продължава много дълго. Ако сте край смъртния одър на свой родственик, нощта изглежда, сякаш никога няма да свърши и слънцето повече няма да изгрее.

Скръбта удължава времето. Вие тъгувате и толкова много искате времето да тече по-бързо. Колкото по-силно го желаете, толкова по-бавно тече то, защото този опит е относителен — всъщност времето тече със своята обичайна скорост. Влюбеният чака и не дочаква своята възлюбена, струва му се, че тя е твърде бавна, а в същото време девойката лети към него, сякаш има криле. Но на младежа му се иска тя да се носи със скоростта на светлината.

И така, в скръбта времето изглежда забавено. Когато сте щастливи, когато се срещнете със своя възлюбен или с приятели и цялата нощ прекарвате в разговори, на разсъмване се удивявате, колко бързо е преминала тя. В тъгата и в радостта възприятието на времето е различно.

Времето зависи от ума, следователно, измененията могат да възникнат, ако на ума бъде нанесен удар. Например, ако ви ударят по главата, тя естествено ще ви боли. На тялото, както и на вашия ум може да бъде нанесен удар. Но *вас* не може да ви удари никаква външна сила, защото вие не сте нито тялото, нито ума. Но докато се отъждествявате с ума и тялото, на ума и тялото може да бъде нанесена вреда. А при увреждане на вашето тяло времевата скала може да се промени, вековете могат да се съкратят до мигове, и обратно.

Моментът, когато с вас се случва пробуждането, ще бъде потресаващ за вас. Изминали са две хиляди години от времето на Исус, пет хиляди години от времето на Кришна, много вода е изтекла, откакто по земята са ходили Мойсей и Заратустра. Удивително е, но в момента на своето пробуждане вие може да възкликнете: „Боже мой! Те също са се пробудили току-що!“ И пропастта на времето веднага изчезва. Сега тези хиляди години са подобни на сън.

Затова, когато се пробужда един, се пробуждат всички. Много е трудно да се разбере това. В момента на своето пробуждане вие ставате съвременници на Буда, Кришна, Христос и Махавира. Те са близо до вас, сякаш също са се пробудили заедно с вас. Няма никаква времева разлика и не може да има.

Ако нарисуваме кръг и от центъра към окръжността прокараме множество линии, най-голямото разстояние между две линии ще се окаже на повърхността. Но колкото сме по-близо до центъра, движейки се надолу по двете линии, толкова повече се намалява разстоянието помежду им, докато съвсем не изчезнат в централната точка. Затова, когато човек достигне центъра на такъв абсолютен опит, съществуващите на периферията разстояния — две хиляди, пет хиляди години — изчезват. Но такъв човек много трудно може да обясни своя опит, защото слушателите му все още пребивават на периферията. Затова не е изключена възможността за дълбоко неразбиране.

Един вярващ християнин ми зададе въпрос: „Какво мислите за Исус?“ Аз отвърнах: „Не трябва да изказвам мнение за самия себе си!“ Човекът бе изумен. „Вие сигурно не разбрахте въпроса ми — каза той, — исках да чуя вашето мнение за Исус.“ Аз възразих: „В мен също възникна усещането, че не ме разбрахте. Не трябва да изказваш мнение за самия себе си“. Мъжът изглеждаше объркан. След това аз поясних: „Можеш колкото искаш да разсъждаваш за Исус, докато не Го познаеш. Но щом само Го познаеш, в този момент между теб и Него повече няма никаква разлика. Как тогава можете да изкажете своето мнение?“

Веднъж един художник поднесъл на Рамакришна нарисуван от него портрет. Живописецът се безпокоял дали светецът ще го хареса, но Рамакришна внезапно паднал на земята, докосвайки с чело стъпалата на изображението на платното човек. Присъстващите помислили, че Рамакришна може би не е разбрал, че това е негов портрет. Затова художникът притеснен напомнил, че Рамакришна се покланя на своето собствено изображение.

„Забравих за това — отвърнал Рамакришна. — Тук е изобразено състояние на дълбоко *самадхи*, как може това да бъде аз? При *самадхи* няма никакъв «аз» и никакво «ти». Затова се поклоних на *самадхи*. Добре, че ми напомнихте, иначе хората щяха да започнат да се смеят.“ Но околните и не помислили да съдържат смеха си.

Езикът на окръжността е различен от езика на центъра. Затова, когато Кришна казва: „Аз бях Рама“, когато Исус твърди „Аз идвах по рано и ви говорих“, когато Буда обещава: „Ще се върна отново“, те говорят на езика на центъра, а на нас ни е много трудно да разберем този език. Последователите на будизма досега чакат идването на Буда на земята. Но истината е в това, че той е идвал много пъти. Дори идвайки отново, Буда ще остане непризнат, защото е невъзможно да се върне в същия облик. Това лице, тази форма са били феномен на съновидението, сега те са загубени завинаги.

И така, в центъра не съществува времеви промеждутък, затова времето, необходимо, за да се случи Просветлението, се забавя или ускорява. То може да бъде много ускорено. За това може да помогне *шактипат*.

Вас ви интересува вторият човек, въввлечен в процеса на *самадхи*. Другият изглежда такъв (втори) само защото вие напълно се отъждествявате с границите на егото си. Затова Вивекананда е можел да си помисли, че станалото се е случило само благодарение на Рамакришна. Но щеше да е странно ако и Рамакришна се придържаше към същото мнение. За Рамакришна всичко станало по друг начин. Например, вие може да сте наранили дясната си ръка, а с лявата сте си сложите превръзка. Сега дясната ръка може да реши, че някой друг ѝ е предложил помощ и да започне или да благодари, или да се откаже от лечението. Дясната ръка може да каже: „Аз не приемам помощ от други, аз съм независима“. Но тогава тя просто не знае, че чрез лявата ръка тече същата енергия, както чрез дясната. Затова, когато помощта идва чрез друг, това не е някой съвсем друг — това е вашата собствена готовност да призовете на помощ другата част на вашето собствено същество.

В древен египетски манускрипт е казано: „Никога не тръгвайте да търсите Учител. Той ще се появи пред вратата ви в момента, в който сте готови. Дори тръгвайки да търсите, как можете да търсите? Как ще го познаете? Ако сте достигнали способността да разпознавате Учителя, тогава вече няма какво повече да добавите към себе си“.

Следователно, именно Учителят разпознава ученика. Ученикът не може да разпознае Учителя. Подобна възможност просто няма, такъв способ не съществува. Ако ви е трудно дори да разпознаете своето вътрешно същество, способни ли сте да познаете Учителя? В

деня на вашата готовност нечия ръка, която всъщност е ваша собствена, ще се представи в качеството на ръководител и съветник. Тази ръка е ръката на някой друг, тъй като вие още не знаете. Но щом узнаете, няма да се бавите, за да поднасяте своята благодарност.

В дзенските манастири в Япония има такъв обичай: човекът, желаещ да постигне изкуството на медитацията, донася със себе си в манастира килимче, постила го на земята и сядва. Всеки ден той медитира върху килимчето, оставяйки го разгърнато през нощта. В деня, в който медитацията стане пълна, медитирацията събира килимчето и напуска манастира. Тогава учителят разбира, че медитацията е станала съвършена. Той не очаква благодарности — няма има нужда от това? И кой на кого трябва да благодари? Медитирацията не произнася нито дума. Учителят вижда как ученикът навива килимчето, и разбира — дошло е време за прибиране на килимчето. Това е хубаво. Не възниква необходимостта да се спазва ритуал дори за формална благодарност. Кой ще започне да благодари? А ако медитирацията направи такава грешка, учителят може да набие ученика и да го накара отново да разгърне килимчето, тъй като медитацията още не се е случила.

Представата за *другия* е свързана с вашето невежество — иначе къде ще видите друго? Това е единното в безбройно количество форми. Това е единното, предприемащо многобройни пътешествия. Това е единното, отразяващо се в множество огледала. Определено това е единното, оглеждащо се в огледалото, макар че това, което се отразява, прилича на *друго*.

Ще ви разкажа една суфи-притча.

„Веднъж в двореца влязло куче. Стените и подът били огледални и кучето изпаднало в затруднение. Накъдето и да се обърнело, навсякъде имало кучета и само кучета. Кучето се разстроило — колко много кучета има наоколо! То било само и в същото време обкръжено от множество себеподобни. Да излезе навън било невъзможно, защото дори вратите били огледални и в тях се отразявали кучета. Тогава бедното залаяло отчаяно и всички кучета в огледалата залаяли в отговор. Лаят

изпълнил цялата зала, нещастното създание се мятало от страна на страна, без да знае, че страховете му са неоснователни, опитвайки се да нападне другите, а кучетата от огледалата правели същото. През цялата нощ кучето лаело и се борело, макар че в действителност било съвсем само. На сутринта слугите открили бездиханен труп. Кучето не издържало борбата с отраженията. Когато изпуснало дъх, целият шум се прекратил — огледалата потънали в тишина.“

Има множество огледала и когато видим друг, това е само нашето отражение в различните огледала. Следователно, другият е само измама. Представата, че помагаме на другия, е илюзорна, и представата, че получаваме помощ от другите също е заблуда. Фактически, другият като такъв е илюзия.

Щом разберете това, животът значително се опростява. Тогава и вие не правите нищо за другия, приемайки го за друг, и не позволявате на другия да прави нещо за вас, усещайки го като друг. Тогава вие се разширявате във всички страни. Протягайки някому ръка за помощ, вие помагате на себе си. Ако някой ви помага, тогава той помага на себе си. Но неговото вътрешно разбиране идва едва след окончателното преживяване. Докато това не се случи другият определено остава друг.

Веднъж казахте, че *шактипат* определено е нанесла вреда на Вивекананда.

Вреда е причинила не *шактипат*, а това, което е последвало след него. Но идеята за постигането и изгубването, също е свойствена за състоянието на сън. Отвъд пределите на това състояние такова понятие не съществува.

С помощта на Рамакришна Вивекананда преживял проблясък на *самадхи*, който все едно щеше да се случи с него благодарение на собствените му усилия, но много по-късно. Например, удрям с чук по вратата и тя се разрушава. Но с помощта на същия чук и пирони мога

да поправя вратата. Чукът, разбил вратата, може и да я поправи — и в двата случая действия един и същи чук.

При Рамакришна възникнали определени трудности, за чието разрешение той бил принуден да привлече Вивекананда. Рамакришна бил необразован, селски човек. Неговият опит бил абсолютен, но той не разполагал със средства за изразяване. За него било много важно да използва друг като средство за предаване, като посредник, за да узнае светът за неговия опит. Ако той не бе привлякъл Вивекананда, вие никога нямаше да чуете за Рамакришна. Изпитвайки състрадание, той се опитал да предаде своя опит чрез другия.

Ако аз, откривайки съкровище в дома си, не мога да вървя, то ще се кача на гърба на другия, за да донеса съкровището в дома ви, ще използвам нечий друг гръб. Това ще му причини известно безпокойство, но моите намерения са да ви донеса съкровището. Но понеже не мога да ходя, съкровището може и да не бъде отнесено на другите.

Именно такъв е бил проблемът на Рамакришна. При Буда всичко е било различно. В личността на Буда Рамакришна и Вивекананда са се слели в едно. Буда е можел да изрази това, което е знаел. Рамакришна не е можел да изрази своето знание. Той се е нуждаел от друг човек, който да стане негово средство за изразяване. Затова той показал на Вивекананда проблясъка на вътрешното съкровище, но веднага казал, че ще държи ключа в себе си и ще му го даде само три дни преди смъртта на Вивекананда.

Вивекананда го молел да не му отнема това, което му било дарено, но Рамакришна отвърнал: „Теб те чака много труден път. Влизайки в *самадхи*, ти ще бъдеш изгубен завинаги за света и моята работа ще пострада. По-добре е да не изпитваш *самадхи*, преди да завърши моята работа, тъй като ще можеш да се справиш с нея само до момента на достигане на *самадхи*.“ Рамакришна не знаел, че хората продължават да работят и след достигането на *самадхи*. Той не е и можел да знае това — за него подобно нещо е било невъзможно.

Обикновено ние се ръководим от собствения си опит. След опита си със *самадхи* Рамакришна загубил способност за активни действия. Дълго време му било трудно дори да говори. Достатъчно било някой да произнесе името „Рама“ и той моментално изпадал в транс. Някой можел да мине край него и да го поздрави: „Здравей, Рамджи!“ и

Рамакришна бил изгубен за света. Било му много трудно да запазва съзнание, дори споменаването само на едно име на Бога го отвеждало в други светове. Някой можел да произнесе: „Аллах!“ и той излизал. Само при вида на джамия Рамакришна можел да изпадне в *самадхи* и вече не бил в състояние да излезе от него. Чувайки песента за предаността, той моментално изпадал в транс.

В съответствие със собствения си опит Рамакришна бил прав, смятайки, че същото може да се случи и с Вивекананда. Затова и казал: „Ти трябва да извършиш огромна работа и едва след това ще можеш да влезеш в *самадхи*“. Целият живот на Вивекананда преминал в безуспешни усилия да достигне крайната цел и това му причинявало голяма болка.

Но не забравяйте, че болката принадлежи на *самсара*. Три дни преди смъртта му ключът бил върнат на Вивекананда, но дотогава той страдал от голяма болка. Писмата, написани от него седмица преди смъртта му, са пълни със страдание, агонията нараствала според безуспешните му стремежи към това, което е видял толкова бегло.

Вашите стремежи не са толкова напрегнати и страстни, защото не ви е известен обектът на желанието. Секунден проблясък и страстното желание ще се запали във вас. Можете да разберете това по следния начин — в тъмнината вие стоите с ръце, пълни със стъклени мъниста, смятайки, че това са несметни богатства. Вие сте неизказано щастливи. Но внезапно избухва мълния и вие виждате пред себе си цели планини от диаманти, а в ръцете си държите обикновени стъклени мъниста. Мълнията угасва, но оставя след себе си посланието, което трябва да предадете на другите. Следователно, мълнията е избухнала не за вас — вие трябва само да изпълните задачата да разкажете на хората за очакващото ги отпред съкровище. Така и на Вивекананда му предстояло да изпълни определена задача, която била необходима съставна част от задачата на Рамакришна. Това, което не достигало на Рамакришна, трябвало да бъде изпълнено от друг.

Подобно нещо се е случвало многократно. Ако един човек не може да изпълни определена задача, на помощ му идват други. Понякога са необходими пет до десет сподвижници, за да се разпространи посланието на един човек. Рамакришна направил това от

състрадание, макар че това създадо определени трудности за Вивекананда.

Затова ви съветвам, доколкото е възможно да избягвате *шактипат*, стремете се към *благодатта*. Само тази *шактипат* е полезна, която е близо до *благодат*. Този, който не създава привързаност, не носи със себе си обусловеност — когато никой няма да каже: „Известно време ще поддържа ключа в себе си.“

Идеалната *шактипат* трябва да става така, че посредникът дори да не се досеща за ставащото. Ако поискате да благодарите, не трябва да знаете къде да го търсите. Тогава ще ви бъде много по-лесно. Но в случаите, когато някой като Рамакришна се нуждае от чужда помощ, няма друг начин да го постигне, освен този, иначе безценният му опит ще бъде безвъзвратно изгубен. Рамакришна имал нужда от посредник и Вивекананда изпълнил тази задача.

Именно затова Вивекананда казвал, че всичко, казано от него, не му принадлежи. По време на честванията в Америка той признал, че изпитва болка, че почестите принадлежат на този, за когото присъстващите дори не се досещат. Когато някой го нарекъл велик човек, Вивекананда възразил: „Аз не съм достоен дори да лежа в прахта от нозете на този велик човек, който е мой Учител“. И независимо от това, ако Рамакришна беше дошъл в Америка, щяха да го пратят в дом за бавноразвиващи се, да го подложат на психиатрично лечение. Никой не би чул за него. Много повече дори — биха го обявили за побъркан.

Ние още не сме се научили да правим разлика между мирските и божествените луди, затова в Америка двата типа хора ги затварят в един и същи дом. Рамакришна би бил подложен на принудително лечение, докато Вивекананда бил обсипван с почести — защото всичко, произнесено от него, било разумно и разбираемо. Самият той не се намирал в състояние на божествено безумие. Той бил просто посланик, пощальон, който донесъл писмо от Рамакришна и го четял на хората. Но той можел да чете добре.

Мулла Насрудин бил единственият грамотен човек в своето село — представете си колко грамотен е бил в такъв случай! — затова всички негови съселяни го молели да пише писмата им. Веднъж при него дошъл съсед с подобна молба. Насрудин отказал, отбелязвайки, че

го боли кракът. „Но какво отношение има към това кракът ти? Нали пишеш с ръка?“ — удивил се съседът.

„Нима не разбираш — възразил Насрудин. — Само аз мога да чета писмата, написани от мен. Затова ми се налага да ходя до адресатите в далечните селища, за да чета вашите послания. Аз ще го напиша, но кой ще им го прочете? Кракът ме боли много силно и докато не мога да ходя няма да пиша нищо.“

Ако хора, подобни на Рамакришна, ви пишат писма, само те могат да ги четат, защото са забравили вашия език, а техният език е безсмислен за вас. Не е изключено такива хора да бъдат сметнати за безумци. Затова те трябва да избират посланик от нашата среда — някой, който умее да чете. Такъв човек не е нищо повече от пощальон, следователно, пазете се от Вивекананда. Той няма собствен опит. Всичко, за което говори, принадлежи другиму. В своето изкуство той е професионалист, словата са му подвластни, но опитът не е негов.

По тази причина много, отнасящо се до Вивекананда, е обвито в тайна. Той подчертава своите твърдения повече, отколкото е необходимо и това става, понеже осъзнава своето несъвършенство. Той си дава отчет за това, че всичко, за което говори, не произлиза от личните му преживявания. Мъдрият човек, обаче, винаги се съмнява — той се опасява, че не може да изрази с думи своя опит, своето преживяване толкова ясно, колкото го усеща вътре. Преди да говори, той мислено прехвърля хиляди способности, и все пак преживява, осъзнавайки, че казаното от него не е точно това, което иска да каже. Този, който не знае, върви отпред и казва това, което трябва да каже. Той не се колебае, тъй като точно знае, какво трябва да каже. Но за такива просветлени като Буда това винаги е представлявало трудност. На определени въпроси Буда не дава отговор, обяснявайки отказа си просто: „На този въпрос е трудно да се отговори“. Затова хората казват: „В нашето село има мъдреци и по-добри от тях. Те знаят отговорите на всички наши въпроси. Те са по-умни от Буда. Ние ги питаме има ли Бог и те отговарят определено — да или не. Буда не отговаря, защото не знае“.

На Буда му било много трудно да отговори с да или не. Затова той се колебаел и молел да питат за нещо друго. Напълно естествено, хората смятали, че той не знае отговора и затова трябва да признае своето невежество. Но Буда не можел да признае това, защото *знаел*.

Работата е там, че Буда говорел на език, различен от нашия, което и пораждало затрудненията. Затова често се е случвало хора, подобни на Рамакришна, да напуснат този свят, без да предадат изпратеното свише послание. Те просто не можели. Много рядко се случва съчетанието човек не само да *знае*, но и да може да *донесе* своето знание. Когато се случи такова рядко съчетание, ние наричаме тези хора *аватара*, въплътен Бог. Броят на просветлените се свежда не само до тези, които могат да говорят. Имало е мнозина, които така и не са могли да донесат своето послание.

„Някой попитал Буда: «Ти имаш десет хиляди ученици, учиш хората вече четиридесет години. Има ли сред тях такива, които са достигнали това ниво на съзнание, което си достигнал ти?»

Буда отвърнал: «Мнозина са достигнали.»

Човекът се удивил: «Защо не можем да ги разпознаем така, както разпознахме теб?»

Буда отвърнал: Работата е там, че аз мога да говоря, а те не. Ако бях запазил мълчание, вие нямаше да ме познаете. Вие признавате само думите, не можете да разпознаете просветлението. Само съвпадение е, че аз не само зная, но и мога да говоря за това.“

За Вивекананда съществувала трудност, която предстои да преодолее в своите бъдещи въплъщения. Но тази трудност била неизбежна, иначе Рамакришна не би възложил такава задача на любимия си ученик без необходимост. Вивекананда преживявал загубата, но тази загуба принадлежи на *самсара*. Но дори в такъв случай защо някой трябва да тълкува реалността на съня? Ако ни е необходим сън, защо да не виждаме приятни сънища?

Ще ви преразкажа една басня за Езоп:

„Веднъж една котка заспала под едно дърво. Край нея преминало куче и също решило да почине. Котката

изглеждала толкова доволна, че кучето поискало да узнае какво сънува.

Когато котката се събудила, кучето ѝ задало въпроса си. Котката отвърнала: О, това беше страхотен сън. От небето вместо дъжд падаха мишки.

Кучето погледнало към небето и казало: Глупости, от небето никога не падат мишки. Ние също сънуваме, но в сънищата ни от небето падат кокали — в книгите ни пише същото. Мишките никога не падат като дъжд, глупава котко! Ако ще сънуваш, поне сънувай кокали.“

За кучето кокалите имат смисъл, така че защо трябва да сънува мишки? Но за котката сънят с кокалите е лишен от смисъл.

Затова ви казвам — след като ще спите, защо трябва непременно да виждате лош сън? А ако ви е съдено да се пробудите, то използвайте максимално силата си, собствената си решимост — и не чакайте помощ от другите. Помощта ще дойде, но това е друго нещо. Не трябва да очаквате помощ, защото колкото повече чакате, толкова по-слаба става вашата решителност и настойчивост. Престанете да мислите в тази посока. Не чакайте помощ, полагайте максимални усилия и помнете, че сте напълно сами. Помощта идва от много извори — но това е друг въпрос.

Аз настоявам за личните усилия, за да не си създавате излишни препятствия. Когато получавате нещо от Другите, помощта винаги трябва да бъде непоискана и неочаквана за вас. Тя идва като вятър, а след това, подобно на вятър, може да си отиде.

Затова казвам, че Вивекананда през целия си живот остро е усещал загубата. По време на лекциите му неговите слушатели замирали от възторг. Понякога видимо усещали проблясъка на това, за което говорел. Но самият Вивекананда знаел, че това не се е случило с него. Трудно ще ми бъде да ви разкажа за някакво невероятно вкусно блюдо, което никога не съм опитвал. Може и да съм го опитал, но само насън, който е бил прекъснат. И представете си, че след това чуя: „Повече няма да видиш този сън, но иди и разкажи на другите“. Нещо подобно се случило с Вивекананда. Това се превърнало в най-голямото му изпитание. Но той е човек много силен и бил в състояние да го

издържи. Това също е част от състраданието, но тя не означава, че ви предстои да преживеете нещо подобно.

Вивекананда изпитал *самадхи* с помощта на Рамакришна. Дали този опит е бил истинен?

Правилно е този опит да се нарече **предварителен**. Въпросът за достоверността не е толкова важен. Това е било подготвително преживяване, в което човек получава само мимолетно впечатление. Такъв проблясък не може да бъде достатъчно дълбок или духовен, тъй като събитието се случва на границата, където завършва умът и започва душата. На това ниво опитът е само психически. Следователно, мимолетното впечатление се губи. В случая с Вивекананда, обаче, било безсмислено да се върви по-нататък, защото Рамакришна се страхувал. Той не позволил преживяването да се изживее на по-дълбоко ниво, иначе този човек би се оказал безполезен за неговото дело. Рамакришна бил толкова убеден, че след достигане на крайното преживяване човек става изгубен за света, че дори и не помислял за обратното.

Буда четиридесет години проповядвал след достигане на просветлението. Същото се отнася за Исус и Махавира. Те не са имали никакви проблеми. Но при Рамакришна нещата стояли другояче. Той изпитвал трудности, които постоянно не му давали покой. Затова позволил на Вивекананда само лекичко да се докосне до Божественото. Сам по себе си този опит е истински, но преживяването било предварително, недостатъчно дълбоко, иначе за Вивекананда щеше да е трудно да се върне назад.

Може ли преживяването на *самадхи* да бъде частично?

Не частично, а предварително. Между двете определения има огромна разлика. Преживяването на *самадхи* не може да бъде частично, но проблясъкът на *самадхи* съществува на ментално ниво. Пълното преживяване е **духовно**, проблясъкът — **ментален**. Ако аз, стоейки на върха на планината, видя океана, аз действително мога да го видя, но само от определено разстояние. Аз още се съм слязъл на брега, не съм докоснал водата, не съм се гмурнал в океанските

дълбини, не съм се слял с тях. Аз само съм видял океана от върха на планината... Може ли такъв опит да се нарече само частичен?

Не. Независимо от това, че не съм докоснал и капка вода, не може да се каже, че преживяването ми е недостоверно. Видял съм океана, макар и да не съм станал едно с него. По същия начин може да се види и душата от върха на тялото.

Тялото има свой връх — свое най-висше преживяване. Ако с вас се случва дълбоко преживяване на тялото, то вие можете пътем да видите и душата си. Ако имате добро здраве и постоянно усещане за благополучие, може да достигнете този връх, от който се вижда душата. По опитен път ще разберете, че човек има не само тяло, но и нещо друго. Няма да узнаете какво е това душа, но ще достигнете крайните висини на тялото.

Умът също има свои висини — например, когато пребивавате в състояние на дълбока любов — не секс, защото сексът е само възможност на тялото. Макар че дори и в секса, при достигане на висините на сексуалното преживяване, може пътем да видите душата. Но това ще бъде само далечен намек — впечатление, получено от най-далечния край. Но ако преживявате дълбока любов, ако седите до своята възлюбена, без да произнасяте нито дума, за да не нарушите тишината, позволявайки на любовта да преминава между вас без движение и желание, и само вълните на любовта преминават от единия към другия, в този най-висш връх на любовта вие можете да достигнете върха, от който се вижда вашата душа. Затова дано истински влюбеният види, макар и пътем, своята душа.

Когато художникът рисува картина, той е толкова погълнат от творческия процес, че за миг става Бог, Творец, защото преживява това състояние, което сигурно е изпитвал Бог, създавайки света. Но това е само връхът на ума на художника. В момента на вдъхновение, на проблясък този човек усеща себе си като Творец. Но той греши, смятайки, че този опит, това преживяване е достатъчно. Такъв опит може да се получи и чрез възприемането на музиката, поезията, първичната красота на дивата природа и т.н. Всички те са отделни върхове. Когато вие напълно се разтворите в *самадхи*, настъпва самореализацията. Има много върхове, от които за миг се вижда душата.

Преживяването на Вивекананда се е случило на нивото на ума, защото, както вече казах, друг е могъл да влезе във вашия ум, да го издигне до върха и да издигне вас там.

Да разгледаме проблема по следния начин: повдигам едно дете на ръце и то разглежда наоколо от високо. Накрая го пускам на земята — не мога през цялото време да го държа на ръце. Детето е още малко, нужно е време, за да порасне до мен. Но когато го повдигам, аз му предоставям възможност да види и сега то може да разкаже на другите за видяното. Хората по-вероятно няма да му повярват, ще кажат, че при неговия ръст това просто е изключено. Но е напълно възможно да се издигнем чрез ръцете на друго и да погледнем. Всичко това са възможности на ума. Следователно, това не е духовно преживяване.

Но, независимо от това, такъв опит не трябва да се нарича недостовоерен. Това е предварително, подготвително преживяване. То се случва или в тялото, или в ума. То е пълно, а не частично преживяване, но се отнася до сферата на ума. Това не е сферата на духа, защото от преживяването на душата няма обратен път. На такова ниво никой не може да ви отнеме ключа, никой не може да каже, че преживяването ще се повтори само тогава, когато той ви даде ключа. На това ниво никой, освен вас, няма право на глас. Ако от медиума, от посредника се очаква изпълнението на определена задача, той трябва да бъде спрял преди момента на трансцедентното, иначе могат да възникнат проблеми.

Следователно, преживяването на Вивекананда е било достоверно, но тази достоверност е на психическо, а не на духовно ниво. Въпреки това, това не е малко достижение — подобно нещо не се случва с всеки. То изисква много силен и закален ум.

Може ли да се каже, че Рамакришна просто е експлоатирал, използвал Вивекананда?

Може да се каже и така, но не трябва, защото тази дума носи в себе си оттенък на осъждане. Рамакришна е използвал Вивекананда не за да постигне някаква егостична цел. Намерението му е било да сподели с другите, използвайки Вивекананда като посредник. Той го експлоатирал само в смисъла, че използвал способностите на Вивекананда за ползата на делото. Между експлоатацията и

използването има огромна разлика. Ако вляза в определени отношения или използвам нещо за своето его, това е експлоатация. Но ако го правя за света, за Вселената, за всяко живо същество, тогава това не е въпрос на експлоатация.

Освен това, може ли с увереност да се каже, че ако Рамакришна не му бе показал проблясъка на истината, Вивекананда щеше да я достигне в този живот със собствени усилия? Отговорът на този въпрос, е по силата само на просветлените. Не ме напуска усещането, че това е бил точно такъв случай, но в подобни случаи е невъзможно да представиш никакви доказателства. Когато Рамакришна казал, че само три дни преди смъртта си Вивекананда ще получи ключа, то, според Рамакришна това означавало, че със собствени усилия Вивекананда ще успее да постигне състоянието на *самадхи* само три дни преди смъртта си. Сега относно връщането на ключа. Рамакришна вече напуснал този свят, но ключът е бил върнат точно съответно на думите му.

Това е реално, тъй като ние не знаем възможностите на своята личност, на своята индивидуалност така, както те са известни на човека, достигнал вътрешните дълбини. От неговата собствена дълбина той вижда и вашия потенциал. Той дори може да каже, кога ще достигнете, ако се придвижвате напред със собствена скорост.

Да допуснем, че се отправите на пътешествие и по пътя стигнете до планина. Зная пътя, водещ към върха, зная колко време е нужно, за да бъде покорен, и са ми известни всички препятствия, които се срещат по пътя. По начина, по който се катерим по планината, аз мога да кажа, например, че на вас ще ви трябват три месеца. Основавайки се на вашата скорост и начин на придвижване, аз мога да изчисля необходимото ви време за изкачване. Ако ви кача на самолет и ви покажа върха, а след това ви сваля обратно долу, обещавайки, че след три месеца ще достигнете целта, едва ли можете да ме обвините, че съм ви използвал. Вътрешните събития са толкова неуловими и сложни, че е невъзможно да ги разбереш и познаеш, докато се намираш отвън.

Например, вчера вечерта по пътя към дома, някой каза на Нирмала, че ще умре на възраст петдесет и три години. Аз ѝ гарантирам, че няма да умре на тази възраст. Но не аз съм гарант за това, всичко ще стане от само себе си. Обаче сега, ако Нирмала

действително не умре на тази възраст, тя може да припише това действие на мен.

Вивекананда казал, че ключът действително му бил върнат три дни преди смъртта му, но кой е бил там, за да върне ключа?

Възможно ли е да е било така, че Рамакришна да знае, че на Вивекананда предстоят много тежки периоди на духовни търсения, полети и болезнени провали и затова от състрадание му е дал възможността за мимолетно докосване, за да поддържа надеждата му?

Никога не мисли с термините „възможно ли е да е било така...“, защото дори краят не се вижда на такива предположения, а освен това подобен начин на мислене е лишен от смисъл. Това е неуместно и няма нищо общо със същността. Достатъчно е да размишляваш с термините на реалността, но не повече, иначе този объркан лабиринт ще те отведе далеч встрани. Подобен начин на мислене може да ви причини огромна вреда, защото ще продължавате да се терзаете, пропускайки това, което имате. Затова гледайте на факта винаги като на такъв. И ако искате да познаете нещо като такова, каквото е в действителност, отсечете всякакви „възможно ли е да е било така“. Ако не са ви известни точните факти, просто признайте, че не знаете, но не се опитвайте да скриете невежеството си под маската на умувания от типа „могло ли е да бъде така...“ Именно по такъв начин ние скриваме много от недостатъците си. Това трябва да се избягва.

[1] Ошо използва за *благодат* англ. дума grace — Милост Божия, благодат. Независимо от общоприетия за нас християнски смисъл, превеждаме тук думата като *благодат* като най-подходяща по смисъл. Б.р. ↑

2

ВЪЗМЪЖАВАНЕТО НА ВЪРВЯЩИЯ ПО ПЪТЯ

В една от беседите си Вие казахте, че внезапното и непосредствено слизване на *благодатта* понякога може да се окаже нещастие. Не е изключено човек да пострада, да си загуби ума, дори да умре. Възниква напълно естественият въпрос: значи *благодатта* невинаги е благословена и благотворна? Нима *благодатта* не се придържа към свой вътрешен баланс? Нещастиято може да настъпи поради несъответствието на приемащия. В такъв случай как *благодатта* може да се спусне в неподготвения?

Бог не е личност, а енергия. С това се обяснява фактът, че енергията не взема под внимание индивидуалната личност. Каквото и да се случва с всяка отделна индивидуалност, е непредубедено.

Например: дървото, растящо на брега на реката, се подхранва от преминаващия край него поток. То цъфти през пролетта, ражда плодове и израства. А дървото, паднало в самия поток, може да бъде отнесено от бързото речно течение. Реката няма отношение към тези дървета. Тя не е заинтересована нито от това, че първо подхранва едното, нито от това, че разрушава второто. Реката просто тече. Реката е течаща енергия, а не личност.

Ние непрекъснато бъркаме, разглеждайки Бог като личност. Оттук и всички наши представи за Него като за личност. Ние казваме, че Той е толкова добър, че Той е толкова милосърден, че Той винаги ни благославя и пази. Ние натрапваме на Бога своите желания и очаквания. Можеш да натрапваш очакванията си на личността, а ако те не се оправдаят, да припишеш отговорността на личността. Такъв подход е невъзможен към енергията. Затова, щом се обърнем към енергията като към личност, ние моментално се отклоняваме от правия

път, защото се загубваме в илюзиите. Ако имаме работа с енергията като такава, резултатът ще бъде свършено друг.

Ако се обърнем например към такова явление, като силата на тежестта — ние ходим по земята само благодарение на нея, но тази сила не е предназначена само за това да можем да ходим. Вие се заблуждавате, мислейки, че ако престанете да ходите, гравитацията ще изчезне от съществуването. Тази сила е присъствала на Земята, когато човешкият род не е съществувал, тя ще остане и след нашето изчезване. Ако си невнимателен при ходене, можеш да паднеш и да си счупиш крака. Това също ще се случи вследствие на закона за гравитацията. Но в случилото се няма да вините никого, освен себе си, тъй като тук не участва друга личност. Гравитацията е енергиен поток. Вие трябва да подходите внимателно към законите на неговото функциониране, ако искате да работите с него. Но той ли трябва да мисли как да се държи с вас?

Енергията на Бога не взима никого под внимание. Всъщност, некоректно е да се каже „енергията на Бога“, по-правилно е да се каже, че *Бог — това е енергия*. Бог не мисли за това как да се държи. Енергията се подчинява на собствен закон и този извечен закон е религията.

Под религия тук се подразбират законите на поведението, общуването с енергията, която е Бог.

Ако вашето поведение е изпълнено с разбиране, проникателност и съответствие с тази енергия, тогава тя се превръща за вас в благослов, *благодат* — но не по собственото ѝ желание, а само благодарение на вас. Ако вашето поведение е право противоположно, ако постъпвате въпреки законите на енергията, тя става разрушителна за вас. В този случай не Бог променя своето отношение или качество. Причината за всичко това сте вие.

Погрешно е да се разглежда Бог като личност. Бог не е личност, а енергия. Следователно, молитвите и поклонението не носят в себе си никакъв смисъл. Безсмислено е да се очаква нещо от Бог. Ако вие искате *Божествената енергия* да стане благослов, *благодат*, вие трябва да положите усилие, да се промените. Следователно, духовните практики са изпълнени със смисъл, но молитвите — не. Медитацията има смисъл, а молитвата — не. Разберете ясно тази разлика.

В молитвата вие манипулирате Бог — молите, настоявате, очаквате, изисквате. В медитацията работите над себе си. При поклонението правите нещо с Бог. При духовния стремеж променяте себе си. Усилията за духовния растеж означават едно — вие се трансформирате, преобразявате се по такъв начин, за да съответствате, да сте в унисон със съществуването, с религията, а не да им противостоите. Реката тече, но вас, подобно на силно дърво, не ви отнася течението. Напротив, водата на реката укрепва корените ви, а не ги подмива. Когато възприемаме Бог като енергия, моментално се променя цялата структура на религията.

В това се крие и причината за моето твърдение, че *благодатта* слезе неочаквано и непосредствено, тя може да се превърне в причина за нещастие. Вторият въпрос звучеше така:

Може ли неподходящ човек да стане приемник на благодатта!

Не, *благодатта* никога не посещава неподготвени. Тя слиза само в подготвени. Но понякога неподходящ човек внезапно развива необходимите качества, без сам да осъзнава това. Такова събитие се случва само при определени условия: например, светлината е видима само за тези, които имат зрение, слепците не могат да я видят. Но ако слепецът, на когото чрез лечебно изкуство бъде върнато зрението, погледне директно към слънцето, той ще си причини огромна вреда. Първо трябва да носи слънчеви очила един-два месеца и търпеливо да чака.

Когато невъзприемчив човек внезапно стане възприемчив, голяма е вероятността за непредвидени усложнения. В случая със слепеца не можем да виним слънцето. Той трябва първо да заздравя зрението си, за да могат очите му да издържат на ярката слънчева светлина, иначе го заплашва повторна слепота. Първичната слепота се поддава на лечение, но вторичната е много по-трудно да бъде излекувана.

Запомнете: преживяването, познанието идва само при този, който заслужава. Но понякога се случва така, че човек, незаслужаващ това, благодарение на стечение на обстоятелствата развива необходимите качества, за които и сам не се досеща. В този случай е

голяма опасността от нещастие, защото енергията слиза внезапно, а човек все още не е готов да я понесе.

Например, някой неочаквано получава огромна сума пари. Такова радостно събитие въобще не би трябвало да причини никаква вреда, но самата внезапност може да се окаже пагубна. Неочакваното щастие също може да има непредсказуеми последствия, защото на човек му е нужна известна способност да го понесе. Ние сме способни да понесем щастието, ако идването му е подготвено. Когато блаженството идва постепенно, ние сме подготвени за неговото приемане.

Такава готовност, способност за издържане зависи от множество фактори. Нервните мозъчни окончания, физическото състояние на личността, менталните способности — всички ние имаме свои граници, а енергията, за която говорим, е безгранична. Тя е подобна на океан, падащ върху капка — ако капката не е готова да приеме океана, тя просто умира. Капката ще бъде унищожена, без да достигне нищо.

Казано по-точно, за духовният растеж е необходимо двойно действие — ние трябва да стъпим на Пътя и да станем съзвучни с него. Но за това е нужно да развием в себе си способността да приемаме и поемаме. Тези две задачи трябва да изпълни търсещият. От една страна, трябва да отворим вратата и да подобрим зрението си, от друга — да изчакаме дори след като зрението ни се е подобрило, за да могат очите да издържат ярката светлина. Иначе твърде голямото количество може да ни донесе още по-голяма тъмнина. Това е едностранно действие — светлината няма никакво отношение към него. Отговорността лежи само върху нас и в случай на неуспех трябва да виним само себе си.

Пътешествието се разтегля в много животи и във всеки от тях човек извършва множество постъпки. Много пъти той умира в момента, в който е вече готов да приеме *благодатта*. В момента на смъртта той губи паметта за този живот. Работейки върху себе си в продължение на много животи, вие можете да достигнете деветдесет и девет процента растеж. Умирайки, вие забравяте за всички свои достижения, но съществените достижения на вътрешния растеж ще бъдат пренесени в следващия живот.

Редом до вас може да седи човек, който в миналия си живот е постигнал само един процент. Той също е забравил. Вие медитирате

редом, но всеки от вас съответства на абсолютно различно ниво на развитие. Да допуснем, че настъпи един процент растеж. Вашият съсед ще достигне втора степен на развитие и *благодатта* няма да слезе в него. Но добавяйки още един процент към своите деветдесет и девет, вие ще достигнете сто процента, и внезапно *благодатта* ще слезе във вас, тъй като вие не сте знаели, че вече сте преминали деветдесет и девет процента по пътя на растежа на своята осъзнатост. Всички необходими приготовления са направени, затова райското наслаждение слиза във вас.

Под *нещастие* аз подразбирам преживяване, за което не сте подготвени. Нещастieto не е задължително да означава тежко или болезнено събитие. То подразбира само това, че вие не сте готови за него. Ако човек спечели от лотария милион долара, нима това е лошо? Но от прилив на чувства той може да умре. Шегата ли е това — един милион долара! И внезапно сърцето му не издържа? Следователно, нещастieto означава събитие, за което не сме готови.

Противоположното също е възможно. Ако човек е готов за смъртта и тя накрая дойде, въобще не е задължително смъртта за него да бъде тежко събитие. Ако човек, подобно на Сократ, е готов за срещата със смъртта и я приветства с разтворени обятия, тогава за него смъртта става преживяване на *самадхи*. Той приема смъртта така любовно и радостно, че задължително ще види тази реалност, която никога не умира.

Ние посрещаме смъртта в такъв ужас, че в момента на идването ѝ изпадаме в безсъзнателност. Ние не познаваме, не приемаме смъртта осъзнато. Именно затова, макар и да умираме много пъти, процесът на смъртта ни е непознат. Само щом разберете какво е смъртта, самата идея, че можете да умрете, дори не възниква. Тогава смъртта настъпва, а вие я наблюдавате от страни. Но това трябва да стане в състояние на пълна осъзнатост.

И така, смъртта може да стане благословия за едни, а *благодатта* — нещастие за други. Следователно, духовният растеж е двойствен — ние трябва да търсим, да се придвижваме, но в същото време да се подготвяме за събитието така, че в момента, когато светлината достигне вратата ни, да не ослепеем. Ако сте запомнили всичко казано по-горе, това не е толкова трудно да се направи. Когато възприемате Бог като човек, като личност, у вас възникват множество

проблеми. Но ако се отнасяте към него като към енергия, трудностите са изключени.

Концепцията, определяща Бог като личност, е донесла множество проблеми. Умът жадува да възприема Бог като личност, за да му прехвърли цялата отговорност, а като Го прави отговорен, му прехвърля дори най-големите дреболии. Човек, получил работа, благодари на Бога, но когато я загуби, гневът му също се изсипва върху Бога. Ако му се появи мазол, той започва да подозира, че това е дело на Божиите ръце. Когато оздравее, разсипва се от благодарности към Бога. Как само експлоатираме Бог! Нима не е ясно, колко егоистично е да се смята, че Бог трябва да се безпокои дори за нашите мазоли?

Загубвате монета, а след това случайно я намирате и казвате: „Намерих я с Божията помощ“. Искане на Бог да пази нашата собственост до последния грош. Подобна идея е удобна на нашия ум, защото в този случай се чувстваме в центъра на мирозданието. Тогава нашите отношения с Бог напомнят отношения между слуга и господар. Ние очакваме той, като пазач, да стои пред нашите врати и да охранява натрупаното. Преимуществото на отношението към Бог като към личност е в това, че по този начин цялата отговорност се възлага на Него.

Духовният търсещ, обаче, поема цялата отговорност върху себе си. Да бъдеш търсещ означава да отговаряш за всичко сам. Ако в живота ми има печал, аз отговарям за нея. Ако животът ми е преизпълнен с щастие, отговорността за това нося също само аз. Когато съм спокоен, сам отговарям за това. Когато съм неспокоен, това е само мое дело. Никой, освен мен не отговаря за състоянието, в което се намирам. Ако падна и си счупя крака, това е моя грешка, не виня за това гравитацията. Когато отношението на ума е такова, тогава можете да разберете всичко правилно. Така смисълът, значението на думата „нещастие“ става друг.

По тази причина казвам, че *благодатта* е благотворна, че това е благослов за подготвени. Всеки с времето си. За всяко събитие съществува особен момент и ако го пропуснеш, това е голяма трагедия.

В една от беседите си Вие казахте, че влиянието на шактипат постепенно се снижава. Следователно, търсещият

трябва да поддържа постоянен контакт с посредника. Това не означава ли зависимост от човека, проявяващ се в качеството на гуру?

Това може да стане зависимост. Ако някой иска да стане гуру, а друг иска да намери гуру, могат да възникнат отношения на зависимост. Затова не правете грешката, като ставате ученици или издигате някого в ранга на свой учител. Но ако въпросът за ученика или учителя не възниква, няма да го има и страхът пред зависимостта. Тогава човек, от когото приемате помощ, ще бъде само тази част от самите вас, която се е придвижила по-далеч по Пътя. Кой тогава е ученикът и къде тук е гуру?

Буда разказва за едно от своите превъплъщения. Той казва: „В свое предишно въплъщение бях невеж човек. Един мъдрец беше постигнал просветление и затова аз отидох при него. С почитителен поклон паднах в краката му. Но когато се изправих, с удивление видях как старецът се поклони пред мен. «Какво правите? — възкликнах. — Това, че се покланям в краката ви, е абсолютно правилно, но аз не заслужавам поклон».

Мъдрецът отвърна: «Ще бъде голяма грешка, ако ти докоснеш краката ми, а аз твоите — не. Защото аз не съм някой друг, а част от теб, но отишла малко по-напред. Покланяйки се в краката ти, аз само ти припомням, че си постъпил правилно, като си се поклонил пред мен. Но не се заблуждавай, че ние сме двама различни души. Заблуждение е да се смята, че аз съм мъдрец, а ти — невежа. Това е въпрос на време. Почакай малко и ти също ще достигнеш просветление. Когато десният крак прави стъпка напред, левият следва зад него, в действителност левият остава отзад само за да може десният да направи крачка напред».

Взаимоотношенията ученик-гуру причиняват вреда. Но отношенията между ученика и учителя, които не водят до зависимост, са благословени. Независимите, несвързани — това означава недвойствени, взаимоотношения подразбират наличието на отделни индивиди. Може да се разбере, когато ученикът възприема гуру като нещо отделно от себе си, защото той е невеж. Но ако и гуру смята така, това вече е беда. Значи слепецът води слепеца — а слепец, който води, е още по-опасен, защото вторият незрящ напълно му се доверява.

В зависимите отношения гуру-ученик няма духовна значимост. Въобще, всяко взаимоотношение е отношение на сила, власт. Някой е баща, а някой — син. Ако ги свързва любов, тогава не става дума за състезание. Бащата не осъзнава своята власт на баща, както и синът не осъзнава своята. Тогава синът е предшестваща форма на баща, а бащата — последваща форма на син. Ненапразно казват, че децата трябва да бъдат по-добри от своите родители.

Ние хвърляме семе и от него израства дърво. Дървото на свой ред дава живот на хиляди други семена. Какви са отношенията между тези семена и първите? Едното идва по-рано, другите се появяват по-късно. Това е пътешествие на същото семе, паднало на земята, разцъфнало и разтворило се в почвата. Бащата е първото звено, синът — второто в същата връзка. Но съществува само връзката, не и отделните личности. Тогава, ако синът падне в краката на бащата, той само изказва уважението си към предшестващото звено. Той оказва почит на този, който си отива, тъй като без него не би се появил на бял свят. Само благодарение на него е дошъл към съществуване.

Бащата е дал живот на сина, хранил го е и го е обличал, но е полагал усилия не за някой друг, той е отглеждал продължение на самия себе си. Не грешим, когато казваме, че в собствения си син бащата придобива втора младост. Тогава това не е въпрос на взаимоотношения. Това е любов, а не отношения.

Но най-често между бащата и синът се създават политически отношения. Бащата е силен, а синът — слаб, затова бащата доминира. Той с всички средства кара сина си да чувства, че е нищо, а бащата — всичко. Но бащата не си дава сметка, че скоро ще настъпи времето, когато синът ще стане по-силен от него. Тогава той по същия начин ще доминира.

Такива отношения между ученик и гуру, между мъж и жена са извратени... Иначе защо между мъжът и жената трябва да има отношения на зависимост? Двама души чувстват своята общност, затова са заедно. Но не, нещата не стават така. Мъжът посвоему властва над жената, жената доминира посвоему. Двамата, подобно на властни политици, насочват един към друг своите копия.

Същото става и в случая с ученика и гуру. Гуру потиска ученика, а последният жадува смъртта му, за да стане сам той гуру. Ако гуру закъснява със своята смърт, тогава срещу него избухва заговор, започва

бунт. Затова е много трудно да се намери гуру, чиито ученици не биха въстанали срещу него и не биха се превърнали в негови врагове. Особено внимателно трябва да се избира главният ученик. Защото той става главен враг. Това почти винаги е неизбежно, тъй като натискът на силата неизменно предизвиква бунт и протест. Духовността няма никакво отношение към това.

Мога да разбера бащата, потискащ сина — тук става дума за двама невежи и на тях може да им бъде простено. Това не е хубаво, но може да бъде извинено. Обичайното тъжно явление — мъж, потискащ жена си, и обратно. Това се среща достатъчно често. Но когато гуру потиска ученика, възниква проблем. Тази област трябва да бъде лишена от заявления от типа: «Аз зная, а ти — не».

Какви отношения възникват между ученик и гуру? Единият е баща, предявяващ правата си. Той заявява: «Аз зная, а ти — не. Аз съм мъдър, а ти — невежа. Невежеството трябва да се поклони пред мъдростта». Но какъв е този мъдрец, който заявява: «Ти си длъжен да се поклониш от уважение»? Именно той е по-невеж. Знае няколко наследени секрета, изучил е няколко труда и може да ги преразкаже. Но не му е известно нищо повече.

Може би сте чували тази история. Живял един котарак-всезнайко, толкова известен сред котешкото царство, че започнали да се отнасят към него като към *тирханкара* (търсец, достигнал шестото ниво). Причината за неговото всезнайство се криела в това, че този котарак намерил пролука към библиотеката. Той знаел всичко за тази библиотека. Под всичко подразбирам да знае ходовете и изходите, разположението на книгите, върху които се спи най-удобно, кои книги те топят през зимата, които са прохладни през лятото и т.н.

Затова сред котките се разнесъл слух, че ако някой иска да научи нещо за библиотеката, всезнаещият котарак може да отговори на всеки въпрос. Естествено, никой не се съмнявал във всезнанието на този, който знаел всичко за библиотеката. Дори се появили негови последователи. Но фактът си е факт: котаракът-всезнайко всъщност бил незнайко. Неговото знание за книгите се свеждало до това, удобно ли е да се лежи върху някоя от тях, коя има мека обложка, в кой шкаф е топло, къде е прохладно. Повече нищо не знаел. Котаракът нямал и най-малка представа за съдържанието на книгите. А и как една котка да узнае какво пише в книгите?...

Сред хората има такива котки-всезнайковци, които добре знаят как да скрият истинското си лице зад умни слова. Вие казвате нещо, а те веднага се опитват да ви победят, позовавайки се на *Рамаяна*. Или отговарят: «Така е казано в *Гитата*». Кой ще започне да спори с *Гитата*? Ако кажа, че това е мое мнение, вие устройвате дебати. Но, позовавайки се на *Гитата*, аз съм в безопасност. *Гитата* е удобно убежище. Тя затопля, освобождава ме от труда и се превръща в защита срещу враговете. Тя служи за украшение на интериора, с нея можеш да манипулираш, но човек, постъпващ по подобен начин с *Гитата*, му е известно за нея само толкова, колкото на котарака за библиотеката.

Може да стане така, че чрез повтарящи се асоциации котаракът по някакъв начин да узнае съдържанието на книгите, но умникът-гуру нищо няма да разбере. Колкото по-упорито се зубрят текстовете на свещените писания, толкова по-малка е тяхната потребност от познание. По такъв начин те попадат под властта на илюзиите, че им е известно всичко, което трябва да знаят.

Щом някой провъзгласи авторитетността на знанията си, не се обърквайте, защото това е само скрито невежество, защото всяко съждение е невежество. Но когато човек се колебае, без да реши дори да спомене това, което му е известно, знайте, че той е започнал да получава намеци, мимолетни впечатления, лъчи на мъдростта. Такъв човек никога не става гуру, в ума му не може да дойде нещо подобно, защото положението на гуру носи със себе си авторитетността на знанието. Гуру е този, който знае. Вие се нуждаете от знания, а той може да ви предаде своите знания.

Такива изисквания и авторитаризъм убиват в другите потребността от търсене. Авторитетът, властта не могат да съществуват без потискане, тъй като притежаващият власт постоянно се опасява, че вие ще достигнете до истината. И какво ще остане тогава от властта му? Затова той ви спира, не ви допуска до истината. Той събира около себе си последователи и ученици, сред тях също възниква своя йерархия. Но това също е политическа паяжина, нямаща нищо общо с духовността.

Казвайки, че преживяване, подобно на *шактипат* — а това е слизането на *Божествената енергия*, — се извършва лесно в присъствието на определено лице, аз нямам предвид необходимостта да се вкопчвате в него, не твърдя, че трябва да изпадате в зависимост

или да превърнете такъв човек в гуру. Освен това не искам да кажа, че трябва да прекратите търсенията си. Напротив, всеки път при преживяването на това събитие чрез посредничеството на медиума възниква усещането, че ако познанието, трансформирано от някого, носи толкова радост, какво ли блаженство може да се изпита при *непосредственото* слизване на *Божествената енергия*! В края на краищата, когато нещо се случва чрез посредник, то губи определена свежест, става залежало.

Отивам в градината и попивам в себе си благоуханието на цветята, а след това вие идвате да се видите с мен и чрез мен усещате техния аромат. Обаче благоуханието, смесено с естествения аромат на тялото, в известна степен отслабва.

Затова, когато казвам, че на началния етап *шактипат* е много полезна и благотворна, аз подразбирам това, че в началото вие трябва да узнаете за съществуването на градината и цветята, за да наберете смелост и да тръгнете на пътешествие. Но ако си намерите учител, вие се превръщате в застояло блато, така че не спирайте на кръстопътя. Пътните знаци на кръстовищата може да ни разкажат повече, отколкото човекът, който нарича себе си гуру. Знаците посочват точно колко километра остават до целта. Но нито един гуру не може да даде такава точна информация. Освен това, ние не се кланяме на пътните знаци и не прекарваме времето си в беседи с тях. Ако постъпваме така, нашето поведение сочи колко сме невежи — още повече, че пътните знаци имат за цел да указват само това — колко още ви остава да изминете. Те не са поставени по пътя, за да ви спират.

Ако пътните знаци можеха да говорят, щяха да кажат: «Къде отиваш? Дадох ти нужната информация. Сега вече знаеш, тогава защо да продължаваш нататък? Стани мой ученик, следвай ме!» Но знаците не могат да говорят, затова те, за щастие, никога не стават гуру.

Хората разговарят и колко са техните претенции за званието гуру! Такъв човек може да заяви: «Аз ти открих толкова много, така че бъди благодарен! Отсега ти си ми длъжник.» Помнете, че човек, изискващ от вас благодарност, няма какво да ви даде. Той, подобно на пътен знак, ви съобщава просто определен обем информация. На знака нищо не му е известно за самото пътешествие. На него е изписана само информацията, която той предава на преминаващите край него.

Така че, пазете се, ако от вас очакват благодарности. Не се привързвайте към индивидуалности, движете се по-нататък, към безформеното, изконно съществуващото и безкрайното. Но проблясъкът на преживяването, е възможен чрез човек, който е средство за предаване, защото в крайна сметка индивидуалността също принадлежи на Божественото. Точно както океанът може да бъде познат чрез рекичката или извора, така и Безкрайното може да бъде познато с помощта на индивидуалността. Ако до вас е достигнал проблясък, може да се случи и пълна реализация. Но не попадайте в зависимост от когото и да е, не ставайте роби, на каквото и да е.

Всички взаимоотношения ограничават, били те отношения между мъж и жена, баща и син, учител и ученик. Там, където съществуват отношения на зависимост, възниква робство. Затова духовният търсещ не трябва да формира отношения. Ако той поддържа взаимоотношенията мъж-жена, от това няма особена вреда. Това не е пречка, защото такива отношения нямат връзка с работата. Но иронията е в това, че отказвайки се от отношенията от типа мъж-жена или баща-син, той създава нови отношения — учител-ученик. Това е много опасно.

Идеята за духовните взаимоотношения е лишена от смисъл. Всички отношения принадлежат на светския свят. Отношенията по своята същност са земни. Няма да сгрешим, ако кажем, че отношенията — това е земята, светът. Вие сте сами, несвързани с никакви обединения. Такова определение не е егоистично, защото другите също са сами и не са асоциирани. Някой е направил две крачки напред — ако чувате стъпки, за разстоянието, което ви разделя, вече ви е известна посоката на пътя. Някой ви следва на няколко крачки отзад, някои пътуват редом с вас. Безкраен брой души вървят по Пътя. В това пътешествие всички ние сме спътници. Единствената разлика е в това, че някой е отишъл малко по-напред, а някой малко е изостанал. Използвайте максимално преимуществата на вървящите отпред, но не превръщайте това в подобие на робство.

Стойте по-далеч от зависимостта и взаимоотношенията, но особено внимателно избягвайте «духовните» взаимоотношения. Земните, мирски взаимоотношения не представляват опасност, защото светът като такъв е взаимоотношение. Тук не възниква проблем. Използвайте най-малката възможност за получаване на послания и

указания. Не искам да кажа, че не трябва да изпитвате благодарност за тях. Това не трябва да създава трудности за вашия ум... Само подчертавам, че е неправилно да *изисквате* благодарност за тях. Подчертавам, че е неправилно да изисквате благодарности, но е неправилно и да не изпитвате благодарност. Вие трябва да сте благодарни на пътните знаци за предоставената информация, независимо от това, дали те я чуват или не.

Когато казваме, че гуру не трябва да изисква или да очаква благодарност, това въвежда слушателите в заблуждение и подхранва егото им. Те си мислят: «Как може това да е вярно! Не е нужно да се казва благодаря!» И тук правят грешката, попадайки под влиянието на напълно противоположното твърдение. Аз не казвам, че задължително трябва да сте благодарни. Само искам да подчертая, че гуру не трябва да *изисква* благодарност. Затова, ако не поднасяте благодарността си, вие на свой ред се заблуждавате. Вие трябва да сте благодарни, но тази благодарност не ви обвързва, както това, което не се изисква, не може да ограничи или привърже. Но ако вие изисквате благодарност, независимо от това, дали аз съм благодарен или не, това ви обвързва и създава трудности.

Приемайте намека или мимолетното преживяване, откъдето и да е дошло. То ще изчезва отново и отново. То не може да бъде постоянно, защото е дошло чрез Другого. Само това, което ви принадлежи, може да продължи вечно.

Затова отново и отново ви предстои да преживявате *шактинат*. Ако се боите да изгубите свободата си, търсете собствения опит на преживяването. Безсмислено е да се опасявате от робство, защото ако сте привързани към нещо — това е робство, зависимост. Но ако от страх да не бъдете привързани, бягате от обекта на своите привързаности, това също е робство, зависимост.

Затова в мълчание приемайте това, което ви даряват. Бъдете благодарни и продължавайте нататък. И ако чувствате, че нещо е дошло, а след това е било изгубено, търсете източника вътре — там, откъдето вече не можете да го загубите. Ако достигнете вътрешния източник, вече не можете да го изгубите, тъй като вашето вътрешно съкровище е безкрайно. Ако търсите източника отвън, винаги съществува шанс да го загубите.

Не се превръщайте в постоянен просяк. Това, което получавате от другите, трябва да ви подтикне към собствени търсения. А това става възможно само тогава, когато не се отъждествявате, не се обвързвате с отношения. Получавайте, благодарете и вървете нататък.

Вие казахте, че Бог е чиста енергия. Бог няма особени, лични интереси към човешкия живот. Няма и задължения към живота на всеки един от нас. В Катха Упанишада има една сутра: «Господ идва да срещне този, когото Той обича». Какви са основанията и причините за такова избирателно отношение?

Аз не съм казвал, че Бог не е заинтересован от вас. Ако беше така, вас нямаше въобще да ви има. Не съм казвал и че Той е безразличен към вас — това е невъзможно, защото вие сте неотделими от него. Вие сте Негово продължение. Само подчертах, че Той няма особена, лична заинтересованост към вас. Между двете твърдения има огромна разлика.

Енергията, която е Бог, няма особена заинтересованост към вас само в този смисъл, че няма да нарушава заради определен човек своите закони. Ако сте си ударили главата в стената и сте наранили достатъчно дълбоко кожата си, от раната задължително ще тече кръв. Природата няма да прояви особен интерес към вас. Ударът и последващото кръвотечение са настъпили и в това, което става, също е въввлечен Бог. Когато ви поглъщат морските дълбини, природата също изиграва отредената ѝ роля, свързана с това, че потъвате. Но тук няма лична заинтересованост — да ви спаси, докато същевременно по нейните закони вие потъвате. Законът е такъв, че ако паднете от покрива, фрактурите са неминуеми. Природата не е лично заинтересована това да не се случи.

Вярващите в това, че Бог е личност, са измислили множество истории за Божията благосклонност, например, че Пралад не е горял в огъня и не е страдал, когато го хвърлили от планината. Подобни разкази са само наши пожелания. Искане ни се всичко да става така. Искане Бог да е лично заинтересован от нас, да станем център на неговото внимание.

Действията на енергията винаги са подчинени на закона. Хората могат да имат особени, лични интереси, могат да бъдат пристрастни.

Но енергията винаги е безпристрастна. Нейният единствен интерес е безпристрастността, следователно, тя действа в съответствие със своите закони и никога не излиза от рамките им. От страна на Бога няма никакви чудеса.

Що се отнася до сутрата, тя има свършено различно значение. В нея се казва: «Той среща само тези по свой избор, с които е щастлив, и които обича». За вас е напълно естествено да кажете, че Той има особен интерес към някои хора. Това не е така. Въобще, трудно е да се обясняват такива неща, защото нуждата да се обяснява истината се сблъсква с нейните разнообразни аспекти.

Тези, които са достигнали Бога, неизменно казват: «Кои сме ние и каква ценност имат нашите усилия? Ние сме никой, ние не струваме и една пращинка. И все пак ние сме Го достигнали. Дори и да сме медитирали, то няма може това да се сравни с безценното съкровище, което достигнахме? Невъзможно е да бъдат сравнени нашите усилия и достигната цел». Затова тези, които са постигнали просветление, твърдят, че това не е в резултат на усилия от тяхна страна. «Това беше Неговата милост, Неговото желание да ни благослови. Иначе нима бихме могли да постигнем това?» — питат те.

Това е твърдението на човек, лишен от него, разбрал и преживял величието и притегателността на своето достижение. Но за тези, които още не са достигнали, е много опасно да размишляват по подобен начин. Подобно твърдение, излизащо от устата на достигналите, носи в себе си определено качество на повишено ниво на възприятие и усещане.

Такъв човек твърди: «Кои сме ние, за да Го достигнем? Каква е нашата сила, нашите способности и възможности? Какво право имаме на това? Какви са претенциите ни към него? Само от велико състрадание Той ни благослови и отдели, за да Го достигнем». За тези, които са достигнали, такава твърдение е напълно логично и обосновано. Те искат само да подчертаят, че не смятат своето достижение за пряк резултат от собствените си усилия. Такова преживяване не е достижение на егото — това е *благодат*.

Това, което тези хора казват, е вярно, но четейки *Катха Упанишада*, вие ще изпаднете в затруднение. За обикновения човек не е лесно да разбере смисъла на подобни писания, защото те съдържат свидетелствата на тези, които *знаят*, четат ги само тези, които не

знаят, а такива хора разбират написаното в съответствие със своето ниво на съзнание и казват: «Добре. Ако Бог идва само при този, при когото пожелае, ръководейки се от собствения си избор и вкус, за какво тогава да се безпокоим? Защо изобщо да предприемаме нещо?» Тогава превръщаме твърдението на човека, лишен от него, в оправдание на нашата летаргия.

Между тези две твърдения има огромна разлика — както между небето и земята. Смиреното, лишено от егоистичност, твърдение на просветления човек, се превръща в прикритие на нашата собствена глупост и мързел. Тогава ние казваме: «Добре, Бог идва само при тези, които иска да види, Той не гледа към тези, които не желае да вижда».

Свети Августин е казал следното: «Избраните Бог обсипва с благодеяния и избраните хвърля в дълбината на бедствията». Какво опасно твърдение! Ако всичко действително е така, ако подчинявайки се на каприз или внезапно желание, Бог прави някому добро, а някому зло, тогава Той е безумен, този Бог!

Прочитайки нещо подобно, вие можете да му придадете негативно значение. Но свети Августин е имал предвид нещо съвършено друго. Този мъдрец е казал: «Не се гордей с това, че си праведник, защото Бог ни прави добри по Свое желание». А грешниците утешавал: «Не тъгувай. По свое желание Бог ни прави изчадия от ада».

Говорейки по подобен начин, той изкарва от нас благопристойния гражданин и извлича от глупака угризенията на съвестта. Подобно твърдение излиза от устата на човек, който *знае*. Но глупавият човек, чувайки това, отбелязва: «Ако всичко е именно така, то аз нямам никакво отношение към това, тъй като ние ставаме дяволи по волята Господна». Пътешествието на праведника също се забавя, той си мисли: «Какво остава да правя? Нали Бог прави своите избрани праведници, а другите — грешници.» Животът му губи смисъла си и започва застой.

Това са направили писанията по целия свят. Писанията са словата на просветлените. Но тези, които *знаят*, нямат нужда да четат писания, а ги четат тези, които *не знаят*, а разликата в нивото на разбиране води до заблуждение. Тълкуването на писанията принадлежи на нашето перо и не отразява техния първичен, истински смисъл.

По мое мнение, трябва да има два вида писания — послания на просветлените, които трябва да се съхраняват отделно, и тълкувания, специално предназначени за непросветлените. Книгите, съдържащи словата на просветлените, трябва непрекъснато да се крият от невежото човечество, защото хората не ще престанат да правят свои собствени заключения и тогава целият смисъл на казаното се променя и обръща наопаки. По този начин се изкривява цялата мъдрост на човешкия род. Разбирате ли за какво говоря?

Както казахте, *шактипат* става чрез посредничеството на лишен от его медиум, а този, който твърди, че може да дава *шактипат*, навярно е измамник, и *шактипат* няма да премине чрез него. Но на мен са ми известни мнозина, практикуващи *шактипат*, и енергията *Кундалини* започва да се движи и да расте така, както е описано в книгите. Може би това са лъжливи процеси? Ако е така, защо?

Това също е много важно да бъде разбрано. В действителност, в този свят всичко има свой лъжлив двойник. Фалшивите монети съществуват във всички жизнени измерения. И винаги става така, че фалшивата монета е по-ярка от истинската. Иначе не може и да бъде, защото именно яркостта я прави привлекателна. Истинската монета е ценна и значима дори и когато не блести. Фалшивата винаги в качеството на компенсация прави помпозни и гръмогласни изявления, освен това е лесно достижима, тъй като няма цена и значимост.

Всяко духовно достижение има свой лъжлив двойник. Не съществува преживяване, което да няма лъжлив двойник. Ако има истинска *Кундалини*, има и фалшива. Ако има истински чакри, има и лъжливи. Ако има истински йогически методи, редом с тях са и техните заместители. Разликата е в това, че истинските преживявания стават на духовен план, а лъжливите — на психически, ментален.

Например, ако човек потъне в дълбока медитация и се доближи до своята същност, той започва да преживява множество необичайни неща. Вдъхва такъв аромат, за чието съществуване не се е досещал по-рано, чува такава музика и вижда такива цветове, които не могат да се срещнат на земята. Но същото нещо може да се изпита и под въздействието на хипноза, при това без усилия и губене на време.

Цветовете могат да бъдат създадени, мелодиите — чути, вкусовете и ароматите — възпроизведени. И за всичко това не е нужно да влизаш в дълбока медитация и да преживяваш вътрешна трансформация. Единственото, което ви е нужно, е да останете безсъзнателни под въздействието на хипноза. Тогава всичко, за което се говори отстрани, може да се случи вътре. Тези преживявания не са нищо друго, а фалшива монета.

Всичко, което се случва в медитацията, има място и под въздействието на хипноза, но безсъзнателните преживявания не са духовни. По-скоро тези състояния напомнят сън. Ако си влюбен в една жена в будно състояние, ти ще си влюбен и насън — при това жената от сънищата ти ще бъде още по-красива. Ако мъжът не се събуди, така и няма да разбере дали сънуваната девойка е била истинска или просто измислица, мечта. Как да узнае това? Само когато сънят прекъсне, той разбира, че всичко това е било само сън.

Съществуват методи, чрез които се познават всякакви видове вътрешен сън. Може да се създаде сън за *Кундалини*, за чакрите, за много други преживявания. Може да ви харесва да се опиянявате от блаженството и сладостта на тези сънища. Те са толкова приятни, че можете да пожелаете да не изчезнат. Това са такива сънища, които трудно могат да се нарекат сънища, защото се случват, когато сте бодри, когато сте активни. Това са дневните сънища. Те могат да се практикуват, целият живот може да се прекара в тях, но накрая става ясно, че никъде не сте ходили, а просто сте гледали много дълъг сън. Съществуват методи и средства за създаване на подобни сънища. Друг човек може да ви ги внуши и вие никога няма да отличите фалша от истината, защото нямате и понятие от истинския опит.

Ако човек никога не е виждал истинска монета и през целия си живот е срещал само фалшиви, как ще разбере, че тази е фалшива? За да разпознаеш фалша, трябва да имаш истинско зрение. Затова само в мига на пробуждането, при събуждането на *Кундалини*, може да бъде разбрано колко далеч едно от друго са тези преживявания. Истинското събуждане на *Кундалини* е абсолютно друго преживяване.

Запомнете — много описания на *Кундалини* са лъжливи и за това си има своите причини. Ще ви открия една от тайните на писанията. Всички съществуващи на земята мъдrecи и пророци специално са

вносяли в своите манускрипти определени грешки, създавайки възможност за оценка на растежа и истинността на достиженията на ученика. Например, с вас стоим пред дома и аз ви казвам, че вътре има пет стаи, но зная, че те са шест. Може да дойдете при мен и да кажете: «Огледах дома отвътре, действително има пет стаи, както казахте». Тогава аз ще разбера, че сте видели съвсем друго място, илюзорно, а не този дом, за който говоря.

По подобен начин и в писанията не се споменава една от стаите. Това информира знаещия за истинността на вашия опит. Ако вашето преживяване напълно съвпада с книжното описание, тогава това е фалшива монета, защото в книгите винаги нещо се премълчава. Такава предпазна мярка просто е необходима.

Ако вашето преживяване, вашият опит са абсолютно идентични с описанието, знайте, че това е само *проекция на книжното знание*. Щом вашето преживяване става различно (в нещо може да съвпада, в друго да се различава), знайте, че сте на прав път — ставащото е истинско, вие не просто проектирате написаното в себе си.

Щом *Кундалини* се събуди напълно, вие веднага ще я различите от това, което е написано с цел проверка на истинността на преживяванията на медитацията. Но дотогава такова знание остава тайна за вас. Във всяка книга трябва да се изпуска определена информация. Иначе е много трудно, почти невъзможно да се съди за истинността на преживения опит.

Имах познат, университетски преподавател. Щом споменех някой книга, той веднага казваше, че я е чел. Веднъж споменах една измислена от мен книга, използвайки фамилията на несъществуващ автор. Казах: «Чели ли сте тази книга? Отлично произведение». Професорът отвърна: «Естествено, чел съм я».

Тогава моля ви покажете ми тази книга, тъй като всички ваши предишни твърдения за прочетените от вас книги не са нищо друго, а фикция — продължих аз. — Няма такъв автор, и такава книга не съществува.“ Човекът беше удивен: „Наистина ли? Няма ли такава книга?“ „Не — отвърнах аз. — Всичко това е измислица, защото нямам друг начин да съдя за достоверността на вашите твърдения“.

Този, който знае, веднага разбира всичко. Ако вашето преживяване съвпада точно с описаното, могат да ви „хванат“, защото в книгите са оставени пропуски — добавено е нещо лъжливо, а е

пропуснато нещо истинско — тези мерки са абсолютно необходими, иначе трудно се съди за това, с кого какво се случва.

Може да се възпроизведе преживяване, описано в книгите. Може да се създаде мислен образ на абсолютно всичко — човешкият ум е неизтощим. Преди някой да достигне сърцевината на своето съществуване, умът с хиляди способности няма да се умори постоянно да го въвежда в заблуждения. А ако сами сте готови да се лъжете, тогава става още по-лесно.

Затова подчертавам, че такива въпроси, като същността на книжните описания, заявленията, че някой дава *шактипат*, и техниките, създаващи лъжливи преживявания, не са толкова важни. Съществената сърцевина на проблема е нещо друго. Има множество други способности да се провери истинността на вашите преживявания.

Денем човек утолява жаждата си, пиейки вода. Насън той също може да пие вода, но жаждата остава. На сутринта гърлото му е пресъхнало, защото колкото и да е пил вода насън, жаждата му не е утолена. Само с истинската вода можеш да се напиеш. За реалността или нереалността на водата съдим по нашата жажда — дали тя е утолена.

Затова тези, които си приписват заслугата за пробуждането на *Кундалини* у други хора или в крайна сметка за пробуждането на своята собствена *Кундалини*, продължават да търсят. Макар много да са преживели и изпитали, тяхното търсене продължава. Те твърдят, че са намерили водата, но си нямат и представа за океана.

Онзи ден един от моите приятели ми каза, че е достигнал състояние, когато мислите са изчезнали и след това ми поиска съвет да му дам метод за медитация. Какво можеш да кажеш на такъв човек? Един твърди, че неговата *Кундалини* се е пробудила, но умът му още не е спокоен. Друг казва, че *Кундалини* се е пробудила, но го мъчи привързаността му към секса. Това са промеждутъчни средства, които помагат да се разбере истинността на вашите преживявания.

Ако преживяването е истинско, търсенето е завършило. Тогава ако дори Бог предложи спокойствие и благослов, човек вежливо ще откаже, предлагайки му да го запази за себе си. На него нищо повече не му е нужно.

За изясняване на истинността на преживяването търсете симптомите на трансформацията в дълбините на човешката личност.

Някой твърди, че е достигнал състояние на *самадхи*, свръхсъзнание. Той може да издържи заровен в земята шест дни и да остане жив. Но ако оставите парите си без надзор, такъв човек без угризения на съвестта може да ги присвои. Той няма да пропусне и най-малката възможност, за да прегърне бутилката. Ако не знаят за неговите изявления по отношение на *самадхи*, никой няма да открие в него нищо, достойно за внимание. В личността му няма благоухание, искрящо сияние, няма благодат. Това е най-обикновен човек, лице от тълпата.

Не, той не е достигнал *самадхи* — само е научил трик, фокус с лъжливо *самадхи*. С помощта на *пранаяма* той се е научил да остава без достъп на въздух в продължение на шест дни. Той е овладял контрола над дишането си толкова, че използва минимален обем кислород. Затова и може да остане под земята шест дни. Той прилича на сибирска мечка, която заспива зимен сън в бърлогата си за половин година. Такова състояние съвсем не е *самадхи*. Когато завърши дъждовният сезон, жабите се закопават в тинята за осем месеца. Но те не достигат *самадхи*. Така и човек може да се научи да прави нещо подобно, но нищо повече.

Ако зароят в земята човек, достигнал крайното състояние, той по-скоро ще умре, защото *самадхи* няма нищо общо със заравянето. Ако Буда или Махавира останат без достъп на въздух, едва ли ще оживеят. Но човекът, за когото говорим, ще оживее, защото неговото достижение не е преживяване на *самадхи*. *Самадхи* е абсолютно друго. Но такъв човек привлича маса хора. Ако Махавира го очаква неуспех, то този хитрец ще постигне успех, ще изглежда като истински *тиртханкара*, а Махавира ще бъде приет за измамник.

И така, фалшивите монети на психиката имат собствени фалшиви твърдения, а за тяхната убедителност са били изобретени и особени методи. По такъв начин около тях е бил създаден отделен свят, нямащ никакво отношение към реалността. Хората, въввлечени в търговията с фалшиви монети, са изгубили истинския път, на който настъпва истинската трансформация. Способността да оставаш шест или седем дни без въздух няма отношение към самореализацията. Но какви са вътрешните качества на такъв човек? Притежава ли той вътрешна тишина и спокойствие? Благословен ли е отвътре? Загубвайки монетата, подобен майстор на триковете не може да заспи,

но пък спокойно прекарва няколко дни под земята. Всичко това трябва да се отчита, когато търсим истинския смисъл на това, което се случва.

Хората, които твърдят, че притежават способността да правят *шактипат*, действително могат да го правят, но това не е истински *шактипат*. По същността си това е вид хипноза. По някакъв начин те са се научили да манипулират магнетичните сили. И няма никаква сигурност, че тяхното знание по този въпрос е пълно. На тях не са им известни настъпващите при това процеси. Те едва ли се досещат за лъжливостта на собствените си твърдения. Те сами създават обърканост, хаос.

В Индия не са рядкост уличните фокусници. Един от тях разстила килимче и нарежда на своя помощник да легне отгоре. На гърдите на момчето се поставя някаква дреболия, например висулка. След това фокусникът кара помощника си да назове банкнотите, които са в джоба на някой от зяпачите. Момчето ги казва. „Колко показва неговият часовник?“ Помощникът посочва точното време. „Как се казва този човек?“ Отново правилен отговор. Зрителите са убедени във възшебните качества на висулката.

След това фокусникът прибира висулката от гърдите на момчето и повтаря въпросите, но то мълчи — не може да отговори. Сега фокусникът успешно разпродава всички висулки. Вие отнасяте висулката у дома си. През целия си останал живот можете да я държите до гърдите си, но нищо няма да се случи. Работата съвсем не е в това, че фокусникът е научил момчето да говори само тогава, когато висулката е на гърдите му, и да мълчи, когато не е там. Сама по себе си висулката няма никакви особени качества.

Това се нарича постхипнотично внушение. Чрез хипноза човек бива въведен в безсъзнателно състояние и в хипнотичен транс получава нареждане да гледа само във висулката. Казва му се още, че щом висулката бъде поставена на гърдите му, незабавно да изпадне в транс. В такова безсъзнателно състояние човек може да бъде накаран да каже какви са банкнотите в джоба, какво е точното време. В това няма никаква измама, лъжа. Щом момчето легне на килима и в състояние на хипноза поставят на гърдите му висулката, то моментално изпада в хипнотичен транс. Сега по желание на фокусника то може да отговаря на въпроси. Но нито момчето, нито фокусникът разбират какво става вътре.

Фокусникът е научил този трик — въвеждайки човек в хипнотичен транс, той му показва предмет и казва: „Когато поставя този предмет на гърдите ти, моментално изпадни в безсъзнание“. Този метод действа безотказно — само това е известно на фокусника. Нито той, нито помощникът му не познават вътрешния механизъм, динамиката на енергийния феномен. Ако знаеха повече за това, никога не биха показвали подобни трикове на улицата. Знанието за динамиката на ставащото е много дълбоко знание, макар че това е само един психически феномен. Той не е бил разбран докрай нито от Фройд, нито от Юнг. И до днес най-талантливите психолози не познават динамиката на енергията на тялото в нейната цялост. А фокусникът просто случайно овладява трик, с чиято помощ си осигурява прехраната.

За да включите светлината в стаята, не е нужно да знаете природата на електричеството, механизма на протичане на тока и т.н. Просто натискате копчето и светлината светва. Копчето може да бъде натиснато от всеки.

Уличният фокусник се е обучил на изкуството на постхипнотичното внушение и сега го използва, за да продава дреболии. Купувате си висулка, отнасяте я у дома си, но за вас тя се оказва абсолютно безполезна. Висулката се използва само в комплекс с определен процес на постхипнотично внушение. Поставяте висулката на гърдите си, но нищо не се случва. Тогава си мислите, че нещо не сте направили както трябва, защото сте *видели* как работи висулката.

Могат да бъдат създадени множество лъжливи преживявания. Те са лъжливи не в този смисъл, че не съществуват като такива, а защото не са духовни — те са само психически процеси. Всеки духовен процес има свой психически паралел. Следователно, психическият паралел може да бъде създаден от тези, които още не са достигнали духовността, а само се хвалят със своите достижения. Но нищо не може да се сравни с истинското преживяване на духа.

Истински духовният човек никога не твърди. Той никога не казва: „Аз правя *шактипат*. Аз правя това и това. И щом това настъпи, вие се включвате и се свързвате с мен“. Такъв човек става никой. От самото му присъствие нещо започва да става с вас. Но той в никакъв случай не *прави* нищо с вас.

Ще ви разкажа легендата за един велик пророк.

„Благоуханието на неговото същество и сиянието на мъдростта му били толкова велики, че достигнали до боговете в рая. Те дошли при него и му казали: «Поискай каквото желаеш, ще изпълним всяко твое желание».

Светецът отвърнал: «Всичко, което трябваше да се случи, се случи. Няма какво повече да желая. Така че не ме поставяйте в затруднително положение, да моля, за каквото и да е. Не ме смущавайте със своите предложения. Невежливо е да не помоля, но работата е там, че няма какво да поискам. Всичко вече се случи с мен, дори и това, за което не съм посмял и да мечтая».

Думите му направили още по-силно впечатление на боговете — поради това, че светецът бил отвъд пределите на желанията, неговото благоухание само се усилило. «Ти трябва да си поискаш нещо — настояли боговете. — Няма да си отидем, без да те дарим».

Светецът се оказал в затруднение. «За какво да моля? Нищо не мога да измисля — отвърнал той. — Дайте ми това, с което сами искате да ме дарите. Ще приема всичко».

«Ще ти дадем сила. Едно твое докосване ще съживява мъртвите и ще изцелява страдащите» — казали те.

«Прекрасно, отлична помощ — отвърнал светецът. — Но какво ще правя аз? Ще се окажа в голяма опасност, тъй като мога да си помисля, че самият аз изцелявам и възкресявам. Ако егото ми се върне отново, ще се загубя в тъмнината. Спасете ме, проявете състрадание, направете така, че да не зная за тези чудеса».

Боговете се съгласили: «Където и да падне сянката ти, тя ще изцелява и възкресява».

«Добре — съгласил се светецът. — А сега ми окажете една последна милост. Направете шията ми неподвижна, за да не мога да се оглеждам за резултатите от действията на своята сянка».

Милостта му била оказана. Шията му станала неподвижна. Той ходил от град на град. Когато сянката му докоснела увехнали цветя, те разцъфтявали, но той

продължавал да върви нататък, нямайки възможност да се огледа. Той нищо не знаел. Когато умрял и попаднал в рая, той попитал боговете дали техният дар е бил полезен, защото самият той така и не разбрал това.“

Много харесвам тази легенда.

Когато се случва *шактипат*, това се случва именно така — с помощта на сянката и вкаменената шия. Медиумът, чрез който тече *Божествената енергия*, трябва да бъде изпълнен с пустота, съвършен вакуум, иначе главата му може да се обърне назад. Ако се запази дори най-малък намек за егото, винаги имаш желание да се огледаш, за да се убедиш в резултатите. Щом това стане, възниква усещането: „Аз направих това“. Много трудно се избягва подобно чувство.

Щом човек стане пустота, тишина, *шактипат* с лекота настъпва около него — така с изгрева на слънцето цветята разтварят цветовете си, така дърветата се хранят с водата на течащата край тях река. Но реката никога не твърди, че напоява множество дървета, че само благодарение на нея те така буйно разцъфтяват. Реката дори и не се досеща за това. В момента на цъфтежа на дърветата реката, напоила корените им, вече е достигнала океана. Нима тя има време, за да поспре и да почака? Невъзможно е да се огледаш назад. Ако преживяването става при подобни условия, то има духовна стойност. Но когато присъства егото, деятелят, когато някой твърди, че е изпълнител, тогава това е психически феномен — нищо повече от хипноза.

Съществува ли възможността за хипноза и илюзии във Вашия нов метод — *Динамичната медитация*? С мнозина нищо не се случва. Може би те са на грешен път? Има и такива, с които се случват много неща. Те на правилен път ли са? Може би и първите и вторите са само лицемери?

Необходимо е да се разбере следното. Хипнозата е наука, използвана за внушения. Но чрез хипноза може да бъде оказана и съществена помощ. Науката е винаги двустъпен меч. С помощта на атомната енергия се отглежда пшеницата на полето. Но при взрива ѝ тя

може да унищожи всичко живо от лицето на Земята. Едновременно съществуват и двете възможности. Електрическият ток дава живот на всички електроуреди, необходими за нашето удобство, но той може и да убива, но на никого не му минава през ум да му припише отговорността за това. Ако егоистична личност използва хипноза, то тя го прави, с цел да потисне, унищожи и подчини другите. Но не е изключено и противоположното. Хипнозата е неутрална енергия. Тя е наука. Тя може да бъде използвана за вашето пробуждане, за вътрешното ви пътешествие. Но тя може и да задълбочи вашите вкоренени илюзии.

Използваният от мен метод в началната си фаза е хипноза, но към нея се добавя съществен елемент, който ви защитава от хипнотичното въздействие — това е свидетелстването. Наблюдение. В това е единствената разлика между хипнозата и медитацията, но тази разлика е огромна. Под въздействието на хипноза вие ставате безсъзнателни, неосъзнати. Само в такова състояние може да се работи с вас, можете да бъдете управлявани. Но подчертавам, че в медитацията хипнозата е полезна, но само при условие, че оставате наблюдатели. Тогава запазвате бдителността си, през цялото време знаете какво става. Тогава не може да се предприеме нищо против волята ви — вие постоянно *присъствате*. В състояние на хипноза чрез внушение ви правят безсъзнателни, но с помощта на внушение може и да се направи пробив, да се разбие вашата несъзнателност. Затова началните стъпки в това, което аз наричам медитация, по-скоро се отнасят до хипнозата. Другояче не може и да бъде, защото всяко пътешествие към себе си започва от ума. Вие живеете в ума — това е място, където се намирате, затова пътуването започва оттук. Но това пътешествие може да бъде два вида — или ще кръжите в пределите на своя ум, подобно на въртящ се бик, който не е в състояние да се отскубне от затворения кръг, или пътешествието може да ви изведе до върха на ума, откъдето можете да направите скок. И в двата случая началните стъпки трябва да се предприемат в сферата на ума. По такъв начин началните стадии на хипнозата и медитацията съвпадат, но крайните стадии са различни, както и самите цели. Различен е и базовият, основният елемент. Хипнозата незабавно изисква безсъзнателност, сън. Следователно, нейното въздействие започва със съня, а след това настъпва всичко останало. В медитацията всичко

започва с *пробуждането*, а след това акцентът се пренася на състоянието на постоянно наблюдение. Свидетелят вътре във вас е пробуден, бдителен, затова никакво странично въздействие не може да ви причини вреда. И помнете: вие оставате абсолютно осъзнати за това, което се случва във вас.

Сега относно разликата между тези, с които нещо се случва, и тези, с които нищо не се случва. Хората, с които нищо не се случва, имат по-слаба воля. Те са изплашени. Те се боят дори, че *това* може да се случи! Колко странно е устроен човек! Той е решил да медитира. Дошъл е за това — медитацията да се случи, но сега се бои, че тя може действително да се случи. Когато види какво се случва с другите, той си мисли — дали всичко това не е нагласено? Това е средството му за защита. Такива хора казват: „Ние не сме толкова слаби, че да ни окажат влияние. Бедните, слаби хорица“. По този начин те удовлетворяват егото си, без да знаят, че такива мощни процеси не могат да настъпят със слаби хора. Не им е известно, че това може да се случи само с умните и съобразителните.

Идиотът не може да бъде хипнотизиран, както и да бъде приобщен към медитацията. Точно така не може да се повлияе и на безумеца. Колкото по-чувствителен е човек, толкова по-лесно се поддава на хипноза. Колкото по-слабо е развит и по-малко чувствителен, толкова повече време е нужно, за да го хипнотизираш. Как може рационално да се обясни отсъствието на умствени способности, сила на волята и чувствителност? В своя защита такива хора могат да кажат: „Изглежда тези хора се преструват. Те са слаби, глупави и подложени на странично въздействие“.

Неотдавна разговарях с един възрастен и образован мъж — бивш лекар. Той дойде при мен на третия ден от началото на медитационната група с думите: „Искам да ви поискам прошка за това, че съгреших против истината“. „Какво се случи?“ — заинтересовах се аз. Той отвърна: „Първия ден у мен възникна усещането, че вие сте се наговорили и сте устроили това шоу, а сред нас е имало няколко слабоумни, които сляпо са следвали вашите сподвижници. Тогава си казах, че ще изчакам втория ден. На следващия ден видях, че двама или трима от моите приятели — също лекари — напълно участват в медитационния експеримент. Отидох при тях и им казах: «Не е възможно да са ви подготвили предварително или уговорили.

Действително ли нещо се случваше с вас или се преструвахте?» Те отвърнаха: «Нима имаше нужда да се преструваме? До вчера ние също мислехме така, но днес това се случи с нас». След това, вечерта на третия ден, когато това се случи и с него, възрастният човек дойде при мен с извинение. Той каза: «Днес това се случи и с мен, сега всичките ми подозрения се разсеяха.» Подозирах дори своите приятели-лекари, че участват в заговора. В наши дни не знаеш какво можеш да очакваш от хората. Може би са сключили сделка? Разбира се, аз познавам своите колеги, но кой може да гарантира — дали не са се поддали на вашето хипнотично въздействие? Но днес това се случи и с мен. Когато се върнах у дома, по-малкият ми брат, също лекар, се интересува: «Как е шоуто? Почувства ли нещо?» Аз му отвърнах: «Прости ми, братко, но сега не мога да нарека това шоу. Два дни също се подигравах на това, което се случваше, но днес се случи и с мен. Няма претенции към теб, защото до днес и аз също бях скептик».“ Старецът още веднъж се извини за негативните си мисли.

Ето към какви защитни средства прибъгваме. Тези, с които нищо не се случва, ще намерят начин да защитят егото си. Но между тези, с които нещо вече се е случило, и тези, които засега нищо не са изпитали, дистанцията е много малка. Просто на вторите не им достига целеустременост. Ако човек събере сили, призове мъжеството, самоотвержеността и желанието си, отхвърляйки всички амбиции, преживяването задължително ще дойде.

Днес при мен дойде една жена. Опитвайки се да прикрие смущението си, тя ми съобщи, че ѝ позвънил един приятел и ѝ казал следното: „По време на такива медитативни практики някои се събличат и въобще вършат странни, неприемливи неща. Нима може хора от порядъчни семейства да участват в това?“

Някои хора хранят илюзии по повод на своята принадлежност към така нареченото порядъчно общество, смятайки другите за излезли от „неблагородни“ семейства. Всичко това е само средство за защита. Жената, смятаща, че принадлежи към порядъчно семейство, ще пропусне шанса си, затваряйки се между домашните стени. Ако тя се безпокои от голотата на другите, това означава, че тя не е от благородно семейство. Какво отношение има тя към голотата на другите?

Нашият ум бързо измисля странни извинения. Той твърди: „Всичко това е мръсотия и хаос, такова нещо не може да се случи с мен. Аз не съм слаб, имам силен ум“. Ако това е така, ако сте умни и силни, преживяването вече би се случило с вас. Отличителната черта на интелигента е това, че той не прави изводи, преди да опита нещо сам. Той никога няма да обяви за лъжливо това, което правят другите. Той ще каже: „Кой съм аз, че да съдя другите и да преценявам дали преживяванията им са истинни или лъжливи?“ Кой сте вие, че да решавате, дали другият човек греша? Подобни неверни решения носят множество проблеми.

Хората не повярвали, че нещо се е случило с Исус. Иначе не биха крещели: „Разпни го!“ Те смятали думите му за по-опасни, отколкото престъплението на Варава. Хората не биха хвърляли камъни по Махавира, ако не смятаха, че със своята голота той внася смут. Те биха казали, че с Махавира не се е случило нищо.

С какво право, на какво основание ние се осмеляваме да решаваме какво се случва в нашия събрат? Интелигентният, разумен човек няма да започне да изразява мнението си, докато не опита сам. Ако с мен не се случва нищо, аз трябва да си изясня дали правилно изпълнявам препоръките. Ако не се отдавам на ставащото с пълна сила, то как с мен може да се случи нещо?

Неотдавна в медитативния лагер в Порбандер аз отбелязах, че ако човек не отдава усилията си на сто процента, с него нищо няма да се случи по време на медитацията. Старанията му няма да се увенчат с успех. Един от моите приятели си призна: „Аз се отнасях лениво към изпълнението на техниката, не полагах особени усилия, тъй като предполагах, че ще ми трябва малко време, за да дойде преживяването. Но днес осъзнах, че такова преживяване никога няма да се случи. Затова днес положих всички свои усилия и преживяването дойде при мен“.

Ако се отнасяте лениво към експеримента, защо въобще правите нещо? Постъпвайки по този начин, вие сякаш се опитвате да плувате в две лодки едновременно. Но човек, стъпил с левия крак в едната лодка, а с десния в другата, се поставя в твърде затруднително положение. Едната лодка е напълно достатъчна — тогава, дори ако тя пътува за ада, вие сте само в една лодка. Но хората са странни създания. Ние

поставяме единия си крак в лодката, плуваща към рая, а другия — в лодката, носеща се към ада!

Работата е там, че нашият ум е объркан, той не знае накъде да тръгне. Скован от страх, той не може да реши, дали ще бъде пощастлив в рая или в ада. Стойкики едновременно в двете лодки, вие доникъде няма да стигнете. Просто ще умрете по средата на реката. Именно така работи нашият ум. Това е шизофрения. Ние полагаме усилия да вървим напред, а след това — също такива усилия, за да спрем. Това може да причини голяма вреда.

Влезте с огромно усърдие тотално в експеримента и не правете припрени изводи по отношение на другите хора. Ако човек напълно отиде в преживяването, с него определено ще започнат промени. Говоря за много фини научни неща, а не за религиозни предразсъдъци.

Научен факт е, че при максимални усилия резултатът задължително се постига. И няма друг способ, защото Бог е енергия и тази енергия не е половинчата. Следователно, молитвите, поклоненията, или фактът на раждането в благородно семейство или в Индия нямат особена роля. Това е чисто научен въпрос. Ако човек е искрен и усърден, дори Бог не е в състояние да попречи на успеха му. И дори ако въобще няма Бог, това не е важно. Наблюдавайте по време на медитация да се задейства цялата ви енергия. Взимайте решения само в съответствие със собствения си опит, а не се опирайте на външните форми на случващото се. Иначе ще тръгнете по лъжлив път.

3

ПЪТЯТ НА КУНДАЛИНИ — ИСТИННОСТ И СВОБОДА

Във вчерашната беседа Вие казахте, че лъжливото преживяване на *Кундалини* може да бъде мисловно проектирано и че вие смятате такова преживяване за психическо, а не за духовно. Но по-рано Вие твърдахте, че *Кундалини* е явление с чисто психическа природа. Следователно, съществуват две състояния *Кундалини* — психическо и духовно. Обяснете, моля!

За пълното разбиране е необходимо напълно да се разгледа структурата на фините тела.

Човек се състои от седем тела.

Първото, **физическото**, е добре известно на всички ни. Второто тяло е **ефирното (етерното)**, третото — **астралното**, четвъртото — **менталното** или **психическото**, петото — **духовното**. Шестото се нарича космическо, след него е седмото и последно — **нирваническото тяло**, или тялото без форма. По-подробно обяснение на тези тела ще ви помогне докрай да разберете феномена *Кундалини*.

През първите седем години от живота се формира само първото, **физическото тяло**. Останалите тела засега са във формата на зародиш. Те притежават потенциал за растеж, но в началото на живота остават в спящо състояние. И така, първите седем години от живота са години на ограничения — няма растеж на интелекта, емоциите или желанията, развива се само физическото тяло. Някои хора никога не порастват повече, така си и остават на този стадий на развитие, който по същността си не е нищо повече от животински. Животните развиват само физическото тяло, останалите им тела остават недокоснати.

В следващите седем години — от седем до четиринадесет се развива второто, **ефирното тяло**. Това са години на емоционален растеж на индивидуалността. Затова половата зрелост — най-интензивната форма на емоциите — се достига към четиринадесетата

година. Някои хора спират на този стадий. Тяхното физическо тяло расте, но те остават свързани първите две тела.

Между четиринадесет и двадесет и една година се формира третото, **астралното тяло**. Във второто тяло се развиват емоциите, в третото интелектът, способността към размишление. Затова нито един съд в света не привлича към съдебна отговорност деца до седем години — те имат само физическо тяло. Към децата се отнасяме така, както трябва да се отнасяме към животните. Не им възлагаме никакви отговорности. Дори ако детето е извършило престъпление, смята се, че го е направило под влияние на друг — следователно, истинският престъпник е този, който е направлявал детската ръка.

След развитието на второто тяло човек достига зрелост. Но това е сексуална, полова зрелост. Тук работата на природата завършва, природата помага максимално само до този етап. Но на това ниво човек все още не може да се смята за такъв в пълния смисъл на думата. Третото тяло, в което се развиват интелектът и способността за мислене, разсъждение, убеждаване, е резултат на образованието, цивилизацията и културата. Затова право на глас се дава на човек след достигането на двадесет и една годишна възраст. Обаче в някои страни възрастовия ценз е снижен до осемнадесет години, което е напълно естествено, тъй като в процеса на еволюция времевата продължителност, необходима за формирането на всяко тяло, се съкращава.

По целия свят девойките достигат полова зрялост към тринадесет-четиринадесет години. През последните тридесет години тя настъпва все по-рано и по-рано. Днес някои момичета се превръщат в девойки вече на единадесет години. Обаче обикновено за развиването на третото тяло се изискват двадесет и една години, и преобладаващото мнозинство от хората спират своето развитие на този етап до края на живота си.

Това, което наричаме душа, *психе*, принадлежи на четвъртото тяло, на което са присъщи собствени чудесни преживявания. Човек, чийто интелект е недостатъчно развит, едва ли ще се увлече от точни науки. Математиката има своята прелест и очарование, но само Айнщайн може да навлезе в нея, както музикантът в музиката, художникът в рисуването. За Айнщайн математиката не е работа, а

игра, но за да се превърне математиката в наслаждение, интелектът трябва да достигне пика на своето развитие.

С пробуждането на всяко тяло пред нас се откриват безкрайни възможности. Този, чието ефирно тяло не се е развило, който е спрял развитието си след първите седем години живот, не се интересува от нищо друго, освен от храна и пиене. Културата на тази цивилизация, където сред преобладаващия брой от хората ефирното тяло не се е развило, ще бъде ограничена до култура на храненето. Цивилизация, чийто ръст е спрял до второто тяло, ще бъде ориентирана към секса. Тяхната личност, литература, музика, филми и книги, поезия и изкуство, дори домовете и машините им ще бъдат сексуално ориентирани — всички тези неща ще бъдат изпълнени със секс и сексуалност.

В цивилизации, развили напълно третото тяло, отличителна черта ще бъде интелектът и разумността. Когато развитието на третото тяло стане крайно важно за обществото или нацията, настъпват многочислени интелектуални революции. По времето на Буда и Махавира голяма част от населението на Бихар е била именно на това ниво. Затова осем души, равни на Буда и Махавира, се родили в малката провинция Бихар. По това време хиляди хора достигнали нивото на гениалността. Подобно положение настъпило в Гърция по времето на Сократ и Платон, в Китай по времето на Лаодзь и Конфуций. Но още по-удивително е, че всички тези просветлени дошли на земята в продължение на петстотин години. В продължение на пет века развитието на третото тяло на човечеството достигнало своя пик. Обикновено хората спират до третото тяло. Повечето от тях не се развиват след двадесет и една година.

На четвъртото, **менталното тяло** са присъщи необикновени преживявания. Хипнозата, телепатията, ясновидството са потенциални възможности на четвъртото тяло. Общуването един с друг без значение на времето и пространството, способността да се четат мислите на другите или да им се внушават собствените мисли. Без каквато и да е чужда помощ можеш да посееш семето на мисълта в нечия глава. Човек с развито четвърто тяло може да пътува, излизайки извън границите на физическата обвивка. Той е способен да създава астрални проекции и да осъзнава себе си отделно от физическото тяло.

Четвъртото тяло притежава огромни възможности, но обикновено ние не го развиваме, защото това е тясно свързано както с огромен риск, така и с възможности за измами и заблуди. С увеличаването на нереалността на ставащото толкова лесно можеш да се измамиш. Сега за човека става все по-трудно да разбере действително ли е излязъл от тялото или не. Такова преживяване може да бъде и измислица или илюзия и реалност, но и в двата случая единственият свидетел е самият човек.

Светът, откриващ се с развиването на четвъртото тяло, е субективен, докато светът на предходните три тела е обективен. Ако в ръката си дълга долар, могат да го видят всички, не само аз. Това е обикновената реалност, в която може да участва, който желае. Но в реалността на мислите ми вие не можете да бъдете мои партньори, както и аз не мога да бъда партньор в реалността на вашите мисли. Оттук започва личният свят с всевъзможните му последствия. Нито едно от нашите външни правила и нито един от външните закони не действа тук. От четвъртото тяло започва илюзорният свят, където е много трудно да се определи границата между илюзия и реалност. Всички измами на предишните тела могат да бъдат разкрити.

Най-голямата опасност е в това, че самоизмамващият се най-често не си дава сметка за това, че преживяванията му са само фантазия. Той може неосъзнато да мами както себе си, така и другите. Ставащото на тези планове е толкова фино, лично и неуловимо, че няма средства за проверка на истинността на преживяванията. Затова търсеция не може да каже действително ли нещо се е случило с него или просто му се е сторило.

Именно във връзка с това винаги сме се опитвали да спасим човечеството от четвъртото тяло, а тези, които са използвали възможностите на това ниво, са били подлагани на гонения и предавани на проклетия. В Европа стотици жени са били признати за вещици и изгорени на кладите, защото са ползвали помощта на четвъртото тяло. В Индия стотици хора, практикуващи тантра, са били убити заради четвъртото тяло. Те са владеели тайни знания, които са изглеждали опасни за обществото. Те знаели какво става в ума. Без труд определяли какво има в дома ви, без да влизат в него. Затова реалността на четвъртото тяло по целия свят е била определяна като „черна магия“, тъй като това е носело със себе си неизвестност и

непредсказуемост. И така, ние сме правели всичко по силите си, за да не позволим на телата си да се развият след третото, защото четвъртото тяло винаги е изглеждало опасно.

Опасността и рискът естествено съществуват, но и достиженията са прекрасни. Затова вместо спиране и застой е нужно по-нататъшно развитие и изследване. И тогава ще можем да проверим законността на нашите експерименти. Сега учените вече разполагат със съответни прибори, при това е нараснала способността на човека да разбира ставащото. Така че способен се намират, както и в случая с новите научни открития.

Например, дълго време е било неизвестно дали животните виждат сънища или не. Как можем да се убедим в това, ако те са лишени от способността да разговарят? Хората знаят, че виждат сънища — рядко някой от нас, ставайки сутрин, не разказва за сънищата си. И така, след многочислени опити способът бил открит. Един зоолог много години по опитен път се опитвал да изясни дали животните виждат сънища. Той започнал с това, че показвал филми на маймуни. Щом започвал филмът, маймуната бил подложена на електрошок. На столове с подлакътници, където тя седяла, имало бутон, който маймуната трябвало да натисне, когато почувствала токовия удар. Всеки ден маймуната била поставяна на стола и с първите кадри на филма включвали ток. Тогава маймуната натискала бутона, за да изключи тока.

Така продължило няколко дни. Накрая маймуната веднъж заспала на стола. Когато сънят дошъл, маймуната почувствала безпокойство, защото киното на екрана и киното в съня не се различавали по нищо. Тя веднага натиснала бутона. Отново и отново натискала бутона. Така било доказано, че животните виждат сънища. По такъв начин хората могли да проникнат във вътрешния свят на безсловесните животни. Медитиращите също намерили начин да проверят истинността на преживяванията на четвъртото тяло отвън, и сега с увереност може да се каже дали едно преживяване е истинско или не. Преживяването на *Кундалини* на четвъртото тяло може да бъде психическо, но това не го прави лъжливо. Има истински, достоверни психически преживявания, а има и лъжливи. Когато казвам, че *Кундалини* може да бъде само ментално преживяване, това не означава

задължително, че е лъжливо. Менталното преживяване също може да бъде както лъжливо, така и истинско.

През нощта виждате сън. Фактът на съновидението е очевиден. Но събуждайки се сутринта, вие можете да разкажете това, което в действителност не сте сънували, като настоявате, че сте видели именно това. Тогава това е лъжа. Друг човек твърди, че никога не вижда сънища. Някои вярват, че не сънуват. Но сънищата все пак се сънуват — хората виждат сънища през цялата нощ, това е доказано научно. Независимо от това, когато се събудят, те настояват, че не са видели нищо. Тяхното твърдение е абсолютно лъжливо, макар те да не осъзнават това. В действителност те просто не помнят. Възможно е и обратното — да помните сънища, които никога не сте виждали. Това също е лъжа.

Сънищата не са лъжливи. Те притежават собствена реалност. Но сънищата могат да бъдат реални и нереални. Реалният сън е този, който действително сте видели. Проблемът е в това, че когато се събудите, вие не можете точно да преразкажете съня си. По тази причина някога човек, който можел ясно да разкаже своя сън, се ползвал с уважение. Да се разкаже един сън последователно е много трудно. Последователността на съня, когато го сънувате, е едно нещо, съвсем друго е, когато си го припомняте. Това е като филм. Когато гледате филм, историята се развива от началото към края. По същия начин и драмата на съновидението се развива в една посока, когато спите и в противоположна, когато се събудите. Вие си спомняте първо това, което сте сънували последно, и по такъв начин достигате до началото. Това, което сънувате първо, си спомняте последно. Това е като да четеш книга отзад напред. Обърнатите наопаки думи могат да създадат само хаос. Затова споменът и преразказът на съня са велико изкуство. Обикновено, припомняйки си съня, ние си припомняме нещо, което никога не сме сънували. Пропускаме голяма част от сънуването, а скоро забравяме и всичко останало.

Сънищата са събития на четвъртото тяло, а четвъртото тяло притежава големи възможности. *Сидхите*, споменавани в йога, са достижения на четвъртото тяло. Йога настоява медитирацията да не се увлича по *сидхите*. Тук се крие великата опасност да се отклониш от пътя. Ако навлизате в психическо състояние, то няма духовна стойност.

Затова, когато казвам, че *Кундалини* е от областта на психиката, имам предвид само това, че това е събитие на четвъртото тяло. Именно затова физиолозите не могат да открият *Кундалини* в човешкото тяло. Затова е напълно естествено, че те отричат съществуването на *Кундалини* и чакрите, смятайки ги за игра на въображението. Това са събития на четвъртото тяло. Четвъртото тяло съществува, но е много фино и трудно уловимо. Не можеш да го докоснеш с ръка. И независимо от това между първото и четвъртото тяло има точки на съответствия.

Ако поставим един върху друг седем листа хартия, а след това пробием в тях дупка, дори ако на най-долния лист не остане дупчица, все пак върху него ще остане следа, съответстваща на пробождането на другите листа. Чакрите, *Кундалини* и т.н. не принадлежат на първото тяло, но то съдържа съответните точки. Затова физиологът е прав, отричайки тяхното съществуване. Чакрите и *Кундалини* се намират в другите тела, но съответните им точки могат да бъдат открити и в първото.

И така, *Кундалини* е преживяване на четвъртото тяло и то е психично. Когато казвам, че психическото преживяване може да бъде два вида — истинно и лъжливо, — вие можете да разберете какво имам предвид. То е лъжливо, ако е продукт на вашето въображение, защото въображението също е характеристика на четвъртото тяло. Животните не притежават силата на въображението, затова паметта им за миналото е слаба, а представи за бъдещето въобще нямат. Животните са лишени от безпокойства, защото безпокойството винаги е свързано с бъдещето. Животните виждат многобройни проявления на смъртта, но не могат да си представят, че и самите те могат да умрат. Затова те са лишени от страха от смъртта. Сред хората също има мнозина, които не се безпокоят от страха от смъртта. Такива хора винаги асоциират смъртта с другите, но не и със себе си. Причината се крие в това, че силата на въображението от четвъртото тяло не се е развила напълно, за да могат да погледнат в бъдещето.

Това означава, че въображението също може да бъде както истинно, така и лъжливо. Истинното въображение означава способност да се предвижда бъдещето, т.е. ние можем да визуализираме това, което още не е настъпило. Но въображението, че ще се случи това, което е невъзможно, което не съществува, е лъжливо

въображение. Когато въображението се използва в правилна перспектива, то се превръща в наука. В началния си стадий науката винаги изглежда само като въображение.

Хиляди години човек е мечтал да полети. Човекът, който мечтае за това, трябва да има богато въображение. Ако човек не беше мечтал да лети, братята Райт никога нямаше да направят първия аероплан. Те конкретизираха мечтата на човечество за полета. За въплъщаването на тази мечта бе нужно известно време. Правеха се опити и скоро човек се научи да лети.

Хиляди години човек е искал да достигне Луната. Първо това се е случвало във въображението му. Постепенно тази мечта е намерила почва и сега е изпълнена. Това въображение е било истинно, хората са били на правилен път. Такива мечти се намират на пътя на реалността, която с времето се въплъщава в живота. Ученият също си въобразява, както и лудият.

Като казвам, че науката е въображение, и лудостта също е въображение, не си мислете, че това е едно и също нещо. Лудият си въобразява несъществуващи неща, които нямат отношение към физическия свят. Ученият също си въобразява — той си представя неща, имащи непосредствено отношение към реалния свят. И ако в началото не изглежда така, това е напълно възможно в бъдеще.

Сред възможностите на четвъртото тяло винаги съществува възможността да се отклоните от пътя. Тогава пред вас се открива лъжливият свят. Затова е по-добре ако нямате никакви очаквания, преди да влезете в това тяло. Четвъртото тяло е психическо тяло. Например, ако поискам да слеза от първия етаж, ще ми е нужен лифт или стълба. Но ако искам да се спусна в мислите си, не ми е нужна стълба. Мога да седя точно тук, но да се спускам в мислите си. Рискът от въображението или мислите е в това, че няма нужда да правите нищо, само да си въобразявате или да мислите. Всеки, който иска, може да прави това. Освен това, ако някой влезе в тази реалност с предварително изградено мнение или очакване относно нея, тогава той непременно ще получи очакваното, защото тогава умът с радост ще му съдейства. Той ще каже: „Ти искаш да събудиш *Кундалини*! Добре! Тя се издига... вече се е издигнала“. Тогава ще започнете да си въобразявате издигането на *Кундалини* и умът ви ще ви поощрява в това усещане. В крайна сметка ще почувствате, че тя напълно се е

събудила, а чакрите ви са напълно активирани. Но има начин да се провери достоверността, защото с отварянето на всяка чакра настъпват изменения във вашата личност. Тези изменения не могат да се въобразят или планират предварително, защото тези изменения настъпват в материалния свят.

Например, когато се събужда *Кундалини*, вие не можете да приемате интоксиканти — това е просто невъзможно. Тъй като менталното тяло е много фино и деликатно, то лесно се поддава на въздействието на алкохола. Затова — това ще ви удиви — приемащата алкохол жена е много по-опасна, отколкото пияният мъж. Причината е в това, че нейното ментално тяло е по-фино и тя реагира така бързо, че събитията излизат извън контрол. Затова жените са се защитили от подобен риск с определени правила на поведение. Това е единствената област, в която жената не иска равенство с мъжа, макар, за нещастие, в последно време всичко да се променя. Когато жената постигне равнопоставеност в тази област, тя ще си нанесе такава вреда, която не е причинявала нито една постъпка от страна на мъжете.

В четвъртото тяло пробуждането на *Кундалини* е невъзможно да бъде доказано с голословни твърдения за преживяване, защото, както вече казах, вие можете лъжливо да си въобразите пробуждането и преживяването на *Кундалини*. Затова може да се съди само по физическото състояние — настъпила ли е някаква радикална трансформация във вашата личност. Щом енергията се събуди, във вас непременно ще настъпят промени. Затова винаги казвам, че поведението е външният критерий, а не вътрешната причина. То е критерий за това, което се случва вътре. С всеки опит непременно нещо започва да се случва. Когато енергията се събуди, за медитацията става невъзможно да приема интоксиканти. Ако продължава да взема наркотици или алкохол, знайте, че цялото му преживяване е въображаемо, защото това е абсолютно невъзможно.

След събуждането на *Кундалини* тенденцията към насилие изчезва напълно. Медитацията не само страни от актове на насилие, но в него не възниква дори и желание за подобна постъпка. Стремелът да се върши насилие, да се навреди на другото, съществува само тогава, когато виталната енергия спи. Но щом тя се пробуди, другият престава да бъде друг, затова вие не можете да поискате да му причините зло. Тогава не ви е нужно да потискате насилието в себе си,

защото тогава вие просто не можете да бъдете агресивни. Ако ви се налага да потискате агресивността си, знайте, че *Кундалини* не се е събудила. Ако след отварянето на очите вие, както и по-рано търсите пътя си с помощта на тоягата, знайте, че очите ви все още не могат да виждат, колкото и да твърдите обратното — вие все още не сте захвърлили тоягата. Дали можете да виждате може да се съди по вашите действия. Вашата тояга и нестабилната ви походка доказват, че очите ви все още не са отворени.

С пробуждането във вашето поведение ще настъпи радикална промяна, всички религиозни обети, като например *махаврата* — ненасилие, целибат и пълна осъзнатост — ще станат леки и естествени за вас. Тогава вашето преживяване ще е истинно. То е психическо, но независимо от това е истинно. Сега можете да продължите нататък. Можете да се отправите нататък, ако сте на правилния път, но не и обратното. Не можете завинаги да останете в четвъртото тяло, защото не то е целта. Има и други тела, които трябва да преодолеете.

Както вече казах, само някои развиват четвъртото тяло. Затова в съвременния свят съществуват фокусници. Ако четвъртото тяло беше развито у всички, чудесата моментално биха изчезнали от лицето на земята. Ако съществуваше общество от хора, чието развитие е застинало след четиринадесет години, тогава човекът, отишъл малко по-напред в развитието си, този, който може да мисли, щеше да бъде смятан за чудотворец.

Преди хиляди години, когато човек обявявал датата на слънчевото затъмнение, това било смятано за чудо, подвластно само на мъдреците. Днес знаем, че дори една машина може да ни предостави тази информация. Работата е само в изчисленията, не е нужно дори участието на астроном, пророк или много образован човек. Компютърът може да даде информация не само за едно затъмнение, а за хиляди. Той може дори да предскаже деня, в който Слънцето ще изстине — защото и това дори може да бъде изчислено.

Но днес това не ни изглежда чудо, защото човечеството вече е развило третото тяло. Преди хиляди години, ако човек предскажел, че през следващата година в определен ден ще настъпи лунно затъмнение, това било смятано за чудо. Смятали го са свръхчовек. Чудесата, случващи се в наши дни — магически амулети, пепел, падаща от картинните рамки — са обичайни събития на четвъртото

тяло. Но тъй като нищо не ни е известно за това, то ни изглежда като чудо.

Това е като да стоите под дърво, а аз да седя на един от клоните му и да разговаряме. Аз виждам автомобил, идващ от далечината и ви казвам, че след час край нас ще премине автомобил. Вие ще кажете: „Ти какво, пророк ли си? Говориш със загадки. Не се виждат никакви автомобили. Не ти вярвам“. Но след час се появява автомобилът и вие падате в краката ми и казвате: „Любими Учителю, приемоте моя поклон. Вие сте пророк“. Разликата е само там, че аз съм на по-високо ниво от вас — на дървото, — и затова виждам автомобила преди вас. Не говоря за бъдещето, говоря за настоящето. Но между моето настояще и вашето разликата е един час, защото аз съм на по-високо ниво. За вас това ще стане настояще след час, за мен е настояще сега.

Колкото по-дълбоко потъва човек в своето същество, в толкова по-голямо чудо се превръща за тези, които все още са на повърхността. Тогава всичките му действия ще изглеждат чудо за вас, защото ние не можем да ги оценим, тъй като са ни известни законите на четвъртото тяло. Именно така стават различните чудеса — това е само растежът на четвъртото тяло. Затова ако искаме да приключим с чудесата в този свят, това няма да стане с помощта на проповед. Както сме дали на човека образованието на третото тяло и сме го научили на различни езици и математика, сега сме длъжни да го научим да използва четвъртото тяло. Всеки човек трябва да бъде достатъчно квалифициран, защото само в този случай чудесата ще изчезнат. Иначе някой непременно ще се възползва от незнанието на масите. Четвъртото тяло се развива до двадесет и осем години — още седем години. Но само някои могат да го развият.

Петото тяло, което се нарича **духовно**, е изпълнено с велико значение. Ако жизненият растеж продължава нататък, то към тридесет и пет години това тяло трябва да бъде напълно развито. Затова душата и т.н. за нас са само тема за разговор. Тези думи за нас нямат никакво съдържание. Когато казваме *атман*, това е просто дума. Зад нея не стои нищо. Когато казваме *стена*, това не е само дума — зад нея стои някаква същност. Ние знаем какво означава *стена*. Но зад думата *атман* няма никакъв смисъл, защото ние нямаме знание, нямаме преживяване на *атмана*. Това е нашето пето тяло и само ако *Кундалини* се пробуди в четвъртото, може да се влезе в петото. Иначе

няма да можете да влезете. Ние нищо не знаем за четвъртото тяло, затова петото също остава неизвестно за нас.

Само много ограничен брой хора да достигнали петото тяло. Това са тези, които наричаме спиритуалисти, духовни хора. Тези хора смятат това за край на пътешествието и обявяват: „Да достигнеш *атмана* означава да достигнеш всичко“. Но пътешествието все още не е свършило. Обаче достигналите петото тяло отричат съществуването на Бог. Те казват: „*Брахман* не съществува. Няма никакъв *параатман*“, точно както тези, които са спрели на четвъртото тяло, отричат съществуването на *атмана*. Или както казват материалистите: „Тялото е всичко. Когато тялото умира, умира всичко“, или както твърдят спиритуалистите: „Няма нищо отвъд пределите на *атмана* — *атманът* е всичко. Това е най-висшето битие“. Но това е само петото тяло.

Шестото тяло е **космическото тяло**. Когато човек еволюира отвъд пределите на своя *атман*, когато е готов да се раздели с него, той влиза в шестото тяло. Ако човечеството се развива научно, то развитието на шестото тяло завършва към четиридесет и две годишна възраст, а седмото — **нирваническото** — към четиридесет и девет. Седмото тяло е състояние на безтелесност, невещественост. Това е крайното състояние, в което остава само **пустотата**, вакуумът — няма дори *брахман*, космическа реалност, само **пустота**. Нищо не остава, всичко изчезва.

Затова, когато някой пита Буда за това какво се случва там, той отговаря: „Пламъкът умира“. „И какво се случва тогава?“ — питат го отново. „Когато пламъкът е изгубен, вие вече за нищо не питате, къде е отишъл той? Къде е пламъкът сега? Той е изгубен и това е всичко“. Думата *нирвана* означава *угасване на пламъка*. И тогава, както казва Буда, настъпва *нирвана*.

Състоянието *мокша* е преживяване на петото тяло. Ограниченията на първите четири тела се трансцендентират и душата става напълно свободна. Освобождението е преживяване на петото тяло. Раят и адът принадлежат на четвъртото тяло. Спрелият тук определено изпитва въздействието им върху себе си. За тези, които са спрели на първото, второто или третото тяло, животът между раждането и смъртта е всичко. За тях след смъртта няма живот. Ако

човек премине в четвъртото тяло, след смъртта той преживява ад или рай, където има безбройни възможности за щастие и страдание.

Ако той достигне петото тяло, пред него се отваря вратата за освобождението, а ако достигне шестото, там се среща с възможността за реализация в качеството на Бог (Божествена реализация). Тогава вече въпросът за освобождението не възниква. Човек става едно с това, което е. Твърдението „Аз съм Бог“ — *Ахам Брахман* — принадлежи на този план. Но остава още една крачка — последният скок — където няма нито *ахам*, нито *Брахман*, където ти и аз въобще не съществуват, където просто няма нищо. Там има само пълна и абсолютна пустота, вакуум. Това е *нирвана*.

Тези седем тела се развиват в продължение на четиридесет и девет години. Затова средата на петдесетгодишния период е известна като времето на революциите. Първите двадесет и пет години съществува една система на живот. През този период се полагат усилия за развиване на първите четири тела. При това се предполага, че човек получава пълно образование. След това се предполага, че хората, останали на двадесет и пет години, полагат усилия за достигане на петото, шестото и седмото тяло. Затова петдесетте години се смятат за критическа възраст. Към това време човек трябва да обърне погледа си към гората, сега е време да се отвърне от обществото, от тълпата.

Седемдесет и пет — още една революционна година. На тази възраст човек трябва да приеме *саняс*. Да се обърнеш към гората означава да си отидеш от тълпата и човешката суета. *Саняс* означава, че е дошло време да погледнеш отвъд пределите на своето его, да го трансцендираш. В гората „азът“ задължително ще остане с него, макар че всичко друго е отхвърлено, но на седемдесет и пет е време да отхвърлиш и това „аз“.

Но условието е такова, че човек в качеството си на стопанин трябва да е развил всичките седем тела, за да бъде спонтанен и радостен остатъкът от живота му. Ако това не е направено, това става много трудно, защото с всеки седемгодишен цикъл е свързан определен етап на развитие. Ако физическото тяло-дете не е достигнало пълното си развитие в първите седем години, детето през целия си живот ще остане болно. Най-много, което можем да направим за него, е да предупреждаваме за развитието на болестта, но то няма да бъде никога здраво, защото основата, базата на здравето,

която е трябвало да се оформи в първите седем години, е била прекъсната. Това, което трябва да бъде силно и здраво, е било разтревожено в периода на неговото развитие.

Това е като изграждането на основите на дома — ако основите са лоши, ще бъде трудно — не, невъзможно — да го поправиш, когато покривът е вече готов. Само на стадия на изграждане на основите можеш да го направиш както трябва. Затова само през първите седем години, ако условията се развиват благоприятно, тялото се развива правилно. Ако второто тяло на емоциите се развива неправилно през следващите седем години, резултатът ще бъде многобройни сексуални извращения, които много трудно се лекуват по-късно. Затова периодът на развитието на всяко тяло е много важен.

Във всеки стадий от живота всяко тяло има свой доминиращ период на развитие. Малките отклонения са допустими, това не е толкова важно. Ако сексуалността не се е развила до четиринадесет години, целият живот се превръща в сурово изпитание. Ако интелектът не се е развил до двадесет и една години, шансовете за понататъшното му развитие са малки. Ние сме достигнали до някакво съглашение — грижим се за първото тяло, след това изпращаме детето на училище за развитие на интелекта. Но абсолютно забравяме, че останалите тела имат своето определено време, което ако бъде изгубено, това означава да си навлечеш допълнителни трудности.

Човек изразходва петдесет години за развитие на тялото си, чието формиране трябва да е завършило на двадесет и една години. Напълно очевидно е, че на петдесет той няма да има толкова сили, колкото на двадесет и една, затова му се налага да полага много усилия. Тогава това, което е много по-лесно да бъде завършено в юношеството, се превръща в трудно и продължително занимание.

На пътя си той среща и още една трудност — на двадесет и една стои пред самата врата, но пропуска шанса. Сега, през следващите тридесет, той е ходил на толкова много места, че е изгубил от поглед нужната врата. Блуждаенето му прави невъзможно за него да определи мястото, пред което е бил на двадесет и една година, когато, за да отвори вратата е бил нужен само лек тласък.

Затова децата се нуждаят от добре организирани ситуации до достигането на двадесет и пет години. Всичко трябва да бъде така добре планирано, че да доведе до развитие на четвъртото тяло. След

достигането на четвъртото тяло всичко става по-лесно. Тогава вече е поставена здрава основа. Сега остава само да чакаш плодовете. Дървото се формира до четвъртото тяло. Плодовете започват да се появяват в петото и достигат кулминация в седмото. Неголямо отклонение е напълно възможно, но трябва да обърнем голямо внимание на основата.

В това отношение трябва да помним още едно нещо. Разликите между мъжете и жените се запазват до четвъртото тяло. Например, ако индивидът е мъж, неговото физическо тяло е мъжко. Но второто му тяло — ефирното, е женско, защото нито отрицателният, нито положителният полюс не могат да съществуват сами. Мъжкото и женското тела, изразени с електрически термини, са положителни и отрицателни тела.

Физическото тяло на жената е отрицателно. Затова тя не е агресивна в секса. Тя може да понесе насилието на мъжа в това отношение, но самата тя не може да бъде агресивна. Тя не може да направи нищо с мъжа без неговото съгласие. Първото тяло на мъжа е положително, т.е. агресивно. Следователно, той може да извърши насилие над жената, без да я попита за съгласието ѝ. Под отрицателно не разбираме нула или отсъствие. С електрическите термини отрицателно означава възприемчиво, резервоар. В женското тяло енергията е в резерв. Но тя не е активна.

Затова жените не са творци. Те не създават велика поезия, шедьоври на живописиста, грандиозни научни открития. Причината е, че за изследването, за творчеството е нужна агресия. Жената може да чака. Затова само тя може да ражда деца.

Физическото тяло на мъжа е положително, но там, където има положително тяло, след него трябва да има и отрицателно, иначе то не би могло да съществува. Двете тела присъстват едновременно. Тогава кръгът се затваря напълно. И така, второто тяло на мъжа е женско, докато второто тяло на жената е мъжко. Затова — и това е интересен факт — по отношение на първото тяло мъжът изглежда и е силен. Но зад тази външна сила се крие слабо женско тяло. Затова мъжът може да проявява силата си само краткотрайно. Затова на дълги дистанции той отстъпва на жената, защото зад крехкото женско тяло се крие силно положително тяло.

Затова силата на съпротивлението, издръжливостта на жените е по-голяма от тази на мъжете. Ако мъжете и жените страдат от една и съща болест, жената се справя по-лесно от мъжа. Жената ражда деца. Ако мъжът можеше да ражда, той би разбрал през какви мъки трябва да премине. Тогава може би не би възникнала необходимостта от семейно планиране — защото мъжът не би понесъл такава силна и продължителна болка. За миг той може да излезе от себе си, може би да скочи, но девет месеца да носи детето и после дълги години търпеливо да го възпитава, не, въобще не си го и помисляйте. Ако бебето плаче цяла нощ, той може да го удуши. Той не може да успокои капризното дете. Той е много силен, но зад външната опаковка се крие слабо, крехко ефирно тяло. Затова той не може дълго да търпи болка или дискомфорт.

Жените боледуват по-рядко от мъжете, а животът им продължава по-дълго. По тази причина между младоженеца и булката трябва да има разлика от пет години, иначе целият свят ще се изпълни с вдовици. Ако младежът е на двадесет години, девойката трябва да бъде на двадесет и пет. Продължителността на живота на мъжа е по-къса с пет години и по този начин разликата ще бъде отстранена, жизнените процеси ще се синхронизират.

На сто момичета се раждат сто и шестнадесет момчета. Разликата в момента на раждането е шестнадесет души, но по-късно съотношението се изравнява. Шестнадесет момчета умират преди достигане на четиринадесет години, момчетата умират по-рядко. Това става поради по-големите съпротивителни способности на жените, които идват от второто, мъжко тяло.

Третото тяло на мъжете, астралното, отново е мъжко, а четвъртото — психическо, е женско. Обратно е положението при жените. Разделянето на мъжко и женско съществува до четвъртото тяло включително. Петото тяло е отвъд границите на половите различия. Щом се достигне петото тяло, не съществува нито мъжко, нито женско — но не и преди това.

Във връзка с това ми идва на ум следното: всеки мъж съдържа в себе си женско тяло, а всяка жена — мъжко. Ако случайно една жена се омъжи за мъж, идентичен на вътрешния ѝ мъж, или ако мъжът се ожени за девойка, идентична на вътрешната му жена, бракът ще се окаже щастлив — обратното е невъзможно.

Затова деветдесет и девет процента от браковете са неуспешни — ние не знаем вътрешното правило на успеха. Докато не сме в състояние да определим правилното съотношение на съответните енергии на телата, бракът е обречен на неуспех, каквито и стъпки да се предприемат в други посоки. Благополучните бракове ще бъдат възможни само ако бъдат достигнати абсолютно точно разработени детайли на съответствията на различните вътрешни тела. Младежи и девойки, достигнали момента на пробуждане на *Кундалини*, с лекота ще избират партньор в живота си. Когато човек притежава пълно знание за всички вътрешни тела, няма да му е трудно да направи правилния избор. Без съответните знания изборът е твърде труден.

Затова знаещите хора настояват, че през първите двадесет и пет години трябва да се развиват първите четири тела и да се спазва *брахмачария*, едва след това човек може да създава семейство — и за кого трябва да се ожени? С кого иска да изживее живота си? Какъв мъж търси жената? Тя търси своя вътрешен мъж. Ако случайно изборът е бил правилен, тогава и двамата са удовлетворени. Иначе остава неудовлетворението, пораждащо множество извращения. Тогава мъжът отива при проститутка или търси жена в съседство. Безпокойството му расте ден след ден, а страданията му нарастват с развиването на неговия интелект.

Ако развитието на човека спре на четиринадесет години, той няма да страда от тази агония, защото всички страдания започват с развиването на третото тяло. Ако са развити само първите три тела, човек ще бъде доволен само от секса. Следователно, съществуват два способа — или през първите двадесет и пет години при спазване на *брахмачария* човек се развива до четвъртото тяло, или се поощряват детските бракове. Детските бракове означават бракове преди развиването на интелекта, за да не спре личността на нивото на секса. Тогава не възникват проблеми, защото това са отношения на нивото на животните. Отношенията в детските бракове са чисто сексуални отношения. В тях няма възможност за любов.

В Америка, например, където третото тяло се е развило напълно, институтът на брака е претърпял крах. Това е неизбежно, защото третото тяло въстава срещу неправилното партньорство. Резултат на това са множеството разводи, защото да се търпят такива бракове е невъзможно.

Правилна е тази форма на обучение, която способства за развиване на първите четири тела. Когато достигнете четвъртото тяло, обучението се смята за завършено. Никакво обучение не може да ви помогне да стигнете до петото тяло. Правилно планираното обучение с лекота ще ви доведе до четвъртото тяло. Оттук започва растежът на петото тяло. *Кундалини* е възможност на четвъртото тяло. Затова тя е психическо преживяване. Надявам се, че сега всичко ви е ясно.

Съществува ли възможността за психическа зависимост на медитирация от посредника на *шактипат*? Разрушително ли е това за медитирация или, обратно, е полезно за него?

Това, което свързва, не може да бъде полезно, защото връзките са лоши сами по себе си. Колкото по-дълбока е привързаността, толкова по-зле. Психическата зависимост е нещо отвратително. Ако някой ме окове с вериги, ще пострада само физическото ми тяло, но ако ме обвърже с веригите на любовта, връзката ще проникне по-дълбоко и е много трудно да се разкъса такава привързаност. Ако някой ме обвърже с връзките на *шраддха*, вярата, това ще проникне още по-дълбоко. Тогава разкъсването им ще бъде равно на светотатство. Всяка зависимост е лоша, но психическата е най-лоша от всички.

Този, който встъпва в ролята на посредник на *шактипат*, никога не ще поиска вашата зависимост. Ако такова желание има, значи такъв човек не е достоен да бъде наречен посредник. Но е напълно възможно вие да се привържете към него. Можете да паднете в краката му и да се кълнете, че никога няма да го напуснете, тъй като благодарение на него великата благодат е слязла във вас. В този момент е необходима огромна бдителност. Медитирацията трябва да се защити от привързаността. Обаче, ако му е свършено ясно, че всяка зависимост се превръща в голямо препятствие по пътя на духовното развитие, тогава усещането на благодарност ще бъде не свързваща сила, а освобождаваща. Ако изпитвам към вас чувство на благодарност за нещо, къде е тук мястото на зависимостта? Ако не изразя благодарността си, този факт ще остане вътрешна зависимост — аз дори не съм изказал своята благодарност. Но изразяването на благодарността премахва този проблем.

Благодарността не е робство, не е зависимост. Напротив, тя е израз на абсолютната свобода. Но в нас постоянно присъства тенденцията да попадаме в робство, защото в нас постоянно присъства страхът. Ние никога не сме уверени дали ще можем да издържим сами или не. Оттук и стремежът да се прилепим към някого. Какво да говорим за някого — вървящият през нощта по тъмната улица човек пее гръмко, защото звукът от собствения му глас намалява страха му. Ако това е гласът на друг човек, тогава можеш да се вкопчиш него, но основно той черпи сили от собствения си глас. Човек се страхува, затова се вкопчва в нещо. Затова и удавникът се хваща за сламка, макар че тя не ще го спаси. По-скоро сламката ще потъне заедно с него. От страх умът се стареае да се вкопчи в някого, бил той гуру или друг. Постъпвайки така, ние се стремим да се защитим. Страхът е основа на всяка зависимост.

Медитирацията трябва да избягва безопасността. Безопасността е най-опасната паяжина на привързаността за медитирация. Ако той поиска дори за секунда безопасност, ако почувства нужда да се опре на някого, в чието присъствие нищо не го заплашва, а следователно, той не изгубва пътя, ако той смята, че целия си живот ще прекара под крилото на гуру, значи вече е загубил пътя. За търсеция няма безопасност. Опасността е благослов за търсеция. Колкото по-голяма е безопасността, толкова по-голяма е възможността на търсеция да разшири душата си, да стане силен и безстрашен. Колкото по-голяма е защитата, толкова по-слаб става той. Да приемеш помощ е едно, но да продължиш да зависиш от другото е съвсем друго.

Дава ви се подкрепа, за да можете да стоите без чужда помощ. Оказват ви я с намерението скоро да не се нуждате от нея. Забелязали ли сте, че когато бащата учи бебето да ходи, той държи ръката му, а не самото дете? След няколко дни детето се научава да ходи и бащата пуска ръката му. Но в началото, за увереност, детето се държи за ръката на бащата, което означава че не е готово за самостоятелност. Ако бащата държи детето за ръка, знайте, че детето още не умее да ходи и би било крайно опасно да го оставиш само. Бащата иска колкото се може по-скоро да пусне ръката на детето, затова и го учи да ходи. Ако той продължава да държи ръката му от чисто удоволствие, знайте, че той е враг на своето дете.

Много бащи, много гуру постъпват така, правейки голяма грешка. Причината, поради която са давали подкрепа, е претърпяла крах. Вместо да отгледа силен човек, твърдо стоящ на краката си, той е отгледал инвалид, който през целия си живот ще зависи от опори и патерици. Но това доставя удовлетворение и удоволствие на бащата или така наречения гуру — без тяхната подкрепа вие не можете да ходите. По този начин те удовлетворяват собственото си его.

Но такъв гуру не е истински гуру. Затова гуру трябва да отхвърли ръката на медитацията и твърдо да му нареди да върви самостоятелно. И не е страшно, ако той падне няколко пъти — ще може да стане отново. За да стане, човек трябва да падне, нужни са няколко падания, за да се избавиш от страха от падането.

Умът се опитва да се вкопчи в нечия подкрепа, така започват всички привързаности. Това не трябва да става. Медитацията не трябва да забравя, че целта на неговото търсене не е безопасността. Той търси истината, а не безопасността. Ако е искрен в своето търсене на истината, трябва да отхвърли всяка идея за защитеност и безопасност. Фалшът предлага защита — при това веднага, затова търсещият безопасност веднага попада под влиянието на лъжата. Търсещият удобство никога не достига висотата на истината, защото пътешествието е дълго. Той си създава причудливи идеи и започва да вярва в това, че е достигнал, докато в действителност си остава на същото място.

Опасен е всеки вид привързаност и най-много привързаността към гуру, защото това е *духовна зависимост*. Самата фраза „духовна зависимост“ съдържа в себе си противоречие. Духовната свобода е изпълнена със смисъл, но духовното робство?... Но в този свят всеки вид робство е по-малко заробващо от духовното робство. Това има своите причини. Четвъртото тяло, откъдето се издига духът на свободата, все още остава неразвито. По-голямата част от човечеството се е развила само до третото тяло.

Често се случва така, че върховният съдия или вицепрезидент са подчинени на някой пълен идиот. Гледайки това, другите следват същия ред, мислейки си, че щом такъв известен човек е под шапка... какво тогава да говорим за нас? Те не знаят, че независимо от пълното развитие на третото тяло, независимо от високоразвития интелект, и съдията, и вицепрезидентът остават невежи за възможностите на

четвъртото ниво. По отношение на четвъртото тяло той е толкова неук, както и те. А третото тяло на такива хора, в което се развива способността за логично мислене, е напълно изтощено от постоянни дебати и размишления, и затова си почива.

Когато интелектът се умори и отслабне, той се вълчи в не много интелигентни, не умствени неща. Всичко, което се отпуска след екстремално напрежение, се превръща в своята противоположност. Това е опасно, затова вие непременно ще откриете в ашрамите множество високопоставени юристи. Те са изтощени и уморени от собствения си интелект, затова и се стремят да се избавят от него. В такива условия те започват да постъпват ирационално. Затварят очи и започват да вярват в нещо. Смятат, че цялото им обучение, доводи и доказателства доникъде не са ги довели, затова отпускат интелекта. За да разкъсат всякаква връзка с миналото, те моментално се вкопчват в нещо абсолютно противоположно. Тогава цялата тълпа, отдаваща уважение на интелекта на такъв високопоставен човек, започва да му подражава. Такива хора могат да бъдат много умни и интелигентни, но по отношение на четвъртото тяло те са просто нищо. Затова най-малкото развитие на четвъртото тяло на индивида ще бъде достатъчно да постави най-великия от интелектите на колене, защото в него има нещо, което абсолютно отсъства в интелектуалеца.

Такъв вид зависимост възниква, ако четвъртото тяло е неразвито. Тогава умът се стреми да се вкопчи в някого, чието четвърто тяло е развито, но това не ще ви помогне да развиете *своето* четвърто тяло. Само чрез разбиране такъв човек може да развие четвъртото тяло в себе си. Но за да избегнете проблема с разбирането, вие просто се хващате за неговата личност. И казвате: „Нима е нужно да се разбира? Ние ще се държим за твоите нозе, така че когато ти пресичаш реката на ада, ние също ще можем да я пресечем. Ще се вкопчим в твоята лодка, за да попаднем в рая“.

За развитието на осъзнатостта е нужно страдание. За да настъпи разбиране е нужна трансформация. Разбирането е усилие, *садхана*. Разбирането се нуждае от стремеж, разбирането е революция. В разбирането настъпва трансформация, всичко се променя. Старото трябва да бъде сменено с ново. Къде е трудността? По-добре да се държиш за някой, който знае. Но факт е, че не може да се достигне истината, ако бъдеш просто последовател. Човек трябва да върви сам.

Това е път на абсолютна самота. Затова всяка зависимост е препятствие.

Учете се, разбирайте и приветствайте проблясъците, откъдето и да идват. Но никога не спирайте. Не превръщайте мястото за отдих в постоянно жилище. Не се хващайте за протегнатата ръка, приемете я като указател за посоката. Но може да срещнете мнозина, които ви казват: „Не ходи нататък. Остани тук — това е другият бряг“. Както казах по-рано, има много страхливи хора, стремящи се да бъдат зависими, има и такива, които искат да ги поробят, за да не изпитват страх сами. Когато човек види хиляди хора, които го следват, той непременно се чувства мъдър — защо ли цялата тази тълпа продължава да го следва? Той си казва: „Аз определено зная нещо, иначе защо ще вярват в мен?“

Ще се удивите, когато узнаете, че нерядко феноменът гуру е породен от комплекс за малоценност, стремяща се да събере тълпа наоколо си. Гуру се занимава с това да увеличава последователите си — хиляда, десет хиляди, двадесет хиляди. Колкото по-голям е броят им, толкова повече той добива увереност в своето знание — иначе защо всички тези хора ще го следват? Такива доводи му помагат да поддържа бойния си дух. Ако се загубят последователите, той губи всичко. Тогава чувства, че всичко е изгубено, че той нищо не знае.

Умът продължава да играе своите игри и е по-добре да ги осъзнавате. В такава игра може да се играе от две страни. Ученикът зависи от гуру, но този, който днес е зависим от някого, утре може да подчини другиго, защото това е верижна реакция. Днешният ученик утре става гуру. Колко ученици му остават? Ако днес той се държи за някого, утре ще открие, че някой на свой ред се държи за него. Робството прилича на телевизионен сериал — сериите се влачат една след друга и вътрешната причина за тази зависимост е неразвитото четвърто тяло. Ако положите усилия за развиването на това тяло, тогава можете да бъдете независими. Тогава няма място за робство.

Но това съвсем не означава, че ще станете безчовечни, че ще разкъсате всички връзки с хората. По-скоро ще се случи обратното — там, където има зависимост, няма взаимоотношения. Между мъжа и жената съществува зависимост. Нима не използваме израза „свещени брачни връзки“? Изпращаме покани с думите: „Моят син или дъщеря се свързва във връзката на любовта...“ Където има зависимост, няма

взаимоотношения. А и откъде да се вземат? Може би в далечно бъдеще бащата ще изпраща сватбени покани с думите: „Моята дъщеря става свободна в любовта с еди-кого си.“ Изглежда напълно разумно, че нечия любов прави човека свободен в живота. Тук няма робство. Девойката става свободна в любовта. Любовта трябва да поражда свобода. Ако дори любовта поробва, тогава какво е способно да те освободи?

Където присъства зависимост, там винаги има място за нещастие, за ад. Външно всичко е благополучно, но отвътре е изгнило. Било то зависимостта гуру-ученик, баща-син, мъж-жена или дори двама приятели — където има робство, там не може да има взаимоотношения. Ако има взаимоотношения, зависимостта е невъзможна. Макар външно да изглежда напълно естествено, че взаимоотношенията присъстват там, където има връзка, но по същността си взаимоотношенията са възможни само с този човек, с когото нищо не ни свързва. По тази причина става така, че на непознат разказваме това, което не споделяме дори със собствения си син.

Удивих се, когато разбрах, че жената е по-открита с този, когото е срещнала само преди час, и му е разказала това, за което дори не мечтае да сподели с мъжа си. Факт е, че там, където няма зависимост, взаимоотношенията са по-леки. Затова сме така добри с непознатите и не толкова добри с познатите. С непознатите нищо не ни свързва, следователно, взаимоотношенията са възможни. Там, където има зависимост, взаимоотношенията са невъзможни. Тогава дори когато казвате на някого добро утро, това изглежда като задължение.

Но между ученика и гуру може да има прекрасни взаимоотношения, те могат да бъдат много красиви. Но в зависимостта, в робството няма никаква красота. Взаимоотношенията подразбират това, което освобождава.

Сред дзен-майсторите съществувал прекрасен обичай. Когато ученикът завършвал обучението си, учителят му нареждал да отиде при неговия съперник и да продължи обучението си там. Той казвал: „Ти си получил знание от едната страна, сега го получи от другата“. Тогава медитиращият дълги години странствал от манастир на манастир и учил при съперниците на своя учител. Неговият учител казвал: „Напълно възможно е моят съперник да казва истината. Отиди и чуй всичко, което има да каже. Тогава сам ще решиш. Напълно

възможно е, изслушвайки нас двамата, да разбереш по-лесно. Може би истината ще се окаже това, което остава, след като се откажеш от казаното от нас двамата. Затова иди и търси“. Но това се случва само след като духовността достигне пределното си развитие. Тогава нищо не може да те зароби.

Струва ми се, че когато в тази страна се създадат условия и учителите изпращат своите ученици по света, без да ги обвързват, това ще даде великолепни резултати. Кой знае какво ще излезе от това! Човек, който ви праща да слушате другите, не може да бъде лош, неправилен, дори ако се изясни, че всичко, на което ви е учил, е погрешно. Когато такъв човек ви каже: „Иди и търси навсякъде, аз може би съм сбъркал“, дори ако цялото му знание се окаже лъжливо, вие ще му бъдете благодарни. Той не може да сгреши, защото именно той ви е изпратил да търсите.

В наши дни се стараят да обвържат медитацията към себе си и да го задържат да не си тръгне. Един гуру забранява на учениците си да слушат друг гуру. В писанията се казва: „Никога не ходи в храма на друга вяра. По-добре да бъдеш разкъсан от побеснял слон, отколкото да потърсиш убежище в чужд храм“. Присъства постоянен страх, че ученикът може да чуе нещо. Затова дори ако учението на гуру, който ви поставя в зависимост, е правилно, самият човек е погрешен, и вие никога няма да му бъдете благодарни. Той може само да ви превърне в роби. Той ще сломи вашия дух и ще убие душата ви. Когато разбирате това, не възниква въпрос за зависимост.

Вие казахте, че ако *шактипат* е истинна и чиста, не възниква зависимост. Така ли е?

Съвършено вярно. Няма никаква зависимост.

Възможна ли е психическа експлоатация в името на *шактипат*? Как тя става възможна и по какъв начин медитацията може да се защити?

Всичко е възможно. Духовната експлоатация в името на *шактипат* е напълно възможна. Работата е там, че където има изискване, декларация, обявление, там винаги е налице експлоатация.

Ако човек заявява, че дава, значи непременно ще иска нещо в замяна, защото получаването и даването винаги вървят ръка за ръка. Тогава той непременно ще вземе нещо, в някаква форма, било то благосъстояние, поклонение или вяра. Там, където настояват на даването, навярно има получаване. Който заявява за това, че дава, непременно още повече ще вземе в замяна, иначе защо ще крещи за това на всеослушание?

Рибарят поставя червей на кукичката, защото рибата не се храни с кукички. Може би някога рибата ще се научи да гълта направо кукичката, но именно примамката привлича рибата, тя гълта кукичката с намерението да изяде червея. Едва след гълтането тя разбира, че главното е била кукичката, а червеят е бил само примамка. Но в този момент тя вече е хваната.

Затова, когато по пътя си срещнете човек, който твърди, че прави *шактипат*, обещава ви мъдрост и че ще ви доведе до *самадхи*, пазете се. Пазете се, защото принадлежащият към задпределната реалност човек никога не рекламира себе си. Ако кажете на такъв човек: „Благодарение на теб преживях благодат“, той ще отвърне: „Как е възможно това? Аз даже не знаех. Може би грешите. Това се е случило по Божията милост“. Вашите благодарности няма да бъдат признати от такъв човек. Той дори не признава, че служи като посредник за *шактипат*. Той ще настоява, че *благодатта* е слязла, защото вие сте я заслужили — Божественото състрадание е слязло във вас. Кой е той? Колко струва? Това не е негово дело — така ще ви отговори той.

Исус преминавал през някакво селище. Донесли един болен при него. Исус докоснал човека и той се излекувал от всички болести. Мъжът казал на Исус: „Как мога да ти се отблагодаря? Ти излекува всички мои рани“.

Исус отвърнал: „Не говори така. Въздай благодарност, на когото трябва. Кой съм аз и какво съм направил?“

Човекът възразил: „Но, освен теб не виждам никого“.

Тогава Исус казал: „Няма те нито теб, нито мен. Ти не си способен да видиш Този, Който е — всичко се случва чрез него. Той те изцели“.

Как такъв човек може да експлоатира? За използването на кукичката е нужна примамка. Той не иска да владее нито примамка, нито кукичка. Затова ако някой ви обещава планини от злато, бъдете

бдителни. Обещавайки ви това, той само прикрива кукичката с червея. Разпалва у вас очаквания, надежди и желания. Когато вие, обхванати от желания, казвате: „О, любими Учителю, дай ми...!“, той започва да иска. Много скоро ще разберете, че червеят е бил само отгоре, а отвътре има стоманена кукичка.

Затова бъдете бдителни, когато ви обещават чудеса. Това е крайно опасна територия. Избягвайте пътища, на които някой чака да стане ваш гуру. Тук съществува страхът от обърканост. Как търсецът да се защити от това? Той трябва да стои по-далеч от тези, които правят гръмогласни твърдения и по този начин ще се спаси от примките на дявола. Не търсете тези, които ви обещават неимоверни резултати. Иначе искащият може да се окаже в затруднено положение, защото обещаващите също търсят. Те търсят тези, които могат да попаднат в капана им. Такива хора можеш да срещнеш навсякъде. Не искайте никакви духовни достижения, не приемайте никакви духовни твърдения.

Нужно ви е съвсем друго. Трябва да се подготвите отвътре. Когато бъдете готови, преживяването непременно ще дойде. Тогава то може да се случи, чрез който и да е посредник. Посредникът е вторичен, той е като кукичката. Щом придобиете палто, незабавно ще се намери закачалка, на която да го окачите. Тогава и самата закачалка не е толкова важна. Ако няма закачалка, можете да го окачите на вратата. Ако няма врата — ще свърши работа и клонът на някое дърво. Но ние нямаме палто, а закачалката крещи: „Ела тук! Аз съм закачалка!“ Само трябва да отидете и сте се хванали на кукичката. Вие нямате палто, тогава какъв е смисълът да търсите закачалка? Съществува реална опасност самите вие да увиснете на тази закачалка. Трябва да търсите собствената си ценност, собствените си способности. Трябва да се подготвите, за да можете да приемете *благодатта*, когато тя дойде.

Въобще не трябва да се безпокоите за гуру. Това не е ваш проблем. Именно затова думите на Кришна, насочени към Арджуна, са истинни. Той казва: „Върши си работата и предостави резултатите на Божественото“. Не трябва да се вълнувате от резултатите от своите дела, тъй като това е препятствие. Тогава ще възникнат всевъзможни трудности — безпокойство по повод количеството и качеството на

резултатите. Самото вълнение по повод на резултатите ще унищожи цялото действие. Затова главното нещо трябва да бъде действието.

Трябва да ни вълнува нашата собствена ценност и възприемчивост. В момента, в който усилието стане пълно — както когато пъпката достига момента на разцъфването — в този момент се достига всичко. В момента, в който пъпката е готова да се разтвори и да се превърне в цвят, слънцето е винаги готово. Но ние нямаме пъпка, готова да се разтвори. Тогава дори слънцето да сияе на небето, то е безполезно за нас. Затова не търсете слънцето, заемете се с развиването на вътрешната пъпка. Слънцето винаги е тук, то винаги е достижимо.

В този свят нито един съд нито за миг не остава незапълнен. Всеки обем се запълва моментално. В действителност, да бъдете възприемчиви и да бъдете изпълнени не са две събития — това са двете страни на едно преживяване. Ако изкараме въздуха от тази стая, моментално свеж въздух от улицата ще запълни образувания вакуум. Това не са две отделни събития. Такъв е законът и на вътрешния свят. Ние още не сме готови, когато завършекът на нашите усилия започва да слиза в нас. Трудността е в това, че изискванията започват дълго преди нашата готовност. И тогава винаги се появяват лъжливи предложения за лъжливи изисквания.

Някои хора просто ме поразяват. Идва един човек и заявява: „Умът ми е много неспокоен. Искам покой“. След половинчасов разговор се изяснява, че причината за безпокойството му е неговият безработен син. Ако синът получи работа, неговият ум ще се успокои. Човекът е дошъл с искане за покой, но реалното му желание е съвсем друго. То няма никакво отношение към покоя на ума. Той просто иска синът му да си намери работа. Следователно, не е дошъл на верния адрес.

Религиозният бизнесмен ще каже: „Ти искаш работа? Ела тук. Ще ти дам работа и ще ти дам покой на ума. Всички, които идват при мен, получават работа. Идващите тук подобряват своето благосъстояние, делата им тръгват на добре.“

Около такъв „магазинер“ винаги ще срещнете хора, които ще ви кажат: „Моят син получи работа“. Друг ще потвърди: „Жена ми се спаси от смърт“. Трети ще ви каже, че е спечелил съдебно дело и т.н. Тези хора не лъжат. Освен това те не са агенти на този бизнес. Нищо

подобно. От хиляда души десет задължително получават работа по нормалното стечение на обстоятелствата. Тези десет ще останат, а останалите деветстотин и деветдесет ще си отидат.

След това десетте постепенно ще започнат да разпространяват слуха за „чудото“ и тълпата ще нарасне. Затова и във всеки такъв „магазин“ винаги има продавачи и рекламни агенти. Тези, които казват, че синът им е получил работа, не лъжат. Не са подкупени и от стопанина на магазина. Този човек също е търсел и така се е случило, че неговият син е бил приет на работа. Тези, чиито синове не са получили работа, отдавна са тръгнали да търсят друг гуру, който може да изпълни желанията им. Тези, чиито желания са се изпълнили, зачестяват в магазина, всеки ден идват на празници. Тълпата се увеличава ден след ден и около така наречения гуру се оформя тълпа. Тогава техните слова се превръщат в неопровержимо алиби за гуру. Ако желанията на толкова много хора са били изпълнени, защо и за вас да не е така? Това е примамка — кукичка, на която човек попада, но отвътре.

Никога не молете, иначе непременно ще се закачите. Подгответе се, а останалото оставете на провидението. Нека *благодатта* дойде в най-подходящия за нея момент. Ако не идва, значи още не сме готови да я получим.

Работата е там, че вие отново и отново ще изпитвате потребност от *шактипат* дотогава, докато преживяването още не е настъпило. Вашата потребност да взимате от другите съществува само тогава, когато първият опит е бил напразен. Ако първото преживяване на *шактипат* е било успешно, проблемът свършва тук. Това напомня ходене от лекар на лекар, тъй като болестта не е излекувана. В този случай е много естествено да сменяш лекаря. Но излекуваният пациент вече не мисли за лекари.

Най-малкото преживяване на проблясък по време на *шактипат* премахва подобен въпрос. Освен това, щом веднъж проблясъкът е достигнат с нечия помощ, става без значение от кого ще получиш втория. Това е същата енергия, излизаща от същия източник, различен е само посредникът — но това не е причина за различие на самото преживяване. Дали светлината идва от слънцето, от електрическата крушка или от свещта — светлината си остава светлина.

Ако преживяването е настъпило, няма никаква разлика и никаква вреда. Но ние тръгваме на път не в търсене на преживяването. Ако то дойде по време на пътуването — приемете го и продължете нататък, но не го търсете. Щом започне търсене на преживяването, възникват трудности, защото мигновено по пътя ви се появяват ловци, а не този, който може действително да ви даде. Той ще се появи само в този случай, ако вие не търсите, а се подготвяте. Затова да искаш и да молиш, е неверен подход към проблема. Позволете на преживяването да се случи в своето време, позволете на светлината да се появи от различни страни. Всички пътища доказват истинността на първоначалния източник. Той е един и същи, само се проявява от различни страни.

Преди няколко дни някой разказваше, че отишъл при един *садху*, религиозен човек, и му казал, че истината трябва да бъде еди-чия си. *Садху* възразил, че това е невъзможно — истината винаги се предава от един на друг, един монах я съобщава на друг и т.н.

Тогава обясних на този човек, че преживяването на Кришна е било негово собствено. Когато *садху* е казал, че „еди-кой си получава истината от еди-кого си“, той само е искал да каже, че откриващата се истина не принадлежи само на определен човек — преди него тя е била открита на някой друг. Тогава той споделил своето преживяване с друг и с него се случило същото. Важно е да се отбележи, че преживяването се случва не чрез простия преразказ. Разказът за преживяването, е *след* като самото преживяване се е случило. Затова Кришна казва на Арджуна: „Мъдростта, която ти предавам, е същата, която дойде и при мен. Но моите думи не могат да я създадат в теб. Когато това се случи с теб, ще можеш да разкажеш за него на други“.

Не молете истина от други, защото е невъзможно да я достигнеш чрез другото. Подгответе се за нея и тя ще започне да идва при вас от всички страни. Веднъж, след като преживяването дойде, вие ще кажете: „Колко сляп съм бил, че не съм видял това, което се излъчва върху мен от всички страни“.

Слепецът може да седи под електрическата крушка или да излезе под ярките слънчеви лъчи, но така и не ще види светлината. Веднъж щом зрението му се възстанови, той ще бъде потресен, виждайки, че винаги е бил обкръжен от светлина. В деня, в който преживяването се случи, вие ще видите, че истината е около вас. Дотогава изразявайте

благодарност на всеки, чрез когото проблясъкът на истината става достъпен за вас. Получавайте тези проблясъци навсякъде, само не молете като просяци — истината е недостъпна за просяците. Не молете истината, иначе някой измамник ще ви завърти около пръста си. Тогава започва духовната експлоатация.

Вървете по вашия духовен път, постоянно се подготвяйте и където и да намерите, приемайте, предлагайте благодарността си и продължавайте нататък. Тогава, в момента на пълното достижение, вие не ще можете да кажете, че сте получили истината от този и този. В такъв момент вие ще кажете: „С какво чудо ме дари съществуването. При когото и да ходих, получавах това от него“. Тогава крайната благодарност ще бъде насочена към съществуването, а не към частно лице.

Този въпрос възникна вследствие на това, че въздействието на шактипат отслабва с времето.

Да, така става. Работата е там, че въздействието чрез някой друг непременно отслабва. Освен това, това е само проблясък, на който не трябва да се основавате. Предстои ви да се пробудите — само тогава въздействието ще бъде постоянно. Всяко влияние е чуждо — то принадлежи на *външното*. Вдигам един камък и го хвърлям нагоре — той пада в съответствие със силата, която съм вложил. Камъкът не притежава собствена сила, но издигайки се нагоре, той може да си помисли, че всичко това се случва благодарение на собствените му възможности, и че сега никой не може да го спре. Но не му е известно, че полетът е предизвикан от странично въздействие. Не му е известна стоящата зад полета сила. Той ще падне — след десет, двадесет метра, но все пак ще падне. Всяко въздействие, идващо от друго, е ограничено и непременно отслабва.

Единственото преимущество на *външното* въздействие е това, че за времето на мимолетния проблясък вие можете да потърсите своя първичен източник. Тогава страничното въздействие е благотворно. Например, запалвам клечка кибрит — колко дълго ще гори тя? В тази ситуация може да се постъпи по два начина: първо, оставате в тъмнината и се доверявате на моя кибрит. Щом клечката изгори докрай, настъпва предишната тъмнина. Второ, докато свети клечката,

определяте къде е вратата и тичате. Сега вече не зависите от пламъка на моята клечка. Вие сте излезли — сега вече ви е все едно дали гори клечката или вече е изгаснала. Сега сте достигнали мястото, където слънцето сияе. Сега нещо е станало вечно и постоянно.

Всички подобни преживявания имат само едно предназначение — с външна помощ да се извърши нещо вътрешно. Но не чакайте такова преживяване, защото клечката догаря отново и отново, а вие изпадате в зависимост от нея. Тогава ще зависите от кибрита и ще чакате в тъмнина някой да запали клечката, а докато тя гори, вие ще умираете от страх, че пламъкът след малко ще угасне и отново ще се окажете в тъмнина. Това може да се превърне в омагьосан кръг. Не спирайте при кибрита. Той се запалва, за да намерите пътя и колкото се може по-бързо да избягате от тъмнината.

Това е цялото преимущество, което можете да получите от другото. Това не може да бъде постоянна цел, и все пак това е достижение, което не трябва да се пренебрегва. Просто е чудо, че можем да получим от другото толкова много. Ако другият е мъдър и разбиращ, той никога няма да ви помоли да останете. Той ще каже: „Кибритът гори, а сега — бягай, защото скоро пламъкът му ще изгасне“. Но ако посредникът ви предлага да останете, защото именно той, а не някой друг ви е осветил пътя, и вие трябва да приемете от него посвещение и да му дадете обет за вярност, тогава възниква зависимост. Ако той оспорва правата си над вас и ви забранява да ходите при друг или да слушате нечии думи, тогава става много опасно.

Тогава е най-добре такъв човек въобще да не запалва кибритената клечка, защото по този начин ви причинява огромна вреда. В тъмнината можете да намерите пътя, да достигнете светлината. Но в настоящата ситуация ще се окажете в затруднение, вкопчвайки се в кибрита. Къде ще отидете сега? Едно е напълно определено — такъв човек по някакъв начин е откраднал своя кибрит. Той не му принадлежи — иначе би знаел неговото предназначение. Би знаел, че кибритът му служи за това да помогне на човека да излезе от мрака, а не за да го спира и да пречи на развитието му.

Следователно, той ви продава краден кибрит. Такъв човек заявява, че всички, получили проблясък на истината с негова помощ, трябва да останат при него и да му се поклонят — и точка! В началото

тъмнината е преграждала пътя, а сега пък — някакъв гуру. Но тъмнината е по-добра, отколкото изискващия гуру, защото тя не протяга ръце към вас, за да ви спре. Препятствието на тъмнината е пасивно, гуру е активен. Той ви хваща за ръката и ви препречва пътя с думите: „Това е нечестно, това е предателство от твоя страна“.

Преди няколко дни една жена ми разказа, че нейният гуру възразявал против това тя да идва и да ме слуша. Гуру казал: „Както мъжът и жената си принадлежат един на друг и на никого друго, точно така и предателството на ученика е грях“. Той е прав — но неговият кибрит е краден. Да се открадне кибрит е лесно, в писанията има много достъпни места.

Може ли да гори откраднат кибрит?

Работата е там, че този, който не е виждал светлината, не може да каже, какво именно са запалили, за да му покажат пътя. Само виждайки истинската светлина, той може да съди за това, какво е било това. Той ще узнае не само какво са запалили, но и това, дали в действителност са запалили нещо или просто са го накарали да си въобрази, че кибритът е бил запален.

Щом само видиш светлината, деветдесет и девет процента от гурутата ще се окажат приятели на тъмнината и врагове на светлината. Само тогава ще узнаем каква опасност представляват тези хора — те са агенти на мрака.

4

ТАЙНИТЕ НА СЕДЕМТЕ ТЕЛА И СЕДЕМТЕ ЧАКРИ

Във вчерашната си беседа Вие казахте, че търсачът първо трябва да се безпокои за собствената си възприемчивост и че не трябва да ходи с протегнатата ръка от врата на врата. Но самата дума *садхака* подразбира, че по пътя на духовното развитие има препятствия. На него не му е известно как да бъде възприемчив. Нима е толкова трудно да срещнеш подходящ посредник и ръководител?

Да търсиш и да молиш са две различни неща. В действителност, моли този, който не иска да търси. Да молиш и да търсиш са различни, противоречащи си едно на друго понятия. Този, който се стреми да избегне търсенето, моли. Процесът на търсенето и процесът на моленето коренно се различават един от друг. При молбата вниманието е насочено към даващия. При търсенето вниманието е съсредоточено към самия себе си — към получаващия. Когато казваме, че на пътя на духовното развитие има препятствия, имаме предвид, че препятствията са в самия медитиращ. Пътят върви навътре, така че да се разберат собствените препятствия не е толкова трудно, колкото изглежда. Нужно е подробно да се обясни какви препятствия могат да се срещнат и как могат да се преодолеят.

Вчера говорих за седемте тела. Освен тях съществуват и седем чакри — енергийни центрове, свързани със съответните тела. Чакрата на **физическото тяло** е *муладхара*. Първата чакра има две възможности. Първата природна възможност ни се дава с раждането. Втората възможност се постига с помощта на медитацията.

Основната природна възможност на тази чакра е **сексуалното желание** на физическото тяло. Първият въпрос, който се появява в ума на търсещия, е какво да прави по отношение на този централен принцип.

Има и втора възможност на *муладхара чакра*, достигана чрез медитация — **брахмачария**, целибат. Сексът е природна възможност, *брахмачария* — нейната трансформация. Колкото повече умът е фокусиран и обхванат от сексуалните желания, толкова по-трудно става достигането на крайния потенциал на *брахмачария*.

Това ни дава възможност да използваме двояко дадената природна ситуация. Можем да живеем в дадените природни условия, но тогава процесът на духовно развитие не може да започне, или да трансформираме това положение на нещата. Единствената опасност по пътя на трансформацията е в това, че ние започваме да се борим срещу природния център. Каква е реалната опасност по пътя на търсещия? Първото препятствие е: ако медитиращият бъде въввлечен само в естествения ход на нещата, той не може да достигне крайните възможности на физическото тяло и остава в началната точка. От една страна има потребност. От друга страна има потискане, предизвикано от борбата на медитацията със сексуалното желание. Потискането е препятствие по пътя на медитацията. Това е препятствието на първа чакра.

Трансформацията чрез потискане е невъзможна.

Ако потискането е препятствие, какво е решението? Този проблем е решим чрез **разбирането**. С разбирането на секса започва вътрешната трансформация. Това има своята причина. Всички природни елементи са слепи и неосъзнати в нас. Ако започнем да ги осъзнаваме, настъпва трансформация. Осъзнатостта е алхимична. Елементът на осъзнаването носи изменение и трансформация. Ако човек с цялата пълнота на чувствата си и пълното си внимание се обърне към своите сексуални желания, вътре в него на мястото на секса започва да се заражда *брахмачария*. Трудно се работи върху потенциала на другите тела, ако не е достигната *брахмачария* на първото тяло.

Второто, **ефирното тяло** е тялото на емоциите. Второто тяло е свързано със **свадхистхана чакра**. Тук също има две възможности. Природният потенциал е **страхът, ненавистта, гневът и насието**. Тези условия се наследяват от природата.

Ако човек спре на втората чакра, тогава противоположните условия на трансформацията — **любов, състрадание, безстрашие, дружелюбие** — няма да настъпят. Препятствията на втората чакра по

пътя на медитацията са ненавистта, гневът и насилието, които трябва да бъдат трансформирани.

Тук се прави същата грешка. Един човек може да даде воля на гнева си, друг да го потиска. Един може да се страхува. Друг, потискайки страха, извършва чудеса от героизъм. Нито едното, нито другото не води до трансформация. Ако има страх, той трябва да бъде приет. Безсмислено е да го криеш или потискаш. Ако има вътрешно насилие, какъв е смисълът да го прикриваме с лозунги за ненасилие. Подобни лозунги не носят вътрешна промяна. Агресията си остава агресия. Това са условията на второто тяло, дадени ни от природата. Те са също така преизпълнени със смисъл, както сексът е преизпълнен със значение. Само чрез секс е възможно раждането на физическото тяло. Още преди да е изчезнало едно тяло, природата предварително се безпокои за появата на новото.

Страхът, насилието, ненавистта са просто необходими за второто тяло. Иначе човек не може да оцелее и да защити себе си. Страхът го защитава, гневът го въвлича в борба против другите, насилието му помага да се спаси от насилието на другите. Всичко това са качества на второто тяло, необходими за оцеляването, но обикновено ние спираме на това ниво и не отиваме по-нататък. Ако човек разбере природата на страха, той става безстрашен. Разбирайки природата на насилието, той достига ненасилие. Разбирането на гнева дава развитие на способността за всеопрощение.

В действителност, гневът е едната страна на монетата, а прошката — другата. Двете се крият една от друга, но независимо от това монетата се преобръща. Ако напълно сме изучили едната страна, напълно естествен е интересът ни да узнаем и съдържанието на втората страна — и монетата се преобръща. Ако крием монетата, правейки се, че няма нито страх, нито насилие, никога не ще узнаем какво е безстрашие и ненасилие. Този, който приема наличието на вътрешния страх и го изследва напълно, скоро ще достигне до място, където ще му се прииска да узнае какво се крие зад страха. Любопитството ще му даде сили да погледне обратната страна на монетата.

Щом монетата се преобръне, той става безстрашен.

Точно така и насилието се трансформира в състрадание. Това са потенциалите на второто тяло. Медитирацията трябва да трансформира

дадените му от природата качества. За това не е нужно да пита другите, нужно е само вътрешно търсене, изследване на самия себе си. На всички ни е известно — гневът и страхът са пречки — няма един страхливец може да тръгне да търси истината? Той като просяк ще започне да моли за истината. Той ще пожелае да я получи от другите, само и само да не тръгне към неизвестна територия.

Третото, астралното тяло също има две измерения. Изначално, третото тяло се върти около *съмненията* и *размишленията*. При трансформацията съмнението се превръща в *шраддха*, *вяра*, а *размишлението* се превръща във *виека*, *осъзнатост*. Ако съмненията бъдат потиснати, невъзможно е да се достигне *шраддха*, *вяра*, *доверие*, макар че нас упорито ни съветват да потиснем всички съмнения и да повярваме на думите. Потискащият съмнението никога не ще достигне до вярата, защото съмненията, макар и потиснати, все още присъстват. Те изяждат отвътре нашата жизненост. Сляпата вяра се е появила от страх пред скептицизма. Трябва да се разбере качеството на съмнението, необходимо е изцяло да го изживеете. И тогава един ден ще настъпи миг, в който ще започнем да се съмняваме по отношение на самото съмнение — именно в този момент се ражда вярата, истинското доверие.

Невъзможно е да се достигне яснота и проникателност без използване на мисловния процес. Има хора немислещи, има и такива, които ги поощряват. Те казват: „Не мисли! Остави всички мисли.“ Този, който прекратява мисленето си, навлиза в невежеството, доверявайки се на слепия случай. Това в никакъв случай не е яснота. Мощта на проникателността се достига само след преминаване през най-фините процеси на мисленето. Какво е значението на *виека*, ***проницателност***, умението да разбираш? В мислите винаги присъства съмнение, нерешителност. Затова тези, които мислят твърде много, никога не могат да вземат решение. Само излизайки от колелото на мислите е възможно да стигнеш до решение. Решението идва в състояние на яснота, проникателност, намираща се отвъд пределите на мислите.

Мислите нямат никаква връзка с решението. Обзетият от мисли човек никога не може да реши нищо. Затова понякога се получава така, че хората, в чийто живот мисленето не игра особена роля, са крайно решителни, докато други много мислещи са крайно нерешителни.

Тези, които не мислят, вървят напред и правят това, което са решили, по простата причина, че в тях няма мисловен процес, пораждащ съмнения.

Догматиците и фанатиците са много активни и енергични. В тях не възникват въпроси за съмнението — те въобще не мислят! Ако им се струва, че мир може да се постигне само чрез убийството на хиляди хора, те няма да се успокоят, докато не доведат нещата до край. Те не се спират, за да обмислят действията си, затова в тях няма и следа от нерешителност. Мислещият човек, напротив, ще продължи да мисли, вместо да вземе решение.

Ако затворим вратата си поради страха от мислите, ще останем заедно със слепия случай. Това е много опасно препятствие по пътя на медитацията. Необходима е внимателност и ясни, твърди мисли, които ни позволяват да вземем решение. Това е смисълът на *виека* — **яснота, осъзнатост**. *Виека* означава, че силата на мисълта е достигнала границите си, че ние сме преминали през мисловния процес до такива подробности, че цялото съмнение се е прояснило. Сега остава само чистото решение.

Чакрата, съответстваща на третото астрално тяло се нарича **манипура**. Нейните качества са **съмнението и вярата**. *Вярата* е трансформация на *съмнението*. Но помнете, *вярата* не е противопоставяне на *съмнението*. *Вярата* е най-чистото и пределно развитие на *съмнението*. Това е крайният предел на *съмнението*, където се изгубва дори *съмнението* — започва да се съмнява в самото себе си и по такъв начин *съмнението* се самоубива. Само тогава се ражда истинската вяра.

На четвърто ниво е **менталното** или **психическото тяло**, на което съответства **анахата чакра**. Природните качества на този план са **въображението и сънят**. Нашият ум се занимава само с това — въобразява си, мечтае и спи. Денем и нощем той вижда сънища. Ако **въображението** се развие в цялата си пълнота, то се превръща в **решителност, воля**. Развитото до край **съновидение** се трансформира във **видение** — **психическо видение, прозрение**. Ако способността на човека да вижда сънища е развита напълно, достатъчно му е само да затвори очи и започва да вижда нещата. Дори стената не е преграда за него. В началото само му се струва, че е способен да вижда нещата през стените, по-късно действително ги вижда. В началото може да

предположи за какво си мислите, но след трансформацията действително *вижда* важните мисли. **Видение** означава, че човек може да вижда и слуша, без да използва обикновените органи на възприятията. Ограниченията на времепространството престават да съществуват за човека, развил *видението*.

В съня си вие правите големи пътешествия. Ако сте в Бомбай, можете да отидете до Калкута. Във *видението* си също пътувате, но с една разлика — в съня си въобразявате, че сте отишли далеч, докато във *видението* действително се премествате. Четвъртото психическо тяло действително присъства там. Поради незнанието на пределните възможности на четвъртото тяло съвременното човечество е отхвърлило като безполезна древната концепция за съня. Според представите на древните едно от човешките тела се отделя по време на съня и пътува.

Наричали Сведенборг съновидящ. Той казвал, че раят и адът съществуват само в сънищата. Но веднъж в съня си закрещял: „Помощ! Домът ми гори!“ Дошли хора, но пожар нямало. Събудили Сведенборг и го уверили, че всичко това е сън, нищо не гори. Но той продължавал да настоява, че домът му, намиращ се триста мили, е изгорял. След два или три дни дошло съобщение за това нещастие. Домът бил изгорял изцяло именно по времето, когато в съня си той викал за помощ. Това не е сън, а *видение*. Разстоянието от триста мили е без значение. Този човек свидетелства за събитие, случващо се на триста мили от мястото, където се намирало физическото му тяло.

В наши дни учените признават огромните възможности на четвъртото тяло. След излизането на човека в открития космос изследванията в тази посока придобиха огромно значение. Факт е, че е невъзможно напълно да се доверим на достъпните за човека прибори и уреди. Ако радиовръзката на космическия кораб излезе от строя, космонавтите завинаги ще загубят връзката си със Земята. Няма да могат да съобщят своето местонахождение и да разкажат какво се случва. Затова съвременните учени се стремят към развиване на телепатията и *видението* на четвъртото тяло, за да изключат подобен риск. Ако космонавтите могат директно да общуват чрез телепатия, това би било част от развитието на четвъртото тяло. Тогава космическите пътешествия ще станат безопасни. В това направление се работи много усилено.

През тридесетте години на ХХ век една експедиция се отправила към покоряване на Северния полюс. Тя била снабдена с всичко необходимо за безжична връзка. Била направена още една подготовка, за която доскоро се пазело мълчание. Човек с развито четвърто тяло бил помолен да поддържа връзка с един от изследователите. Най-удивително било това, че при лошо време, когато радиовръзката не действала, телепатът без особени усилия получавал съобщения. При последвалото сравнение на записите в дневника открили, че от осемдесет до деветдесет и пет процента от получените по този начин съобщения били верни, докато радиовръзката не действала в седемдесет и пет процента от случаите. Както в Русия, така и в САЩ се извършва огромна работа по отношение на телепатията и ясновидството. Всичко това са възможности на четвъртото тяло. *Сънят* е качеството, дадено ни от природата. *Видението* на истината и реалността е пределната възможност на това качество.

Петата чакра се нарича *вишудха*, разположена е в гърлото и съответства на петото, **духовното тяло**. Първите четири тела и съответните им чакри са разделени на две части. Тази дуалност свършва с прехода към петото тяло.

Както вече казах, разделянето на мъжко и женско съществува до четвъртото тяло включително. От близък поглед всяка дуалност се свежда до разлика между мъжкото и женското. В точката, където няма повече разстояние между мъжкото и женското, се прекратява съществуването на дуалността. Петото тяло е недуално. То притежава една-единствена възможност.

Именно затова тук медитирацията не е нужно да полага особени усилия, защото в този случай не е нужно да развива противоположност. Тук просто трябва да *влезе*. По време на достигането на четвъртото тяло ние развиваме такива способности и сила, че излизането на петото ниво става леко. Каква е разликата между достигналия петото ниво и този, който не го е достигнал? Достигналият петото ниво е напълно освободен от неосъзнатостта. Дори нощем той не спи истински. По-точно, тялото му спи, но някой вътре бодърства. Дали се обръща по време на сън, завива се с одеялото или обратно, отвива се, вътрешният свидетел знае това. Осъзнатостта на такъв човек не отслабва по време на сън — той е пробуден през всичките двадесет и четири часа на денонощието. Състоянието на

този, който не е достигнал петото ниво, е напълно противоположно. Той спи в съня си и в часовете на бодърстване едно от нивата му продължава да спи.

Връщайки се вечер след работа, вие се обръщате към дома вляво, а на вратата натискате звънеца. Не си правете илюзии, че извършвате подобни действия осъзнато. Всичко се прави неосъзнато, по силата на навика. И само в отделни моменти, в минути на особена опасност ние действително ставаме бдителни. Когато опасността е толкова голяма, че е невъзможно да си позволим липса на осъзнатост, ние се пробуждаме. Например, ако опрат нож до гърлото ви, мигновено ще скочите в осъзнатостта. С изключение на подобни редки моменти целият ви живот преминава в състояние на сомнамбулизъм.

Нито жената, нито мъжът не виждат истински лицата си. Един мъж се опитва да визуализира лицето на жена си, но опитът не успява. Чертите на лицето започват да се размазват, трудно е да се каже дали това е лицето, което той е гледал през последните тридесет години. Вие никога не виждате, защото за това е нужна вътрешната пробудена личност.

Струва ни се, че в бодро състояние виждаме, но в действителност не е така, защото вътрешно ние спим и виждаме сънища, всичко се случва в състояние на сън. Вие се гневите, а след това казвате: „Дори не знам защо се разгневих, въобще не исках това.“ Казвате: „Прости ми! Не исках да бъда груб, думите просто ми се изплъзнаха от езика“. Използвате ругатни, а след това отричате намерението си да оскърбявате. Престъпникът винаги казва: „Не исках да убия.“ Това е още едно доказателство, че действаме като автомати. Казваме това, което не сме искали, правим това, което не сме възнамерявали.

Вечер се кълнем, че ще се събудим в четири часа сутринта. На сутринта, като чуем будилника, се обръщаме на другата страна, казвайки си, че не е необходимо да ставаме толкова рано. След като се събудим в шест часа, ние сме изпълнени с угризения на съвестта и отново се кълнем да станем следващата сутрин в четири часа. Странно е, че човек сутрин се връща към решението, взето вечерта. В шест часа отменя решението, взето в четири, а до вечерта още няколко пъти ще размисли. Подобни решения идват при нас в състояние на сън. Те са подобни на сънища — разширяват се, след това се пукват, като

сапунени мехури. Зад тях няма пробудена личност, бдителна и осъзната.

За постигането на духовно ниво естественото състояние е сънят. Човек е сомнамбул до проникването в петото тяло, чието качество е *пробуждането*. Следователно, след развиване на четвъртото тяло индивидуумът може да бъде наречен **Буда**, пробуден. Такъв човек не спи. Сидхарта Гаутама бил наречен Буда след достигането на петото ниво на съзнание. Гаутама Буда означава Пробуденият Гаутама. Гаутама — името на спящия човек — постепенно изчезва и остава само Буда.

Такава разлика възниква след достигането на петото ниво. Дотогава не трябва да се доверяваме на постъпките си, тъй като са извършвани в безсъзнателно състояние. Мъжът се кълне на жена си във вечна любов, но след няколко минути с труд сдържа желанието си да я удуши. Блаженството, което си обещава до края на живота, е краткотрайно. Не трябва да вините този нещастник. Каква е цената на обещанието, дадено насън? Насън аз мога да ви обещавам приятелство до гроб. Колко струва подобно обещание? Сутринта ще отрека всичко, защото това е било само сън.

Не се доверявайте на спящия. Нашият свят е свят на спящи хора. Оттук идват и толкова разочарования, толкова кавги и конфликти, такъв хаос. Всичко това е дело на спящото човечество.

Трябва да знаете още един способ за отличаване на пробудения човек от спящия. На спящия му е неизвестно кой е той, затова той постоянно се опитва да показва на другите, че е този или онзи. Това е неговият стремеж през целия му живот. Той се опитва да се утвърди по хиляди начини. Понякога се катери по политическата стълбица и заявява: „Аз съм такъв и такъв“. Понякога строи дом и демонстрира своето благосъстояние, или покорява планински върхове, демонстрирайки сила и ловкост. Той се опитва да се самоутвърди с всички начини. С тези си опит човек неосъзнато иска да си изясни кой е той в действителност. Той не познава себе си.

Докато четвъртото ниво не е преодоляно, този въпрос остава без отговор. Петото тяло се нарича духовно, защото тук получавате отговор на въпроса „Кой съм аз?“ На това ниво веднъж завинаги изчезват напъните на Аз-а. Човек веднага престава да се смята за нещо особено. Ако кажеш на такъв човек: „Ти си такъв и такъв“, той ще се

разсмее. Сега от негова страна няма повече твърдения, защото сега той вече знае. Потребността от самоутвърждение изчезва, защото сега знанието за себе си е доказан факт.

Конфликтите и проблемите на индивидуалността прекратяват съществуването си на петото ниво. Но и тук има препятствия. Вие достигате до познание за себе си, това знание ви изпълва с такова блаженство, че можете да прекратите пътуването. Можете да се откажете от понататъшното търсене. Всички предишни препятствия са били *болките* и *страданията*. Сега препятствието е *блаженството*. Петото ниво е толкова блажено, че не ви достига мъжество да продължите търсенето. Затова достигналият петото ниво трябва да запази особена бдителност, за да не се отъждестви с блаженството, което пречи на по-нататъшното му движение. Тук блаженството се разкрива в цялата си пълнота. Позналият себе си човек преживява дълбока трансформация. Но това не е всичко. Трябва да се продължи нататък.

Болките и страданията не могат да бъдат такова голямо препятствие, колкото радостта и блаженството. Трудно е да напуснеш тълпата и суматохата на пазара, но хиляди пъти по-трудно е да оставиш сладкогласната музика на храма. Затова много медитиращи спират на *атма-гиян*, самореализацията, и не се издигат до *Брахма-гиян*, преживяването на Брахмана.

В това блаженство трябва да бъдем много бдителни. Тук усилията са насочени към това да не се загубим в блаженството. То ни притегля към себе си, затопля ни, напълно ни разтваря. Не си позволявайте да се разтворите, помнете, че това също е само преживяване. Стойте настрана, останете свидетели. Докато има преживяване, има и препятствие — границата още не е достигната. В крайното състояние преживяванията изчезват. Радостта и печалта стигат края си, същото се случва и с блаженството. Но нашият език не отива по-далеч от тази точка. Затова описваме Бог като *сам-чит-ананда* — *съществуване-съзнание-блаженство*. Това не е формата на Висшата същност, но това е пределното, което може да се изрази с думи. Блаженството е най-висшият израз на човека. След петия план няма думи. Но на самото пето ниво на съзнанието може да се каже: „Там има блаженство, пробуденост, самореализация“. Всичко това може да се опише.

Следователно, около останалите на петото ниво не възниква никаква тайна. Техните разговори звучат напълно научно, защото реалността на тайните лежи зад пределите на това ниво. До петия план всичко е разбираемо. Вярвам, че рано или късно науката ще поеме в себе си религията, достигаща до петото тяло, защото науката може да достигне *атмана*.

Когато търсецията тръгва на път, той търси главно блаженството, а не истината. Измъчен от страданията и безпокойствата, човек се отправя в търсене на блаженството. Затова такъв човек определено спира при достигането на петото ниво, затова и казвам, че трябва да се търси истината, а не блаженството. Тогава няма да се задържите тук задълго.

Тогава възниква въпросът: „Има *ананда* — това е много хубаво. Познах себе си — това също е хубаво. Но това са само листата и цветовете. Къде са корените? Познавам себе си, блажен съм, но откъде съм възникнал? Къде са корените ми? Откъде съм дошъл? Къде са дълбините на моето съществуване? От кой океан се надига моята вълна?“

Ако се стремите към истината, вие се отправяте отвъд пределите на петото тяло. Следователно, от самото начало трябва да търсите истината, а не блаженството. Иначе пътуването ви ще бъде леко до петото ниво, на което и ще спрете. Ако търсите истината, въпросът за спирането въобще не възниква.

И така, препятствието на петото тяло е неизмеримото блаженство, изпитвано тук — блаженството е още по-голямо поради това, че идваме от свят, в който няма нищо друго, освен болка, страдание, безпокойство, напрежение. Достигайки храма на блаженството, ние се преизпълваме с желание да се завъртим в екстаз, да потънем, да се разтворим в блаженството. Но това не е мястото, в което можем да се загубим. Такова място предстои, но тогава вие няма да *загубите себе си*, вие просто ще се *загубите*. Между *губя себе си* и *загубвам се* съществува огромна разлика. Казано по друг начин, вие достигате такова място, в което при цялото си желание не можете да запазите себе си. Виждате как се губите, но нищо не можете да направите. И все пак на петото ниво вие можете да загубите себе си. Вашите усилия, вашите стремежи тук все още съществуват — независимо от това, че на това ниво егото е безвъзвратно умряло, аз-

съм продължава да присъства. Следователно, нужно е да се изясни разликата между егото и аз-съм.

Егото, усещането за „аз“ умира, но усещането за „съм“ остава. В тази фраза присъстват два елемента на „аз“ — *его* и *съм* — *асмита*, усещането на съществуването, битието. Намирайки се на това ниво, медитацията може да заяви: „Съществува безкрайно количество души, всяка от тях отделна и различна“. На този план медитацията преживява присъствието на множество души, защото остава усещането за „съм“, усещането за битието, което е причина за чувството на откъснатост и отделност. Ако умът е обхванат от стремежа към истината, препятствието на блаженството е напълно преодолимо — безкрайното блаженство става измерително и скучно. Един и същ напев бързо омръзва.

Веднъж Бертран Ръсел отбелязал шеговито: „Не ме привлича освобождението, казват, че там няма нищо, освен блаженство. Постоянното блаженство е твърде монотонно — блаженство, блаженство и нищо друго, освен блаженство. Ако няма и един намек за нещастие — нито безпокойство, нито напрежение — колко дълго можеш да понасяш такова блаженство?“

Препятствието на петото тяло е възможността да се загубиш в блаженството. То се преодолява много трудно. Понякога за това са нужни много животи. Първите четири стъпки не представляват особена трудност, но петата стъпка изисква големи усилия. Може да са нужни много животи, за да ти омръзне блаженството, да се умориш от себе си, от *атмана*.

До петото тяло човек се стреми да се отдели от болката, ненавистта, насилието и желанията. На петото ниво търсенето е насочено към загубване на своята същност. Съществуват две неща: свобода от *нещо* — тази задача се решава на петото ниво, и свобода от *себе си*.

Именно тук започва абсолютно нов свят.

На шестото, **космическото тяло** съответства **аджна чакра**. Тук няма дуалност. Преживяването на блаженството достига своя пик на напрежение на петото ниво, преживяването на съществуването, на битието — на шестото. Сега изчезва и *асмита*. „Аз“ се загубва на петото ниво, „съм“ изчезва щом пресечете петото тяло. Но съществуването, **татхата**, **такавостта**, ще продължава да се усеща

от вас. Ще остане само това, което е, което съществува. Тук ще имате възприятие, усещане на реалността, битието — възприятие на съзнанието. Но тук съзнанието е свободно от самосъществуване, сега това вече не е *моето* съзнание. Просто съзнание, не *моето* съществуване, просто битие.

Някои медитираци спират след достигането на космическото тяло, защото настъпва състоянието „Аз — Брахма“, когато мен ме няма, има само *Брахман*. Какво още да искаш? Какво още е останало ненамерено? Нищо. Сега е достигнато всичко. Брахман означава тотално. Достигналият това ниво казва: „Брахман е пределната истина. Брахман е космическата реалност. Отвъд пределите му няма нищо“.

Спирането на това ниво е много вероятно, търсещите се задържат тук в продължение на милиони животи, защото изглежда, че напред няма нищо. Достигналият реализацията на Брахман остава в тази точка и не продължава нататък. Крайно трудно е да се преодолее това ниво, защото няма какво да се преодолява. За преход е нужно пространство, място. Ако аз искам да изляза от стаята, нужно е място, където да отида. Но сега стаята е станала толкова огромна, безкрайна и безгранична, че няма къде да се иде повече. Така че къде да ходим да търсим? Няма какво повече да се открива, всичко вече е открито. Затова пътуването може да спре в тази точка за много животи.

Крайното препятствие е Брахман — последната преграда в пределното стремление на търсещия. Сега остава само съществуването, но не-съществуването както по-рано остава непонятно и непознато. Съществуването е познато, но не-битието още предстои да се осъзнае.

Седмото тяло е **нирваническото тяло**. На него съответства **сахасрара чакра**. За тази чакра не може да се каже нищо. Можем да говорим до шестото ниво, при това много трудно. Повечето наши изказвания ще се окажат неверни.

До петото тяло търсенето се води с помощта на напълно научни методи — всичко се поддава на обяснение. На шестото ниво почвата започва да се изплъзва под краката — всичко изглежда безсмислено. Могат да се дадат някои намеци, но в крайна сметка сочещият пръст се предава, намеците изчезват, защото изчезва самата същност на отделния човек. Затова Брахман, абсолютната същност, се познава на шестото ниво.

Търсещите Брахман ще медитират върху *аджна чакра*, в междувеждието. Работещи напълно с тази чакра наричат безкрайното разширение, на което са свидетели, трето око. С помощта на третото око те обхващат космическото, безкрайното.

И все пак в пътуването остава още една крачка — крачка към не-битието, към не-съществуването. Съществуването е само половината, има и не-съществуване. Има светлина, но има и тъмнина. Животът е едната част, но има и смърт. Затова е нужно да се познае и не-съществуването, *пустотата*, защото пределната истина може да бъде достигната само ако се познаят двете страни — битието и не-битието. Съществуването е познато в своята пълнота, и не-съществуването е познато в своята пълнота — само тогава ние познаваме цялото, иначе преживяването, опитът остава недовършен. И шестото тяло е недостатъчно, тъй като на това ниво е невъзможно да се познае не-битието. Затова достигналият реализация на Брахмана отрича не-съществуването и го нарича илюзия. Той казва, че *да бъдеш*, е истина, а *да не бъдеш*, е лъжа. Такова нещо не съществува, затова и не възниква самият въпрос за не-битието.

Нивото на *нирвана* означава *пустота*, вакуум, откъдето ние от съществуването скачаме в не-съществуването. В космическото тяло нещо остава непознато — това, което го няма, това, което е напълно изтрито. Затова седмото ниво в известен смисъл се явява крайната смърт. *Нирвана*, както говорих по-рано, означава угасване на пламъка. Това, което е било „аз“ е изтрито, това, което е било „съм“ е изчезнало. Но сега ние отново идваме в съществуването, ставаме едно с цялото. Сега ние сме Брахман, но и това трябва да бъде оставено. Готовият за последния скок е познал както съществуването, така и не-съществуването.

Такива са седемте тела и седемте чакри, в които са както препятствията, така и средствата за тяхното преодоляване. Няма никакви външни бариери, следователно, няма причина за безпокойство за външното. Ако ви е нужно да попитате някого или да разбере нещо — не молете. *Разбирането* е едно, *просенето* — съвсем друго. Търсенето трябва постоянно да продължава. Каквото и да чуете или да разберете, нека то стане вашето търсене. Не превръщайте това в сляпа вяра, иначе ще станете просяци.

Задавате ми въпрос, аз ви давам отговор. Ако сте дошли за милостиня, скрийте полученото в сандъка и започнете да го пазите като съкровище. Тогава вие не сте медитиращ, а просяк. Но моят отговор трябва да стане ваш стремеж. Той трябва да ускори вашето търсене, да стимулира и мотивира вашето любопитство. Той трябва да ви води в още по-големи затруднения, да ви прави още по-неспокойни, да породии във вас нов въпрос, нови измерения, за да започнете нов кръг от търсенето си. Тогава вие няма да приемете милостиня от мен, а ще разберете това, което казвам. И ако това ви помогне да разберете самите себе си, тогава това не е просяк.

Затова продължавайте да познавате и разбирате, продължавайте търсенето. Вие не сте единствените търсещи по света. Мнозина са търсили, мнозина са достигнали. Опитайте се да узнаете и да разберете какво се е случило с такива хора и какво не се е случило с тях. Но в опита си да разберете това не прекратявайте процеса на разбиране на самите себе си. Не си мислете, че разбирането на другите ще стане *ваша* реализация. Не се доверявайте сляпо на преживяванията на другите. Подложете всичко на въпроси и съмнения. Превърнете техния опит във въпроси, а не в отговори. Само тогава вашето пътешествие ще продължи. Тогава това ще бъде не измолване на милостиня, а вашите стремежи.

Именно търсенето ви води към пределното. Според проникването навътре в себе си вие ще откриете дуалността на чакрите. Едната страна ни я дава природата, втората откриваме сами. *Гневът* ни е даден, *прошката* я откриваме в процеса на трансформация. *Сексът* е вродено качество, *брахмачария* трябва да се развие. *Сънищата* са ни присъщи, над *видението* трябва да работим.

До четвъртата чакра продължава търсенето на противоположностите, от петата чакра започва търсенето на неразделимото, недуалното. Опитайте се да продължите да търсите различното от дошлото до вас на петото ниво. Когато дойде блаженството, постарайте се да си изясните, какво има зад неговите предели. На шестото ниво достигате Брахмана, но продължавайте да се интересувате: „Какво има зад пределите на Брахмана?“ Тогава един ден ще встъпите във владенията на седмото тяло, където битие и не-битие, светлина и тъмнина, живот и смърт вървят ръка за ръка. Това е

достижението на пределното... средства за описване и обобщаване на това ниво просто няма.

Затова всички наши писания завършват на петото тяло, повдигайки се най-много до шестото. Хората с научен подход на ума не говорят за това, което е зад пределите на петото ниво. Оттук започва космическата реалност, безкрайна и безгранична, но мистици като суфиите говорят за нея. Това е много трудно да се направи, защото отново и отново си противоречиш сам. Ако прочетете докрай написаното от такъв човек, ще кажете, че това е дърдорене на побъркан. Той казва ту едно, ту друго. Казва: „Бог е“, и веднага твърди: „Бог няма“. Твърди: „Аз Го видях“ и веднага въздъхва: „Как можеш да Го видиш? Той не е предмет, който може да бъде видян с очи!“ Тези мистици поставят такива въпроси, че е непонятно дали питат другите или самите себе си.

От шестото тяло започва мистицизмът. Знайте, ако в религията няма мистицизъм, значи тя е достигнала до петото тяло. Но и мистицизмът не е крайният стадий. Пределна е *пустотата*, нищото. Религията, спираща до мистицизма, достига до шестото тяло. Пустотата е пределна, нихилизмът е пределен, защото след пустотата нищо не може да се каже.

Търсенето на *адвайта*, недюалността, започва на петото ниво. Търсенето на противоположностите завършва на четвъртото. Всички препятствия са вътре в нас, всички те са полезни, защото всяко трансформирано препятствие се превръща в средство за по-нататъшно придвижване.

На пътя лежи камък. Докато не разберете, той си остава препятствие за вас. Само щом разберете, камъкът се превръща в стълба. Докато няма разбиране, вие викате: „На пътя ми има камък! Как да продължа по-нататък?“ Щом дойде разбирането, вие се изкачвате на камъка и продължавате нататък с думите: „Ти се превърна в благословия за мен, защото когато се изкачих върху теб, аз се оказах на по-високо ниво, от което продължавам пътя си. Ти беше средството, а аз те взимах за преграда“ — ще си кажете вие. Пътят е преграден. Какво се е случило? Преодолейте препятствието и узнайте. Точно така се преодолява насилието — изследвайте го и ще достигнете до ненасилието, което вече е друго ниво. Тогава ще благодарите на секса и на гнева, че са станали стъпала за вашето развитие.

Всеки камък по пътя може да стане както препятствие, така и посредник. Всичко зависи само от вашите постъпки и вашите отношения. Едно е определено — не се борете с камъка, иначе ще си разбиете главата в него и камъкът няма да може да ви помогне. Ако се борите с камъка, той ще ви прегради пътя, защото там, където има борба, има и пречки. Ние сме принудени да спрем пред човека или предмета, с когото воюваме, невъзможно е да се борим от разстояние. Затова човекът, който се бори със секса, е толкова въввлечен в него, както и човекът, погълнат от секса. Вторият дори е по-близо до секса, защото получаващият сексуално удоволствие веднъж може да излезе от секса, да го трансцендира. Но воюващият със секса не може да излезе — той продължава да бяга в кръг.

Борейки се с гнева, вие сами започвате да се гневите. Цялата ви личност се изпълва с гняв, всяка клетка на съществува ви вибрира в такта му. Вие ще излъчвате около себе си гняв. Много пророци и аскети, подобно на Дурвага, били много зли, защото постоянно се борели с гнева. Затова не можели да мислят за нищо друго, освен за проклетия. Личността на такъв човек се превръща в огън. Тези хора воювали с камъните и се оказали в много затруднено положение. Те станали това, срещу което се борели.

В разказите се описват *риши*, при които от небесата се спускат божествени деви (*ансари*) и ги развращават. Странно! Това е възможно само в случай, че човек се бори против секса. Самият факт на борбата го изтощава. Тогава сексът е на безопасност в своето място и чака случай, за да излезе. Сега сексът може да се появи отникъде. Вероятността *ансарите* действително да са се спуснали от небето, е крайно малка — или светите деви са подписали договор да съблазняват аскетите? Ако сексът се потиска с желязна ръка, най-обикновената жена се превръща в божествено създание. Умът проектира сънища и мисли, като напълно им се подчинява. Тогава най-обикновените неща се превръщат в поразително събитие.

Затова търсецията трябва да бъде бдителен към тенденциите за борба. Трябва да положи всички сили да се опита да разбере природата. Чрез даденото от природата се достига недостигнатото. Това е началната точка. Ако избягате още в началото, достигането на целта е невъзможно. Ако в страха си бягате от секса, как можете да стигнете до *брахмачария*? Сексът е откритие, дадено от природата,

чрез което е възможно да се достигне до *брахмачария*. Ако вашият възглед за нещата е такъв, не е нужно да просите встрани — нужно ви е само разбиране. Всичко съществуващо служи на разбирането. Учете, от когото искате, слушайте всички и накрая ще достигнете до вътрешното разбиране.

Вие ни говорихте за седемте тела. Можете ли да назовете имена на хора — древни или съвременни — достигнали нирваническото, космическото или духовното тяло?

Не се безпокойте за това. То е абсолютно безсмислено. Дори да ви назова техните имена, вие не сте в състояние да го проверите. Избягвайте сравненията колкото е възможно. Отхвърлете подобни възгледи.

Приемат ли физическа форма достигналите до петото и следващите тела?

Да. Достигналите до петото или шестото тяло до момента на смъртта на физическото тяло се раждат в по-високи божествени реалности и живеят на нивото на *девите*. Такъв човек може да остане на този план колкото желае, но за достигането на *нирвана* той трябва да се върне в човешка форма. След достигането на петото тяло няма раждане във физическо тяло, но има и други тела. Тези, които наричаме *деви*, или богове, са само обозначение на такъв тип тела. Такъв тип тела е достъпен само след достигането на петото ниво. След шестото ниво ние придобиваме форма, наричана *Ишвара*, Висше същество.

Но всичко това са тела. Какъв тип са те е второстепенен въпрос. След достигането до седмото ниво телата не съществуват. След петото тяло стават все по-прозрачни и фини, докато не се достигне състояние без тяло и форма.

В предишната си беседа казахте, че предпочитате *шактипат* колкото се може повече да се доближи до *благодатта*. Дали под това се подразбира възможност за постепенен прогрес и развитие в процеса на *шактипат*? Казано по друг начин, има ли подобие на качествен прогрес в *шактипат*!

Всичко е възможно. В реалността разликата между *шактипат* и *благодат* е огромна. Основно само *благодатта* е полезна, проявявайки се без посредник в цялата си чистота, защото няма посредник, способен да замърси *Божествената енергия*. Когато ви

гледам, образът е най-чистият. Но ако сложа очила, изображението вече няма да е толкова ясно, тъй като между нас се е появил посредник. Има много видове посредници, както чисти, така и не толкова. Очилата могат да имат тъмни стъкла, или да се различават по размера на диоптъра.

При получаване на *благодат* чрез посредник е невъзможно да бъдат избегнати нечистотите — това зависи от медиума. Ако можехме да виждаме без очила, това би било най-чистото видение, защото дори очите са посредник и предизвикват изкривяване. Някой има далтонизъм, друг е късоглед или далекоглед. Човек с лошо зрение ще намери още един посредник в правилно подобрите очила, които ще му помогнат да вижда по-добре. Сега посредниците са вече два, но вторият компенсира недостатъците на първия.

По същия начин и слизащата в човека чрез друго *шактипат* събира по пътя си нечистоти и изкривявания. Ако изкривяванията имат противоположен ефект на изкривяванията вътре в търсецията, те се компенсират едно друго. Тогава това, което се случва, е близко до *благодат*. Но при всеки случай това се решава отделно.

Лично аз отдавам предпочитание на непосредствената *благодат*. Не се безпокойте за посредника. Понякога при нужда проблясъците идват чрез друго, но търсецията не трябва да се вълнува по този повод. Не молете, защото тогава непременно ще се появи даващият. Тогава колкото по-невеж е медиумът, толкова по-фалшифициран ще бъде полученият ефект. Даващият трябва да не е заинтересован и съсредоточен върху акта на даването, тогава *шактипат* е чиста. Но и тогава това не е *благодат*. Потребността от непосредствено получаване на *благодат* остава. Никой не трябва да стои между вас и Бог — между вас и Божественото не трябва да има никой. Не забравяйте това. Такъв е вашият стремеж и търсене. Много неща се случват по време на пътешествието, но не спирайте никъде — това е всичко, което се изисква от вас. И вие задължително ще почувствате разликата. Различията, както качествени, така и количествени, няма да се забавят.

шактипат може да се случи чрез медиум, достигнал петото ниво, но тя няма да е толкова чиста, колкото *шактипат*, получен чрез човек, стоящ на шестото ниво, защото в първия медиум все още остава асмиа. „Аз“ вече е умрял, но „съм“ е останал. Това „съм“ както по-

рано чувства самодоволство. В човека на шесто ниво „съм“ е изчезнал — останал е само Брахман. В този случай *шактипат* е по-чиста. И все пак някои илюзии остават, защото състоянието на не-битие още не е познато, макар че битието вече е достигнато. Битието е завеса, много фина и лека, но все пак завеса.

шактипат от човек на шестото ниво е по-добре от *шактипат* от човек на петото ниво — тя е по-чиста и близка до *благодат*. Но колкото и близка да е, разстоянието си остава разстояние. Колкото по-безценна е една вещ, толкова повече и най-малкото разстояние ни отдалечена от нея. Реалността на *благодатта* е толкова безценна, че дори най-финото покривало на битието се превръща в бариера, препятствие.

Най-чиста ще бъде *шактипат* чрез медиум, достигнал седмото тяло — но и това все още не е *благодат*. Най-чистата форма на *шактипат* идва чрез седмото тяло. В този случай *шактипат* достига пределната си форма, защото тук няма никакви покривала: по отношение на медиума — той е едно с пустотата. Но по отношение на вас — тук има бариера. Вие ще продължавате да смятате такъв медиум за човешко същество, вашата пелена ще се превърне в крайното препятствие. Той е едно с пустотата, в него няма нито една бариера, но вие ще го разглеждате като индивидуалност.

Да допуснем, че аз съм достигнал седмото ниво — аз знам, че съм достигнал *пустотата*, но вие? Вие ще ме мятате за личност, човек. Именно отношението към мен като към индивидуалност ще се превърне в последното покривало. Вие можете да се освободите от подобна концепция само в този случай, ако преживяването дойде чрез безформеното. Иначе казано, тогава вие няма да можете да си изясните откъде и по какъв начин идва преживяването. Понятието за индивидуалностите отпада, когато не можете да откриете източника. Преживяването не трябва да има източник. Гледайки слънчевите лъчи, вие може да смятате слънцето за личност. Но ако лъчите идват от никъде, ако дъждът пада, а на небето няма нито едно облаче, тогава отпада последната завеса, предизвикана от персонификацията.

С продължаването по пътя разстоянието намалява и крайното преживяване на *благодат* идва, когато между вас няма нищо. Самата мисъл за посредник е достатъчна преграда. Докато сте двама, препятствието е предостатъчно — вие сте тук, а другият е там. Дори

ако другият повече не съществува, вие както по-рано оставате, вследствие на което се усеща присъствието на друг. *Благодатта*, идваща от никъде, без никакъв източник, е най-добрата. Вашата индивидуалност ще изчезне, когато *благодатта* дойде от *пустотата*. Присъствието на друг човек служи за запазване на вашата индивидуалност, макар че той работи за вас.

Когато отидете на морския бряг или в гората, вие изпитвате голям покой, защото там не присъства друг и вашият „аз“ остава твърд и силен. Ако в стаята присъстват двама, от тях излизат вълни и анти вълни, макар че те могат дори да не разговарят. Дори в мълчание „азът“ на всеки от тях продължава да работи. Агресията и защитата се разгръщат в тази ситуация в пълна мяра, за това не е необходимо пряко противостояние. Самото присъствие на двамата изпълва стаята с напрежение.

Ако притежавахте пълно знание за излъчването, излизащо от вас, щяхте да видите, че стаята, в която има двама души, е разделена на две половини и всеки един от двамата е център на едната половина. Енергийните вибрации на всеки от тях противостоят една на друга, като вражески армии на бойното поле. Присъствието на другия укрепва вашия „аз“. Когато другият си тръгне, ситуацията в стаята моментално се променя. Вие се отпускате. Напрегнатият до краен предел „аз“ си позволява отдих. Сега той се разширява и диша свободно, защото вече няма друг. Затова целта на уединението е в това да отпуснете своето его, да му позволите да отпусне хватката. Именно по тази причина ви е по-лесно около някое дърво, отколкото в компанията на друг човек.

Затова в страните, където напреженията между хората се задълбочават, нараства тенденцията към отглеждане на домашни животни. Много по-лесно се живее с животно, отколкото с човек, защото животните са лишени от „аз“. Поставете нашийник на кучето и то с радост ще се затича редом с вас. Но независимо от всичките ви старания не можете да поставите нашийник на човек. Жената обвързва мъжа, мъжът — жената, и двамата са щастливи, но тези нашийници са призрачни, те не могат да се видят. И все пак двамата се опитват да махнат нашийника и да се освободят, докато кучето радостно върти опашка. Нито един човек не може да ни достави такава радост, каквато получаваме от общуването с животните, защото другият човек

моментално въздейства върху нашето его — оттук започват всички ваши проблеми.

Постепенно човек се опитва да разкъса всички отношения с хората и да установи отношения с предметите, защото с тях се справя много по-добре. Затова количеството вещи нараства с всеки изминат ден. В дома има много повече вещи, отколкото хора. Хората носят със себе си безпорядък и объркване — предметите не пречат с нищо. Столът си стои на същото място, където сме го поставили. Ако седна на него, няма да възникне никакъв проблем. Присъствието на дърветата, реките и планините не ни носи тревоги, с тях се чувстваме спокойни. Причината е само една: „азът“ не стои с всичката си сила пред нас, затова се чувстваме отпуснати. Ако наблизо няма никой друг, няма нужда и от „аз-а“. Но щом се появи и най-малък намек за някой друг, „аз-ът“ веднага се напруга. Той се безпокои за своята безопасност, не му достига информация за това, което може да се случи в следващия момент, затова той трябва да бъде готов за всичко.

До последния момент той остава бдителен. Дори срещайки човек, достигнал до седмото ниво на съзнанието, нашето его остава на стража. Понякога то е изключително внимателно с такъв човек. Ние не се страхуваме много от обикновения човек, защото дори ако ни нарани, няма да проникне много дълбоко. Но човек, достигнал петото тяло и по-нагоре, може да проникне на такава дълбочина и в нас. Затова вашият страх се увеличава, защото само Бог знае, какво може да направи той. Вие се изпълвате с усещане за неизвестност, когато непознати сили ви наблюдават чрез него, затова се наостряте. Виждате около него бездна и ставате бдителни. Започвате да преживявате усещането за бездънна пропаст, обхваща ви страх сами да не паднете в бездната.

Именно по тази причина убиваме такива хора, като Исус, Кришна, Сократ — самото им присъствие предизвиква смут сред нас. Доближаването до тях означава доброволно доближаване до опасността. Когато те умрат, ние започваме да им се кланяме, защото страхът вече е изчезнал. Сега можем да излеем тяхно изображение от бронз и злато, да съберем ръце в молитва и да ги наречем любими Мастери. Но докато те са живи, нашето отношение е съвсем друго. Докато са живи, ние се страхуваме от тях и това е страх пред неизвестното — вие не знаете за какво всъщност става дума. Колкото

по-дълбоко навлизате в себе си, толкова повече това прилича на бездна. Точно така човек се бои да погледне в дълбока пропаст, защото от това му се завива свят. Същият страх възниква при погледа в очите на такъв човек — започва да ни се върти главата.

Една красива история за Мойсей.

След като Мойсей видял Господ, той започнал да крие лицето си, защото станало много опасно да го гледаш. Тези, които го поглеждали, изчезвали. Очите му станали бездънна пропаст. Хората се страхували от погледа на Мойсей, затова той криел лицето си. Погледът му като магнит притеглял към бездънната пропаст, скрита вътре. Хората се парализирали от страх, защото не знаели къде може да ги отведе този поглед и какво може да се случи после.

Човек, достигнал седмото и последно ниво, е далеч от вас, но вие се опитвате да се защитите и между вас се запазва преградата. Така че и в този случай *шактипат* не може да бъде чиста. Тя може да бъде неизкривена, ако престанете да мислите за такъв човек, като за личност — но това е възможно само с изгубването на вашия „аз“. Достигайки състояние, лишено от присъствието на егото, вие ще можете да получите *шактипат* от всички страни, защото тогава въпросът за получаването ѝ от някого изчезва. *шактипат* се превръща в *благодат*.

Колкото по-голяма е тълпата, толкова по-силно и концентрирано е вашето его. Затова от древни времена се практикува бягство от тълпата, за да можеш в самота да се опиташ да отхвърлиш егото. Но човекът е странно създание — намирайки се дълго време под дървото, той започва да разговаря с него и да се обръща към него с „ти“. Оставайки сам с океана, той прави същото. Нашият „аз“ използва всякакви уловки, за да продължи живота си. Той създава друг, където и да отиде, и установява трогателни отношения дори с неодушевени предмети и започва да се отнася с тях като с индивидууми.

Когато човек се доближи до последната степен, той прави Бог друг, за да запази своя „аз“. Затова вярващите поклонници казват:

„Нима ние можем да бъдем едно с Бог? Той е Той, а ние сме ние. Ние сме недостойни за прахта в нозете Му, а Той е Бог“. Но под такива изказвания се подразбира само едно — ако искате да станете едно с Него, трябва да изгубите егото си. Така че тези хора държат Господ на разстояние и продължават да рационализират. Те казват: „Как можем да бъдем едно с Него? Той е велик, Той е Абсолют. Ние сме земни червеи, така че за какво единство може да става и дума?“ Вярващите казват „Ти“, за да спасят своя „аз“. Затова *бхакта*, любящият, никога не се издига над четвъртото ниво. Той не достига дори до петото ниво, остава на четвъртото. Вместо въображение при него идва видение, той открива всички възможности на четвъртото тяло. В живота на вярващия идват множество чудесни преживявания, но все пак *бхакта* остава на четвъртото ниво.

Атма садхака — този, който търси себе си, *хатха-йога*, вървящ през аскетизма, достига най-много до петия план. Най-съкровеното желание на такъв *садхака* е желанието да достигне блаженство, освобождение от страданието. Зад всички тези желания стои „аз-ът“. Той казва: „Аз търся освобождение“ — не освобождение *от* „аз-а“, а свобода *за* „аз-а“. Той казва: „Искам да бъда свободен, искам блаженство“. Неговият „аз“ е сгъстен и кристализирал, затова такъв човек може да достигне само до петото ниво, не повече.

Раджа-йога достига до шестото ниво. Такъв човек казва: „Какво ценно има в този «аз»? Аз е нищо, има само Той, не аз. *Брахман* е всичко“. *Раджа-йогата* е готов да се раздели с егото, но не и със своето съществуване. Той казва: „Аз ще остана като част от *Брахман*. Аз съм едно с Него. Аз съм *Брахман*. Ще пусна себе си, но моето вътрешно същество ще остане разтворено в Него“. Такъв търсец достига до шестото тяло.

Медитиращ подобно на Буда достига до седмото ниво, защото е готов да отхвърли всичко, дори *Брахмана*. Той е готов да загуби себе си и да загуби всичко. Той казва: „Нека остане това, което е. От моя страна няма желание да оставя нещо — аз съм готов да изгубя всичко“. Само когато човек е готов да загуби всичко, той достига всичко.

Нирваническото тяло е достижимо, ако сме готови да станем никой. Тогава има готовност да се познае дори смъртта. Мнозина са готови да познаят живота. Затова стремящият се да познае живота

спира на шестото ниво. Но стремящият се да познае и смъртта е готов да влезе в седмото тяло.

Защо медитиращият, достигнал способността на *видението* на най-фините елементи на четвърто ниво — мнозина са достигнали тези способности — няма знания за Луната, Слънцето, Земята, за законите на тяхното движение и развитие, знания, достъпни на учените?

Във връзка с това трябва да разберете нещо. Първо, много неща са били открити именно от хората на четвъртото ниво. Например, и учените, и хората притежаващи *видение*, почти еднакво определят възрастта на Земята, при това не може да се твърди, че именно учените са прави. Дори самите учени не настояват за своята непогрешимост.

Второ, още по-малко се различава информацията, получена от тези две категории, относно формите и размерите на Земята. Освен това, не е задължително в своите твърдения да грешат хората на четвърто ниво. Формата на Земята постоянно се променя. Разстоянието между Земята и Слънцето вече не е такова, каквото е било в древни времена, подобна е ситуацията и по отношение на Земята и Луната. Африка не е на това място, където е била преди — някога тя е била свързана с Индия. Настъпили са много промени, много промени продължават. Помнейки за постоянните промени, просто е удивително, че хората от четвъртото ниво много отдавна са открили много от това, което съвсем неотдавна става достъпно на науката.

Трябва да се разбере, че между езика, на който се изразява човек на четвърто ниво, и езика на учените съществува огромна разлика, което поражда трудности в разбирането. На човека на четвърто ниво не е присъщ езикът на математиката. Той владее езика на виденията, образите и символите. Във виденията, както и в сънищата, няма език. Ако внимателно наблюдаваме всичко, ще видим, че ако нощно време в съня си виждаме отражение на случилото се през деня, ние избираме като посредник езика на символите и знаците, тъй като в съня няма език. Амбициозният човек се вижда като птица, летяща в небето. В съня е невъзможно да изкажеш вербално своята амбиция, затова средството за изразяване е подложено на пълно изменение. По същия

начин и езикът на *виденията* се състои не от думи, а от картини и образи.

Интерпретацията на сънищата се е развила след Фройд, Юнг и Адлер. Сега ние можем да разберем значението на сънищата. По същия начин и казаното от човек на четвърто ниво все още чака своята интерпретация. Обяснението на психическите видения се различава от обяснението на сънищата. Тук е нужно да се знае смисълът на видяното във *виденията* и това, за което говорят хората на четвъртото ниво.

Дарвин, който твърди, че човекът е произлязъл от животните, говори на езика на учените. Но ако разгледаме въпроса чрез теорията за прераждането на индусите, ще видим, че същата история е разказана преди хиляди години, но във формата на символи. Първата инкарнация не е бил човек, а риба. Дарвин също казва, че първата форма на човека е била риба. Когато казваме, че първата инкарнация е била *матсия аватар* — риба, това е езикът на символите. Това не е научно изразяване: инкарнация и риба! Ние отричаме подобно изразяване. Но когато Дарвин говори, че първият елемент на живота се е появил във формата на риба, след което са последвали други форми, ние се съгласяваме, защото това изглежда напълно разумно. Методът и търсенето на Дарвин са строго научни.

Притежаващите видение са *видели*, че божественото начало се е родило във вид на риба. *Виждащите* се изразяват на символен език. Втората инкарнация е била костенурката. Това създание принадлежи както на водата, така и на земята. Напълно очевидно е, че преходът на живота от водата на сушата не може да настъпи внезапно. Нужно е промеждутъчно състояние. Затова каквото и да е било следващото творение, то е трябвало да принадлежи на двете стихии — водата и земята. След това постепенно потомците на костенурката излезли на сушата и така станало разделението на живота.

Прочитайки историята на индуската инкарнация, ще се удивите, че ние знаем много отдавна това, което Дарвин е открил хиляди години по-късно, като при това не сме нарушили хронологията на събитията. Крайната метаморфоза била предшествана от получовек-полуживотно — *нарсинх аватара*. В края на краищата, животните не са могли с един скок да се превърнат в човек — те също са преминали през промеждутъчни стадии. Не е възможно животно да даде живот на

човешко същество. Между животните и човека липсва свързващото звено, което може да бъде *нарсинх* — получовек-полуживотно.

Ако разберем тези история, ще стане напълно очевидно, че казаното от Дарвин на научен език е било разказано от хората на четвъртото ниво много преди него с езика на *Пураните*. Но индуистките митове и досега чакат своето обяснение. Причината е в това, че *Пураните* са попаднали в ръцете на невежи, неграмотни хора, а не в ръцете на учените. Още една трудност се крие в това, че ние сме изгубили ключа за разшифроване на *Пураните*. Ние нямаме кода за дешифровка и оттам идват трудностите.

Сега учените говорят, че на човека му остава да живее на земята най-много още четири милиона години. *Пураните* посочват срок от пет милиона години, казвайки, че този свят няма да просъществува повече. Науката се изразява на друг език. Тя твърди, че Слънцето изстива, неговата топлина ще намалее и след четири милиона години то ще изстине. Заедно с това ще изчезне и животът на Земята.

Пураните говорят на друг език. И ако в *Пураните* се посочва друго време, още не е ясно кой ще се окаже прав. Напълно възможно е това да се случи след пет милиона години — аз вярвам именно в тази цифра, защото учените често грешат в изчисленията си, а виденията — никога. Освен това науката се усъвършенства всеки ден. Днес казва едно, утре — съвършено друго. Нютон казва едно, Айнщайн — друго.

На всеки пет години науката променя своите теории, тъй като намира по-добри решения. Днес не е възможно да се каже дали пределното научно знание ще се различава от *видението* на четвъртото ниво. И ако данните не съвпадат, не трябва да се правят прибързани изводи. Животът е толкова пълен и мъдър, че само ненаучният ум прибъгва да прибързани изводи. Ако прегледаме научните изследвания, направени през последните сто години, ще видим, че откритията със стогодишна давност напомнят *Пураните* — никой вече не им вярва, защото с времето са били направени множество други открития.

Кодът, разкриващ истината на *Пураните*, е изгубен. Например, ако се разрази трета световна война, първо ще бъдат унищожени всички образовани, цивилизовани хора. Странно е, че ще останат само необразованите и некултурни хора. Войната няма да засегне някои примитивни племена, живеещи в отдалечени краища на земята. Нито един жител на Бомбай или Ню Йорк няма да остане жив. По време на

световна война винаги биват унищожени най-добрите общества, защото атаката се води именно срещу тях. Но аборигените могат и да оцелеят. Един от тях ще разкаже на сина си за самолетите в небето, но не ще може да ги обясни. Той е видял как летят, това е истина, но не може да обясни как са построени и по какъв начин летят, тъй като му липсва кодът. Кодът е притежаван от хората в Бомбай, но те са вече мъртви.

Няколко поколения децата ще вярват на старците, **но** след това ще започнат да се съмняват и да питат: „Ти видя ли ги?“ И старците ще отговорят: „Така ни разказваха бащите ни, а на тях са го разказали техните бащи — в небето летели самолети. След това започнала голяма война и всичко било унищожено“. Децата няма да се успокоят, ще искат да им покажат самолет или някакви следи. След две хиляди години децата ще кажат: „Това е само въображението на нашите предци. Никой и нищо не е летяло в небето“.

Подобно нещо вече се е *случвало*. В Индия знанието, получено чрез психиката, е било унищожено по времето на *Махабхарата*. Сега това е станало само поема. Сега се съмняваме, че Рама е могъл да долети със самолет от Шри Ланка. Съмняваме се, как може да се вярва в съществуването на самолети, ако от това време не са останали дори велосипеди? За това не се говори и в нито една книга. Цялото знание, съществувало преди *Махабрахара*, е било унищожено по време на войната. Запазило се е само това, което е било запечатано от паметта. Оттук водят своите названия древните отрасли на знанието: *смрити* — традиционно запомняне и по-късно записване и *шрути* — традиционно слушане и по-късно записване. Това са събрания на знания, които са били запомнени и преразказани. Тези факти не са проверени и доказани. Един разказва на втори, той на трети, всичко това ние сме събрали и запазили във формата на писания. Но сега не можем да приведем доказателства за тяхната истинност.

Не забравяйте също, че интелигенцията е най-малочислената обществена прослойка. След смъртта на Айнщайн е трудно да намериш човек, способен да обясни неговата теория на относителността. Самият той е казал, че десет-дванадесет души разбират теорията му. След като те умрат, ще остане само книгата по теория на относителността, но нито един човек, който да разбира самата теория. По същия начин *Махабхарата* е унищожила всички

напреднали хора на своето време. Тогава всичко, което останало, се превърнало в разкази. В наше време, обаче, се правят опити да се провери истинността на древните събития, но самите ние, индийците, не правим нищо в тази посока.

Неотдавна бе открито място, чиято възраст се определя на четири-пет хиляди години, и което, по всяка вероятност, е служило като летище. Други подходящи обяснения за съществуването му няма. Намерени са конструкции, които не могат да бъдат създадени без машини. Камъните, от които са изградени пирамидите, не могат да бъдат повдигнати дори от съвременните кранове. Но тези камъни са били повдигнати от хора. От само себе си се натрапва изводът: или древните хора са имали машини, или са ползвали *четвъртото тяло*.

Можете да направите следния експеримент. Нека един от вас легне на земята. Четирима да застанат около него. Двама да промушат пръсти под коленете на лежащия, всеки от своята страна, а другите да ги поставят под раменете му. Но само по един пръст. В продължение на пет минути правете дълбоко вдишване и издишване, след това задръжте дишането и повдигнете легналия. Опитът ще успее. Камъните от пирамидите са били издигнати или чрез гигантски кранове, или чрез психическа сила. Напълно възможно е древните египтяни да са ползвали такива методи. Няма друг способ. Камъните са издигнати. Този факт не може да бъде отречен.

Трябва да се отбележи, че психическата сила има безкрайни измерения. Съвсем не е задължително достигналият четвъртото ниво да притежава знания за Луната и строежа на Вселената. Може да не го интересуват подобни въпроси. Такива хора са се интересували от Други проблеми — по-ценни от тяхна гледна точка — и са търсили в тази посока. Например, те са искали да си изяснят дали духовете съществуват в действителност или не — и са го узнали. Сега и науката признава съществуването на духовете. Достигналите четвъртото ниво са се интересували по какъв начин и къде отиват хората след смъртта.

Хората от четвъртото ниво на съзнанието не се интересуват от материалния свят. Те не се вълнуват от проблемите на изчисляването на диаметъра на Земята. Да мислим, че ги интересуват подобни неща, е като да ги оприличим на деца, които задават въпроса: „Ние не мислим, че ти си мъдър, защото ти не знаеш как е направена тази кукла. Момчето на съседите знае всичко за нея. То е «всезнаещ».“ В

известен смисъл те са прави, защото ги интересува вътрешното съдържание на куклата, докато възрастните остават равнодушни към тези проблеми.

Изследванията на хората от четвъртото ниво имат друго измерение. Те искат да познаят друго. Интересува ги следсмъртното пътуване на душите — къде отива човек след смъртта, през какви изпитания преминава, какви са принципите на следсмъртното състояние, как се ражда отново и може ли да се предскаже предварително времето и мястото на новото раждане. Такъв човек не се интересува от пътуване до Луната. Той се стреми да познае просветлението на човечеството, защото за него само това е изпълнено със смисъл. Такъв човек винаги се е вълнувал от проблема как *атманът* избира най-подходяща майка и колко време му е нужно, за да проникне в зародиша.

Има такова древно свидетелство — *Тибетската Книга на Мъртвите*. Всички достигнали четвъртото ниво на съзнанието са работели над един-единствен проблем — по какъв начин най-добре да помогнеш на човека след смъртта. Да предположим, че сте умрели — аз ви обичам, но с нищо не мога да ви помогна. Но в Тибет всичко е подготвено за помощта и подкрепата на човека в посмъртното му пътешествие. Науката се нуждае от още време за разкриването на тази тайна, но това време непременно ще настъпи. Междувременно тибетците са открили способности и средства за проверка на истинността на подобни преживявания.

Когато умира тибетският Далай Лама, той предварително съобщава къде ще се роди следващия път и по какви признаци може да бъде разпознат. След смъртта на Ламата започва търсене из цялата страна. Детето, разкрило тайната на оставения символ, се смята за въплъщение на умрелия Далай Лама, защото само нему е известен секретът. Така е бил открит и настоящият Далай Лама. Във всяко село се провъзгласява символичното послание, чийто смисъл може да бъде обяснен само от истинския Далай Лама, тъй като само той е знаел кода. Детето, което даде правилно обяснение, се смята за този, в когото се е вселила душата на предишния духовен владетел на Тибет.

И така, човекът на четвъртото ниво се вълнува от съвършено други проблеми. Вселената е безкрайна, както са безкрайни нейните тайни и секрети. Не мислете, че съвременната наука е открила всичко,

което може да бъде открито. Ще се появят хиляди нови отрасли на науката, тъй като съществуват хиляди направления и измерения. И когато се развият новите науки, хората ще нарекат нашето поколение ненаучно, тъй като ние не знаем това, което вече е станало известно на тях. Но ние не трябва да смятаме древните за неграмотни, ненаучни хора, само на това основание, че техните интереси са били съсредоточени в други области.

Резонно е да се попита, защо хората на четвъртото ниво не са открили способности за лечение на множество болести, които днес са известни на науката? Но може да ви поразят огромното количество растителни настойки, споменавани в Аюрведа. Как са могли древните без лабораторно оборудване да открият нужните средства за лечение на всички известни им болести? Напълно очевидно е, че те са използвали възможностите на четвъртото тяло.

Широко известна е историята за Вайдя Лакман, който отивал при растенията и ги питал как и против какви болести може да бъдат използвани. За съвременния свят тази история изглежда безсмислена. Нелогично е да се очаква, че цветята могат да говорят. Но е факт и това, че преди половин век се е смятало, че цветето е създание, лишено от живот. Днес науката признава наличието на живот у растенията. Преди тридесет години не можехме да повярваме, че цветята също дишат, а днес това е вече факт. Преди петнадесет години не допускахме мисълта, че растенията могат да чувстват, но днес това е вече доказано. Когато се приближите към едно растение в лошо настроение, неговото психическо състояние се променя. Ако се приближите с любов, състоянието му отново се променя. Затова е напълно възможно след половин век да бъде открито, че растенията могат да говорят — но това ще стане постепенно.

Но Лакман е доказал това преди много години. Наистина, неговият способ да разговаря, е различен от нашия. Единението с растенията е качество на четвъртото тяло. Само тогава можеш да задаваш въпроси на цветята и да получаваш отговори. Лично аз вярвам в истинността на тази история, защото никъде не се споменава за достатъчно голяма и оборудвана лаборатория, където Лакман е можел да провежда опити с милиони видове растения, чието приложение е въвел в употреба. Това просто е невъзможно. При научния подход е нужен целият живот, за да разкриеш тайните на едно растение, докато

този човек е разговарял с безкраен брой треви и цветя. Съвременната наука признава ползата на много от тревите, предложени от Лакман, които и до днес се използват. Всички открития на древността са изследвания, правени на четвъртото ниво.

Днес се лекуват хиляди болести, което по същността си е ненаучен подход. Човек на четвърто ниво ще каже: „Въобще няма болести. Защо ги лекувате?“ Сега и науката достига до този извод, алопатията вече използва нови методи на лечение. Някои американски болници работят по нова методика. Да предположим, че десет души страдат от една и съща болест. На пет от тях се дава без тяхно знание инжекция с физиологичен разтвор, а на другите пет се дава традиционното лекарство. Изследванията показват, че пациентите от всяка група реагират на лечението еднакво. Това доказва, че пациентите, на които е инжектиран физиологичен разтвор, не са истински болни, това е било само илюзия за болест. Ако им бяха давали лекарства, това би довело до отравяне на организма, и следователно, до противоположни резултати. Те не се нуждаят от лечение.

Много болести са се развили поради ненужно лечение и сега действително е трудно да бъдат излекувани. Ако нямате истинска болест, а само фантом, съответното лекарство действа по определен начин, макар че вашият организъм няма предразположеност към тази болест. Лекарството се превръща в отрова, от която отново се налага да се лекувате. Илюзорната болест отстъпва мястото си на истинската. Научно е доказано, че деветдесет процента от всички болести имат психосоматичен характер. Преди петдесет години науката отказваше да повярва в този факт, но днес алопатията признава цифрата от петдесет процента. По-късно ще бъдат признати и останалите четиридесет процента, защото такава е реалността.

В наши дни никой не може да определи всичко, известно на човека на четвърто ниво. На никого не е по силата да интерпретира неговото знание. Няма такива, които да могат да преведат тези знания на езика на съвременната наука — това е единствената трудност. Щом това стане, ще изчезнат всички трудности. Но езикът на символите е различен от нашия обичаен език.

Науката казва, че слънчевият лъч, пречупен през призма, се разпада на седем части на спектъра, образувайки по този начин

седемте основни цвята. *Ведите* свидетелстват: „Богът на Слънцето има седем разноцветни коне“. Това е езикът на символите. „Богът на Слънцето има седем разноцветни коне и Той язди върху тях“ — това означава, че слънчевият лъч се разпада на седем основни части. Първото изказване е символ, второто — научно твърдение. Някога ще разберем езика на метафорите, както днес разбираме езика на науката. Това не е толкова трудно да се направи.

Хората с парапсихични способности правят много по-рано предсказания, които науката разбира много по-късно. Но по това време езикът на предсказанията вече се превръща в символи. Само когато науката докаже същите факти, откритието на древните се превежда на съвременен език. Дотогава този език не съществува. Ще се удивите, ако узнаете, че науката е създадена наскоро, докато езикът и математиката са се появили много по-рано. Каква статистика са могли да ползват откривателите на езика и математиката? Какви средства за измерване са използвали? Как са разбрали, че Земята прави един оборот около Слънцето за една година? Именно един оборот на Земята около Слънцето е бил признат за една година. Това е много древно откритие, направено много преди появата на науката. Същото може да се каже за броя дни в годината. Древните не са имали научни приспособления, затова единственият алтернативен отговор е *психическото видение*.

Неотдавна бе открит много странен факт. Един човек от Арабия разполага с картина на света, чиято възраст се определя на седемстотин години. Картата отговаря на данните от топографски снимки на земното кълбо, които не могат да се направят от повърхността на Земята. Има само две решения — или преди седемстотин години хората са летели със самолети, което е невероятно, или някой се е издигнал във въздуха в четвъртото тяло, а след това е запечатал всичко на картата. Едно е определено — по тези времена самолети не е имало. Но тази карта е направена преди седемстотин години. Какво означава това?

В шок ни въвеждат трудовете на Чарака и Сушрата — древни майстори на науката за тревите — още тогава те подробно са описали строежа на човешкото тяло, знание, до което науката достига след безкраен ред открития. За древните са били възможни два метода на познание. Или хирургията тогава е била толкова напреднала, че не е

останало нито едно свидетелство за прилагането на хирургически методи — не е намерен нито един хирургически инструмент, нито един трактат по тази тема. Но затова пък има описания на най-малките области на организма — знание, до което науката достига едва сега, а е отричала съществуването им до преди двадесет и пет години. Но всичко това е било описано от древните лекари. Има още една възможност за познание — човек в състояние на *психическо видение* може да проникне в тялото и да види всичките му съставки.

Сега на всички е известно, че рентгеновите лъчи проникват в човешкото тяло. Преди столетие беше невъзможно да си представим снимки на всяка част от скелета, но днес това е общопризнат факт. Но очите на човека, достигнал до четвъртото ниво, проникват по-дълбоко от рентгеновите лъчи, като съставят по-пълна картина, отколкото при анатомичното разкриване. Хирургията се е развила на Запад, защото там са погребвали мъртвите. В страните, където ги кремират, това е невъзможно. Още в средните векове анатомичните изследвания са се провеждали тайно. Съществувал цял самостоятелен вид кражби — телата на покойниците били изкопавани от гробовете и продавани на лекари за изучаване и провеждане на изследвания.

Обичаят на кремацията бил предложен от хора, достигнали психическото ниво. Те смятали, че за душата е много трудно да се въплъти отново, ако тялото от предишното въплъщение още присъства. Тогава душата броди около старото тяло. При кремацията душата леко се освобождава от препятствието — ако тя види, че тялото се е превърнало в пепел, напълно възможно е в следващото си въплъщение да осъзнае унищожимостта на това, което е смятала за свое.

В Индия се практикувала кремация, затова тук не е било възможно развитието на хирургията. На Запад крадците изнасяли труповете от гробищата и ги продавали на учените. Понякога това стигало до съд и дори било преследвано от инквизицията, защото кражбата и разчленяването на трупове се смятало за престъпление.

Знанието, получено от учените чрез многобройните открития, се съдържа в книги, чиято възраст се определя на три хилядолетия. Това доказва наличието на друг метод без провеждане на научни експерименти.

5

ОКУЛТНИТЕ ТАЙНИ НА РЕЛИГИЯТА

Във вчерашната си беседа Вие казахте, че науката може да достигне до петото, духовното тяло. След това говорихте за възможностите на науката на нивото на четвъртото тяло. Разкажете моля за възможностите на науката на нивото на петото тяло.

Това, което наричаме физическо тяло, и това, което наричаме душа, не са отделни и различни понятия. Между тях няма никаква граница. Ние винаги сме смятали, че душата и тялото са отделни, че нищо не ги свързва. Смятали сме ги не само за отделни, но и за противоположни едно на друго. Тази идея е отделила науката от религията. Предполага се, че религията трябва да търси различното от тялото, докато науката трябва да изследва тялото — всичко, освен *атмана*, душата. Затова е напълно естествено, че те се отричат взаимно.

Науката е била отгледана от физическото тяло, затова тя пита: „Тялото е истинно, но къде е душата?“ Религията е търсила вътрешното, наречено душа. Тя твърди: „Духът е реален, но физическото е илюзия“. Когато религията достигне своите висоти, тя описва тялото като илюзия, фантазия, *майа* и твърди, че тялото не съществува в реалността. Тя провъзгласява *атмана* за истина, а тялото за илюзия. Науката, достигайки своите висоти, отрича *атмана*. Тя провъзгласява: „Концепцията за душата е лъжлива. Тялото е всичко“. Подобна грешка е предизвикана от невярното предположение, че тялото и душата са разделени.

Вече говорих за седемте тела. Първото е *физическо*, последното — *духовно*. Ако не се отчитат петте промеждутъчни тела, между първото и последното няма да има мост. Да допуснем, че сме стъпили на стълбата, а след това сме счутили напречните греди, с изключение на първата и последната. Тогава оставащите стъпала няма да бъдат свързани помежду си.

Ако погледнете цялата стълба, ще видите, че първата греда е свързана с последната. Ако гледате по-внимателно, ще забележите, че последната степен е последна част на първата, а първата е начална част на последната. По същия начин, ако разглеждаме всичките седем тела в съвкупност, можем да видим връзката между първото и второто тяло. Първото е *физическо*, второто е *ефирно, емоционално*. То е по-фина форма на физическото, то е напълно материално. Просто е толкова фино, че е невъзможно да се улови с помощта на физически средства. Но съвременните физици вече не отричат факта, че физическата материя се среща във все по-фини и нематериални форми.

Например, съвременната наука казва, че в крайна сметка материята се разпада на електрони, които съвсем не са материя, а частици електричество. Накрая не остава нищо, подобно на материя — само енергия. До този извод е достигнала науката през последните тридесет години. Сега тя смята, че няма нищо, подобно на материя, докато енергията е факт. Съвременната наука казва, че материята е илюзия, възникваща от движението на енергията с огромна скорост.

Когато вентилаторът работи с голяма скорост, ние не можем да видим всяко от неговите перки. Виждаме само въртящ се кръг. Пространството между перките изглежда изпълнено. Перките се движат толкова бързо, че когато отражението на една от тях достигне до нашите очи, нейното място вече е заето от друга. Те следват една след друга така, че създават впечатление, сякаш пространството между тях е запълнено. Вентилаторът може да се върти с такава висока скорост, че ако седнете на него, дори няма да забележите, че под вас нещо се върти. Всичко зависи от скоростта на въртене.

Енергията, въртяща се с голяма скорост, е подобна на материя. Атомната енергия, на която са основани всички изследвания на съвременната наука, никога не се възприема зрително — видимо е само нейното въздействие. Базовата енергия е невидима, въобще не възниква въпрос за това, да бъде видяна, но ние наблюдаваме последиците от нейното въздействие.

Затова няма да сгрешим, ако започнем да разглеждаме ефирното тяло като атомно — защото в този случай също се наблюдават резултатите, а не непосредствено самото ефирно тяло. Ние признаваме съществуването му, отчитайки резултатите. Второто тяло е по-фина форма на първото, затова не е трудно да се проследи тяхната връзка.

Първото е плътно, затова можем да го видим. Второто е фино, затова е невидимо.

След *ефирното* идва *петролното тяло*. То е по-фина форма на ефира. Науката още не е проникнала тук, но все пак е достигнала до заключението, че крайната форма е енергия. Тази енергия може да се нарече *ефир*. Ако продължим разделянето на ефира, ще остане *астралът*.

Науката скоро ще достигне до този стадий. До неотдавна учените признаваха материята и отричаха съществуването на атомите. Те доказваха, че материята е твърда. Сега науката казва, че в природата не съществува нищо, подобно на твърда материя. Вече е доказано, че дори стената, изглеждаща твърда, не е такава. Тя е пореста и проницаема. Може да се каже, че това, което обкръжава порите, е твърдо, но това също не е така — всеки атом е порест.

Ако увеличим атома до размера на Земята, разстоянието между два негови компонента ще бъде такова, каквото и разстоянието между Земята и Луната. Тогава може да се възрази, че в крайна сметка, макар тези два елемента да изглеждат твърди, науката твърди, че не са твърди — те са частици електричество. Сега науката дори не приема вече термина „частица“, защото той е свързан с материята. Частицата означава част от материята — но частиците на атома не са материя, защото материята е твърда и постоянна по форма, докато тези компоненти постоянно променят формата си. Когато се надига вълна, преди да успеете да кажете: „Това е вълна“, тя вече е променила формата си, защото вълна означава това, което постоянно идва и си отива.

Но вълната е също и материално събитие, затова учените са въвели в обръщение нова дума — „квант“. Трудно е да намерим неин еквивалент на хинди, както е много трудно да намерим еквивалент на много наши думи в английския език. Например, *Брахман* е космическата реалност. Думата е формирана вследствие на потребността, изпитвана от получилите преживяването. Когато дошло преживяването на *Брахман*, се появила и потребността от нова дума, затова думата *брахман* се появила на Изток. Западът още не е достигнал до този стадий, затова там няма съответстващи думи, тъй като необходимостта от тях още не е възникнала.

Затова много религиозни термини нямат еквивалент в европейските езици. Например, думата АУМ — тя не може да се преведе на нито един език на света. Тя е израз на дълбоко духовно преживяване. Точно така и терминът *квант* се е появил за изразяване на висотата на научните достижения, той няма еквивалент в нито един друг език на света. *Квант* означава частица и вълна едновременно. Понякога се държи като частица, понякога като вълна, и поведението му е непредсказуемо.

До неотдавна материята беше напълно определена, на нея можеше да се основаваш. Но пределната форма на материята — енергията на атомното ядро — е съвсем неопределена. Невъзможно е да се предскаже нейното поведение. В началото учените като планина стояха зад определеността на материята. Те твърдяха, че всичко е точно и предсказуемо. Сега учените вече не настояват за това, защото знаят — там, докъдето са ги довели изследванията, устойчивостта е крайно повърхностна. Вътре всичко е неопределено и е интересно да се узнае, какво означава тази неопределеност.

Където има неопределеност, там непременно присъства и осъзнатост — иначе нямаше да има неопределеност. Неопределеността е част от съзнанието, определеността — част от материята. Ако поставите стол на определено място, след известно време ще го намерите на същото място. Но ако оставите в стаята дете, никога няма да го намерите на същото място. Винаги ще присъства съмнение и неопределеност относно това къде е то сега и какво прави. Можем да бъдем уверени във всичко, което се отнася до материята, но никога по отношение на съзнанието. Следователно, признавайки неопределеността в поведението на крайната форма на атома, науката признава възможността за присъствие на съзнанието в определена част от материята.

Неувереността е качество на съзнанието, но материята може да бъде предсказуема. Огънят не може да се запали и да загасне по собствено желание, водата не може да тече, накъдето си иска или да закипи, при каквато иска температура, но прониквайки в дълбините на материята, ние откриваме, че в своята граница тя е неопределена.

Може да дадем следния пример: ако пожелаем да узнаем колко души умират дневно в Бомбай, това може да се изчисли. Отчитайки количеството умрели за една година, може да се изчисли процентът на

смъртността на ден — резултатът ще бъде почти правилен. Ако по същия начин изчислим процента на смъртността за цялата страна, получената цифра ще бъде още по-близо до истината. При изчисляване на нивото на смъртност по целия свят определеността ще нарасне още. Но ако поискаме да узнаем кога ще умре определен човек, нашите сметки ще се окажат непредсказуеми.

Колкото по-голямо е количеството, толкова повече материалното става вещ. Колкото по-индивидуален е феноменът, толкова повече осъзнаване има в него. В действителност, един-единствен фрагмент от материята е огромно струпване на атоми — следователно, по отношение на него предсказанията са възможни. Но ако проникнем в атома и изследваме електроните, ще се изясни, че това е индивидуалност — невъзможно е да се определи и предскаже траекторията на неговото движение. Изглежда така, сякаш той сам взема решения. Можем да бъдем сигурни в определеността на положението на каменната гъба — ще я намерим на същото място. Но структурата на нейната атомна маса не остава неизменна. Когато отново се върнем при гъбата, нейните съставляващи атоми ще са променили позицията си, преминавайки от едно място на друго.

Неопределеността започва с придвижването навътре в материята. Затова науката е променила езика на определеността с термините на вероятността. Тя вече не твърди: „Това ще бъде така и така“. Тя повече не използва твърдения от типа „Това е така“. В миналото всички изявления на учените са били чрез езика на утвържденията — тяхното мнение е било смятано за неоспоримо. Но когато изследванията навлезли по-дълбоко, всички предишни концепции рухнали. Причината е в това, че науката неосъзнато преминала от областта на физическия свят в ефирната реалност, но още не е достигнала до разбирането. Досега тя е достигнала второто измерение на материята — ефирното, което притежава собствени възможности. Между първото и второто тяло няма никакъв разрыв.

Третото или *петролното тяло* е още по-фино. Ако разцепим ефира на атоми, което изглежда невероятно, тъй като и физическият атом трудно се поддава на разцепване, работата на ефирния атом още дълго ще чака своя ред. Когато ефирните атоми бъдат познати, ще се изясни, че те са частици на следващото тяло — астралното. Когато бил разцепен физическият атом, най-дребните му частици се оказали *ефир*.

Същото може да се каже и за ефирните атоми — най-дребните им частици са *астрал*. Трите първи тела са пряко свързани помежду си и по тази причина може да се направи фотография на призрак.

Привидението няма физическо тяло. Неговата обвивка започва от ефирното тяло. Когато тялото му се сгъсти, чувствителната камера може да улови и запечата неговото отражение. Ефирното тяло е толкова фино, че с лекота бива управлявано от психиката. Ако духът на мъртвия пожелае да се яви, той е в състояние да кондензира своята форма, така че разсеяните атоми да се сближат и да образуват контур. Това хваща и фотокамерата. И така, нашето второ тяло по-лесно се поддава на управление от ума, отколкото физическото тяло. Последното също се управлява от ума, но не до такива граници. Колкото по-фино е тялото, толкова по-голямо влияние му оказва умът, толкова по-близо е то до ума. Астралното тяло в още по-голяма степен се управлява от ума, поради което е възможно астралното пътуване. Човек спи в спалнята си, но астралното му тяло може да пътува в различни точки на света. Може би сте чували истории за това, че някой е бил видян едновременно на две-три места. С малко практика това е възможно.

С придвижването навътре силата на ума нараства, при движението навън се намалява. Да вървиш навън е като да запалиш лампа, а след това да я поставиш в абажур. Тогава пламъкът не е вече толкова ярък. По подобен начин и ние сме покрити със седем слоя. След седмия (външен) слой пламъкът става мъждив, защото му се налага да преминава през пелена от седем слоя.

Точно така и жизнената енергия, достигайки до физическото тяло, става мъждива и разсеяна. Затова ние не притежаваме контрол над физическото си тяло. Но ако човек започне вътрешното пътешествие, неговият контрол над физическото тяло ще нараства право пропорционално на дълбочината на пътешествието. *Ефирът* е по-фина форма на физическото, а *астралът* — по-фина форма на ефирното. След *астрала* следва *менталното тяло*.

Дълго време е битувало убеждението, че умът е едно, а материята — друго. Умът и материята били смятани за два отделни обекта. Отсъствал дори способ за тяхното определение. На въпроса: „Какво е ум?“ отговаряли: „Не материя“ и обратното. Питайки „Какво е материя?“, отговорът бил „Не ум“. Нямало друго определение. Така

сме смятали материята и ума за различни понятия. Но умът е по-фина форма на материята, а материята е по-кондензирана форма на ума.

Разделените атоми на *астрала* се превръщат във вълни на мисълта. Между кванта и мисловните вълни се наблюдава близко родство, което по-рано не се е взимало под внимание. Смятало се, че мисълта няма физическа природа, но е факт, че когато ни обхванат мисли с определена насоченост, излъчваните от нас вибрации се променят. Интересно е, че не само мислите, но и думите притежават собствена вибрация. Ако върху тънка мембрана се посипе пясък и гръмко се пее *А УМ*, образуваната от пясъка рисунка ще бъде различна от тази, която се получава при пеенето на *Рама*. Произнесете ругатня и рисунката незабавно ще се промени.

Ще се удивите, когато видите, че колкото по-груба е ругатнята, толкова по-безобразна е рисунката. Колкото по-благозвучна е думата, толкова по-прекрасна е получената от нейната вибрация рисунка. Ругатните пораждаха хаотични форми, рисунките на прекрасните думи са много хармонични и добре очертани.

Многовековното търсене е определило думите с красиви вибрации, притежаващи достатъчно интензивност, за да достигнат до нивото на сърцето. Думите не са нещо друго, а проявление на мисълта. Но произнесените думи също носят в себе си резонанс, наричан мисли. Когато мислите за нещо, около вас възникват определени вибрации. В резултат на това, приближавайки се до някого, вие, без каквато и да е причина усещате тъга. Напълно възможно е непознатият да не произнесе нито една дума, или дори да се смее, и все пак да ви обхване тъга. От друга страна, в присъствието на някой друг усещате безпричинно чувство на радост и лекота.

Влизате в стаята и усещате внезапна вътрешна промяна. Нещо божествено или грубо влиза във вас. Понякога сте обкръжени от спокойствие и тишина, понякога от безпокойство. Без да сте в състояние да разберете, вие възкликвате: „Бях много спокоен. Защо внезапно умът ми се обезпокои?“ Обкръжени сте от мисловни вълни, през всичките двадесет и четири часа на денонощието те продължават да проникват във вас.

Съвсем наскоро френски учен успя да създаде прибор, улавящ мисловните вълни. При приближаването на човек осцилографът започва да показва с какви мисли е зает умът му. Ако пред екрана

застане умствено изостанал, ще бъдат зафиксирани крайно малко излъчвани вълни, защото такъв човек едва ли мисли. Ако се приближи интелектуалец, приборът фиксира всички вибрации на мислите му.

Това, което ни е известно като ум, е фина форма на *астрала*. Науката е достигнала до ефирното тяло, но и досега настоява, че това е ниво на атомната енергия. Но науката всъщност е проникнала във второто тяло на материята. След немного време тя ще достигне до третото ниво, защото потребността от това вече е възникнала.

Работи се и на четвъртото ниво, но в различни направления. Умът се смята за отделен от тялото, затова някои учени работят само с ума, изключвайки напълно тялото. Те са узнали много неща за четвъртото тяло. Например, всички ние в известен смисъл сме предаватели. Нашите мисли се разпространяват около нас. Дори когато мълча, мислите ми достигат до вас.

В Русия се провежда сериозна работа в областта на телепатията. Един руски учен е успял да предаде мисъл на човек, намиращ се на разстояние от хиляда мили, както това се прави чрез радиопредавател. Ако напълно се концентрираш в определена посока и предадеш мисъл, тя ще достигне местоназначението си. Ако умът е напълно открит, готов да приема и концентриран в тази посока, ще се проведе предаване на мисли.

Можете да направите у дома си следния експеримент. Малките деца лесно улавят чуждите мисли, защото тяхната възприемчивост е крайно изострена. Поставете детето в затъмнена стая и го помолете да се съсредоточи върху вас в продължение на пет минути. Кажете му, че ще му предадете мислено нещо, а то да се опита да го чуе. Ако го чуе, да повтори вашите думи на глас. След това изберете една дума, например *Рама*. Концентрирайте се върху детето и повтаряйте мислено избраната дума, докато тя не завибрира във вас. След немного практика детето ще улавя вашата мисъл.

Възможно е и обратното. Сега помолете детето да се концентрира върху вас. То трябва да си измисли дума и мислено да я насочи към вас. Благодарение на първия етап на опита, когато детето е улавяло вашата мисъл, вашите съмнения са се поразсеяли. Сега трябва да бъдете възприемчиви и да уловите мисълта на детето. Ако опитът успее, съмненията ще изчезнат, а възприемчивостта съответно ще нарасне.

Между вас и детето лежи материалният свят. Мисълта трябва да бъде пределно материална по своето съдържание, иначе не би могла да проникне през физическия медиум. Ще се удивите, но още Махавира е твърдял, че дори *кармата* е материална. Ако вие в пристъп на гняв убиете някого, това е действие на гнева и убийството. Махавира казва, че най-фините атоми на това действие прилепват към убиеца като утайка на *карма*. Така че всички постъпки са материални, те полепват по човека, като физическо вещество, като материя.

Освобождението от акумулираните обусловености на *кармата* е наречено от Махавира разобусловеност. Всички атоми, събрани около вас от кармата, трябва да отпаднат. Когато всички те изчезнат, това, което остане от вас, ще бъде абсолютно чисто. *Разобусловеност* означава отпадане на атомите на действията. Гневейки се, вие извършвате действие, гневът остава по вас във формата на атоми. Когато умира физическото тяло, атомите на действията не изчезват, тъй като са твърде фини. Те ви следват в следващото раждане.

Менталното тяло е по-фина форма на *астралното*. Следователно, първите четири тела не са откъснати едно от друго. Всяко от тези тела е по-фина форма на предишното. Много открития са извършени на нивото на четвъртото тяло. Учените, особено парапсихолозите, работят в областта на психологията и постепенно постигат необикновените и чудесни закони на менталната енергия. Религията ги е постигнала отдавна, но сега много неща стават разбираеми и за учените.

Проведете един малък експеримент. Вие говорите за наука, аз говоря за експерименти. Напълнете една чаша с вода. Добавете малко глицерин или друга мазна течност, за да може на повърхността да се образува фина лента. Внимателно поставете тънка игла, така че да плува спокойно. Затворете стаята от всички страни. Поставете ръце на пода и се концентрирайте напълно върху иглата. В продължение на пет минути, без да откъсвате поглед гледайте в иглата. След това ѝ наредете да се завърти надясно, и тя ще се завърти. Наредете ѝ да се завърти наляво и тя ще се завърти. Наредете ѝ да спре и тя ще спре, да се върти и тя ще се завърти. Ако вашата мисъл може да премести иглата от мястото ѝ, значи тя може да движи и планини, всичко е въпрос на пропорции. Базовият принцип остава същият. Ако можете да управлявате иглата, основният принцип е доказан. Друг е въпросът, че

планината може да се окаже твърде голяма, но тя също *може* да бъде преместена.

Вълните на нашите мисли се докосват до материята и я трансформират. Има хора, които, без да са ви виждали никога по-рано, могат по ваш предмет да разкажат много неща за вас. Това става, защото предметът е поел излъчванията на вашите мисли. Тези вълни са толкова фини, че кърпичката, принадлежаща на Александър Македонски, до днес съхранява информация за неговата личност. На вълните са нужни милиони години, за да изчезнат от предмета. Затова са изградени и мавзолеите на *самадхи*.

Вчера ви казах, че в Индия е разпространен обичаят за кремиране на телата, но това не се отнася до телата на умрелите *саняси*. Тялото на обикновения човек било изгаряно, за да не блуждае душата му около останките. Но *санясите* не били кремирани, защото душите им преставали да блуждаят около телата още докато били живи. Сега вече нямало опасения относно привързаността на душата към тялото. Ние сме запазвали тялото, понеже тялото на човек, преживял толкова години в общуване с Божественото, ще продължи да разпространява тези вибрации в продължение на хиляди години. Тялото е мъртво, но това тяло е било толкова близо до душата, че е поело в себе си голяма част от излъчваните вибрации.

Мислите притежават безкрайни възможности, но все пак са материални. Затова бъдете много внимателни по отношение на своите мисли, защото най-фините вибрации остават дори след смъртта на тялото. Животът на физическото тяло е краткотраен в сравнение с продължителността на съществуване на фините вълни. Учените са стигнали до извода, че ако хора, подобни на Кришна и Исус, действително са съществували, то в недалечното бъдеще ще могат да бъдат уловени вълните на техните мисли. Тогава ще узнаем дали Кришна е диктувал *Gitama*, защото мислите, излъчвани от Кришна, и до днес пътуват из Вселената, отразявайки се от планетите и астероидите.

Хвърлете камък във водата — при падането си той образува малък кръг. Камъкът ще потъне, защото не може да се задържи дълго на повърхността на водата — ще започне да потъва веднага, щом докосне водата. Но кръговете, предизвикани от неговото падане, ще започнат да се увеличават, да стават все повече и повече до

безкрайност. Те ще изчезнат от нашето ползрение и кой знае до какви далечни брегове ще стигнат.

Така и мислите, без значение къде са се зародили — не само изказаните, но дори и тези, които само са се промъкнали в ума — също продължават да се разпространяват из Вселената и могат да бъдат уловени. Един ден, когато науката постигне определен прогрес, ние отново ще можем да ги чуем. Предаване, излъчвано по радиото от Делхи, се нуждае от известно време, за да стигне до Бомбай, защото звукът се придвижва във времето. По време на достигането на Бомбай в Делхи вече няма звук — вълните са напуснали Делхи. Макар че за това е била нужна частица от секундата, времевият промеждутък съществува.

Да допуснем, че гледаме в Индия телевизионно предаване от Ню Йорк. Когато изображението на човека се формира в Ню Йорк, то не е достъпно веднага на зрителите от Индия — съществува известен промеждутък между формирането на образа и момента, в който изображението достига до нас. Може да стане така, че през този промеждутък човекът да умре, но за нас той ще продължава все още да е жив.

Мисловните вълни, както и отзвучите на други събития, вървят от Земята към безброй планети. Ако ги изпреварим и уловим, в известен смисъл те ще са още живи. Човек умира, но мислите задълго го надживяват. Животът на човечеството е кратък, животът на мислите е неимоверно по-дълъг. Не забравяйте и това, че неизразените мисли живеят по-дълго от изразените. Колкото по-фини са нещата, толкова по-голяма е продължителността на живота им и обратно.

Мислите влияят по различен начин върху физическия свят. Ние дори не се досещаме за тяхното въздействие. Чрез опити биолозите са достигнали до извода, че ако край цветето свири приятна музика, то цъфти по-бързо. Под влияние на определен тип музика кравата дава повече мляко. Всеки човек носи край себе си собствения си свят от мисли, от който постоянно се разпространяват кръгове.

Мисловните вълни също са материални. Умът не е нещо друго, а по-фина форма на физическата енергия. Затова за науката не е трудно да улавя и изследва мисловните вълни. Например, до неотдавна не беше известна дълбочината на човешкия сън — до какви дълбочини достига човешкият ум. Сега това е известно — за тези цели се появи

специално оборудване. Ние можем да измерим кръвното налягане, както днес стана възможно да измерваме сънищата. Нощем към главата се прикрепва специално приспособление и по получената графика може да се определи, когато именно сънят е станал по-дълбок, каква е продължителността на добрия или лошия сън, бил ли е сексуален или не. Всичко това се показва на графиката. В Америка има около десет лаборатории, в чиито експерименти вземат участие хиляди хора. Те идват, спят и получават пари за това, а учените подлагат сънищата им на задълбочен анализ. Нашето непознаване на сънищата поражда множество проблеми.

Една трета от човешкия живот преминава в сън. Затова сънят не може да бъде незначително събитие. Ако продължителността на човешкия живот е шестдесет години, двадесет от тях той спи. Ако тези двадесет години останат неизучени, една трета от живота ще остане неизвестна за човека. Още един интересен факт — ако човек не спи, той няма да изживее останалите четиридесет години. Следователно сънят е основна необходимост. Човек може да спи, без да се пробужда през всичките му отредени години, но не може да живее без сън.

По време на сън ние се намираме на друго място — умът блуждае някъде. Мнозина настояват, че никога не виждат сънища. Това е абсолютна глупост, те го казват просто от незнание. Много трудно можеш да намериш човек, който да не вижда сънища. Крайно трудно! Сънищата се сънуват от нас през цялата нощ. Вие смятате, че сте сънували един-два съня, но това не е така. Приборите показват, че виждаме сънища през цялата нощ, но не ги запомняме. Вие спите, затова паметта отсъства. Запомняте последния сънуван сън, когато той вече свършва, именно той остава в мислите. Но вие не помните всички сънища, които сънувате по време на дълбокия сън.

Много важно е да се изследва какви сънища се сънуват в този стадий, защото именно в дълбините на съня се разкрива истинската същност на човешката личност. След пробуждането ставаме отново лъжливи. Обикновено казваме: „Какво има в тези сънища?“ Но сънищата откриват повече истина за нас, отколкото нашето бодро състояние. В периода на осъзнатост ние се прикриваме зад фалшиви украси. Ако някога успеем да отворим прозорец в главата на човека, през който да наблюдаваме неговите сънища, ще изчезне последното пристанище на свободата. Тогава човек няма да бъде свободен дори по

време на сън. Той ще се страхува да заспи, защото и тук ще проникнат моралът и обществените закони. Надзирателят ще каже: „Това е неправилен сън — гледаш неподходящи сънища“. Но засега човек е свободен в сънищата си — наистина, тази свобода няма да продължи дълго, защото настъплението срещу съня вече е започнало. Например, в Русия вече се провежда обучение в сънищата.

Провежда се огромна работа по обучение в сънищата. В бодро състояние се налага да се полагат много повече усилия, защото детето се съпротивлява. Трудно е да го научиш на нещо, защото то отказва да учи, тъй като в него живее мисълта, че знае всичко. Тогава се налага да го поощряваме с награди за добре взети изпити, златни медали и т.н. Пробуждаме в него духа на амбицията. Налага се да му оказваме натиск, за да получи образование. В този конфликт се изразходва страшно много време. Два месеца са нужни за изучаване на това, което може да бъде научено за два часа.

Затова се е появил и методът за обучение в съня. Станало ясно като бял ден, че детето се поддава добре на обучение в съня си. Причината е проста — по време на сън няма съпротива. Край спящото дете се пуска запис, повтарящ това, което е нужно да се запомни. „Две плюс две е равно на четири...“ Попитайте детето на сутринта и то ще ви отговори, че две плюс две е равно на четири.

Знанието, внушавано по време на сън, може също да проникне в ума с помощта на мисловните вълни, защото вече знаем за съществуването им. Сега ни е известно, че самите думи не се записват на грамофонната плоча — записват се звуковите вълни. Когато иглата се движи по каналите, тя повтаря същите звуци, които са станали причина за появата на съответните канали по плочата.

Както говорих по-рано, ако изпеем АУМ, върху пясъка ще се образува рисунка. Сама по себе си рисунката не е АУМ — но ако знаете, че именно тази рисунка се образува при пеенето на АУМ, един ден ще можете да трансформирате рисунката обратно в АУМ. И рисунката, и АУМ може да се смятат за едно и също нещо. Върху грамофонната плоча няма думи, само канали, създадени чрез въздействието на звука на думите. Когато до тези канали се докосне игла, те се превръщат в съответен звук.

В най-близко бъдеще ще можем да правим записи на мисли, защото въздействието на мислите вече е осъзнато. Тогава ще се случи

нещо прекрасно. Тогава, независимо от смъртта на Айнщайн ще може да бъде записан целият му мисловен процес. Тогава ще бъде записано дори това, което би могъл да си помисли Айнщайн, ако бе останал жив.

Сънят, съновиденията и безсъзнателното са били напълно изучени. Сега на човечеството са известни всички научни възможности на ума. Затова трябва добре да разберем това. Например, да вземем един гневящ се човек. Според старите възгледи ние ще го посъветваме: „Не се гневи, иначе ще отидеш в ада!“ С други средства не сме разполагали. Но ако човекът ни отговори, че с радост ще отиде в ада, ние ще бъдем безпомощни, нищо не можем да направим с него. И ако той настоява, че с радост ще отиде в ада, целият ни морал става безполезен. Можем да контролираме човека само когато трепери пред идеята за ада. Затова моралът не напуска този свят по-рано, от страха пред мъките на ада. Сега никой не се бои от ада. „Къде е адът?“ — интересуват се всички.

Затова с морала е свършено, тъй като страхът, на който той се е основавал, е изчезнал завинаги. Науката казва, че сега няма нужда от морал, тъй като с откриването на телесните секреции се е появила нова рецепта. Когато сме озлобени, в тялото настъпват определени химически процеси. Когато има вътрешен гняв, абсолютно необходимо е тялото да изработва определени химически вещества. Научните рецепти са такива: нужно е да се преустанови образуването на такива хормони, и тогава няма да има никакъв гняв. Тогава няма нужда гневът да се прекъсва насила. Ако не се изработва този секрет, няма да има гняв. Ако се опитаме да посъветваме младежа и девойката да избягват секса и да практикуват целибат, те няма да ни послушат. Науката казва: „Оставете това! Ако потиснете развитието на някои жлези, половото съзряване не ще настъпи преди двадесет и пет години“.

Това е много опасно. Когато науката овладее напълно ума, тя ще започне да използва знанието неправилно. Науката казва, че химическият състав на човека с бунтуващ се ум е различен от химическия състав на човека с ортодоксален ум. Такова откритие съдържа опасност. Ако съставът на тези химически елементи стане известен на науката, ние ще превърнем бунтовниците в тълпа и обратно. Щом стане известен съставът на тези компоненти, тласкащи хората към кражба или убийство, ще отпадне всяка необходимост от

затвори и съдилища. Ще е достатъчно само лечение, за да се избавят от отделяните хормони. Едни химически елементи могат да се премахнат, други да се добавят. Изследванията в тази посока вървят с пълен ход.

Това за пореден път доказва, че не са толкова много трудностите, останали по пътя към знанието за достиженията на четвъртото тяло. Единственият проблем е, че голяма част от учените са заети в областта на военните изследвания. Именно поради това на този вид изследвания не се придава първостепенно значение. И все пак са постигнати необичайни резултати.

Олдъс Хъксли твърди, че това, което се е случило например с Махавира или Кабир, може да се изпита чрез инжекция. Това е твърде прибързано изказване, макар и не лишено от известна доза истина. Махавира гладувал в продължение на месец и умът му се успокоил. Гладуването е физическо действие. Ако умът може да се успокои в резултат на физическо действие, значи умът също е материален. След месец глад напълно се променя химическият състав на тялото. Точно това е и целта на гладуването. Храната, която трябва да получи тялото, не постъпва, затова се използват всички телесни резерви. Мазнините се разтопяват, излишните елементи излизат от организма, докато съществените се запазват. По такъв начин се постига изменение на химическия състав.

Науката казва: „За какво са нужни подобни условия? Химическият състав може да се измени направо“. Ако такова изменение настъпи с помощта на науката, вие ще изпитате такъв покой, какъвто е изпитвал Махавира след месец гладуване. При това няма да е нужно да се подлагате на цял месец глад.

По време на Динамична медитация аз ви моля да дишате дълбоко и бързо. Но какво се случва след час дълбоко и бързо дишане? Настъпва промяна в съотношението между кислорода и въглеродния двуокис, но това може да се постигне и с външни средства. Не е нужно да се трудите в продължение на цял час. По такъв начин науката от всички страни се приближава към четвъртото тяло.

По време на медитация с вас се случват множество преживявания. Вие вдъхвате разнообразни аромати, недостъпни в обичайното ви състояние, виждате разнообразни цветя. Всичко това може да се преживее и без помощта на медитацията, защото сега на

науката е вече известно, каква част от вашия мозък се активизира по време на подобни преживявания. Ако по времето, когато виждам прекрасни цветове, се стимулира задната част на моя мозък, научните изследвания могат да покажат точно коя част от мозъка се е активизирала и дължината на излъчваната вълна. За това не е нужно задължително да се практикува медитация. Същите вибрации могат да се пресъздадат с помощта на електричество и вие ще видите същите цветове. Всичко това са паралелни преживявания, защото към каквато и полярност да се придържаме, втората противоположност също се активизира.

Но в това има риск. Колкото по-дълбоко проникват в човека новите открития, толкова по-голям е рискът. Например, сега ние можем да удължим човешкия живот. Това не е вече прерогатив на природата — всичко е в ръцете на науката. В Европа и Америка голям брой старци се борят за правото да умрат по собствена воля, но са принудени да страдат на смъртния одър. Дават им кислород, продължавайки по този начин за дълги години вече тлеещия живот. Деветдесетгодишен старец моли за смъртта като за избавление, но лекарите казват: „Ние не можем да участваме в това — това е противозаконно“. Дори ако синът на стареца чувства, че страданията му са неимоверни, че е по-добре да му позволят да умре, той не може открито да изкаже мислите си. Безнадеждно болни старци насилствено са заставяни да „живеят“ с помощта на съвременно оборудване. Това в известна степен е опасно.

Старите закони са били създавани, когато още не е имало оборудване, способно да поддържа едва тлеещ живот. Сега е възникнала необходимостта от преразглеждане на законите, защото живеещият с помощта на изкуствена поддръжка човек започва да си мисли: „Това е насилие, това е жестокост! Не искам да живея повече. Какво правите с мен?“ Някога наказанието за извършено престъпление е било смъртна присъда. Няма да е чудно, ако след петдесет години наказанието бъде да *не* позволят на човека да умре. Такова наказание е по-лошо от първото, защото смъртта е въпрос на няколко секунди, докато животът, изпълнен със страдания, може да продължи десетилетия.

Всяко откритие във вътрешния свят на човека води до два резултата: или човечеството ще страда от него, или откритието ще

стане благословено. Всяка сила и власт е двупосочна.

В продължение на последните петдесет години или по-скоро тридесет науката прониква все по-дълбоко в четвъртото тяло на човека. Може би не знаете, че каквито и изследвания да са били провеждани през столетието, те достигат своя пик на развитие в края на века.

Всеки век, доближавайки края си, довършва своята работа. Най-голямата задача на настоящия век беше проникването в психиката и тази работа ще бъде завършена.

Петото, *духовното тяло*, е още по-фино от четвъртото. Тук няма дори вибрация на мисълта, само вибрация на същността. Ако аз седя абсолютно спокойно, без нито една вътрешна мисъл, независимо от това моята същност, моето битие ще създава вибрации. Ако се доближите до мен и в мен няма нито една мисъл, независимо от това вие ще се окажете в полето на моите вибрации. Най-интересното е, че вибрациите на мислите ми не са толкова силни и проникващи, колкото вибрациите на моето същество. Следователно, достигналият състояние на *не-ум* става много могъщ. Трудно е да се измери силата на неговото въздействие, защото около него започват да възникват вибрациите на всичко съществуващо. Енергийните вибрации на петото тяло са най-фината форма на енергия, достъпна за човешкото знание.

Затова често се случва така — както в случая с Махавира — човек, достигнал петото ниво на съзнанието, не говори. Махавира или говорел много малко, или въобще не говорел — той просто седял. Идвали хора, сядали срещу него, разбирали го и си отивали. Това е било възможно в отдавнашните времена, но не и сега. Сега това е крайно трудно, защото преживяването на дълбоките вибрации на духовното тяло е възможно само в този случай, ако сте готови за състоянието на *не-ум*. Ако сте преизпълнени с шума на собствените си мисли, вие ще пропуснете тези най-фини вибрации. Те ще преминат край вас, вие не ще можете да ги уловите.

Ако вибрациите на съществото се улавят, ако състоянието на *не-ум* присъства в двете страни, тогава няма нужда от думи. Тогава общуването става на много интимно ниво, такова общуване става от сърце към сърце. Тогава няма никакви обяснения, защото няма способ за обясняване. Тогава вече не ви вълнува дали нещо ще се случи или няма да се случи. Вашето същество директно ще знае за ставащото.

Всичко това съвсем не означава, че само човешките същества улавят вибрациите на петото тяло. В живота на Махавира се случило едно чудно събитие — дори животните се събирали около него да го слушат. Монасите-джайни не могли да обяснят подобен феномен, а и не искали. Животните не разбират човешкия език, но им е напълно понятен езикът на съществото. Ако седя в състояние на *не-ум* до някоя котка, котката вече е в състояние на *не-ум*. С вас обаче се налага да разговарям. Много неща предстои да се направят, за да достигнете състоянието на *не-ум*, в което се намира котката. Животните, растенията, дори камъните улавят вибрациите, излъчвани от духовното тяло. За тях това не е особено трудно. Това тяло е достижимо, но само след преминаването през четвъртото ниво. Четвъртото тяло трябва да бъде изследвано от всички страни и тогава науката охотно ще приеме състоянието на духовност. Но след това възникват трудности.

Когато казвам, че до петото тяло всичко може да се обясни от научна гледна точка, но след това възникват проблеми, подобно твърдение си има причини. При правилно разбиране науката е специализация в определена посока. Науката може да върви в дълбочина с условието, че тя колкото може повече ще стеснява кръга на своето търсене и ще се опита да узна колкото се може повече в тази посока. Тя ще се опита да узнае колкото може повече за колкото може по-малък предмет.

Лекарите от древността са владеели знанието за цялото човешко тяло, но съвременните лекари не са такива. Днес ние вече не можем да срещнем семеен лекар от стария тип — днес той се е превърнал в изкопаемо. Освен това, днес не се доверяват на неговите знания. Той знае твърде много неща, следователно, в нито едно от тях не е достатъчно запознат. Днес има специалисти по очни болести и специалисти по очилата и на тях може да им се има доверие, защото са получили максимума знания в определена област.

Например има толкова много книги, написани по проблемите на зрението, че не ще ви стигне целият живот да ги прочетете. Напълно възможно е в недалечно бъдеще да се появят специалисти по лявото око и по дясното око, или специалисти по очилата и по лещите. С увеличаването на знанията за очите тяхното изучаване ще се разделя на все по-малки части, защото всяка част е важна сама за себе си. Целта на науката е концентрацията на вниманието върху толкова малък

участък, че да може да проникне в цялата му дълбочина. Именно по този начин науката прави откритията.

Както вече казах, науката може да достигне само до петото тяло, защото до петото тяло съществува индивидуалността, върху която може да се фокусира науката. С шестото тяло започва Космическото, което е отвъд пределите на фокуса на науката. Космическото тяло означава тоталност — науката не може да проникне тук, защото тя върви от малкото към по-малкото. Само религията може да обхване Космическото. За науката трудността започва с *Брахман* — космическата същност. Не смятам, че науката някога ще успее да постигне *Брахман*, тъй като тогава ще ѝ се наложи да изостави специализацията. Но щом само специализацията бъде отхвърлена, науката ще престане да бъде наука като такава. Тогава тя ще бъде обобщаваща и огромна като религията. Затова с помощта на науката ние можем да пътуваме само до петото тяло, тук науката изчезва, а на седмото тя въобще е невъзможна, защото всичките ѝ изследвания са насочени към живота.

Самият център на съществуване е живот. Ние искаме по-малко да боледуваме и да бъдем по-здрави. Искаме да живеем повече, по-щастливо и комфортно. Целта на науката е да направи живота по-щастлив, комфортен, носещ повече удоволствие, здраве и радост. Но седмото тяло предполага приемане на смъртта — това е пределната смърт. Тук медитирацията излиза отвъд границите на търсенето на живота. Той казва: „Искам да позная и смъртта. Познах съществуването и тайните на битието. Сега искам да позная несъществуването, небитието“.

В тази област науката е безсмислена. Учени като Фройд ще нарекат това стремеж към смъртта и ще кажат, че това е болестно състояние на ума — стремеж към самоубийство. Според Фройд *освобождението* и *нирвана* не са водачи на живота и доказват вашия стремеж да умрете. Такъв учен ще каже, че вие просто искате да умрете, защото сте болни. Учението е против желанието за смъртта, защото науката се базира на волята за живот, на разширяването на нейната сфера на влияние. Човекът, който иска да живее, е здрав, но настъпва момент, когато желанието за смъртта също е здраво. Ако някой се стреми към смъртта преди настъпването на този момент,

тогава той е болен. Но в живота настъпва такъв момент, когато човек иска да умре заради избавлението от смъртта.

Може да се каже, че е по-добре да си в бодро състояние, отколкото да спиш. И постепенно ние започваме да отделяме повече време на деня, отколкото на нощта. В началото нощта настъпва в шест часа вечерта, а сега в два часа след полунощ. Ние отдаваме нощното време на дневното. Някои съвременни мислители отиват по-далеч, смятайки, че ако нощта въобще бъде махната от живота на човека, значителна част от живота му ще бъде освободена от риска да бъде изразходвана напразно. Нима има потребност от сън? Със съня трябва да се приключи, твърдят те. Но радостта е не само в бодърстването, а и в съня. Желанието да се събудиш е естествено и изпълнено с радост, но и желанието за сън е такова. Ако до последния си дъх човек поддържа желанието си да живее, това не е здрав стремеж. Ако от самото си раждане човек се стреми към смъртта, това също е неестествено. Ако детето иска да умре, значи е болно, трябва да бъде лекувано. Ако старецът иска да живее, той също е болен и трябва да бъде лекуван.

Животът и смъртта са двете крайности на съществуването. Ако приемете само едната, непременно ще станете осакатени. Това осакатяване ще остане с вас до момента, в който не приемете втората полярност. Важни са и двете полярности — съществуването и не-съществуването. Този, който приема живота и смъртта, може да бъде наречен здрав човек. Този, който казва: „Аз познах какво означава да бъдеш, сега искам да разбера какво означава да не бъдеш“, той не се бои от не-съществуването.

Седмото ниво е само за смели хора, готови да изследват смъртта, състоянието на угасване. Те са вкусили живота, сега искат да вкусат и смъртта.

Сега трябва да разберете, че смъртта слиза от седмото ниво. Това, което ни е известно като живот, идва с първото ниво. Раждането започва с физическото тяло, раждането означава начало на физическото, материалното. Затова в началото физическото тяло влиза в утробата на майката и само след това следват останалите тела. И така, първото тяло е начало на живота, а последното тяло, тялото на *нирвана*, е това, откъдето идва смъртта. Затова хората, които са твърде привързани към първото тяло, панически се страхуват от смъртта, а страхуваният се от смъртта не може да познае седмото тяло.

С постепенното отпускане на физическото тяло настъпва моментът на приемане на смъртта. Само тогава ние *знаем*. Познаващият смъртта е освободен в истинския смисъл на тази дума, защото тогава животът и смъртта се превръщат в двете части на едно и също нещо, а човекът излиза отвъд тези граници. Затова дори няма надежда, че науката ще достигне до седмото тяло, макар и да има известна възможност тя да проникне до шестото ниво.

Вратите на четвъртото тяло са отворени за науката, сега за нея не е толкова трудно да достигне до петото тяло, но за това са необходими хора с научен ум и религиозно сърце. Щом се появят такива, преходът към петото ниво няма да ни кара да го чакаме. Но това е трудна комбинация, защото обучението на учените в множество направления блокира тяхната религиозност. По същия начин и религиозното обучение пречи на човека да стане учен. Тези два направления никъде не се пресичат, което създава проблемите.

Но понякога това се случва и в такива случаи знанието достига нов връх. Да вземем например Патанджали — той бил човек с научен ум, но отишъл в религията. Той издигнал йога на висота, ненадмината и досега. Патанджали отдавна е мъртъв, оттогава е било възможно да се направи още много, но не се намерил нито един човек, който да притежава интелекта на учен и вътрешния свят на духовен практик. Нито един не се издигнал на по-висока степен в йога. Шри Ауробиндо се опита, но не успя.

Умът на Шри Ауробиндо бил научен — може би по-научен от този на Патанджали, защото той получил образование на Запад. Неговото образование било безупречно и превъзходно. Когато бил на шест години, баща му го изпратил извън Индия, като му забранил да се връща до пълното си възмъжаване. Дори легнал на смъртния си одър, когато роднините му го уговаряли за връщането на Шри Ауробиндо, бащата не разрешил. Той казал: „Няма нищо страшно, ако не го видя преди смъртта си. Той трябва изцяло да се пропие от западната култура. Няма да позволя и сянка от Изтока да падне върху него. Не му съобщавайте за моята смърт“. Вероятно той е бил много смел баща. Ето по какъв начин Шри Ауробиндо дълбоко се потопил в културата на Запада. Ако в света е имало човек, който да може да бъде наречен западняк, това е бил именно Шри Ауробиндо. След връщането си в Индия той трябвало отново да учи родния си език.

Научните му знания били пълни, но религията била внедрена в него много по-късно и не успяла да проникне дълбоко — иначе този човек би покорил по-високи върхове от Патанджали. Но това не се случило. С по-дълбокото си разбиране западното образование се превърнало в препятствие, защото той мислел напълно като учен. Той пренесъл цялата теория на Дарвин в религията. Той въвел в религията мислите, донесени от Запада. Но не притежавал вътрешното разбиране на религията, което не могъл да пренесе в науката. В резултат написал обемни научни трудове, където религията се проследява напълно повърхностно, защото всички опити да се обяснят тайните на шестото и седмото тяло са обречени на неуспех, защото те са необясними с термините на науката и логиката. Когато се постигне равновесие между научния интелект и религиозния ум, задължително се достига голяма висока. Но тази възможност е твърде малка на Изток, защото Изтокът е изгубил своята религиозност, а научното мислене никога не я е имало. На Запад такава възможност е по-голяма, защото там има твърде много науки.

Когато възникне излишък, махалото винаги се отклонява в противоположната страна. Затова западните интелектуалци четат *Гитата* с удоволствие, каквото вече не се среща на Изток.

Когато Шопенхауер за пръв път прочел *Гитата*, той я поставил върху главата си и затанцувал в екстаз. Когато околните се заинтересовали каква е причината за безумното му поведение, той отвърнал: „Тази книга е достойна не само за прочит, но и за това да я поставя на главата си и да се впусна в танц! Никога преди не съм знаел, че на земята са живели хора, говорещи по подобен начин. Никога не съм бил способен да изложа с думи мислите си така, както това е направено в тази книга“. Сега в Индия вече не можеш да намериш човек, който да танцува с *Гитата* на главата си. Има само такива, които я поставят под себе си, когато пътуват в метрото — но това е толкова безсмислено.

В края на века ще бъдат открити нови висоти, защото когато възникне потребност, в света се активизират много сили. Преди смъртта си Айнщайн станал религиозен. През целия си живот си оставал учен, но преди приближаването на смъртта станал религиозен. Затова учените казват: „Не трябва да се приемат сериозно последните думи на Айнщайн. Той си е загубил ума“.

Последните думи на Айнщайн са преизпълнени със смисъл. Той казва: „Мислех, че мога да позная всичко за света, което може да бъде познато, но колкото повече познавам, толкова повече разбирам безсмислието на своите усилия, защото непознатото остава безкрайно голямо. Мислех, че ще мога да разреши тайната на света, чрез науката, да я сведа до математическо уравнение и тогава тя ще престане да бъде тайна. Но проблемите на математиката стават все повече и повече, и вместо да се разрешат тайните на света, те сами по себе си ставаха тайна. Сега този проблем е невъзможно да бъде разрешен“.

Някои от най-великите учени на съвременността блуждаят по периферията на религията. Тази възможност е станала реална за науката, защото тя е изследвала второто тяло и се придвижва към третото, където е невъзможно да бъдат избегнати отблясъците на религията. Тя сама навлиза в неизвестния свят на неувереността и възможностите. Понякога ѝ се налага да признава непознаваемото. Науката се принуждава да признава, че съществува много повече, отколкото може да се види с невъоръжени очи. Невидимото съществува, нечуваното съществува. Преди сто години твърдахме, че ако нещо е невъзможно да бъде видяно, чуто, докоснато, значи то не съществува. Сега науката казва противоположното. Тя казва, че видимата част е малка, невидимата е огромна. Диапазонът на звука е малък, но нечуваното е безкрайно.

Това, което може да се улови от очите, е само малка част от съществуването. Нашето ухо е способно да улавя много малък диапазон от звуковите вълни. Понякога, случайно, ние ставаме почувствителни към вълните, намиращи се над или под приемания от нас диапазон.

Веднъж един човек паднал в планината и си повредил слуха. Започнал да долавя вълните от градските радиостанции. Докато бил в болницата, той се оказал в затруднено положение — в началото въобще не разбирал какво става. Помислил си: „Или се побърквам, или не разбирам какво става“.

Когато положението се поизяснило, той се оплакал на лекаря, като му казал: „Нима в болницата радиото е включено непрекъснато?“ Лекарят отвърнал, че радиото въобще не е включено. Но болният настоявал, че чува обзора на новините, като преразказал съдържанието им. Лекарят отишъл в кабинета си и включил радиото. Бил удивен,

когато чул същата програма. Ситуацията станала по-ясна. Ухото на болния започнало да улавя нова дължина на вълната — това се случило при падането.

Напълно възможно е в недалечно бъдеще да може да възприемаме вълните директно, прикрепвайки неголямо приспособление в ухото си. Безкрайно количество звуци ни обкръжава, но ние не ги чуваме поради ограничения диапазон на нашето възприятие. Не чуваме дори много силни звуци. Когато пада метеор, звукът е оглушителен, но ние не го чуваме. Ако ситуацията се променеше, хората щяха да оглушеят. По същия начин нашата телесна температура се движи между 98—110° по Фаренхайт. Ако тя се понижи под тези граници или се повиши, ние умираме. Животът ни се движи в предели те на десет-дванадесет градуса. Температурата има огромен диапазон. Тя може да бъде много над или много под тези граници, но ние нямаме никакво отношение към това.

По същия начин сме ограничени към всичко. Но ние *можем* да познаем задграничното, защото и зад нашите граници съществува свят. Науката признава неговото съществуване. С появата на признание започва търсенето. Всичко това може да бъде познато и именно по тази причина аз утвърждавам възможността за проникване на науката до петото тяло.

Кой познава не-съществуването и на какво основание то може да бъде познато?

Въпросът е неправилен. Такъв въпрос не трябва да се задава, защото питайки: „Кой познава не-съществуването?“ ние подразбираме, че някой остава. Тогава това вече не е не-съществуване.

По какъв начин се съобщава това знание?

Няма никакво съобщение. Например, нощем вие спите... Вие осъзнавате само ставащото в будно състояние. Заспивайки, вие забравяте всичко наоколо. Затова можете да разкажете само за часовете на бодърстване — за ситуациите, съществували само до момента на заспиването. Но като правило вие постъпвате по обратния начин. Вие

казвате: „Легнах си да спя в осем часа“. Това не е вярно. Би трябвало да кажете: „До осем часа не съм спал“. Вие не можете да кажете нищо за съня, защото когато спите, кой съобщава? Съобщението е възможно от другата страна: „Не съм спал до осем часа“ или „Зная, че до осем часа бях буден, но случилото се след това ми е неизвестно. След това зная, че се събудих в шест часа. Между осем вечерта и шест сутринта има промеждутък, по време, на който съм спал“.

Това е само един пример. Ние знаем за ставащото само до шестото тяло. Когато се издигнем до седмото и отново се спуснем до шестото, можем само да кажем: „Аха! Бях някъде. Преживях несъществуването“. Такъв отчет се дава само в шестото тяло, мнозина престават да говорят, когато достигнат седмото ниво. Това си има причина — защо да говориш за нещо, за което не може да се говори?

Витгенщайн е направил едно много ценно изявление. То гласи: „Това, за което не може да се говори, не трябва да се говори“.

Мнозина са говорили за неизразимото, поставяйки ни в крайно затруднително положение. Това се е превърнало в негативно съобщение. Това е новина от пределната граница, в която се казва: „До тази точка бях, но след това ме нямаше.“ Тази граница е пределът на шестото тяло.

Ведите, Библията, Упанишадите, Ритата се издигат до шестото тяло. Седмото е неизразимо, следователно, за него не може да се говори. На седмото ниво не остава нито знаещ, нито самото знание. Не остава дори този, когото приемаме за свидетел. Говорейки за тази пропаст, ние използваме езика на отрицанието. Затова *Ведите* и *Упанишадите* са принудени да казват: „*Нито това, нито онова. Не питайте какво има там. Ние можем да разкажем само за това, което там го няма. Можем да разкажем само, че това, което е било, го няма. Там няма нито баща, нито жена, нито материя, нито преживяване, нито знание. Няма и «аз» — там няма его. Там няма свят, нито неговия Създател. Там няма нищо*“. Това е границата на шестото тяло. Какво има там? Вие мълчите, защото това е неизразимо.

Идвали са съобщения за *Брахман*, но намиращото се отвъд неговите предели винаги се изразява в негативна форма, както е говорил Буда. Той с всички сили се опитвал да разкаже за седмото ниво. Затова всичките му твърдения са отрицателни, затова не са намерили разбиране сред неговите сънародници. Преживяването на

Брахман, бъдейки позитивно, е било познато и разбрано. *Брахман* се смята за *сат-чит-ананда* — *съществуване-съзнание-блаженство* — такава позитивно утвърждение е било разбрано от мнозина. Но Буда говори за това, което не е. Може би той е единственият, който е полагал усилия седмото ниво да стане познато.

Буда не бил приет в Индия, защото говорил за място без корени и форма. Хората слушали и мислели, че това е безполезно. „Какво ще правим там, където няма нищо? — казвали те. — В крайна сметка, покажи ни място, където ще *бъдем*“. А Буда казвал: „Няма да ви има“. Затова хората от тази страна напуснали Буда, тъй като искали да се запазят до последно.

Буда и Махавира били съвременници, но хората разбирали по-добре Махавира, защото той говорел за събитията до петото ниво. Той дори не споменавал за шестия план. Причината била в това, че Махавира имал научен ум. Колкото и да се опитвал да даде обяснение за шестото тяло, думите му ставали двусмислени, неясни, алогични. До петото ниво всичко било стабилно, за всичко можело да се разкаже, защото до това ниво намираме сходство с познатия ни опит на преживяването.

Да предположим, че някъде в океана има едно малко островче, на което расте само един вид цвете. Жителите на острова не са ходили никъде другаде. Но веднъж идва кораб и отвежда аборигена на континента. Там той вижда множество цветя. За него „цвете“ означава определеният вид цвете, растящ на неговия остров.

Сега, за пръв път в живота му, значението на тази дума се разширява, той разбира, че тя обозначава хиляди различни видове. Аборигенът вижда лилии и рози, жасмин и хризантеми. Той се вълнува. Как да обясни на сънародниците си, че цветето не е само този вид, срещан на неговия остров? Как да им обясни, че цветята имат свои названия, защото на острова му има само един вид цвете, което поради своята единичност няма друго название, а е просто „цвете“? Той се безпокои как ще може да разкаже за лалетата и хиацинтите?

Връщайки се на острова, този човек неочаквано намира изход. В крайна сметка, има едно цвете, от което можеш да се отблъснеш. С помощта на това цвете той се опитва да предаде различните форми, окраски и аромати, за да предаде същността на своето откритие. Той ще каже: „Точно както нашето цвете е бяло, има цветя червени, сини,

розови. Нашето цвете е малко, но има и големи цветя.“ Той може да предаде съобщение по подобен начин, защото има поне едно цвете.

Но да предположим, че той отиде не в друга страна, а на Луната, където няма цветя, атмосферата е непривична, всичко е съвсем различно. Връщайки се у дома ще му бъде крайно трудно да разкаже за видяното, поради отсъствието на сходни преживявания, от които би могъл да се отгласне.

Ситуацията е именно такава.

До петото ниво ние с лекота намираме думи за обяснение, но това е като да разказваме за хиляди цветя, опирайки се на знанието за едно. От шестото ниво езикът започва да се обърква. Достигаме до момент, когато за обяснението вече не е достатъчна разликата между едно и хиляда. Това е много трудно. Но дори тогава с помощта на отрицанието или тоталността може да се предаде някакъв мисъл. Можем да кажем, че там няма граници, че там е безгранично. Знаем какво е граница и с помощта на това знание можем да предадем, че там няма граници. Независимо от крайната неяснота на идеята можем да си помислим, че разбираме за какво става дума. Но това не е така.

Възниква объркване. Възниква усещане, че разбираме — там няма граница. Но какво означава „там няма граница“? Нашият опит е свързан само с ограниченото. Островитяните могат да кажат: „Да, разбрахме. Ето цветето, за което говориш“. Този, който е посетил други страни, ще възкликне: „Не, не! Не е това цвете. То няма нищо общо с цветята, за които ви разказвам — такива цветя няма тук“. Тогава аборигените ще отвърнат: „Защо ги наричаш цветя, ако не са такива, като нашето цвете? Само то е цвете“.

Ние също сме подвластни на илюзиите на разбирането. Когато ни казват, че Бог е безкраен и безграничен, ние казваме, че разбираме. Но опитът ни е свързан само с ограниченото. Ние нищо не разбираме, ние знаем само думата „граница“. Добавяйки приставката „без“ ние чувстваме, че знаем и разбираме какво е безгранично. Но самият опит да си представим безграничното предизвиква страх. Колкото и да разширявате видението, границите остават. Вие отивате все по-далеч и по-далеч, но щом спрете, границата се появява.

За нашия ум безгранично е това, чиито граници се намират много далеч. Те са толкова далеч, че ние не сме в състояние да ги уловим, но те все пак съществуват. И тогава ние отново губим. И така,

на шестият план нещо може да бъде казано, дори ни се струва, че разбираме, макар да не е така.

Що се отнася до седмото ниво, тук ние не можем. Дори да кажем, че разбираме. За седмото дори е невъзможно да се говори. Ако някой се опита, ние веднага го спираме: „Що за абсурд говориш!“ за обозначение на седмото се използват абсурдни слова — думи, които нищо не означават, думи, които нямат смисъл.

Да вземе за пример АУМ: тази дума няма смисъл, но ние я използваме във връзка със седмото ниво. До петото тяло ние можем да говорим, но когато някой настоява да говори за седмото, ние отговаряме: „АУМ“. За това в края на Писанията стои *АУМ шанти*. Знаете ли какво означава това? Тези думи означават, че е настъпило седмото ниво — по-нататък няма за какво да се говори. Писанията завършват с настъпването на седмото. Началото на седмото означава край на Писанията. В края на Писанията ние не пишем *Край*, а поставяме *АУМ шанти*. АУМ е символ на седмото ниво, той служи за обозначаване на невъзможността на по-нататъшните разсъждения. Той ни подтиква да запазим спокойствие по отношение на следващото.

Ние сме открили абсурдното, нямащото смисъл, лишеното от мотивация слово. Ако зад него се криеше някакъв мотив, то би станало безполезно, защото ние сме го създали за света, където завършват всички мотиви. То е безмотивно, следователно не съществува в нито един друг език на света. Провеждани са множество експерименти, но в АУМ няма никакъв смисъл. В края на молитвата християнинът казва: *Амин*. Той казва „Достатъчно! Край! След това е светът. Повече нито дума“. Но това е еквивалент на АУМ. АУМ не може да се преведе. Това е символ, избран от нас за обозначаване на седмото.

Тази дума е написана върху стените на храмовете като напомняне да не спираме на шестото ниво, защото има и седмо. Поставят го върху изображенията на Кришна и Рама като предположение за това, че то е по-велико от тях. Кришна гледа от него, но АУМ е велико, несравнимо огромно. Всичко се появява от него, всичко се разтваря в него. Затова нищо в света не може да се сравни с АУМ. Това е светая светих в смисъла, че то се явява крайно, отвъдпределно, където всичко губи своята идентификация.

Затова нищо не може да бъде разказано за седмото ниво на съзнанието. То може да бъде описано само с термините на

отрицанието: „Това не е, то не може да бъде това“, и т.н. но и това има някакъв смисъл само до шестото ниво. Затова много пророци и светци са пазили мълчание по повод на седмото. Тези, които се опитват да говорят, са си създали множество проблеми, защото дори по време на разказа се е налагало отново и отново да повтарят, че това е неизразимо. Те отново и отново предупреждават своите слушатели: „Ние говорим за това, но все пак за това не може да се говори“. Тогава ние се оказваме в затруднение. Защо ни говорят за това, за което не може да се говори? Не трябва да се разказва за това. Но светците са казвали: „Седмото определено съществува, но ние нямаме думи, достойни за неговото описание“. Нищо в света не може да се сравни с това — то е неизразимо. Много може да се разказва за него, много може да се изрази, но трудността е в това, че няма средства, с които да го облечем в думи. То може да бъде познато, но не може да бъде изразено.

Затова тези, които някога са били велики оратори, били са в състояние да дадат обяснение на всичко съществуващо под слънцето, внезапно се превръщат в неми, връщайки се от седмото ниво. Когато те внезапно замлъкнат, тяхното мълчание съдържа в себе си послание: очите им разказват за непроизносимото. Например, относно вашия въпрос: Буда е заявил, че някои въпроси не трябва да се задават. Той казал: „не задавайте тези задавайте тези въпроси. Неправилно е да се дават отговори на тях“, като подразбирал под това, че някои неща са неопределими, следователно не трябва да се обсъждат. Самото обсъждане би било невярно.

Лаодзъ казва: „Моля, не ме карайте да пиша, защото всичко написано се превръща в лъжа. Аз никога не съм успял да предам това, което съм искал да предам. Мога да запиша само това, което не искам да кажа. Но каква полза има от това?“

Затова до самия си край той нищо не е писал. По натиска на своите съграждани Лаодзъ написал един кратък текст. Първото изречение гласи: „Дао, което е Дао, не е трайно Дао“ — „Истината, изразена, е лъжа“.

Но това е истината на седмото ниво. На шестото ниво тя не е лъжа, а неопределена двусмислица. На петото ниво изказаната истина е несъмнена. На седмото ниво е невъзможно самото нейно изразяване.

Как може да съществува език и реч там, където нас вече ни няма? Те изчезват заедно с нас.

Какви са отличителните характеристики на АУМ, според които то е било избрано да представи седмото ниво?

Има две причини за избора на АУМ. Първата е, че необходимата дума трябва да бъде лишена от смисъл — ако думата съдържа някакъв смисъл, тя ни връща на петото ниво. Затова е била нужна безсмислена дума. Всички наши думи са преизпълнени със значение. Ние създаваме думи, за да съдържат смисъл. Ако те са безсъдържателни, за какво ще ги използваме? Ние ги използваме в разговор, а целта на разговора е предаването на някакви сили.

Когато произнесе някаква дума, тя трябва да събуди някакъв смисъл у вас. Затова връщащият се от седмото ниво чувства, че ако се опита да предаде преживяното с думи, това незабавно ще го свали на петото ниво. Тогава тези думи ще бъдат въведени в речници, в които ще ги прочетат хората и ще си помислят, че разбират. Но седмото не съдържа смисъл. Може да се каже, че то е или безсмислено, или е отвъд пределите на смисъла, което означава едно и също.

Така че каква дума може да бъде избрана в контекста на това, че на седмото ниво се губи целият смисъл? Как може да бъде създадена такава дума? Такава дума е била създадена с помощта на *великото видение* и придвиждане по съвсем научен път. Трябвало е да се създаде базова дума, която да стане основа. Как е намерена дума, която не съдържа смисъл? По какъв начин тя е била създадена? В по-дълбоко разбиране тя би станала символ на първоизточника.

Трите основни звука на нашата реч са *а-у-м*. Всички създадени думи са само по-нататъшно развитие на тези три звука. Самите звуци не носят в себе си смисъл, само съчетанието им придобива определен смисъл. Когато „*а*“ става дума, тя носи в себе си смислово натоварване. Но сами по себе си те са безсмислени. И въпреки това те са корените, от които се е развила цялата наша реч.

И така, именно тези три базови звука са били взети при създаването на думата АУМ. Сега АУМ може да се напише, но в записан вид на човек може да му се стори, че тази дума съдържа смисъл, подобно на останалите записани думи. Хората могат да си

помислят, че АУМ обозначава това, което е на седмото ниво. Затова се е появила не думата, а рисунката — не е използвана нито една от известните букви. Трите букви *а-у-м* са само звуци, а не букви или думи. АУМ е дошла в съществуването под формата на рисунка, за да не попадне в речниците и да не се превърне във въпросителен знак, вместо да се набива в очите. То е дошло по такъв начин, за да разбуди в човека стремежа да си изясни неговото значение.

Когато човек чете санскрит или други древни езици, става много трудно да обясни думите. Думите могат да бъдат уловени, защото те имат значение, но К, символът на АУМ, е отвъд пределите на познанието. Хората винаги питат: „Какво означава АУМ? В какво е неговата важност? Какво е неговото значение и защо то не се записва с букви? За какво е тази форма на рисунката?“ Ако внимателно се вгледате в рисунката, ще видите, че тя се състои от три компонента, които са символите на звуците *а-у-м*.

Рисунката изисква дълбоко изучаване — това не е обикновена картинка. Тук търсенето се води от четвъртото ниво, а не от физическото. Работа е там, че когато човек навлезе в четвъртото ниво, намирайки се в състояние на *не-ум*, без мисли, вътре в него започват да вибрират нотите *а-у-м*, а тяхната комбинация образува думата АУМ. Когато вътрешната тишина е безупречна, когато мислите изчезнат напълно, тогава АУМ започва да звучи отвътре. Този звук е бил уловен на четвъртото ниво, където повече няма нито мисли, нито език. Именно по такъв начин е бил уловен този звук.

Както вече казах по-рано, всяка дума притежава собствена конструкция. При използването на определена дума в ума се формира определена конструкция. Ако някой медитира върху АУМ, при резонанса на четвъртото ниво вътре в него започва да се проявява определена картина. Именно така са били открити всички основни мантри.

Когато по време на медитация се улавя резонанс на определена чакра, тогава се открива коренната мантра на тази чакра. АУМ е пределното семе. То не принадлежи на никоя определена чакра, по-скоро е символ на седмото, което е безпределно и вечно. Когато хиляди търсещи са потвърдили истинността на преживяванията, думата е била одобрена и приета. Тя не се е появила с одобрението на един човек или дори на група хора. Когато една и съща дума започне да вибрира в

множество медитиращи, когато милиони потвърдят нейната истинност, само тогава изборът спира върху нея. Думата АУМ не е наследствена собственост и принадлежност към някаква определена религия или организация. Затова будисти и джайни свободно я ползват без всякакъв страх. Тя не е собственост на индуизма. Причината е в това, че тя е била достигната от медитиращите по различни пътища. Откритите в други страни еквиваленти също в известна степен са фрагменти на тази дума.

При внимателно разглеждане на откритията на римските и арабски търсещи става разбираемо, че те разнообразно са ползвали звука „м“. При някои се среща също и „а“, но „м“ е напълно определен. Причината е в това, че звуците „а“ и „у“ са по-фини и следователно е по-трудно да бъдат уловени. Затова първата част на думата се изплъзва от нашето внимание и ние чуваме само последния звук. Ако в затворена стая пеем АУМ, предшестващите звуци отстъпват място на „м“, което вибрира във всичко. Затова медитиращите стигат до извода, че звукът „м“ е определен, докато предшестващото не е напълно ясно. Разликата е само в остротата на слуха, но когато и да се е провеждало търсене в тази посока, всичко или част от тази дума е било улавяно от медитиращите. Когато се провежда голям експеримент — например ако хиляда учени правят един и същи опит и получават еднакъв резултат, опитът се смята за достоверен.

Индия е щастлива страна, хиляди години живеещите в нея са извършвали пътуване в себе си. Никога в света в експеримента не са участвали толкова много хора. Десет хиляди медитиращи се събирали около Буда, четиридесет хиляди жени и мъже обкръжавали Махавира. В малкото място Бихар четиридесет хиляди ученика на Махавира участвали в опита. Никъде по света не е имало нещо подобно. Исус бил съвсем сам, Мохамед изгубил целия си живот в безплодна битка с невежи хора.

В нашата страна се е създала особена ситуация, в която хората осъзнавали, че това не е предмет на спор. Тук на всички е било ясно, че се дава велика възможност да наблюдават и проверяват преживяванията на различни медитиращи на различни планове. Там, където участниците са само двама, вероятността от грешка е голяма, но когато участват четиридесет хиляди, грешката е изключена.

Четиридесет хиляди са участвали в разнообразни медитативни техники. Всичко е било щателно обмислено, проверено и уловено.

Затова в Индия са направени повече открития в духовен план, отколкото, в която и да е друга страна. Търсещите в другите страни са били сами. Точно както в наши дни на Запад се провеждат широко мащабни научни опити, в които участва армия от учени, така и в Индия в науката за душата едновременно са участвали хиляди гении и интелектуалци. Откритията, които те са донесли от пътуването си в душата, са крайно полезни, но при пътуването в други страни това знание е било или унищожено, или е станало фрагментарно.

Да вземе например кръста на Исус — това са остатъци от свастика. Това е всичко, което е останало от древния символ след продължителното му пътуване в древни страни. Свастиката е била също такъв символ, както и АУМ — с тази разлика, че тя е символ на петото ниво, а АУМ — на седмото. Рисунката на свастиката е динамична. Нейните разклонения са разгънати, създавайки впечатление за движение. Символът на цялото време се върти. Под обикновен свят се подразбира това, което е в постоянно движение. В АУМ няма никакво движение. Всичко е в абсолютен покой и мълчание. В момента на възникване на християнството свастиката се е превърнала в кръст. Напълно възможно е Исус да е ходил в Египет, както е бил в Индия. Той се е обучавал в Наланда, най-древния будистки университет и в жреческите школи на Египет, където е почерпил голямата част от своите знания, както и знание за свастиката. Но това знание ни напомня за човека, видял множество цветя и опитал се да разкаже за това на своите сънародници, познаващи само един вид цвете. Посланието на Исус било унищожено, останал само кръстът.

Горният фрагмент на знака АУМ достигнал до исляма. Полумесецът, на когото се кланят мюсюлманите, се е отделил от АУМ по време на пътуването на символа в Арабия. Думите и символите по време на своето пътуване са подлагани на разрушение — през хилядолетията трудно може да се разпознае първичната им форма. Към тях се добавят нови звуци, нови думи. Произнасят ги различни хора, говорещи на различни езици. Настъпват разнообразни изменения и когато нещо се отдели от първоначалния източник, трудно може да се определи неговото място в оригинала. Духовното течение на целия свят е тясно свързано с Индия, защото базовият, първоначален

източник на духовността се е зародил именно тук, именно оттук вестта за това се е разпространила по целия свят. Но посланиците са отнесли знанието в други страни, където хората разговарят на други езици. Липсвала е яснота при предаването и получаването на знанията. В наши дни нито един християнин, носещ на врата си кръст, дори не се досеща, че това е свастика. Нито един мюсюлманин не знае, че полумесеца е фрагмент от АУМ.

Според някои познавачи на католицизма *Амин* е само видоизменен АУМ. В края на християнската молитва се произнася *Амин* за израз на почит към Божественото. Изследователите смятат също, че думите от Библията, където се казва: „В началото беше слово, и словото беше Бог“, се подразбира АУМ. *Амин* се смята за алфа и омега — начало и край. Казват, че Исус казал на апостол Йоан: „Аз съм *Амин*“. На други места *Амин* се използва със значение на абсолютната истина. Множество латински думи се използват в католическите молитви и всички те съдържат разнообразни модификации на АУМ. Например, *Per omni secula seculorum* и т.н. или да вземем английския език: *omnipresent* — вездесъщ, *omniscient* — всезнаещ, *omnipotent* — всемогъщ.

В наши дни много християнски църкви в Индия започват да използват АУМ в своите молитви и поставят изображение на символа върху царските врати. Например, в колежа Света Мария в Дарджелинг на вратите, водещи към олтара, е поставен символът й.

6

ШАКТИПАТ: ТАЙНАТА НА ТЕЛЕСНОТО ЕЛЕКТРИЧЕСТВО

Вчера говорихте за АУМ в контекста на седмото тяло. Искам да задам още един въпрос по тази тема. Кои чакри създават вибрацията АУМ? По какъв начин това помага на медитацията?

Вчера разказах малко за АУМ. Полезно е да се знае още нещо в този контекст. Първо, АУМ е символ на седмото тяло, обозначение на седмия план. Това е символ на седмото ниво на съзнанието, което не може да бъде обяснено с помощта на думи. Затова е била намерена безсмислена дума, за асоциация и използване по отношение на това ниво. Затова говорих вчера. Търсенето на тази дума се е правило чрез преживяване и опити на четвъртото тяло.

Това не е било обикновено търсене. Когато умът е тотално пуст, когато не е останал дори намек за дума, за мисъл, дори тогава остава звукът на *пустотата*, вакуума. *Пустотата* също говори. *Пустотата* има свои собствени звуци. Отидете в пустинно място, където няма нито един звук и ще откриете, че *пустотата* има собствена музика. Уединението е изпълнено със свои звуци, в тази тишина остават само основните ноти на видоизмененията на тези основни ноти. Когато изчезнат всички думи и звуци, остава само базовата нота *а-у-м*.

И така, АУМ е символ на седмия план, седмото тяло, но звуците са били уловени на четвъртото ниво. В тишината на менталното тяло може да се чуят вибрациите на АУМ. Използването на АУМ от медитацията може да има два резултата. Както казах по-рано, всички нива имат две възможности. Повтарянето на АУМ може да доведе до *сънно състояние*, състояние на транс — аналогичен резултат се постига при произнасянето, на която и да е дума. Модулираното повтаряне на звуците има такова въздействие върху ума, че и лекото поглаждане по главата поражда сънливост.

Ако подобно състояние е породено от повтарянето на АУМ, вие ще се изгубите в света на сънищата и въображението, които са природен потенциал на четвъртото тяло. Това ще бъдат хипнотически сънища, в които можете да видите всичко, което пожелаете. Можете да отидете в рая или ада, да видите Господ, но всичко това ще бъде сън. Може да изпитате блаженство, покой, но всичко това се случва в съня. Нищо не е реално.

Подобно приложение на АУМ се среща много често, тъй като то е достъпно за всички. Леко и приятно, като в хубав сън, припявате АУМ и се загубвате в него. Качествата на менталния план, дадени от природата, са *въображението* и *сънят*. Ако умът иска да спи, той може да спи. Подобно наслаждение е достъпно за него. Другата възможност е *силата на волята* и *видението* на Божественото.

Ако АУМ се използва само чрез повторение за приспиване на ума, неговото въздействие се оказва хипнотичен сън. *Йога-мантра* се е появила благодарение на повтарянето на АУМ. Но ако АУМ се произнася в присъствието на вътрешния свидетел, ако вие сте напълно будни и слушате звука, без да се разтваряте, без да се губите в него, а присъствате в качеството на слушател, наблюдател — тогава започва работата над втората възможност на четвъртия план. От този момент вие се занимавате не с *Йога-мантра*, а с *Йога-джагрити* — пробуденост.

Аз постоянно съветвам да се избягва употребата на мантрите, тъй като вероятността да потънете във въображаем транс е 99%. Това има своята причина. Четвъртото ниво познава само съня. Пътят на съня е вече изминат. Човек спи всеки ден. Да предположим, че е текла вода. След известно време водата е изсъхнала, но на пода е останало петно. Ако отново разлеем вода, тя ще потече по същата следа, както и предишния път.

По-вероятно е умът с неговата тенденция към сън да заспи автоматично при повторенията на мантрите. Но ако вие сте напълно пробудени и наблюдавате това, което се случва вътре, наблюдавате звука, без да се разтваряте в него, без да губите себе си, тогава повтарянето на мантрата може да окаже същия ефект, както и повтарянето на въпроса „Кой съм аз?“, предложен от мен. Ако вие задавате въпроса в сънно състояние и при отсъствието на свидетел, ще

настъпи същата грешка — вие ще виждате сънища. Но вероятността да се случи нещо подобно с въпроса „Кой съм аз?“ се намалява.

Повтаряйки АУМ, вие не задавате никакъв въпрос — това е само леко докосване, поглаждане. Но „Кой съм аз?“ е въпрос. Въпросителният знак не ви позволява да заспите. Ако в ума се върти някакъв въпрос, тогава е трудно да се заспи, грижите отравят съня. Въпросът не ви дава да заспите цяла нощ. Въпросителният знак е помощник на безсънието. Трудно ще заспиш, ако в ума ти има въпрос, безпокойство или тревога.

Аз предлагам „Кой съм аз?“ вместо АУМ, защото това е въпрос, изискващ отговор. Освен това, за получаването на отговор е нужно да се удържате от сън. АУМ не е въпрос — в него няма остри ъгли, следователно, той няма да се удари във вас. Този звук е абсолютно кръгъл, в него няма питане. Той продължава тихичко да ви поглажда, предизвиквайки въображаем транс.

Освен това, във въпроса „Кой съм аз?“ няма мелодия, докато АУМ е изпълнен със звучност и напевност. Колкото по-хармонична е мелодията, толкова по-лесно ви приспива. „Кой съм аз?“ е диспропорционален, като мъжка фигура. Звукът АУМ е пропорционален като женска фигура — неговите меки докосвания моментално ви водят към сън. Думите имат форми, всяка от които действа различно, притежавайки присъщ само на нея резонанс. В „Кой съм аз?“ няма мелодия — с него трудно ще заспиш. Ако постоянно повтаряш „Кой съм аз?“ близо до спящ човек, той ще се събуди. Ако повтаряш АУМ, сънят на спящия ще стане още по-дълбок, защото този звук има друго въздействие. Това не означава, че АУМ не работи. Възможностите на АУМ се разкриват пред този, който е отвъд пределите на повторението като наблюдател, свидетел. Но аз не ви съветвам да използвате АУМ за медитация. Това е обяснимо.

Ако медитирате върху АУМ, думата неизбежно ще започне да се асоциира с четвъртото тяло. АУМ е символ на седмото ниво, но неговият резонанс се преживява на четвъртото ниво. Щом започне медитацията върху АУМ, връзката на звука с четвъртото тяло създава препятствия за по-нататъшното развитие. В това се крие трудността с думата. Тя се преживява на четвъртото ниво, а изразява седмото. Няма друга дума за изразяване на седмото ниво. Нашето преживяване на думите завършва след четвъртото ниво.

Ние използваме последната дума на четвъртото тяло за символично изразяване на седмото. Няма друго средство, защото от петото тяло започва състоянието без думи. Шестото е безсловесно, седмото е абсолютната *пустота*. Последната граница на думите е на нивото на четвъртото тяло — там ние оставяме всички думи, последната чута дума е АУМ. АУМ е пределната дума в реалността на речта и първата в реалността на състоянието без думи. Това е граничната зона между двете реалности. Тази дума принадлежи на четвъртото ниво, но няма друг звук, толкова близък до седмото ниво. Затова тя се използва като негов символ.

Аз бих предпочел АУМ да не се асоциира с четвъртото ниво. То ще бъде преживяване на четвъртото, но трябва да се възприема като символ на седмото, затова не е необходимо да се използва АУМ за медитация. За медитацията е по-добре да се използват средства, които отпадат при прехода от четвъртото на петото ниво. Например „Кой съм аз?“ може да се използва на четвъртото ниво, но може и да се отхвърли.

Значението на АУМ трябва да остане символично. Има още една причина да не го използвате като средство. Това, което символизира Висшето, не трябва да се превръща в инструмент, средство — то трябва да остане финал. Символът на Абсолюта трябва да остане само за достижение. АУМ е това, което трябва да бъде достигнато, затова аз решително съм против използването му като средство за медитация. В миналото той е използван в това качество, което е нанесло големи щети.

Медитирацията върху АУМ приема четвъртото за седмо, защото символът на седмото идва именно на четвъртото ниво, при което на медитацията може да му се стори, че седмото е достигнато. Той смята това за край на пътешествието, причинявайки по такъв начин вреда на психическо ниво. Тогава медитирацията спира тук.

Много медитирации приемат виденията, цветовете и вътрешните звуци за пределно достижение. Това е напълно естествено, защото символът на Пределното се усеща на границата на дадения план. Тогава те чувстват, че са достигнали. Не съветвам човек на четвъртото ниво да практикува медитация върху АУМ, тъй като тази техника не оказва влияние върху първото, второто и третото тяло. Нейното

въздействие се усеща само на четвъртото ниво. Затова за съответния ефект на първото, второто и третото ниво се използват други думи.

Трябва да вземем под внимание още едно нещо. В Библията не се казва, че Бог е сътворил света. Той не е извършвал акт на сътворение. В Библията е написано: „И каза Бог: Да бъде светлина. И стана светлина“. Бог е произнесъл дума. В Библията е написано също: „В началото беше словото“ — много древни писания потвърждават подобно твърдение. Самото начало е било словото, останалото е последвало по-късно. Сега дори в Индия ние казваме: „Словото е *Брахман*“, макар това да предизвиква огромно неразбиране. Мнозина вярват, че за достигането на *Брахман* е достатъчно словото. Но словото, но *Брахман* се достига само в състояние без думи. „Словото е *Брахман*“ означава, че след всички известни ни звуци най-фините са ф.

Ако тръгнем към източника на Вселената и достигнем до крайната *пустота*, откъдето започва света, ще чуем резонанса на АУМ. Доближавайки *пустотата*, достигайки четвъртото ниво, ние ще започнем да чуваме АУМ. От този момент ние започваме да се връщаме в този свят, който е бил в самото начало. От четвъртото преминаваме в духовното тяло, оттам в космическото, а на самия край — в нирваническото. Последният резонанс, който се чува на границата преди двете оставащи тела, също е АУМ.

От едната страна е разположена индивидуалността на четирите тела, наричана от нас материален свят, а от другата — нашата неиндивидуалност, наричана *Брахман*. Резонансът, вибриращ на границата между тези два свята, е АУМ. В това преживяване идва разбирането, че ако материалният свят получава форма от *Брахман*, звукът АУМ трябва да звучи постоянно. Следователно, това е била думата. Вярата е в това, че съществуването се е породило чрез слово. Ако словото се раздели на основни компоненти, ние ще намерим в него трите основни звука *а-у-м*. По тази причина казваме, че АУМ е бил в началото и ще бъде в края. Краят означава връщане към първоизточника — по такъв начин кръгът се затваря. Обаче аз винаги съм чувствал, че АУМ трябва да се използва само като символ, а не като техника за медитация. Чистият звук АУМ не трябва да се превръща в нечист, използвайки го като техника.

Мнозина не ме разбират. Те идват и питат: „Защо забранявате да се повтаря АУМ?“ Може би им се струва, че аз съм враг на АУМ, но в

действителност именно те носят вредата. Дума с такава чистота не трябва да се използва като средство за духовно развитие. Нашият език не е достоен дори да я произнесе — тя е твърдо чиста за физическото тяло. Тази дума започва там, където езикът става безсмислен, а тялото безполезно. Тук преминава резонансът и този резонанс вибрира сам. Той може да бъде само преживян, но не и създаден. Следователно, АУМ трябва да се преживява, а не да се произнася.

Има още една опасност. Ако използвате АУМ като техника, вие някога няма да познаете базовите звуци на думите в този вид, в който те идват от съществуването, защото вашата артикулация ще наложи върху тях определен отпечатък. Така вие никога няма да свидетелствате за неговото най-чисто проявление. Тези, които използват АУМ като техника, никога не преживяват АУМ реално. Ако продължават практиката, те ще натрупват нюанси на собственото си произношение върху реалния звук. Тези хора не могат да чуят чистото звучене. Те няма да успеят да уловят непосредствения звук на *пустотата*, тъй като са изпълнени със собствени звуци. Напълно естествено е, че това, което познаваме, става имплантирано. Поради това аз твърдя, че е по-добре въобще да не се знае АУМ, да не се използва. Един ден той ще се появи в четвъртото тяло и ще придобие значение.

Неговата поява ще означава, че сте достигнали границата на четвъртото тяло. Сега вие сте готови да направите крачка отвъд пределите на психиката, отвъд пределите на реалността на думите. Последната дума е дошла и вие се намирате на място, откъдето започва словото. Вие се намирате там, където целият свят е при източника — вие се намирате на прага на творението, съзиданието. Не е възможно да се предаде очарованието на мелодията, която звучи сама по себе си. Няма средства, които са способни да я опишат. Най-добрите музикални произведения на Земята са нищо в сравнение дори с нейното ехо. Колкото и да се стараем, ние не ще успеем да чуем музиката на тишината с помощта на външния слух. Така че не трябва предварително да си съставяме мнение. Не се опитвайте да обличате в материя това, което идва от други планове, иначе въображението ще надделее, създавайки много трудни препятствия.

Биоелектрическата разлика между мъжете и жените съществува до четвъртото тяло. Означава ли това различно въздействие на посредника-жена и посредника-мъж върху медитацията?

Този въпрос трябва да се разгледа подробно. Разликата между мъжете и жените съществува до четвъртото тяло. След четвъртото няма разлики. Петото тяло се намира отвъд границите на дуалността. Съществуващата дуалност на четирите тела е фундаментална, това базово несходство води до много резултати. Нека първо разгледаме мъжкото тяло, а след това ще преминем към женското.

Първото тяло на мъжа е мъжко, второто е женско, третото отново е мъжко, и четвъртото — женско. Именно тези разлики оказват дълбоко влияние върху историята и религията на човечеството и са придали на културата определени характеристики.

Някои характеристики са уникални за мъжкото тяло, някои са уникални за женското. Те се допълват едни други. Както женското, така и мъжкото тяло не са завършени, следователно, в акта на творението те трябва да се обединят. Има два вида подобно обединение. Ако мъжът А се обедини с жената Б външно, случва се зачеването на бебе. Ако мъжът А се обедини с жената Б вътре в себе си, творческият акт е насочен към *Брахман*. Това е пътешествие към Бог, докато външното обединение е насочено към природата. И в двата случая присъства секс — ако мъжкото тяло се свързва с женското външно, настъпва полов акт. Ако мъжкото тяло се свързва със своята вътрешна жена, сексът също има място. В първият случай енергията се изхвърля навън, във втория случай енергията се движи навътре. Именно това е известно като издигане на сексуалната енергия — обединение с вътрешната жена.

Енергията винаги тече от мъжкото към женското, независимо дали това става вън от тялото или вътре. Ако сексуалната енергия на физическото тяло тече към вътрешното женско ефирно тяло, тя не се разсейва. Тогава настъпва *Брахмачария*. Тогава енергията постоянно тече навътре. Тя достига до четвъртото тяло. След четвъртото тяло *Брахмачария* няма смисъл, защото там няма нищо подобно на мъжко или женско.

Затова след преодоляване на четвъртото ниво медитацията не е нито жена, нито мъж. Концепцията *ардханаришвар* — Шива като

полумъж-полужена — подразбира първото и второто тяло. Но тя остава просто символ, ние никога не сме я разбирали. Шива не е пълен, половинчата е и Парвати. Само заедно те образуват единно цяло. Затова изобразяват Шива наполовина жена, наполовина мъж, но в реалността втората половина не е видна отвън. Тя е скрита вътре във всеки от нас. Едната ни страна е мъжка, другата — женска, затова понякога се случват странни неща.

Колкото и безстрашен и силен да е един мъж във външния свят, колкото и да е влиятелен — бил той Александър Велики, Наполеон или Хитлер — в работата, в магазина, в екстремални ситуации през целия ден той е истински лъв, но вечерта цялото му самодоволство се разсейва пред една обикновена жена от неговото семейство. Наистина, не е ли странно? Каква е причината за това? Работата е там, че дванадесет-четиринадесет часа в денонощието той използва мъжкото тяло, след което това тяло се уморява. Когато той се връща у дома, първото тяло вече иска почивка. Тогава на преден план излиза второто тяло — женското, а мъжкото остава в сянка.

През целия ден жената ползва първото тяло, затова вечерта вътрешният мъж взема връх в нея. В резултат жената се държи като мъж, а мъжът като жена.

Трябва да се помни, че общуването с вътрешната жена е метод за издигане на жизнената енергия. Подобен процес има множество фини вътрешни нюанси, но затова няма да говорим сега. Още нещо: енергията винаги тече от мъжкото към женското. Най-важното качество на мъжкото тяло е това, че то не е възприемчиво — то е винаги агресивно. Мъжете могат да дават, но не могат да взимат. Енергийният поток не тече от женското към мъжкото, а само от мъжкото към женското. Жената е приемаща. Тя може да получава, но не може да дава.

От това следват два резултата, които трябва да се знаят. Първо, поради това, че жената е възприемчива, тя никога не става посредник при предаването на *шактипат* — *шактипат* не може да се случи с помощта на жена. В това е причината, че на света има толкова малко Учители-жени, сред които да срещнеш жена-гуру на нивото на Буда или Махавира, тъй като жената не може да предава енергия. Факт е, че около Махавира, Буда и Кришна са се събирали много жени, но още не

се е родила жена, подобна на Кришна, около която да се обединяват хиляди мъже. Причината е в това, че жената може само да приема.

Интересно е също, че около Кришна са се събирали много жени и съвсем малко мъже. Същото се е случило и с Махавира — десет хиляди аскети-мъже, монаси и четиридесет хиляди монахини. Съотношението винаги е едно към четири. На един мъж винаги съответстват четири жени. Махавира не е могъл да повлияе на мъжете така, както е повлиял на жените, защото те, както и Махавира, са били мъже. Жените са могли да приемат това, което е предала Махавира. Но мъжете не могат да приемат — тяхната възприемчивост е крайно ограничена. Следователно, макар че мъжете са вестители, глашатая на религията, именно жените я защитават и пазят. Именно жените спасяват религията на земята. Мъжете са пионери на религиите.

Жената е възприемчива. Качеството на нейното тяло е възприемчивост. Биологически тя също притежава това качество. Девет месеца носи бебето, а след това го възпитава и се грижи за него — тя е принудена да бъде възприемчива. Природата не е предписала нищо подобно на мъжете. За един миг те става бащи, а след това отново изчезват зад хоризонта. Жената получава сперматозоидите и ги задържа. Същото се случва и по време на *шактипат*. Следователно, мъж не може да получи *шактипат* от жена. Но това е общо правило, от което може да има и изключения. По-късно ще разкажа за тези редки случаи. Понякога се случва нещо подобно, но там действат други причини.

Обикновено *шактипат* не се случва чрез женското тяло. Но жената притежава допълнителни качества — сила и власт бързо да приема *шактипат*. Мъжът може да предава *шактипат*, но не е способен да я приема. Затова предаването на *шактипат* е затруднено и от мъже към мъже, защото медитирацията мъж не е възприемчив — такава е неговата личност. На първата степен, откъдето започва всичко, пребивава невъзприемчивият мъж. Съществуват култове, в които мъжете като духовна практика се представят като жени. Те използват това като метод за повишаване на възприемчивостта. Жените без излишни усилия стават възприемчиви, защото са такива по природа. Затова за *шактипат* на жената постоянно ѝ е необходим посредник. Разберете добре защо тя не може да получава *благодат* непосредствено.

шактипат идва чрез първото тяло. Ако аз предавам *шактипат*, тя се случва във вашето първо тяло. Енергията излиза от моето първо тяло и се насочва към вашето първо тяло. Ако вие сте жена, това ще се случи много бързо. Ако сте мъж, тогава ще са нужни много повече усилия — енергията много по-трудно ще проникне у вас. Някъде дълбоко вътре във вас е необходимо да достигнете състояние на пълно отдаване. Само тогава се случва *шактипат*, иначе е невъзможно. Мъжът не се предава. Каквито и усилия да полага, той не може да се предаде. Дори когато казва: „Аз се предавам“, той го прави агресивно. Казано по друг начин, егото му обявява за акта на предаване. Той казва: „Погледни! Аз се предавам“. Стоящото отзад „Аз“ не напуска мъжа.

Жената не трябва да се предава — тя вече се е предала. Такава е нейната вътрешна природа. Предаването е качество на нейното първо тяло. Тя е много възприемчива. Затова предадената от мъж *шактипат* с лекота прониква в нея. Предаването на енергия от мъж към мъж е затруднено, а от жени към мъже е почти невъзможна. Независимо от трудностите при предаването на *шактипат* от мъж към мъж, това е възможно, тъй като ако медиумът е достатъчно силен, той може да намали енергията на другия мъж, довеждайки го почти до състоянието на жена. *шактипат* чрез жена е почти невъзможна, защото в момента на преживяването женското тяло има тенденция да поглъща в себе си жизнената енергия. Нейното първо тяло подобно на гъба поглъща всичко в себе си.

Говорихме за *шактипат*. В случая с *благодатта* условията са подобни. *Благодатта* идва от четвъртото тяло. Четвъртото тяло на мъжа е женско, затова той с готовност възприема *благодат*. Четвъртото тяло на жените е мъжко, затова тя изпитва същите трудности — не е способна да възприема *благодат* непосредствено. Четвъртото тяло на мъжете е женско — затова Исус, Мойсей и Мохамед са установили мигновено контакт с Господ. Поради това, че тяхното четвърто тяло е било женско, те са били способни да се опияняват от *благодатта*, когато тя започнала да слиза в тях.

Четвъртото тяло на жените е мъжко и на това ниво то не им позволява непосредствено да получават *благодат*. Затова жената не носи в себе си непосредствено послание. По тази причина нито една

жена не може да твърди, че е познала *Брахман*. Мъжкото четвърто тяло е препятствие за жената. От този край тя не може да получи *благодат*.

Мъжът получава *благодат* непосредствено. На него му е трудно да я получи чрез някого, както това се случва с *шактипат*, защото в този случай той сам е препятствието. Но за жените всичко е друго. Те могат да получат *благодат* от всеки посредник. Дори много слаб човек може да стане медиум на *шактипат* за жена. *шактипат* зависи много по-малко от посредника и много повече от възприемчивостта на получаващия. На жените постоянно им е необходим медиум. Те много трудно се справят без посредник, защото тогава преживяването не настъпва.

Говорихме за обичайното състояние на нещата. Но може да възникне и необикновена ситуация. Именно поради обичайния ход на събитията медитиращите жени винаги са били малцинство. Това не означава, че жените не са имали преживяване на Бог. Те са преживявали Бог, но между тях винаги е стоял медиум, посредник. Дори да е бил незначителен, медиумът винаги е присъствал — жените са получавали преживяването опосредствано. Още една специфична разлика: например, за младите жени е много по-трудно да получат *благодат*, отколкото за по-възрастните.

Интересен е фактът, че през живота половата разлика не остава постоянна — съотношението на мъжкото и женското начало се променя през целия живот. Тази промяна е постоянна, а съотношението постоянно се променя. При много жени с възрастта се появява окосмяване над горната устна и по брадата. Към петдесет години се променя гласът на жената, става по-нисък, напомнящ мъжкия. Женският глас си отива, съотношението се променя. Най-общо, по това време женските функции привършват, изчезват женските признаци, появяват се мъжки. Биологичните ограничения, съществували приблизително четиридесет и пет години, изчезват. Жената вече не е свързана с вътрешната жена, затова в старостта шансовете за получаване на *благодат* нарастват. Причината за това е, че съдържанието на мъжките елементи в първото тяло се увеличава, а на женските във второто се намалява. Освен това, съдържанието на мъжките елементи в третото тяло се увеличава. Затова за жените *благодатта* е възможна в по-зряла възраст.

При определени обстоятелства възрастната жена може да изпълнява ролята на медиум за по-младите. Старицата, приближаваща стогодишна възраст, в чийто ум не е останал нито един намек за това, че е жена, може да стане медиум за мъжете. Но това е особен случай. Същото се случва и с мъжете — с остаряването съдържанието на женските елементи в техните тела се увеличава. Възрастните мъже най-често се държат като жени. Много характерно мъжки черти се заменят с женски.

Във връзка с това трябва да се знае, че личността на този, който получава *благодат* в четвъртото тяло, развива характерно женски черти. Например, ако изучаваме тялото или личността на Буда или Махавира, ще открием, че те са в по-голяма степен женски, отколкото мъжки. В тях мекотата и красотата на жената е съчетана с женската възприемчивост. Качеството на агресията не им е присъщо, затова те са изпълнени с любов, ненасилие, състрадание. Насилието и гневът са си отишли завинаги.

Ницше обвинявал Буда и Исус в излишна женственост, заявявайки, че по тази причина те не трябва да бъдат причислявани към мъжката половина на човечеството. В тях, според Ницше, отсъствали мъжки качества, затова те успели да направят целия свят изнежен и женствен. В това твърдение има известна доза истина. Ще се удивите, че Буда, Махавира, Кришна и Рама са изобразявани без бради и мустаци. Работата не е в това, че те не са имали бради, но по времето, когато са били запечатани върху рисунките, тяхната личност е била вече преизпълнена с женска енергия, затова брадите и мустациите са изглеждали неуместни. С времето тези детайли са били пропуснати като несъответстващи на техните женствени образи.

Подобно нещо се случило и с Рамакришна. Това е могло да стане уникален случай за науката. Събитието било действително удивително. По-късно последователите на Рамакришна се опитвали да скрият този странен факт — как могат да говорят за подобни неща? В Рамакришна се развила женска гръд и се появило нещо, подобно на месечен цикъл. Събитието било толкова странно — спокойно може да се нарече чудо. Неговата индивидуалност станала толкова женствена, че той ходели и разговарял съвсем като жена.

В такъв необичаен случай могат да стават и други удивителни неща. Например, при подобни обстоятелства мъжете не могат да

предават никому *шактипат*. Тяхната личност става абсолютно женска.

С помощта на медитативните техники, предложени от Буда и Махавира, стотици хиляди хора са достигнали четвъртото ниво на съзнанието. Щом достигали четвъртото тяло, тяхната личност ставала женска. Именно това имам предвид, когато говоря за развиване на пасивната страна на тяхната природа. Насилието и гневът отлитали, когато агресивността ги напускала. Любовта, състраданието и ненасилието разцъфтявали. Женствеността станала наследствена природа на нашата страна. Чувствам, че именно това е причина за агресията от страна на други народи. Всички съседни мъжки страни са успели да подчинят женската личност на Индия.

От една страна, случило се безкрайно ценно събитие — ние сме преживели прекрасния опит на четвъртото ниво. Но на нивото на първото тяло индийците се оказали в затруднение. Във всяко нещо съществува компенсация и равновесие. Този, който бил готов да остави съкровищата на четвъртия план, постигал благосъстоянието и богатството на първия. Който не бил готов да се раздели с *благодатта* на четвъртото ниво, бил принуден да се лиши от много от достиженията на първото ниво.

След Буда и Махавира Индия изгубила инстинкта за агресивност и станала възприемчива. Затова, който и да дойдел тук, той се превръщал в акт на приемане. Който и да дойдел, ние сме го поглъщали в себе си. Проблемът със сегрегацията никога не е стоял пред нас, да не говорим за ответно нападение. Този проблем изчезнал завинаги, защото нашата личност станала женска. Индия се превърнала в единна огромна майчина утроба, даваща убежище на всички идващи. Ние нищо не сме отричали — никога не сме се опитвали да дадем отпор на агресорите, не сме се стремили да ги отделим от себе си, защото вече не ни е било присъщо качеството на война, необходимо за борбата. С появата на Великите то изчезнало, масата последвала Великите. Масата им се подчинила. Обикновените хора, слушайки разсъжденията на Великите за ненасилието и състраданието, видели, че те живеят съгласно своите слова и затова приели казаното и оставали мълчаливи. Те можели да започнат борба, но нямало лидери, предводители.

Ако някога историята на човечеството бъде записана от духовна гледна точка — когато под внимание се приемат не само събитията на

физическото ниво, а преди всичко събитията на нивото на съзнанието, което е истинската история — ние ще разберем следното: щом една страна се обърне към духовността, тя става женска. Тогава по-малко развитите в духовно отношение народи я избират за обект на нападение. Удивителен е фактът, че Индия е била завладяна от изостанали в културно отношение народи. В много отношения те били диви варвари, били те древните тюрки или монголи. Те нямали култура, но в известен смисъл били мъже — макар и варвари, а ние сме представлявали женското, пасивно начало. На нас ни останало само да ги приемем и погълнем в себе си.

И така, женското тяло е способно да приема и поглъща. Следователно, на жената е нужен медиум, докато мъжкото тяло не само предава енергия, но и приема *благодат*. Затова мъжете, подобни на Махавира, твърдели, че на жената ще ѝ се наложи да се роди още веднъж в мъжко тяло за крайното достижение. Това е една от многото причини. Жената не може да приема *благодат* непосредствено. Но това не означава, че е задължително тя да умре, за да се роди отново като мъж. Съществуват методи, водещи до трансформация на личността. Второто тяло може да стане първо, а първото да заеме мястото на второто. Съществуват техники за дълбока сила на волята, с чиято помощ физическата трансформация е възможна още в този живот.

Ще ви разкажа един интересен случай от живота на един от джайнските *тиртханкари*. Това била жена на име Маллибай. Сектата *шветамбари* я нарича Маллибай, а сектата *дигамбари* ѝ дала името Маллинат, тъй като в тази секта се смята, че жената не е способна да достигне *мокша* — освобождение. Следователно, *тиртханкара* не може да бъде жена и оттам името ѝ — Маллинат. В човешката история още не е възниквало такова противоречие относно отделна личност. Спорили са какъв е ръстът на човека, кога се е родил или умрял, но да възникне спор по повод на определянето на пола? Такова нещо не се е случвало. Едната секта смята Маллибай за жена, а другата вярва, че е бил мъж.

Аз чувствам, че в началото на духовното си търсене Маллибай е била жена. Но съществуват техники, с чиято помощ първото тяло може да бъде заменено с мъжко — именно след подобно нещо тя станала *тиртханкара*. Първата секта, която я смята за жена, се прекланя пред

първоначалното ѝ състояние. Втората, която я смята за мъж, благоговее пред второто състояние. Двете твърдения са истинни. Бъдейки жена, тя е трябвало да се превърне в мъж. Пътят на Махавира е такъв, че всяка жена, която го следва, трябва да се роди отново за последното преживяване, но вече в мъжко тяло. Неговият път е пътят на знанието, а не на предаността. Неговият път не е път на приемането.

Всеки мъж, танцуващ подобно на Меера, която заспива с образа на Кришна в сърцето си и се смята за негова възлюбена, си остава мъж само по име. Съзнанието на такъв човек е подложено на пълна трансформация. Първото му тяло се променя и става женско, второто също се променя и става мъжко. Ако трансформацията е достатъчно дълбока, настъпват и промени във физическото тяло. Ако трансформацията не е достатъчно дълбока, физическото тяло си остава същото. Но умът вече не е същият — в него се пробужда женско съзнание. В подобни толкова необичайни случаи стават много неща — например *шактипат*. Но това не е общото правило.

Шактипат може да се случи чрез мъж, а *благодатта* се приема непосредствено, а за жената е крайно трудно да приеме *благодат* без посредник. За нея вратата на *благодатта* се отваря чрез *шактипат*. Това е факт, а не оценка. Тук не стои въпросът, че това е висше, а това нисше, това е горе, а това — долу — това е просто факт. Това е такъв факт, както това, че мъжът изхвърля сперма, а жената я приема. Ако някой попита: „Може ли жената да еякулира семе в мъжа?“, ще дадем отрицателен отговор, защото такъв е законът на природата. Въпросът не е в това кой е висш и кой нисш. Но именно от този факт възниква проблемът с оценката. На жената се гледа като на нещо по-нисше — поради качеството на приемането, което ѝ е присъщо. Тогава цената на даващия нараства.

Разликата в статуса на мъжете и жените по целия свят е възникнала поради това, че мъжът се смята за даващ, печелещ, хранещ, докато жената оценява себе си като получаваща страна. Но кой е казал, че значението на получаването непременно трябва да бъде по-ниско? И ако няма кой да получава, каква е ползата от даващия? И обратно. В това няма превъзходство или комплекс за непълноценност. В действителност, двете хармонично се допълват и зависят едно от друго. И получаващият, и даващият са взаимозависими — те са

свързани в едно. Това не са два различни отделни обекта, а по-скоро двете страни на един медал, при който едната дава, а другата получава.

Обаче обикновено самата концепция за даващия поражда в ума представата за унижение. Няма никаква причина, поради която приемащият трябва да се чувства притиснат. С това са свързани много неща и преди всичко, вкорененото мнение, че положението на жената е вторично по отношение на мъжа. Не само мъжете, но и жените са приели подобна концепция. В действителност, всеки е важен на своето място: той като мъж, тя като жена. Няма второстепенни роли — двамата се допълват един друг.

Сходна концепция се е утвърдила в много области на живота, с нея е пропита цялата наша цивилизация и култура. Затова мъжът отива на лов — поради своята агресивност, а жената го чака край домашното огнище — поради своята възприемаща природа. Той отивал в полето, събирал реколтата, работел в магазина, летял на самолет, покорявал космоса — мъжът извършвал всички тези постъпки поради природната си агресивност. Жената си седяла вкъщи и чакала. Тя също извършвала много неща, но не агресивно, а приемащо. Тя устройвала дома, грижела се за семейството, поддържала реда. Всяка култура е задължена за това именно на жените.

Ако не беше жената, мъжът щеше да си остане скитник и безделник. Никога не би изградил жилище, дом. Жената действа като стабилизиращо начало, като колче, около което започва развитието. Мъжът скита по света, но неизменно се връща при колчето. Ако ситуацията бе противоположна, мъжът никога не би улегнал. Не биха възникнали градовете и селищата. Градската култура е задължена за своето възникване на стремежа на жената към стабилизиране на живота на едно място. Тя винаги моли мъжа: „Достатъчно! Нека се установим — време е да се установим. Може да има трудности, но стига сме скитали от едно място на друго“. Жената се вкопчва в земята и пуска корени в нея. Тогава на мъжа не му остава нищо друго, освен да създаде свят около нея. Така се появяват градовете. Така са възникнали цивилизацията, израствали са домовете, устройвани и управлявани от жените. Каквото и да изработвал и постигал мъжът във външния свят, цялото достойние било съхранявано от жената.

Мъжът не се интересува от запазването. Той заработва, и с това проблемът приключва за него — оттук той губи интереса си. Неговите

стремежи и грижи са актуални дотогава, докато той се бори със света и го променя. Мъжкото внимание постоянно е насочено към все още незавладените области. Каквото и да донесе той, винаги има някой, който да съхрани придобитото и тази индивидуалност има своето място, своя собствена цена. Жената е допълнителна част в цялата ситуация, но само по силата на това, че не отива навън, за да печели, не създава, струва ѝ се, че нейната съдба е да бъде винаги отзад. Подобно усещане започва да пропива всичко, създавайки абсолютно необоснован комплекс за малоценност.

Възникналото принижено положение е дало дяволски резултати, с които жената се е примирила, докато оставала неграмотна, но сега положението се променя. За да разруши своя комплекс за непълноценност, жената се е заела с всички дела, които до неотдавна са били мъжки приоритет. Но тази активност е крайно вредна за жената, тъй като така тя разрушава своята базова личност, което на свой ред може да се изрази в нарушения на психиката. В наши дни жената се стреми във всичко. Да се сравнява с мъжа, но на нея не ѝ е присъщо напълно да прилича на мъж. Жената ще успее така да се превърне само във второстепенен мъж. Тя не може да стане първостепенен мъж. Но по собствен избор тя би могла да стане първа сред жените.

Това не е оценъчна характеристика, а факти за първите четири тела. Исках да обясня само това.

В такъв случай трябва да има разлика в духовните практики за мъжете и жените?

Разлики има, но не толкова в духовните практики, колкото в състоянието на ума. Дори ако една практика е еднаква, мъжът подхожда към нея агресивно, докато жената влиза в тази техника пасивно. Мъжът атакува, щурмува, жената се предава. Методът ще бъде еднакъв, но подходът различен. Когато мъжът започне да се занимава с духовна практика, той, образно казано, я хваща за шията, а жената се покланя в нозете ѝ.

Различният подход е напълно естествен, няма друга разлика за противоположните полове. Женският подход ще бъде предаването — достигайки, тя няма да каже, че е достигнала Бог, по-скоро ще признае,

че ѝ е провървяло, че Бог я е допуснал и приел при себе си. Мъжът, достигнал пределното преживяване, няма да каже, че Бог го е приел. Той чувства, че е *достигнал* до Бог. Разликата е в техните възприятия. Тази разлика е неизбежна, но тя съществува само до четвъртото тяло. След четвъртото тяло въпросът за женското и мъжкото не възниква.

Вие казахте, че повтарянето на мантрата АУМ води до *нада* — вътрешния звук. Това преживяване идва ли спонтанно? Коя *нада* е по-добра?

Това, което идва спонтанно, е много ценно. Ако вътрешният звук идва след повтаряне на АУМ, той може да се окаже въображаем. Идващото от само себе си е истинно и ценно. Ако започва *нада*, значи вие сте станали свидетели. Не се разтваряйте в *нада*, защото това е състояние на седмото ниво. Ако се разтворите в *нада*, преди да достигнете до седмото ниво, вие ще спрете в една точка. Вътрешният звук ще се превърне в пречка.

Колкото по-неуловим и фин става вътрешният звук, толкова по-фино става нашето свидетелстване, наблюдение. Ние трябва да наблюдаваме до края, до пълното изчезване на звука.

При какво ниво на достижение на медитацията се случва *шактипат*, и при какво — *благодат*? Какъв ефект има въздействието на *шактипат* и пробуждането на *Кундалини*, ако първото, второто и третото тела на медитацията не са напълно развити?

Вече говорих, че *шактипат* се случва в първото тяло, а *благодатта* — в четвъртото. Ако *шактипат* се случи в първото тяло, а *Кундалини* все още не е пробудена, тя задължително се пробужда, при това с огромна скорост. В този случай трябва да бъдем много внимателни, защото благодарение на *шактипат* за броени секунди става това, за което обикновено са нужни месеци и години. Следователно, необходима е дълбока предварителна подготовка на първите три тела за преживяването на *шактипат*. Внезапната *шактипат* е вредна за всеки Том, Дик или Хариет. Затова за

шактипат човек трябва да се подготви. Впрочем, не е нужна особена тренировка, трябва само трите тела да са на фокус. Това е първото.

Второто условие е линията, която свързва тези три тела, за да не блокира никъде повдигащата се енергия. Много е опасно, ако *шактипат* спре на първото тяло. Ако тя се разпространи по всичките три нива, това е безопасно. Ако спре на първото тяло, ще причини огромна вреда.

Това е като да получиш удар от електрически ток, стойки на земята — много е опасно. Но ако си върху дървена поставка, нищо не те заплашва — електрическият ток ще мине през тялото ти и ще създаде кръг. Ако кръгът е затворен, няма опасност. Опасен е отвореният контур. Всички енергии се подчиняват на единен закон — те образуват кръг. Ако кръгът се отвори, вие получавате електрошок. Затова, ако стоите на дървена поставка, няма да последва никакъв удар.

Ще се удивите, когато узнаете, че предназначението на дървените поставки за медитация е в това, че дървото не е проводник. Кожите от елени и леопарди са използвани по същата причина — за да може енергията, освобождавана в процеса на медитация, да не доведе до шок. Електрическото разреждане може да убие човека. Затова медитиращите носели дървени сандали и спели върху дървен под. Медитирацията може и да не е знаел защо постъпва така, той просто спазвал правилата, изложени в Писанията. Може би той е мислел, че по такъв начин изпитва тялото си, отучвайки го от удобствата. Но причината съвсем не е тази. Заплахата е в друго. Във всеки един момент в медитацията, от който и да е неизвестен източник може да се случи преживяване, за което той трябва да е напълно подготвен.

Ако подготовката на първите три тела е завършена, енергията, получавана от медитацията, образува вътрешен контур. Ако човек не е готов и енергията му се блокира в първото тяло, възниква опасност. Затова за образуването на контура е необходима, макар и минимална първична подготовка, която не изисква продължителен разход на време и особени усилия. *шактипат* може да бъде полезна за получаване на някакъв проблясък на Божественото, но е необходима предварителна подготовка.

По време на *шактипат Кундалини* се повдига с невероятна скорост, но достига само до четвъртото тяло. Но и това е много.

Пътешествието след това е крайно индивидуално. Един проблясък на мълнията в нощта осветява някакъв отрязък от пътя, това е повече от достатъчно. Ако видите пътя, всичко ще се промени. Повече няма да останете същите. *шактипат* ви позволява да видите някакъв отрязък от пътя, простиращ се пред вас. Но е опасно да се дава *шактипат* на масите.

Интересно е, че именно масите жадуват за *шактипат* и други подобни. Обикновеният човек се стреми да получи нещо безплатно — но даром нищо не се дава. Колко пъти скъпо сме плащали за глупостите. Никога не се опитвайте да получите нещо безплатно. Винаги трябва да сте готови да платите. Колкото по-охотно сме готови да платим, толкова по-достойни ставаме. Най-великото плащане — това са нашите усилия за духовното ни развитие.

Преди два дни при мен дойде почтена дама и каза: „Аз съм вече възрастна, смъртта е на прага. Кога ще постигна просветление? Моля, побързайте и направете това, докато съм още жива“. Посъветвах я да ходи няколко дни на медитация, пък после ще видим какво можем да направим.

Тя отвърна: „Не искам да се уморявам с медитации. Направете нещо, за да достигна просветление“.

Тази дама искаше да получи, без да заплати. Нейното търсене е опасно. По този начин нищо не постигаш — напротив, ще загубиш всичко. Медитирацията не трябва да мечтае за подобни неща. Човек получава само това, за което е готов. Повярвайте, така е.

Никой никога не получава по-малко, отколкото е заслужил. Такъв е законът на съществуването — вселенският закон. Вие получавате толкова, колкото сте готови да получите, а ако не го получавате, не говорете за несправедливост — просто не сте готови. Умът винаги се опитва да ни успокои с доводите, че с нас са постъпили несправедливо. И в резултат на това ние, непоколебимо уверени в своята значимост, предявяваме претенции към съществуването.

Всеки получава по достойнство. Достойнството и достижението са синоними. Но умът очаква много без полагането на никакви усилия. Между нашите очаквания и нашите усилия има бездънна пропаст. Тази пропаст е поразяваща, крайно опасна. Поради нея ние блуждаем наоколо с надеждата някъде нещо да получим. Когато тълпата жадуващи манна небесна нарасне, със завидно постоянство се намира

умник, способен да я използва. Той предлага даром това, което тя жадува. Такъв повърхностен човек случайно се е натъкнал на формулата, и няма търпение да я пробва върху лековерните. Независимо от това, че въздействието на такъв „рибар“ няма да бъде дълбоко, то все пак е вредно.

Да вземем човек, който няма знания за *шактипат* — той също може малко да практикува *шактипат* с помощта на животинския магнетизъм. Но той не притежава знания за останалите шест вътрешни тела. Тялото притежава собствена магнетична сила. Ако ситуацията бъде подготвена по подходящ начин, чрез тази сила може да бъде получен електрически удар. Затова медитиращите в древността избирали внимателно позата на тялото по време на сън. Те не лягали с главата или краката в определени положения.

Отчитайки земния магнетизъм, медитиращият трябва да изравни положението на тялото по отношение на силовите линии, за да получи подкрепа от тях. Ако спи в пресичане на такива линия, магнетизмът на тялото му отслабва. Ако лежи в посока на тока, силите, които създават земния магнетизъм и установяват положението на земната ос, ще бъдат магнетизирани, като поддържат и вас. Това ще изпълва тялото ви така, както магнитът намагнетизира разположените наоколо късчета желязо, които впоследствие ще могат да притеглят към себе си неголеми предмети.

И така, тялото притежава собствена магнетична сила. Ако то е ориентирано правилно по отношение на магнитните линии на Земята, тяхното действие ще бъде крайно благотворно. Звездите също имат магнетична сила. В особени случаи отделни звезди са особено магнетични. Това може да се провери, тъй като ние имаме цялата необходима информация. Ако се приеме определена поза на тялото в определено състояние и в определен момент, определена звезда ще стане особено магнетична. Тогава на всекиго може да се предаде въздействие, подобно на електрошок, и околните ще приемат това за *шактипат*. Но това не е *шактипат*. Тялото притежава собствено електричество. При съответната подготовка фенерчето, което държите в ръка, може да се запали. Такива опити са имали успех. Но вътрешната енергия е безкрайно повече.

Преди двадесет години една белгийка неочаквано станала електрически заредена. Който и да я докосвал, получавал електрически

удар. Мъжът ѝ се развел, посочвайки като причина, че при всяко докосване го удрял ток. Разводът се превърнал в световна сензация. След множество опити се установило, че нейното тяло започнало да изработва електричество в излишък. В тялото има много собствени батерийки. При нормално функциониране ние нищо не усещаме. Но дори най-малкото нещо може да доведе до създаване на статично електричество и като следствие — до разреждане.

Ние черпим енергия от храната, зареждайки с нея нашите батерийки. Затова нашата необходимост от зареждане е постоянна. Вечерта човек се уморява, той е използван. Добрият сън го зарежда. Но на него не му е известно, какво го зарежда нощем. По време на сън той е подложен на нечие влияние. Изследвания на биофизици установяват какви сили въздействат върху човека по време на сън. При желание може да се извлече преимущество от тези сили и по време на бодърстване. Тогава човек е способен да предаде на друг електрически удар, който не е магнетичен. А хората погрешно приемат това за *шактипат*.

Има множество способности за псевдо *шактипат*. Те по никакъв начин не са свързани с истинското предаване на *Божествената енергия*. Ако човек не знае за животинския магнетизъм, за телесното електричество, но му е известно как да разедини електрическия контур на вашето тяло, той може да предизвика у вас електрически удар. Нищо не идва у вас от другия, но вие усещате ток. Този електрически удар е от вашето тяло и това е крайно опасно.

Няма да навлизам в детайли, тъй като не си струва. Това, което казах, не е пълно. Дори фалшивите методи не са напълно описани, така че винаги съществува изкушението да се възползваме от тях. **Нашето любопитство е крайно повърхностно.** Един мистик смятал любопитството за грях. Единственият грях на човечеството е любопитството. Колко грехове са извършени от човечеството заради любопитството! Ние не осъзнаваме това, но именно любопитството ни тласка към извършването на множество престъпления.

В Библия е казано, че Господ разрешил на Адам да вкухва плодовете от всички дървета, с изключение на едно. Любопитството поставило първия човек в затруднено положение. Първородният грях бил грехът на любопитството. Къде е тайната? Какво е особеното в плодовете на обикновената ябълка, когато до нея имало множество

други прекрасни дървета? Но именно ябълката се превърнала в предмет на особен интерес, докато останалите дървета нямали значение. Кръговратът на ума около това дърво довел до това, че станало невъзможно да не се вкуси забраненият плод, а това, според християнското учение, е станало първородния грях на човечеството. Но какъв грях има във вкушването на плода? Първородният грях било любопитството.

Нашият ум е изпълнен с любопитство — но рядко с жажда за изследване. Изясняването е по силите само на тези, които са надрасли простото любопитство. Запомнете, **между любопитството и изясняването има огромна разлика**. Любопитният човек никога не изяснява — той е изпълнен с любопитство към всичко, но не познава нито един предмет в неговата пълнота. Той едва успява да погледне едно нещо, и веднага десетки други привличат вниманието му. Нима той има време да изследва?

Лъжливите методи, за които говорих, не са описани напълно, най-важното преднамерено е изпуснато, тъй като умът ще поиска да ги изпита, което не е толкова трудно да се направи. Когато лъжливите търсещи тръгнат да търсят власт и сила, те срещат по пътя лъжливи даващи. Тогава това напомня слепци, водени от слепец. Слепият водещ непременно ще падне, както и дългата редица слепци, които го следват. Тогава причинената вреда се изчислява не с един живот, а с много. Лесно е да разбиеш, трудно е да поправиш.

Затова не се ръководете в своите търсения от любопитството. Подгответе се в нужното направление. Тогава всичко, което ви е нужно, ще дойде. Определено ще дойде.

КУНДАЛИНИ: НАУКА ЗА ТРАНСЦЕДЕНТНОТО

Във вчерашната беседа Вие говорихте за въздействието на *шактипат* и пробуждането на *Кундалини* върху човека с неподготвени първи три тела. Обяснете, моля, по-подробно, какво ще бъде въздействието, ако второто и третото тяло не са готови. Разкажете също, как медитирацията може да подготви физическото, ефирното и астралното тяло за преживяването на *шактипат*?

Извънредно важно е да се разбере, колко е важна пълната хармония между първото, второто и третото тяло. Ако отсъства хармонична връзка между тях, пробуждането на *Кундалини* ще причини вреда. Във връзка с това трябва да подчертая следното:

Първо, докато не станем чувствителни към физическото тяло, то не може да установи хармонични взаимоотношения с останалите тела.

Под нечувствителност аз разбирам нашето непълно осъзнаване на тялото. По време на ходене ние едва ли осъзнаваме това, че вървим. Стойки на едно място, ние не осъзнаваме и това. Когато ядем, и тук сме неосъзнати. Всяка активност на тялото се извършва в неосъзнатост, ние действаме като сомнамбули. Ако хората не са осъзнати по отношение на физическото тяло, какво да говорим за вътрешните тела. Ако не сме осъзнати по отношение на огромното физическо тяло, видимо с очите, то въпросът за осъзнатостта по отношение на невидимите фини тела въобще не възниква. Хармонията е невъзможна без осъзнатост. В момент на неосъзнатост хармонията изчезва.

Затова трябва да започнем с осъзнаване на тялото. Каквото и да прави тялото, абсолютно необходимо е да помним себе си. Всяко действие трябва да бъде преизпълнено с внимание. Както казвал Буда: „Когато вървите по пътя, осъзнавайте, че вървите. Повдигайки десния

крак, осъзнавайте напълно този факт, че повдигате десния крак. По време на сън трябва да знаете кога се обръщате в съня си“.

В живота на Буда, когато бил още обикновен търсец, се случило нещо забележително. Заедно с един спътник той преминавал през някакво село. Водели оживена беседа, когато на шията на Буда кацнала муха. Буда вдигнал ръка и прогонил мухата. Тя отлетяла, но Буда внезапно спрял. „Извърших сериозна грешка“ — казал той. След това повторил жеста, прогонващ мухата.

Приятелят му възкликнал: „Какво правиш? Мухата вече отлетя“. Буда отвърнал: „Сега прогонвам мухата така, както трябва. Сега напълно осъзнавам това, което правя. Сега, повдигайки ръка, аз напълно осъзнавам, че ръката се повдига и се движи към шията, за да прогони мухата. Тогава твърде много се бях увлякъл в разговора. Моето движение беше автоматично. Извърших грях по отношение на тялото“.

Ако започнем да извършваме всички физически действия напълно осъзнато, нашето отъждествяване с физическото ще бъде прекъснато. Повдигайки ръка с пълно внимание към извършваното действие, вие ще се почувствате отделени от ръката — този, който повдига, е различен от това, което се повдига. Усещането за отделеност на физическото тяло е началото на осъзнаване на ефирното тяло. Отсега нататък вие ще трябва да проявявате тотална осъзнатост към второто тяло.

Представете си, че край вас свири оркестър. Инструментите са много, но човек, който никога по-рано не е слушал музика, ще чуе само барабана, защото той създава най-силния звук, а нежните звуци на другите инструменти ще останат извън досега на неговия слух. Но с осъзнаването на музиката слушащият ще може да долови звуците и на по-фините инструменти. С нарастване на осъзнатостта той ще започне да различава най-фините звуци. След това ще различава не само звуците, но и паузите между две ноти — тишината между два звука. Само тогава той напълно ще разбере музиката. Интервалите, паузите се улавят накрая. Само тогава може да се каже, че разбирането на музиката е пълно.

Интервалът — тишината между две ноти — е изпълнен със значение. В действителност, звуците са предназначени да акцентират

върху тишината. Най-важното в музиката е умението да внасяш тишина.

Навярно ще се удивите, виждайки японски или китайски картини, върху които изображението е разположено винаги в единия ъгъл — останалата част от платното е празна. Никъде по света не се среща такава живописна техника, защото никъде по света художниците не са рисували в такова медитативно състояние. Освен в Китай и Япония, никъде медитиращите не са използвали живописата като техника за медитация. Ако попиташ такъв художник, защо е използвал толкова голямо платно за такава малка рисунка, когато и една осма от обема на платното би била достатъчна, той ще отговори, че за да внесе пустото пространство върху седем осми от платното, е работил специално над останалата една осма. Такова е съотношението на реалността.

Обикновено, когато рисуват самотно дърво, то заема цялото пространство на платното. В действителност, дървото трябва да се постави в ъгъла, тъй като в сравнение с небето дървото е твърде незначително. Само когато дървото заеме върху платното пропорционално пространство, то сякаш оживява. Затова всички ваши картини са диспропорционални. Ако медитираш пише музика, в нея ще има повече тишина и по-малко звуци, защото звуците са толкова малки по отношение на свързващата ги тишина. Звуците са необходими само като намек за пустотата, тишината, след това трябва да отстъпят. Колкото по-дълбоко потъвате в музиката, толкова по-силно става вашето усещане за тишината.

Физическото тяло е предназначено, за да обърнем вниманието и разбирането си към по-фините тела, но ние никога не го използваме по този начин. Пребивавайки в сънно състояние, поради това че в този сън отъждествяваме себе си с физическото тяло, ние си оставаме привързани, фиксирани върху него. Ние спим, следователно, много неосъзнато живеем в своето тяло. Само когато станем осъзнати към всяко движение и действие, ние започваме да усещаме присъствието на ефирното тяло. Второто тяло също има собствена активност, но то остава недостъпно, докато напълно не осъзнаете действията на физическото. Само осъзнавайки напълно движенията на физическото, може да започнете да усещате движенията на ефирното тяло. Тогава ще се удивите, чувствайки реално ефирните вибрации.

Човек се гневи. Гневът се заражда във второто тяло, но се проявява на нивото на първото. В основата си гневът е отражение на активността на ефирното тяло. Първото служи като посредник, медиум за неговото изразяване. Следователно, по собствено желание може да се установи гневът, без да се достига до физическото ниво. Тук не трябва да се действа с потискане. Да предположим, че някой кипи от гняв и е готов да разкъса противника си на парчета, но се сдържа. Сбиването е активност на първо ниво. Гневът го има, но липсва неговото проявление. Ако пожелае, гневящият се може дори да се усмихне на своя противник. Но вътрешният гняв е обхванал цялото му второ тяло. При потискането ние просто не довеждаме нещата до нивото на проявлението им, но в първичния източник преживяването присъства.

Осъзнавайки процесите на физическото тяло, ние постепенно започваме да разбираме движението на вътрешната любов, гняв и ненавист, осъзнаваме тяхното присъствие. Дотогава, докато не уловим движението на емоциите, надигащо се във второто тяло, ние сме способни само на потискане. Невъзможно е да се освободим от емоциите, ако започваме да ги осъзнаваме едва, когато се проявят на първото ниво, а дори и тогава невинаги — често те се осъзнават едва тогава, когато са достигнали до тялото на другия човек. Ние сме дотолкова нечувствителни, че не осъзнаваме извършеното, докато шамарът не достигне нечия буза. След удара разбираме — нещо е станало.

Всички емоции се зараждат в ефирното тяло. Те притежават собствени импулси. Собствени движения имат любовта, гневът, ненавистта, безпокойството. Вие познавате техните вибрации.

В състояние на страх ефирното тяло се свива. Свиването, което се усеща тогава, не принадлежи на първото тяло. Първото тяло остава без изменения, но резултатът от свиването на ефирната обвивка се проявява в походката на човека, в маниера му на седене. Изплашеният човек изглежда потиснат. Той не е в състояние да се изправи, речта му е обърквана, пръстите му треперят.

Лесно може да се отличи мъжкият почерк от женския. Женският почерк никога не е твърд. Колкото и симетрични и калиграфски да изглеждат буквите, в тях винаги присъства елемент на трептене. Това е типично женска характеристика, обусловена от природата на женското

тяло. Жената през цялото време се страхува, нейната личност е изсечена от страха. По почерка на мъжа може да се съди за степента на неговия страх. Между пръстите на мъжете и жените няма никаква разлика, както и в маниера им на държане на химикалката. По отношение на първото тяло няма разлики, но на второто ниво тялото на жената винаги се бои. Дори съвременните жени не могат да се избавят от вътрешния страх. И досега нашето общество, култура, способ на мислене са такива, че ние не сме способни да направим жената безстрашна. Тя през цялото време се бои и вибрациите на страха се разпространяват чрез нейната личност.

Вече говорих за необходимостта от постоянно осъзнаване на движенията на физическото тяло, същото може да се каже и по отношение на процесите в ефирното тяло. В състояние на влюбеност вие чувствате в себе си разширение. Сега вие сте с човека, пред когото няма нужда да изпитвате страх. Близо до любимия няма причина за страх. Любовта означава свобода от страха, състояние на възможност за разцвет в цялата му красота, физическото тяло остава предишното, но ефирното разцъфва и се разширява.

По време на медитация винаги присъства преживяването на ефирното тяло. Медитирацията чувства, че тялото му е станало огромно, запълнило е цялата стая. Отваряйки очи, той се удивява — физическото тяло е останало непроменено. Но усещането на преживяването не отстъпва, дава му възможност да разбере, че почувстваното не е лъжливо. Преживяването, че си изпълнил цялата стая, е било ясно. Това е преживяване на второто тяло. Неговата способност за разширение е безкрайна. Второто тяло се разширява и свива според възникващите емоции. То може да се разшири до границата на Земята и повече — или да се свие до размера на атом.

Ако медитирацията започне да живее в процесите, водещи до разширяване на ефирното тяло, ще възникне хармония. Ако условията му на живот го водят до свиване, не може да става и дума за някаква хармония между двете тела. Разширяването е вътрешна природа на второто тяло. При пълното разширяване и разцвет възниква свързващ мост с първото тяло. При страх и свиване всички контакти с първото тяло се прекъсват, то се свива в ъгъла.

Известни са и други процеси на ефирното тяло, осъзнавани с помощта на разнообразни техники. Например, пред вас стои

абсолютно здрав и нормален човек. Но само ако му кажете, че над него е надвиснала смъртна заплаха, той ще стане бял като тебешир. Не са настъпили никакви промени в първото тяло, но второто мигновено се е променило. То се е приготвило да напусне физическата обвивка. В такъв момент второто тяло разкъсва връзката с физическото. Дали смъртната опасност ще се превърне в реалност или не, не е известно, но всички връзки вече са прекъснати.

Човек е обект на въоръжено нападение — нищо не се е случило с неговото физическо тяло, но ефирното му тяло е вече готово да го напусне, създавайки по този начин огромно разстояние между двете. Не е трудно да се наблюдава работата на фините тела. Трудността е в това, че не успяваме да наблюдаваме процесите във физическото тяло. Самият факт, че познавате движенията на двете тела, вече създава хармония между тях.

След това идва астралното тяло. Неговите движения са още по-фини — по-фини от любовта, ненавистта, страха. Трудно е да се улови неговото движение, докато познанието за ефирното тяло не стане пълно. Трудно е да се разбере третото тяло, когато се намираш в първото, защото разстоянието между тях е още по-голямо. Второто тяло е много по-близо, затова сме в състояние да разберем нещо за него. Второто тяло е като съсед — понякога чуваме звука на кухненските съдове или плача на съседското дете. Но третото тяло е съсед на нашия съсед, от неговия дом до нас не достига нито звук.

Кондензираните емоции се превръщат в действия. Астралните вибрации са по-фини от вибрациите на емоциите. Докато гневът ви не се прояви в действие, аз не знам, че ми се гневите. Но вие можете по-рано да почувствате зараждането на гнева в ефирното тяло. Надиганият се гняв се състои от атоми на ефира. Ако тези атоми не се вдигнат, вие не можете да се разгневите.

Астралното тяло може да бъде наречено колекция от вибрации. Следният пример ще ви помогне да разберете разликата в условията. Ние можем да видим водата, но не можем отделно да видим водорода и кислорода. В кислорода няма и намек за вода, както и във водорода, но тяхното обединение се превръща във вода — всеки от тези елементи има скрити качества, които се проявяват при тяхното свързване. В астралното тяло не можете да видите нито любов, нито гняв. Но двете чувства имат вибрации, които се проявяват при свързването им в

ефирното тяло! Ако вие напълно осъзнаете второто тяло, когато сте абсолютно бдителни към своя гняв, ще знаете, че преди появата на гнева е настъпила някаква реакция. Иначе казано, гневът не е началото. Той е следващата част от събитието, което вече се е случило на друго ниво.

Мехурче въздух се откъсва от дъното на езерото и започва да пътува нагоре. Когато то се провира между пясъка на езерното дъно, ние не можем да го видим, то все още е невидимо. Колкото повече приближава повърхността, толкова по-видимо става, макар и да е много малко. След това то увеличава размерите си, защото налягането и водната маса са го свивали. Но когато мехурчето достигне пълния си размер, то се пуква. Мехурчето въздух е изминало голямо пътешествие. То е било на такива места, където ние не сме го виждали, но дори скрито в пясъка, то все пак е съществувало. След това се е издигнало към повърхността, оставайки малко по размери поради натиска на водата и невидимо за нас. Когато е стигнало до повърхността, където можем да го видим в неговата тоталност, то се е пукнало.

Мехурчето на гнева се развива напълно и се пуква, достигайки първото тяло. Появявайки се на повърхността, то разкрива себе си. При наличие на желание можем да го спрем на нивото на ефирното тяло, но това ще бъде потискане. Погледнете второто тяло и ще се удивите, когато откриете, че гневът вече е извървял определен път. В мястото на своето зараждане гневът е форма на електрическа вибрация.

Както казах по-рано, няма различни видове материя, а по-скоро това са различни комбинации на едни и същи частици енергия. Въгленът и диамантът са едно и също — разликата е само в комбинацията на техните съставки. Ако материята се раздели на компоненти, в крайна сметка ще остане само електрическата енергия. Различните комбинации на вибрациите на енергията водят до образуване на различни субстанции, които се различават само на повърхностно ниво — на по-дълбоките нива те са сходни.

Ако вие осъзнавате ефирното тяло и проследите емоциите до източника, внезапно ще се окажете в астралното тяло. Тук ще откриете, че гневът въобще не е гняв, а любовта не е любов. И в единия и в другия случай вибрира една и съща енергия. Енергията във

вибрациите на любовта и гнева е еднаква. Разликата е само в природата на вибрациите.

Когато любовта преминава в ненавист, а ненавистта в любов, ние се учудваме как тези две диаметрално противоположни чувства се заменят едно друго. Например, човек, който до вчера се е смятал за мой приятел, днес се превръща във враг. Аз се утешавам, като разсъждавам, че може би греша и той никога не ми е бил приятел, иначе как може да се превърне във враг? Енергийните вибрации в приятелството и враждата са еднакви. Различна е структурата на вълните. Това, което наричаме любов, сутринта е любов, а вечерта — ненавист. Сложна ситуация. Този, когото обичаме сутрин, ненавиждаме вечер.

Фройд бил убеден, че ние обичаме тези, които ненавиждаме и ненавиждаме тези, които обичаме. До известна степен това е вярно, но поради липсата на знания другите тела Фройд не е отишъл по-нататък в своите изследвания. Той твърдял, че първото преживяване на детето е взаимоотношението с майката — майката е първия човек, когото то обича. Когато тя му отдава своето внимание и грижи, детето я обича, и ненавижда същата тази майка, ако тя го наказва. Две чувства към един и същи човек изпълват детето — то ненавижда майката и я обича. Понякога детето е готово да убие майка си, понякога чувства, че не може и ден да живее без нея. Подобна дуалност на мисленето превръща майката в обект на любов и ненавист. Затова по-късно, в резултат на тази асоциация, той ще започне да ненавижда този, когото обича.

Това е крайно повърхностно откритие. Просто мехурчето е уловено в момента, в който се е издигнало на повърхността и е готово всеки миг да се пукне. Ако детето може едновременно да обича и да ненавижда своята майка, това означава, че разликата между любовта и ненавистта не е качествена, а количествена. Любовта и ненавистта не могат да се проявяват едновременно. Едновременното присъствие е възможно само при едно условие — ако те са взаимозаменяеми — техните вълни могат да преминават от едното към другото. Само медитирацията може да узнае, защо умът е пълен с противоречиви емоции на нивото на третото тяло. Сутринта човек пада в краката ми и ме величае като „Любим Мастър“. Вечерта същият човек ме оскърбява, наричайки ме дявол в плът. На следващия ден той отново

пада в краката ми. Други ме съветват да не обръщам внимание на това, че понякога този човек буквално ми се моли, а след това ме оскърбява.

Аз смятам, че само на това можем да се основаваме. Не трябва да обвиняваме човека, проявяващ чувствата си. Той не прави противоречиви изявления — неговите изявления са от един спектър. Те са стъпала от една стълба, разликата е само в количеството. Казвайки: „Любими Мастър“, той се хваща за едно от тях.

Умът е единство на двете противоположности, така че къде изчезва втората част? Тя се крие зад първата, очаквайки я да се изтощи. Първата част ще се умори — няма човек е в състояние без край да ме боготвори? Настъпва умора и тук се проявява втората част, която кара човека да твърди, че аз съм самия въплътен дявол. Това не са две различни неща, а едно и също.

Докато не разбираме, че всички наши противоречащи си една на друга емоции се формират от една и съща енергия, няма да можем да разрешим проблемите на човека. Най-големият проблем е това, че когато обичаме, едновременно и ненавиждаме. Готови сме да убием човека, без когото не можем да живеем. Нашият приятел е и наш враг. Това е най-големият ни проблем. Необходимо е да разберете едно — дълбоката енергия на различните емоции е еднаква.

Обикновено ние възприемаме светлината и тъмнината като различни неща, макар че това е невярно. Казано на научен език, тъмнината е минимално количество светлина. И в тъмнината ние намираме светлина. Където няма светлина, няма и тъмнина. Друг въпрос е, че нашите органи на чувствата не са способни да улавят. Очите ни са неспособни да различават светлината в тъмнината, но светлината и тъмнината са събития от един план, това са просто различни форми и вибрации на една и съща, енергия.

Това е по-лесно да се разбере по друг начин — ние сме уверени, че светлината и тъмнината са абсолютно противоположни една на друга, но не смятаме студа и топлината за противоположни до такава степен. Един интересен опит: охладете едната си ръка с лед, а другата нагрейте на печката. След това пуснете и двете във вода със стайна температура. Ще ви бъде трудно да определите дали водата е топла или студена. Една ръка ще ви подсказва, че водата е топла, а другата — обратното, че е студена. Ще се окажете в трудно положение, защото и

двете ръце са ваши. Студът и топлината не са различни неща — това са сходни преживявания.

Ако наречем нещо студено, значи ние сме малко по-топли. Наричайки го топло, подчертаваме, че ние сме по-хладни — просто преживяваме количествената разлика в температурите между нас и предмета — нищо повече. Няма нищо, което да е горещо и студено — студеното е и горещо. Студеното и горещото са термини, които въвеждат в заблуждение. По-правилно е да се говори с термини за температура. Учените също не използват термините студено-горещо. Те казват, че температурата на предмета е еди-колко си градуса. Горещото и студеното са поетични слова.

Ако човек, влизайки в една стая, казва, че му е хладно, не е ясно, какво има предвид. Може би е настинал и му е студено, макар че в стаята е достатъчно топло. Затова може да се каже: „По-добре назови температурата на стаята, отколкото да преценяваш дали в нея е студено или топло“. Градусите не подразбират студ-горещина, те само информират за температурата. Ако температурата в помещението е пониска от тази на тялото, на вас ви е хладно, ако е по-висока, тогава ви е горещо. Същото важи и по отношение на светлината и тъмнината — всичко зависи от нашата способност да виждаме.

Нощта изглежда тъмна за нас, но не и за совите.

Денят изглежда много тъмен за совите. Те може би се удивяват: „Какво странно създание е човекът! Той спи през нощта!“ Обикновено човек смята совите за глупави, но не му е известно мнението на совите за самия него. За совите нашият ден е нощ и обратното. Очите на совите са способни да виждат през нощта и поради това за тях тя не изглежда тъмна.

Вибрациите на любовта и ненавистта са подобни на вибрациите на светлината и тъмнината — те имат собствено съотношение. Започнете ли да осъзнавате третото ниво, вие се оказвате в странно положение — любовта и ненавистта престават да бъдат предмет на вашия избор. Вие разбирате, че те са едно и също.

Избирайки първото, вие автоматично избирате и второто — невъзможно е да се избегне втория избор. Ако търсите любов у човек на третото ниво, той задължително ще ви попита готови ли сте и за ненавист. Вие, естествено, ще отвърнете, че искате само любов, на което ще ви отговорят: „Това е невъзможно, тъй като любовта е само

форма на вибрация на ненавистта“. Любовта е форма, доставяща ви удоволствие, докато ненавистта е форма на същата вибрация, която ви доставя неудоволствие.

Човек, осъзнаващ третото ниво, постепенно започва да се освобождава от двойките противоположности. Първо вижда, че това, което възприема като противоположно, е единно. Двата противоположни клона стават част от едно дърво. Сега той ще се разсмее на глупавия си опит да унищожи едното, за да спаси другото. Но по-рано той не е знаел, че това е невъзможно, че дълбоко вътре дървото е едно. Само след пробуждането на втория план е възможно да се познае третото тяло, в което действат не емоции, а вибрации.

Разбирайки вибрациите на третото тяло, вие ще получите уникални преживявания. Тогава, поглеждайки някого, вие ще можете да видите какви вибрации го обкръжават. Поради неосъзнатостта към собствените вибрации вие не можете да ги разпознаете в другите. Вибрациите, еманиращи от третото ниво, се събират около главата на човека. Нимбите, които обкръжават главите на Буда, Махавира, Рама и Кришна, са част от аурата, която ги заобикаля. Всяка вибрация има собствен цвят. Получавайки преживяване на третото ниво, вие ще започнете да различавате и определяте значението на тези цветове не само за себе си, но и за другите.

Колкото по-дълбоко видим себе си, толкова по-дълбоко сме способни да проникнем в другите — до същата граница. Ако познаваме само своето физическо тяло, и у другите ще виждаме само физическото. Само осъзнавайки своето ефирно тяло, ние ще осъзнаем и ефирните тела на хората, които ни заобикалят.

Дълго преди проявлението на гнева ние започваме да осъзнаваме неговото зараждане. Преди изразяването на любовта ние можем с лекота да предскажем, че се готвим за нея. Така че знанието за чувствата на другите не е чак толкова велико събитие. Започвайки да осъзнаваме своето ефирно тяло, ние с лекота улавяме чувствата на другите, защото започваме да виждаме вибрации. С проникването в третото ниво всичко се прояснява, защото тогава виждаме и цвета на личността.

Цветът на дрехите на *садху* и *санясите* е бил избран с помощта на виждането на цветовете от третото ниво. При всеки случай цветът се избира индивидуално в съответствие с това, на кое тяло се обръща

особено внимание. Например, Буда избрал жълтия цвят, защото той подчертава седмото тяло. Аурата, която обкръжава човек, достигнал седмото ниво, има жълт цвят, затова и Буда избрал жълтия цвят за дрехите на своите ученици. Именно поради този цвят на дрехите за последователите на будизма било трудно да останат в Индия. Индийците асоциират жълтия цвят със смъртта. Това *действително* е цветът на смъртта, защото седмото ниво е нивото на пределната смърт.

Оранжевият цвят дава усещане за живот, затова облечените в оранжево изглеждат по-привлекателни от облечените в жълто. Това е цветът на кръвта и на **шестото тяло**, това е цветът на изгряващото слънце.

Джайните избрали за свой цвят **белия**, който е цветът на **петото, духовното тяло**. Джайните се стремят към това да оставят Бог в покой, те настояват за прекратяване на всички разговори за Бог и *нирвана*, защото научните съждения са възможни само до петото ниво. Махавира бил човек с научен ум. Той говорел само за това, което се поддава на математическо доказателство, отказвайки се да обсъжда това, което излиза отвъд рамките — той отхвърлял мистичното търсене. Махавира казал, че няма да говори по този повод. По-добре да влезеш тук и да получиш собствен опит. Махавира избрал белия цвят на петото ниво, защото не говорел за нивата, излизащи отвъд границите на този план.

С третото ниво ние започваме да различаваме цветовете, породени от най-фините вътрешни вибрации. В най-близко бъдеще ще може дори да се фотографират. Тогава ще открием великолепна възможност да виждаме човешките характери.

Немският мислител Люшев изучавал въздействието на цветовете върху милиони хора. Много лечебници в Европа и Америка използват резултатите от неговите изследвания. Избраните от вас цветове говорят за вашата личност. Човек, страдащ от определена болест, предпочита съответен цвят. Здравият избира съвсем друг цвят. Амбициозният предпочита цвят, различен от този, който предпочита неамбициозният. Със собствения си избор вие намеквате за това, което се случва на нивото на третото тяло. Удивително е, че цветовете на вибрациите на третото тяло и предпочитаните цветове на дрехите съвпадат.

Цветовете имат чудесно значение и предназначение. По-рано не е било известно, че цветовете могат да разкажат много за личността на

човека. Не се знаело и това, че цветовете влияят на вътрешната личност. Не трябва да ги отбягваме. Да вземем например червения цвят — той винаги се асоциира с революция. Това е цветът на гнева, който много трудно може да се избегне. Затова революционерите издигат червени знамена. Гневният ум е обкръжен от червена аура. Това е цветът на кръвта, цветът на убийството, цветът на разрушението.

Ако в стаята преобладават предмети с червен цвят, кръвното налягане на хората, които са в нея, се повдига. Синият цвят понижава кръвното налягане — това е цветът на небето и висшето спокойствие.

Ако поставите на слънце синя бутилка с вода, химическият състав на водата в нея ще се промени. Водата поема в себе си синия цвят, който впоследствие променя нейния химически състав. Такава вода влияе благотворно върху кръвното налягане. Ако водата е в жълта бутилка, нейните характеристики ще бъдат други. Водата в синята бутилка може да остане свежа дълго време, докато тази в жълтата моментално ще се развали. Жълтият цвят е цветът на смъртта, разпадането и разложението.

Ще започнете да виждате удивително разноцветие около себе си. Това се случва на третото ниво. Ако осъзнаете тези три тела, между тях автоматично се установява хармония. Тогава *шактипат* не може да причини вреда. Енергията на *шактипат* прониква в четвъртото тяло чрез хармонизираните слоеве на първите три тела — това е като равно шосе, по което пътувате. Ако пътят не е готов, заплашват ви много опасности. Именно по тази причина казвам, че първите три тела трябва да бъдат подготвени, те трябва да бъдат силни и да си съответстват едно на друго — само тогава развитието е гладко.

Ако умират хора, достигнали четвъртото, петото, шестото или седмото ниво, какво ще бъде състоянието на техните чакри в следващото раждане? Какво е нивото на хората, които след смъртта на физическото тяло остават в реалността на безтелесните висши същества? Трябва ли безтелесните висши същества да се въплътят във физическо тяло за крайното достижение?

Трябва да изясним нещо. Говорих за седем тела. Също така и съществуването може да бъде разделено на седем измерения. В цялото съществуване постоянно присъстват седем тела. Пробудени или спящи, активни или пасивни, уродливи или прекрасни, те винаги са тук. Да вземем къс метал — например, къс желязо: всичките седем тела присъстват в него, но всички те спят. Затова късчето желязо изглежда мъртво. Вижте растението: неговото първо, **физическо тяло** е активно, затова в растението се забелязва първият проблясък на живот.

След това идват животните — при тях са активни две тела. Движението, което не е присъщо на растенията, се проявява в животните. Растението пуска корени и постоянно остава на едно място. То не е подвижно, защото за придвижването му е нужно активиране на второто тяло, от което изхожда движението. Ако е пробудено само първото тяло, няма движение. Растенията са неподвижни животни. Има растения, които се движат по малко, т.е. те са пограничната зона между растенията и животните. В блатистите райони на Африка има растения, които за една година се преместват на 3–5 метра. С помощта на корените те се впиват в земята, след това я пускат, извършвайки по този начин движения.

При животните е включено и **второто тяло**, но това не означава, че то е достигнало осъзнатост. Животното не притежава знания. Поради активността на второто тяло животното може да изразява гняв, любов, може да бяга, да се защитава или да напада другите.

В човека е активирано и **третото, астралното тяло**. Затова той се движи не само телесно, но и мислено — човекът може да извършва мислени пътешествия. Той пътува както в миналото, така и в бъдещето. За животното няма бъдеще, затова то никога не е напрегнато, не е неспокойно, тъй като причината за всяко безпокойство е бъдещето. Нас повече ни безпокои това, което ще се случи утре. Но за животните утре не съществува, има само днес. Дори днес в известен смисъл не съществува за тях — какво е днес за тези, за които не съществува утре?

В човека се поражда по-фини движения — движенията на ума. Те идват от третото, астралното тяло. Сега с помощта на ума човек може да мисли за бъдещето. Той започва да се безпокои и за това какво

ще дойде след смъртта, къде ще попадне и къде не. Интересува го и въпросът къде е бил преди раждането.

От **четвъртото ниво** започва разлика, която трябва да бъде разбрана. Ако четвъртото тяло е развито, вероятността за безтелесно съществуване се увеличава по отношение на тази за раждане във физическо тяло. Но както вече казах, не трябва да се забравя за разликата между активизация и осъзнатост. Ако четвъртото тяло е активизирано, но няма осъзнатост, това ниво се нарича *прета* — планът на злите духове. Ако то е не само активизирано, но и осъзнато, това е планът на *девите*, божествените духове. В това е цялата разлика между *деви* и *прета*. Злите духове не осъзнават, че тяхното четвърто тяло е развито, докато божествените духове го осъзнават. Поради това с помощта на четвъртото тяло *прета* могат да причиняват вреда както на себе си, така и на околните, защото неосъзнатостта носи само вреда. *Девите* са носители на добро както за себе си, така и за другите, защото само осъзнатостта е благословена.

Човек с развито **петото тяло** излиза извън пределите на съществуване на *девите*. Петото тяло е тялото на духовността — тук активизацията и осъзнатостта вървят ръка за ръка. Никой не може да достигне петото ниво без осъзнатост. Четвъртото ниво може да се достигне без осъзнатост. Ако сте се пробудили, пътешествието приема друга посока — то се насочва към нивото на *девите*, плана на божествените духове, боговете. Ако сте останали неосъзнати, пътуването води към реалността на злите духове.

На петото ниво активизацията и осъзнатостта са едновременни събития, защото духовното тяло и неосъзнатостта са несъвместими понятия, ако говорим за личност. *Атман* означава осъзнатост. Тук неосъзнатостта е лишена от смисъл.

До петото ниво съществува разделение на женско и мъжко, на сън и пробуденост, на осъзнатост и неосъзнатост. Всички дуалности съществуват само до петото тяло. От петото тяло започва недуалното, неделимото. Потенциалът на петото не идва от плана на злите или добрите духове. Това трябва да бъде разбрано.

Петото тяло не е достъпно за *прета*, защото тяхното съществуване не е осъзнато. Те не притежават тяло, нужно за осъзнатост. Те нямат първото тяло, което е първата стъпка към осъзнатостта. По тази причина *прета* са принудени да се връщат към

човешката форма чрез раждане. Следователно, човешкото съществуване в известен смисъл е кръстопът. Планът на *девите* е по-висш, но не отвъд границите, защото за да се достигне задпределното, е нужно да се върнат към съществуване в човешко тяло. *Прета* трябва да се върнат, за да се разделят с неосъзнатостта, а това е невъзможно без човешко тяло. *Девите* трябва да се върнат, защото в тяхното съществуване няма страдание. Те са пробудени същества, но в тях няма болка и страдание, които пораждаят стремежа към медитацията. Където няма страдание, там няма и стремеж към трансформация и достижение.

Съществуването на *девите* е състояние, в което отсъства прогрес. Това е особеността на щастието — то блокира по-нататъшния прогрес. В страданието е заложен стремеж за развитие. Страданието ни стимулира по пътя на търсенето на пътища и средства за освобождаване от болката и печалта. В щастието се прекратява всякакво търсене. Това е доста странно положение на нещата, които хората обикновено не са в състояние да разберат.

В животоописанията на Буда и Махавира се споменава за това, че *девите* идвали да учат при тях, но това е крайно изключително събитие. Странно е, че *девите* са учили при човешко същество, тъй като тяхното ниво на съществуване е по-висше. Но съществуването в рая е статично, там няма ръст, няма развитие. Ако искате да продължите нататък, трябва да отстъпите за скок, да се върнете в човешка форма и едва тогава да скочите.

Особеността на щастието е в липсата на по-нататъшно движение, при това то е скучно. Нищо друго не омръзва толкова бързо, колкото щастието. Нещастieto не може да доскучае, нещастният ум никога не скучае. Неудовлетворен е само щастливият човек или щастливото общество. Индия не е толкова неудовлетворена, колкото Америка. Причината е в това, че там хората са щастливи и задоволени, докато ние сме бедни и нещастни. Америка няма какво да иска, страданията не я тласкат към по-нататъшно търсене. Освен това, в щастието всичко се повтаря — едни и същи форми на удоволствия, повторени множество пъти, стават безсмислени.

Реалността на *девите* е връхът на скуката. По цялата Вселена няма нищо по-скучно и измерително. Но за възникването на скуката е нужно известно време. При това много зависи от чувствителността на

индивида. Колкото е по-сензитивен, толкова по-бързо ще му доскучае и обратно. Напълно възможно е и въобще да не му стане скучно. Кравата всеки ден преживя една и съща трева и не ѝ омръзва.

Чувствителността, сензитивността е крайно рядко явление. Степента на скуката е пропорционална на нивото на чувствителност на човека. Чувствителността винаги търси нещо ново, променящо се всеки ден. Сензитивността е своего рода безпокойство, което се превръща в жизненост. Затова реалността на *девите* е мъртва реалност, както и реалността на *прета*. Но реалността на божествените духове е по-мъртва, тъй като в реалността на злостните духове, изпълнена със страдание, има толкова много способности за причиняване на страдание, както и за преживяване на удоволствие от причиняването на страдание на себе си и на другите. Тук възможността за безпокойство е толкова голяма, че *прета* въобще не скучаят.

Съществуването на *девите* е много мирно — в него няма никакво безпокойство. Затова в крайна сметка връщането от плана на *девите* е възможно само поради умора от скуката. Запомнете, този план е много по-висш от плана, на който съществува човек, тук сензитивността нараства. Удоволствието, недостигащо в продължение на много години в човешкото тяло, става уморително на нивото на *девите*.

Ненаправно в *Пураните* се казва, че боговете жадуват да се родят в човешко тяло, което изглежда много учудващо, защото тук, на Земята, ние се стремим да се издигнем до нивото на боговете. Съществуват дори разкази за това, че някои *деви* се спускат при нас заради любовта на земната жена. Подобни разкази са показател за състоянието на ума. Те доказват, че в тази реалност съществуват само удоволствия и наслаждения, които втръсват поради липсата дори на намек за болка и страдание. **Ако има избор между безкрайното блаженство, радостта и безкрайното страдание, мъдрият човек ще избере последното.**

Налага ни се да се връщаме както от нивото на *девите*, така и от нивото на *прета*, тъй като човешкото същество е своеобразен кръстопът и само от него е възможно пътешествието. Но достигналият петото ниво на развитие никъде не трябва да ходи. Той е достигнал

състояние, което не изисква по-нататъшно раждане чрез майчина утроба.

Достигналият познание за себе си в известен смисъл е завършил пътешествието. Състоянието на петото тяло е състояние на освобождение. Ако такъв човек е удовлетворен от само себе си, той може да остане на това ниво безкрайно много време, защото тук няма нито болка, нито радост, нито зависимост, нито страдание. Тук присъства само собственото битие — не космическото съществуване, не цялото. Затова индивидуумът може да продължи да живее на този план, докато не възникне желание да познае цялото. Зърното на познанието е в нас. Ако медитирацията изпитва стремеж към познание на цялото от самото начало, той може да избегне опасността да се задържи в петото тяло.

Ако ви е известна цялата наука за седемте тела, вие ще разберете, че стремежът трябва да бъде пълен и краен от самото начало. Ако започвате пътуването, с цел да спрете по средата, може, когато достигнете до петото тяло, да почувствате, че краят е дошъл и тогава ще загубите опорната точка.

Човек, достигнал до петото тяло, не се ражда повече, но е обвързан, ограничен в себе си — той си отива от всичко, но остава привързан към самия себе си. Той се е избавил от егото, но усещането за „аз съм“ остава.

Запомнете добре: когато казваме „аз“, ние се опитваме да доминираме над „ти“. Следователно, когато „аз“ доминира над „ти“, егото се чувства победител. Ако то се подчинява на друго его, тогава е нещастно. „Аз“ винаги полага усилия за подчиняване на „ти“. Егото винаги съществува при противопоставянето на другия.

На петото ниво друг вече няма, няма никакво съревнование. Състоянието на *асмита* е самоизпълнено.

Това е единствената разлика между егото и *асмита*. Сега аз нямам никакво отношение към вас — „аз“ вече не съществува, но моята същност е тук. Повече няма необходимост от противопоставяне един на друг, но „аз съм“, макар че няма „ти“, с което може да се сравняваш.

По тази причина егото казва „аз“, а битието отговаря „съм“. Такава е разликата. „Аз съм“ съдържа в себе си две концепции — „аз“ — егото, и „съм“ — съществуването, битието.

Усещането на „аз“ не е насочено срещу някого — то е заинтересовано от самото себе си. Усеща се само „аз съм“, затова на света няма никой друг. Дори да избухне трета световна война, какво ме интересува това, аз трябва да остана. Макар в мен да няма его, усещането за „аз“ остава. Аз зная, че аз съм, независимо от това, че „аз“ повече няма да каже „аз“ на някого, защото за мен вече не е останал никакъв „ти“, на когото мога да кажа „аз“. Когато сте абсолютно сами и няма никой друг, вие все пак сте — в смисъла на съществуването на битието.

В петото тяло егото изчезва, разпада се най-силната връзка в робската верига. Но остава усещането за собственото съществуване — свободно, независимо, неограничено, непривързано към нищо. Но и собственото съществуване има своите граници. Всички граници, освен ограниченията на съществуването, се разпадат. На шестото ниво си отива или се трансцендира и това. Шестото тяло е космическото.

Въпросът за раждането в утроба отпада на петото ниво, но раждането все още е нужно. Добре е да си изясните тази разлика. Едно е раждане от майчина утроба, друго е раждане от само себе си. Затова в Индия брамините са наричани дважди родени. Всъщност, това се отнася за позналия *Брахмана* — космическата реалност. Не е нужно да наричаш непросветлен човек *брамин*.

Едно е раждането да става чрез утробата на друг човек, друго е чрез самия себе си. Щом петото тяло бъде достигнато, раждането чрез друг става невъзможно. Сега вие трябва да се родите от петото тяло в шестото. Това е вашето вътрешно пътешествие, вашата вътрешна бременност, вашето вътрешно раждане. Сега вече няма никаква връзка с външната утроба, както и с други средства за външно творчество. Сега нямате нито майка, нито баща. Вие сте и майката, вие сте и бащата, вие сте и детето. Това е абсолютно лично, индивидуално пътешествие. Дважди роден може да се нарече само човек, влязъл в шестото тяло, но не и по-рано.

Един риши от Упанишадите се моли: „О, Господи, отвори златните покрови на вътрешната утроба, зад която се крие реалността“. Покровите са наречени златни. Те са такива, че не искаме да ги отхвърлим. Те са такива, че ние се стремим да ги задържим. Съзнанието за собствената същност е най-безценния покров. Ние сами не искаме отделяне, няма и никакво вътрешно препятствие, което да

ни спре. Самият покров е толкова великолепен, че ние не можем да се разделим с него. Затова и *риши* казва: „Повдигни златните покрови и разтвори утробата, правеща човека дважди роден“.

В пътуването от петото до шестото тяло ние се раждаме втори път. Утробата е друга, друг е и самият способ на раждане. Сега всичко става безутробно — сега ние сме самородени. От петото в шестото настъпва раждане, от шестото до седмото настъпва смърт. Затова отишлият по-нататък вече не се смята за дважди роден — какъв е смисълът в това? Разбирате ли?

От петото до шестото има раждане чрез себе си. От шестото до седмото има смърт чрез себе си. Ние сме се раждали чрез телата на другите, смъртта ни също е настъпвала чрез други. Сега ще обясня този феномен.

Ако вие сте родени от други, то как може смъртта да бъде ваша собствена? Това е невъзможно, защото тогава двата края няма да бъдат свързани. Ако някой ми дава раждане, смъртта също не може да бъде моя. Ако животът идва от друг, и смъртта идва от друг. Разликата е там, че в началото се появяваме от една утроба, а втория път влизаме в друга утроба — без нищо да осъзнаваме. Когато съм дошъл в това раждане, събитието е било очевидно, но моето влизане не е видно. Смъртта предшества раждането — за да се родиш някъде, първо трябва някъде да умреш. Раждането е видно, докато смъртта не я осъзнаваме.

Вие сте родени чрез майка и баща — получили сте тяло, апарат, който ще работи в продължение на 60–70 години. След този период от време апаратът ще излезе от строя. Прекратяването на неговата работа започва от момента на раждането. Не е важно кога апаратът ще излезе от строя — важно е, че това ще се *случи*. Самото раждане предопределя смъртта. Утробата, която ви дава живот, ви дава и смърт. Вие идвате в света с двете условия. Смъртта се крие в утробата, която ви дава раждане. За проявление на второто условие са нужни няколко десетки години.

През тези години вие ще извършите пътуване от единия край до другия, ще се върнете там, откъдето сте се появили. **По време на раждането от другия вие получавате от него и смъртта, следователно, смъртта също идва от другия.** Затова не вие се раждате и не вие умираете. И в раждането, и в смъртта присъства

посредник, медиум. Достигайки шестото, космическото тяло, вие се раждате за пръв път. Тогава ставате самородени — вашето раждане става без посредничеството на утроба. Но в същия момент ви очаква и смъртта — безутробната смърт. Когато раждането се е случило, по-нататък ви води смъртта. Раждането ви води към *Брахман*, а смъртта — към *нирвана*.

Такова раждане може да продължава безкрайно. Човек, спрял на това ниво, става Бог. Такова съзнание, запазено достатъчно дълго, става предмет на поклонение от милиони — те започват да му се молят. Достигналият шестото ниво ние наричаме *аватара*, Ишвара, Син Божи, *тиртханкара*. Те могат да останат на това ниво толкова, колкото пожелаят, като могат да предоставят огромна помощ. Те не могат да донесат неприятности, могат да станат велики индикатори. Те се стремят да помагат на другите, вървящи по Пътя. Осъзнатостта на хората на шестото ниво с разнообразни средства предава послания, а тези, които макар и малко чувстват такава личност, не могат да се отнасят към нея иначе, освен като към *Бхагван*, благословен, блажен. Той и е *Бхагван* — неговото съществуване е безупречно, защото той е достигнал шестото, космическото тяло.

В този живот може да се достигне до шестото тяло чрез петото. Човек, достигнал до шестото ниво във физическо тяло, е наречен Буда, Махавира, Рама или Кришна. Тези, които са осъзнали този факт, ги смятат за въплъщение на Бог. За тези, които не могат да го видят, въпросът въобще не възниква.

Само един човек от цяло село признал в Буда Ишвара, за другите Буда бил най-обикновен човек. Буда боледува като нас, храни се, спи, ходи и говори, съвсем като нас — той дори умира като нас. „Тогава по какво се различаваш от нас?“ — удивяват се невежите. Броят на невидящите разликата е много по-голям от броя на тези, които я виждат, затова последните изглеждат луди, тъй като не могат да преведат никакво доказателство за свое оправдание. Например, пред мен има микрофон. Ако присъстващите не могат да го видят, как да докажа, че наистина има микрофон? Ако кажа, че има микрофон, а вие не го виждате, ще ме сметнете за луд.

Ние измерваме просветлеността с броя на количеството гласове. Дори тук използваме избирателна система! Затова за някои хора Буда е Бог, за някои — не. Тези, които не могат да видят в него Бог, казват:

„Що за безумие? Той е син на крал Шаддходана, а майка му е тази и тази, и жена му е тази и тази. Той е същият Гаутама, а не някой друг“. Дори баща му не е могъл да види, че Гаутама е станал абсолютно друг човек. Той гледал на Буда като на собствения си син и казал: „С какви глупости се занимаваш? Страната се руши, аз остарявам. Върни се и се погрижи за всичко“. Бедният баща не успял да види, че Буда е станал владетел на безкрайно и безгранично кралство. Имащите очи възприемат такива хора като *аватара*, *Бхагван* или Син Божи. Именно тези думи се използват при обръщение към достигналите шестото ниво.

Седмото тяло никога не се достига докато се намиращ в човешко тяло. В това тяло в краен случай можеш да стоиш на границата на шестото, откъдето се вижда седмото. Оттук е видна тази пустота, тази пропаст, тази вечност. В живота на Буда се споменават две *нирвани*. Едната *нирвана* той постигнал под дървото *бодхи* на брега на река Ниранджана — това се случило четиридесет години преди смъртта му. Това се нарича *нирвана*. В този ден Буда достигнал границата на шестото тяло, където и останал в следващите четиридесет години. Денят на смъртта му се нарича *маханирвана* — в този ден Буда влязъл в седмото тяло. Затова, когато някой пита: „Какво се случва с Татхагата след смъртта?“ Буда отговаря: „Няма никакъв Татхагата“.

Но това не задоволява ума. Хората отново и отново питали: „Какво се случва с Буда в *маханаринирвана*?“ И Буда отговарял: „*Маханаринирвана* се нарича това, където не съществува активност, където нищо не съществува“. Докато на шестото ниво нещо се случва, остава съществуването, то отвъд неговите предели остава несъществуването. Затова, когато Буда го няма, нищо не остава. В известен смисъл може да се каже, че той никога не е бил. Той се е разсеял като сън, като нарисувана върху пясъка линия, разпадаща се в момента на създаването ѝ. Той е бил изгубен, нищо не е останало. Но това не задоволява нашите умове. Ние казваме, че на някакво ниво, в някакво място, макар и много отдалечено, той все пак трябва да съществува. Реалността е в това, че на седмото ниво той става само *пустота*, безформен.

След достигането на седмото е невъзможно да се създаде нова форма. Има хора, стоящи на границата на шестото и виждащи седмото, виждащи *пустота* — именно те ни съобщават за седмото. Това не е

разказ на хора, отишли там, защото тогава няма да имат никаква възможност да съобщят. Както ако човек стои на границата с Пакистан и разказва, че вижда домове, магазини, дървета, пътища и изгряващото слънце. Но той стои на индийска земя.

Преходът от шестото на седмото означава пределната смърт. Ще се удивите, като узнаете, че в древни времена *ачаря* са наричали учителите по крайната смърт. Дори има афоризъм, казващ, че *ачаря* е смърт. Затова, когато Начикета достига бога на смъртта, той *ачаря*, може да те научи само и нищо друго. *Ачаря* е този, който учи на разтваряне, разединение, изчезване.

Но преди да настъпи смъртта, трябва да се родиш. В дадения момент вие дори не съществувате. Това, което смятате за себе си — е дадено назаем — това не е вашата истинска същност. Дори ако изгубите тази форма, *вие* никога не сте били нейни собственици. Това е като да открадна нещо, а после да го пожертвам в знак на благотворителност — ако вещта не ми принадлежи, как може да бъде моя заслуга? Аз не мога да давам това, което не е мое. Този, когото наричаме *отречен*, не е такъв, защото как можеш да се отречеш от това, което не ти принадлежи? Безумие е да се твърди, че аз съм оставил това, което не е мое.

Отричането става при прехода от шестото на седмото ниво. Тук залогът сте *вие*, защото нищо друго няма. Вие оставяте самото си съществуване.

Единственото, изпълнено със смисъл отричане, е преходът от шестото на седмото ниво. До този момент всички разговори за отричане са детински. Този, който казва: „Това е мое“, е глупак. Този, който твърди, че е оставил всичко, което му принадлежи, също е глупав, защото и досега се смята за собственик. Само ние самите си принадлежим — но ни липсва това разбиране.

Следователно, при прехода от петото на шестото вие познавате кои сте, а от шестото на седмото можете да се отречете от това, което сте. Щом се отречете от самите себе си, вече няма какво да се достига, няма от какво да се отрича. След това не остава нито един въпрос. След това настъпва безкрайно спокойствие, вечна тишина. След това е невъзможно да се каже, има ли блаженство или покой, има ли истина или лъжа, светлина и тъмнина. Нищо не може да бъде казано. Това е състоянието на седмото ниво на съзнанието.

Ако петото ниво се достига във физическо тяло, в каква форма се ражда такава личност след смъртта?

Да достигнеш петото тяло и да се пробудиш, е едно и също. След това вече не са ви нужни първите тела. Сега можете да работите на петия план — сега вие сте пробудена личност. Първите тела са нужни само до четвъртото ниво. Ако четвъртото ниво е активизирано и пробудено, личността се превръща в *дева* — божествена душа. Ако четвъртото е неосъзнато — човек отива в реалността на злите духове *прета*. От това ниво трябва да се върнете в човешка форма, защото вашето истинско същество още не е познато, поради което на вас ви трябва другите. Само с помощта на другите става възможно да познаеш себе си.

От петото ниво потребността от другите отпада — след достигането на петото ниво вие можете да минете без предишните тела. Тук започва съвършено друг процес на раждане, който е входа в шестото ниво и не касае първите четири тела.

Ако човек достигне петото ниво, нужно ли му е физическо тяло след смъртта? Ако *тиртханкара* иска да се роди, може ли да се въплъти във физическо тяло?

Това е съвсем друг проблем. Ако *тиртханкара* се стреми към раждане на физически план, се случва нещо интересно — след смъртта му неговото физическо тяло е изчезва. Съществуват определени методи и техники, остане желанието да бъдеш *тиртханкара*. Когато се отделя четвъртото тяло, трябва да остане едно-единствено желание, за да не се разпадне четвъртото тяло, тъй като с неговото разпадане раждането на физическо ниво става невъзможно.

В този случай се разрушава мостът, свързващата връзка, по която идвате. Затова в четвъртото тяло трябва да се запази желанието да бъдеш *тиртханкара*. Не всички са достойни да станат Велики Учители — мнозина вървят по своя път без това. Има само няколко души, ставащи Мастъри, техният брой се фиксира по-рано. Има и причина за ограничаване на броя. Решава се, че за такова време и такъв брой население е достатъчен определен брой Мастъри.

Затова желанието да станеш *тиртханкара* трябва да бъде много силно. Това е последното желание. Ако то се изплъзне, проблемът изчезва от само себе си. Зърното на желанието „аз искам да уча

другите“ трябва да бъде силно. Такава личност трябва да чувства: „Ще покажа пътя на другите, ще им дам пояснения, затова трябва да се върна заради другите“. При такива условия *тиртханкара* може да слезе във физическо тяло. Но това означава, че четвъртото тяло още не е било оставено. Такава личност е влязла в петото тяло, но е оставила в четвъртото кукичка. Тази кукичка лесно се откачва, затова е крайно трудно да я удържиш.

Съществува цял процес за създаване на *тиртханкари*, изучаван в мистичните школи — това не е индивидуално събитие. В процеса на работа на школите групите търсеци медитират. След това сред тях се избира този, който е изказал тотално желание да стане *тиртханкара*. Такава личност може да изрази знанието, което ѝ е достъпно, да го донесе до съзнанието на другите. След това цялата школа започва работа върху неговото четвърто тяло. Молят го да се концентрира върху четвъртото тяло, за да не се отдели то. Обучават го на способности и средства за запазване на четвъртото тяло. Много по-трудно е да се запази това тяло, отколкото да се разтвори.

Много е лесно да се пусне четвъртото тяло. Когато всички котви са вдигнати, когато платната са издути от вятъра, когато огромният океан го мами и зове, когато има блаженство и само блаженство, става крайно трудно да се опази малката кукичка. Именно по тази причина ние се обръщаме към *тиртханкара* като към самото състрадание.

Неговото състрадание е в това, че независимо че за отпътуването му всичко е било готово, той е останал заради тези, които са на брега, заради тези, чиито лодки още не са готови за отплаване. Неговият кораб е напълно готов, и все пак той се връща от състрадание на този бряг, при насмешките и оскърбленията, които го очакват. Той може да отплава във всеки един момент, и все пак по собствени причини той е предпочел да остане с тези, които може да го прокълнат или дори да го убият. Затова неговото състрадание е безгранично. Но стремежът към такова състрадание се обучава в мистичните школи. Медитиращите индивидуално не могат да станат *тиртханкари*, защото в самота те дори няма да узнаят, че кукичката е изгубена. Само когато лодката тръгне на път, те ще разберат, че брегът е останал отвъд хоризонта.

Дори достигналите шестото ниво на съзнанието, *Ишвара*, помагат в създаването на *тиртханкара*. Намирайки човек, достоен да остане на този бряг, те с хиляди способности го удържат. Дори девите,

помагачи в добрите дела, вземат участие в това. Те се стремят да помогнат на такава личност да запази кукичката. Те казват: „Ние можем да видим кукичката, а ти не. Но ти трябва да я запазиш“.

Светът не е анархия. Всичко се случва организирано и планирано — порядък вътре в порядъка. Полагат се много усилия, но понякога плановете се разрушават, както например в случая с Кришнамурти. Били са положени огромни усилия за създаване на кукичката, но нищо не се получило. Огромна школа търсеци положила огромни усилия, за да запази кукичката в четвъртото тяло на Кришнамурти, но... В това участвали и по-велики души — души от шестото и петото ниво, както и пробудени на четвъртото ниво. Хиляди участвали в този експеримент.

Залогът бил поставен на Кришнамурти, както и някои други деца, дали обещание да станат *тиртханкари*, но възможността била пропусната, без да донесе плодове. Кукичката не била създадена, затова светът изгубил преимуществото на присъствието на *тиртханкара* чрез Кришнамурти. Но това е съвсем друга история.

8

ЕЗОТЕРИЧНИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ НА ТАНТРА

Вие казахте, че разликата между мъжкото и женското завършва на нивото на петото тяло. Как се приспособяват положителните и отрицателните електрически полюси на първите четири тела към това преживяване? Моля, обяснете по-подробно.

В контекста на мъжкото и женското беше казано, че първото тяло на жената е женско, второто — мъжко, третото — женско, и четвъртото мъжко, а при мъжа — обратно. Вече казах, че както мъжкото, така и женското тяло е непълно. Свързването на мъжкото и женското създава пълно, завършено тяло. Такова свързване става по два начина. Ако външният мъж се свърже с външната жена, те създават съюз. С помощта на такъв съюз продължава работата на природата. Ако мъжът и жената се обърнат навътре и се обединят с вътрешната жена и вътрешния мъж, започва друго пътешествие, водещо към Божественото. Външният съюз води към природата.

Когато първото тяло на мъжа се обедини с второто, ефирно тяло, което е женско, създава се съюз. Когато първото тяло на жената се срещне с нейното второ мъжко ефирно тяло, създава се съюз. Това е прекрасно обединение. Външният съюз се разпада бързо. Твърде бързотечен е периодът на щастието, в сравнение, с което печалта от раздялата е безкрайна. Тази печал поражда нов стремеж към същото удоволствие, което отново се оказва мимолетно — и отново раздяла, дълга и болезнена. Външното удоволствие преминава, докато вътрешният съюз трае вечно, веднъж възникнал, той вече е неразрушим.

Докато не бъде създаден вътрешният съюз, съществуват мъка и тъга. Токът на щастието започва да тече навътре със създаването на вътрешния съюз. Това удоволствие прилича на този миг щастие, преживяван чрез външния съюз по време на любене, щастие толкова краткотрайно, че завършва, преди да е успяло да започне. То дори невинаги се преживява.

От гледна точка на йога, при възникване на вътрешни взаимоотношения веднага изчезва инстинктът за външни взаимоотношения. Причината е в това, че вътрешният съюз е напълно удовлетворяващ и пълен. Изображенията на коитус, покриващи стените на храмовете, отразяват именно това.

Вътрешните полови отношения са процес на медитация. Затова между концепциите за вътрешния и външния любовен акт възниква противоречие. Причината е в това, че позналият вътрешното губи интерес към външното.

Трябва да помните и следното: когато жената се обедини със своето мъжко ефирно тяло, се създава женски съюз. Когато мъжът се обедини със своето женско ефирно тяло, създава се мъжки съюз. Това става така, защото първото тяло поглъща второто — второто се разтваря в първото. Но сега обединението е мъжко и женско в съвсем друг смисъл. Тук ние виждаме не външна жена и не външен мъж — външният мъж не е завършен, следователно, той е неудовлетворен, неспокоен. Външната жена също не е завършена, тя е неспокойна.

Ако проследим развитието на живота на Земята, оказва се, че в най-простите организми присъства както женското, така и мъжкото начало. Например, амебата е наполовина жена и наполовина мъж. Следователно, в света няма по-удовлетворено създание. Амебата не познава раздражението. Поради тази причина тя не се е развила повече — амебата си е останала амеба. Елементарните организми в своето биологично развитие не са създавали отделни тела за всеки пол. И женското и мъжкото присъстват в едно и също тяло.

Когато външната жена се обедини с вътрешния мъж на своето ефирно тяло, в резултат на този съюз възниква нова, пълна, завършена жена. Ние нямаме и най-малка представа за личността на завършената жена, защото всички известни ни жени не са завършени. Не са ни известни и завършени мъже. При създаването на такъв съюз се появява висшето удовлетворение — удовлетворение, в което напълно изчезва всяко недоволство. За такива пълни и завършени мъже и жени е много трудно, да не кажа невъзможно, да установят външни взаимоотношения, защото във външния свят има само половинчати мъже и половинчати жени, в чието присъствие те не се чувстват хармонично. Но съвършеният мъж, чиито първи две тела са

обединени, може да установи взаимоотношения със съвършената жена, чиито първи две тела също са се обединили.

Тантра е използвала множество способности за подобни взаимоотношения. Тантра е преминала през множество препятствия на неразбирането. Ние не сме в състояние да разберем, какво правят тантристите — напълно естествено е, че техните действия са отвъд границите на нашето внимание. Когато мъжът и жената, достигнали обединение на вътрешните си тела, се любят съгласно правилата на тантра, ние възприемаме това като обикновен коитус. Ние не разбираме какво става.

Но това е съвършено друго събитие, оказващо огромна помощ на търсещите. Външното обединение на съвършения мъж и съвършената жена служи като начало на нова среща — това е пътешествие към нов съюз. Един вид пътешествие вече е завършен — непълният мъж и непълната жена са станали завършени, чрез което е достигнато определено плато на реализация, защото след това изчезват желанията.

Когато съвършеният мъж и съвършената жена се срещат по подобен начин, те за пръв път преживяват блаженство, удоволствие, обединение на две цялостни същества. Тогава те започват да разбират, че ако такъв великолепен съюз се случи вътре, тогава ги очаква поток от безкрайно блаженство. Половинчат мъж се наслаждава на свързането с половинчатата жена. След това той се свързва с половината на вътрешната си жена и преживява безкрайно блаженство. След това завършеният мъж се свързва със завършена жена. Логично е да се предположи, че след това ще последва съюз със съвършената вътрешна жена, в търсене на която, той ще се отправи. По време на такава търсене настъпва обединението на третото и четвъртото тяло.

Третото тяло на мъжа е мъжко, а четвъртото — женско. Тантра се грижи за това, търсещият да не спре след достигане на първото ниво на съвършенство. Има много видове вътрешно съвършенство. Съвършенството никога не може да бъде препятствие, но има множество съвършенства, които са несъвършени в сравнение със съвършенствата, които чакат напред. Но те са съвършени по отношение на предишните несъвършенства. Предишните несъвършенства могат да изчезнат, но ние както по-рано не се досещаме за това, което ни очаква напред. Това може да се превърне в препятствие.

В Тантра са създадени много удивителни методи, които е почти невъзможно да бъдат разбрани. Например, по време на сексуалните взаимоотношения между завършения мъж и завършената жена няма загуба на енергия — това не може да се случи, защото всеки от тях образува пълен кръг вътре в себе си. В този случай няма никаква загуба на енергия — за пръв път те могат да изпитат удоволствие без загуба на енергия.

След удоволствието, което се изпитва по време на оргазъм, непременно следва преживяването на болка. Потиснатото настроение, острото усещане на тъга, умора, съжаление и угризения на съвестта, следващи загубата на енергия, са неизбежни. Удовлетворението трае миг, но загубената енергия се възстановява след едно-две денонощия, понякога и повече. Докато енергията се натрупва, умът агонизира.

Тантра е създала необикновени и чудесни методи за полово сношение без еякулация, като смело и мъжествено е работила в тази посока. Ние ще говорим на тази тема малко по-късно, защото Тантра съдържа в себе си цялостна система. От времето на достъпността на тези знания цялата наука постепенно е станала езотерична. Трудно се говори за тантрическите практики открито и поради нашите морални убеждения. Освен това, нашите глупави „мъдреци“, които нищо не знаят, но за всичко разсъждават, правят невъзможно поддържането на ценното знание. Затова практикуването на Тантра се прекратило или станало тайно. По тези причини тантрическото знание вече не влияе открито върху нашия живот.

Половият акт между завършената жена и завършеният мъж е съвсем друго нещо. Тук няма загуба на енергия. Настъпва преживяване, за което може само да се намекне. След половия акт количеството на енергията нараства. Тази енергия е вътре, тя се пробужда, става активна в присъствието на втория партньор. В обикновения полов акт еякулацията става при сближаването на партньорите. При втория случай се пробужда собствената индивидуална енергия на свършените партньори — напълно се проявява това, което лежи вътре. Тук става възможно да се провери способността за съюз на завършената жена и завършения мъж. Първият съюз е обединение на незавършени същества. Във втората фаза започва работата по обединението на третото и четвъртото тяло.

Третото тяло на мъжа е мъжко, четвъртото — женско. При жената е обратно. В съюза на третото и четвъртото тяло вътре в мъжа може да остане само мъж, на първо място излиза третото тяло. Вътре в жената на първо място излиза женското начало. След това двете завършени жени се сливат в едно, защото сега за разделянето няма граници. Мъжкото тяло е изисквало разделяне. Точно така и женското тяло в мъжа е настоявало за запазване на дистанцията между мъжките тела.

Когато жената от първото и второто тяло се срещне с жената от третото и четвъртото тяло, настъпва обединение и разтваряне на двете завършени жени. Тогава жената достига до удвоена женственост. По-голяма женственост е просто невъзможна, по-нататъшното развитие на женствеността е невъзможно. Възниква съвършената жена, която не се стреми да срещне дори съвършения мъж.

При първата завършеност е съществувало очарованието от срещата с втората завършена част, среща, която увеличава количеството енергия. Сега и това го няма. Сега дори срещата с Бог в известен смисъл става безсмислена. Вътре в мъжа също настъпва обединение на двамата завършени мъже. След обединението на четирите тела в мъжа остава само мъжкото, в жената — само женското. Започвайки от петото тяло, няма нито женско, нито мъжко.

Преживяванията, които се случват в мъжа и жената след достигането до четвъртото ниво, са напълно различни. Дори не е така — преживяванията са еднакви, различно е тяхното отношение, подходът. Мъжът остава агресивен, а жената както по-рано се предава. След достигането на четвъртото тяло жената се покорява тотално, като не оставя нищо за себе си. Такова тотално предаване я води към пътешествието в петото ниво, където жената вече не е жена, защото за да остане жена, е било необходимо да запази нещо за себе си.

Ние не се променяме, понеже през цялото време си оставяме нещо в запас. Ако бяхме дали всичко, бихме станали съвсем различни от преди. Но ние постоянно си пазим нещо за себе си. Ако жената напълно се отдаде дори на един обикновен мъж, в нея ще настъпи вътрешна кристализация, която ѝ дава възможност за преход на петото ниво. Затова понякога жените преодоляват преградите на четвъртото тяло с помощта на любовта на един обикновен мъж.

Думата *сати* няма друго езотерично значение. *Сати* не означава жена, чийто поглед не докосва друг мъж — *сати* означава жена, в която повече не е останал женски фактор, който да гледа към мъжете.

Ако жената тотално се предаде в любовта дори към един обикновен мъж, необходимостта да се извърви изтощително пътешествие изчезва. Всичките ѝ четири тела ще изкристализират и ще застанат пред вратата, водеща към петото ниво. Жените, които казват: „Мъжът е Господ“, са преживели именно това. Техните думи не означават, че мъжът е Бог, смисълът на изказването е в това, че вратата към петото ниво им се е открила чрез посредничеството на мъжа. В думите им няма грешки, думите им са абсолютно правилни. Жената достига чрез любовта това, за което на мъжа са му нужни огромни усилия. Самата любов е способна да доведе жената до петото ниво.

Вземете за пример живота на Сита. Тя принадлежи към категорията жени-*сати*. Предаването на Сита е уникално, тотално. Равана бил незавършен мъж, докато Сита била завършена жена. Излъчването на съвършената жена е такова, че незавършеният мъж не смее да я докосне. Той дори не може да погледне към нея, само несъвършената жена може да бъде сексуална за него.

Когато мъжът се приближава към жената сексуално, той не отговаря напълно за действията си. Незавършената жена също носи отговорност за това. Когато мъжът докосва жената сексуално, само половината отговорност е негова. Жената също е отговорна. Тя провокира, кани, но поради пасивността ѝ нейната агресивност остава незабелязана. Мъжът е агресивен, затова е очевидно, че той я докосва.

Равана не можел дори да вдигне поглед към Сита. Равана оставал безсмислен за Сита. И въпреки това след войната Рама настоял за изпитание на Сита с огън, за да се убеди в нейната невинност. Сита не възразила. Ако беше отказала изпитанието, щеше да загуби своето положение на *сати*. Тя можела да настояе и двамата да се подложат на изпитание с огън, защото кой знае с какви жени се е срещал Рама!

Но подобен въпрос дори не възниквал в ума на Сита. Тя с готовност преминала през изпитанието с огън. Ако само веднъж се бе усъмнила в авторитета на Рама, тя би загубила своята позиция — в този случай нейното предаване не би било пълно, на такова предаване нещо не би достигнало до абсолютната тоталност. Ако за миг се бе усъмнила в необходимостта от изпитанието с огън, тя моментално би

изгоряла. Но предаването било тотално, тъй като за Сита не съществувал друг мъж, освен Рама. Но ние смятаме за чудо това, че тя е преминала невредима през огъня.

Дори обикновен човек, намирайки се в особено вътрешно състояние, ще премине през огъня и ще оцелее. Ако в състояние на хипноза на човека се внуши, че огънят няма да го изгори, той ще мине невредим през него.

Обикновеният факир ходи по горещи въглени, но в този момент неговият вътрешен енергиен кръг е завършен и затворен. Съмненията разрушават енергийния кръг. Ако сянка на съмнение се прокрадне в мозъка на факира, ако той си помисли, че може да изгори, това непременно ще се случи. Двама факири скачат в огъня и виждайки това вие си мислите: „Тези двама могат да скочат и да не изгорят, защо тогава и аз да не мога?“, след което сами скачате в огъня и в този случай нищо няма да ви се случи. Съмняващият се няма да се осмели да стъпи в огъня, ще остане встрани.

Ако вътрешният контур е завършен и затворен, дори огънят не може да ви докосне. Затова е напълно разбираемо, че огънят не е причинил вреда на Сита. След проверката с огън Рама все пак я изгонил от своята Държава, но дори тогава Сита не задава нито един въпрос. Предаването на Сита било толкова тотално, че тя нямала причини за въпроси.

Ако завършената жена достигне съвършенство в любовта към един мъж, тя прескача първите четири крачки в духовните практики. За мъжа е крайно трудно да направи това, тъй като умът му не е готов да се предаде. Интересно е, че дори агресията може да бъде съвършена. Но, за да стане съвършена агресията, участват мнозина, а не само вие. При предаването само вие отговаряте за съвършенството. Ако аз искам да се предам някому, въобще не е нужно да съобщавам за това. Но ако трябва да проявя агресия към някого, той също се оказва въввлечен в крайния резултат.

По време на нашия разговор за *шактипат* може да ви се е сторило, че на жените нещо не им достига, че по отношение на тях възникват усложнения. Вече казах, че в живота има правила за компенсация. При жените пътешествието се ускорява от тяхната способност за тотално отдаване. Мъжът не е способен на тотална любов, независимо от силата на чувствата си. Причината е в неговата

агресивност и по-малка способност за предаване. Затова, ако първите четири тела на жената са завършени и слети в единно цяло, тя с лекота може да се отдаде на петото. Ако жената стане съвършена, тогава никаква сила не може да застане на пътя ѝ. Тогава за нея не съществува никой, освен Бог. Този, когото тя обича, когато се намира в първите четири тела, за нея също става Бог, от този момент всичко съществуващо става Бог.

В живота на Меера има една прекрасна случка. Веднъж тя тръгнала към Вриндаван. Свещенослужителят на един огромен храм бил дал обет, че никога в живота си няма да погледне жена, затова на жените било забранено да влизат на територията на храма. Но Меера, разтворена в любимия Кришна, влязла направо в храма. Служителите се възмутили, казвайки, че влизането на жени е забранено, тъй като настоятелят не гледа към жени, на което Меера отвърнала: „Странно. Аз смятах, че на света съществува само един мъж — Кришна. Кой е този втори мъж? Бих искала да го видя“.

Хората отишли при настоятеля и му разказали за Меера. Чувайки думите им, той изтичал при Меера и паднал в краката ѝ, казвайки: „Безсмислено е да се нарича жена тази, за която съществува само един мъж. За нея проблемът за мъжете и жените е изчезнал. Падам в краката ти и моля за прошка. Като смятам някого за жена, аз се отнасям към себе си като към обикновен мъж. Но за жена на твоето ниво моето съществуване като мъж е безсмислено“.

Достигайки четвъртото тяло, мъжът става съвършен мъж. Той е преодолел две стъпала към подобно съвършенство. От този момент за него не съществуват жени — самата дума загубва всякакъв смисъл. Сега той е само силата на агресията, както и жената, достигнала четвъртото ниво, е силата на предаването. Сега те се превръщат само в енергии, загубвайки названието мъж и жена.

Мъжката агресивност се развива с разнообразни йогически практики, женското отдаване разцъфва по пътя на *бхакти*, любовта. Предаването става *бхакти*, агресивността се превръща в йога. Сега разликата между мъжкото и женското се изразява само във външната физическа форма. Сега или капката пада в океана, или океанът — в капката — резултатът е един. Капката на мъжа ще скочи в океана и ще се разтвори в него. Капката на жената ще се превърне в пропаст, поканвайки океана да я изпълни.

Дори в това състояние жената остава негативна. Тя се превръща в утроба, поглъщаща в себе си океана. Цялата енергия на Вселената влиза в нея. Мъжът, дори на този стадий, не може да бъде приемащ. Той запазва качеството на силата, затова прави скок и потъва в океана. В самите дълбини на техните същества личността носи в себе си разделението на мъжко-женско до самия край на пребиваването на четвъртото ниво.

Реалността на петото тяло, обаче, е абсолютно друга. Тук остава само душата. Тук няма никаква дискриминация, основана на полови различия. Следователно, по-нататъшното пътешествие е еднакво за всички. На четвъртото ниво различието остава, но то се отнася до това, дали капката ще падне в океана или океанът ще се разтвори в капката. Крайният резултат е еднакъв. Ако жената пожелае да скочи в океана или мъжът поиска да се предаде, ще си създадат излишни трудности. Не забравяйте за възможностите за подобни грешки.

В една от Вашите беседи казахте, че удълженият полов акт води до възникване на електрически кръг около мъжа и жената. Какъв е този кръг, как се образува и как се използва по отношение на първите четири тела? И по отношение на медитацията — каква е формата на споменатото по-горе преживяване?

Както вече казах, мъжът е половинчат, както е половинчата и жената. Двамата са енергия, електричество. Жената е отрицателният полюс, мъжът — положителният. При срещата на положителния и отрицателния електрически полюс контурът се затваря и възниква светлина. Тази светлина е разнообразна в проявленията си — почти невидима, видима рядко или видима за едни и невидима за други. Но кръгът се е създал. Обединението на мъжа и жената е толкова краткотрайно, че електрическата връзка не успява да се създаде и веднага се разпада. Затова са възникнали техники за удължаване на половия акт. Ако сексуалният акт продължава половин час може да се види как електрически кръг обкръжава любовната двойка. Дори са направени снимки на подобни явления. В много примитивни племена сексуалното единство продължава дълго, създавайки по този начин кръг.

В цивилизования свят е трудно да се намери такава затворена връзка. Колкото по-напрегнат е умът, толкова по-бързо завършва половият акт, по-бързо настъпва еякулацията, защото напрегнатият ум се стреми не към самия акт, а към разтоварване на напрежението. На Запад отношението към секса се е нивелирало към концепцията за кана с вода. Сваля се напрежението, отхвърля се товарът. След изхвърлянето на енергията настъпва усещане за изтощение, разтоварване. Едно е да се отпуснеш, съвсем друго — да се изтощиш. Отпускането означава, че енергията е вътре, а вие си почивате. При разсейването енергията се губи, след което лежите в пълно изтощение. При изхвърлянето на енергията вие отслабвате, макар че смятате това за отпускане.

С увеличаване на напрежението на Запад сексът се е превърнал в освобождение от напрежението, от налягането на вътрешната енергия. Много западни философи виждат в секса не повече полза, отколкото в кихането. Появява се гъдел в носа, вие кихате, умът се отпуска. Западът не е готов да признае в секса по-голяма ценност от това. Но те са и прави, защото начинът, по който правят секс, действително не е повече от едно кихане.

На Изток също постепенно стигат до същото отношение... защото Изтокът също започва да става напрегнат. Някъде в планините, в уединените пещери все още можеш да срещнеш ненапрегнат човек. Той живее в света на планините и реките, дърветата и тревите, още не е докоснат от цивилизацията. В такива условия по време на полов акт е възможно създаването на затворен кръг.

Съществуват тантрически техники, с чиято помощ е възможно създаването на кръга. Подобно преживяване е великолепно, защото само със създаването на затворения кръг е възможно да усетиш единение. Подобна цялостност, единение е невъзможно да се усети до момента на образуване на затворения кръг. Щом само кръгът се затвори, двойката, която се люби, вече не е две отделни същества. Те стават поток от единна енергия, единна сила. Нещо се изпитва като идващо и отиващо си, въртящо се — двете отделни същности изчезват.

В зависимост от силата на такъв кръг желанието за полов акт намалява, интервалите между половите актове се увеличават. Може да стане така, че след създаването на кръга стремежът към повторението

му да възникне след година, защото по време на подобен акт настъпва пълно насищане, реализация.

Да вземем един пример: човек яде, а след това отива и си прочиства стомаха. При тези условия той не получава наслада от храната. Насищането идва не от поглъщането на храната, а от нейното усвояване. Обикновено ние чувстваме, че актът на поглъщане на храната носи насищането. Това не е така — насищането настъпва, когато храната се преработи.

Сексуалният акт бива два вида — единият прилича на поглъщане на храната, другият — на преработването. Това, което ние възприемаме като сексуални отношения по-скоро прилича на поглъщане, а след това на повръщане и няма какво да се преработва. Ако нещо се преработи, удовлетворението е дълбоко и продължително. Обаче възприемането става само при възникване на затворения кръг. Енергийният кръг означава, че умовете на двамата партньори са се разтворили един в друг. Сега умовете не са два, а един. Телата са две, както по-рано, но протичащата в тях енергия е станала една.

Такова състояние на сексуална погълнатост води до дълбоко удовлетворение, което е много полезно за йога и за медитацията. При такова вътрешно сливане намалява потребността от външно сливане. Освободеното по този начин време се използва за вътрешно пътешествие. Щом започне вътрешното пътешествие и настъпи сливането с вътрешната жена или вътрешния мъж, потребността от външен партньор отпада.

За семейния човек терминът *брахмачария* означава, че половият акт трябва да бъде толкова удовлетворяващ, че между първия и втория акт да минат години, прекарани в *брахмачария*. Щом такъв период на *брахмачария* бъде достигнат, а търсецът се е отправил на вътрешно пътешествие, външната потребност от полов акт изчезва.

Говоря за семейните. За традиционните *саняси*, за тези, които са отхвърлили начина на живот на мирянина, значението на *брахмачария* се свежда до сексуално обединение с вътрешната жена или вътрешния мъж. За тях съществува потребност от вътрешен полов акт. Такъв човек трябва да намери средства за вътрешно сливане, иначе само привидно ще избягва контактите с външните жени, а в същото време умът му мислено ще се предава на всички видове земна любов.

Неговите опити да съхрани целибат ще доведат до голяма загуба на енергия, както това се случва при обикновения полов акт.

И така, за традиционния *санясин* съществува малко по-различен път. Разликата е следната: сексуалният съюз с външната жена е първата, начална крачка за мирянина. След това на втората стъпка той се среща с вътрешната жена, докато традиционният санясин веднага се обединява с вътрешната жена. Първата стъпка е невъзможна за *санясина*.

Глупаво е от традиционна гледна точка да се посвещава в *саняс* всеки човек. В действителност, инициацията в традиционния *саняс* е възможна само при условие, че първото тяло на човека е готово за срещата с вътрешната жена. Ако, вглеждайки се вътре, ние видим такава готовност, тогава настъпва инициацията в *брахмачария*. В противен случай този акт ще доведе до безумие и нищо повече.

Но има хора, раздаващи инициации безразборно. След един гуру ходят хиляда *санясини*, след друг — две и те самите не знаят какво правят. Готови ли са инициираните от тях за вътрешното, медитативно единение? Съвсем не — повечето гуру дори нямат понятие за вътрешното сливане. Затова, когато при мен идват традиционни *санясини*, техният главен проблем е сексът. Миряните, които срещам, имат много проблеми, но главният проблем на традиционния *санясин* е сексът, докато това е само един от многото проблеми на мирянина.

Умът на традиционния *санясин* е концентриран само около секса. Гуру му е показал множество средства, позволяващи да избягва сливането с външна жена, но той няма и най-малка представа по какъв начин медитацията може да се срещне с вътрешната жена. Затова избягването на външната жена става невъзможно. Такъв *санясин* може само да се прави, че избягва сексуални контакти, а и това е доста трудно.

Биоенергията трябва да се движи нанякъде. Външното изхвърляне на енергията може да се прекрати само в случай, че тя може да се движи навътре. Ако енергията не отива навътре, тя непременно ще бъде изхвърлена навън. Не е важно, дали присъства жена в плът — изхвърлянето на енергията става и с помощта на въображаема жена. Същото важи и за жените, като се отчитат разликите между мъжете и жените.

За търсецата-жена сексът не е такъв проблем, както за търсеция-мъж. Познавам много монахини-джайни, за които сексът не играе особена роля. Причината е в това, че женският секс е пасивен. Сексът се превръща в проблем, само ако е разбуден. Ако сексът остане недокоснат, може да изживееш целия си живот и да не се замислиш за възможността за съществуване на подобен проблем. Жените се нуждаят от инициации дори в секса. Щом мъжът въведе жената в секса, енергията в нея рязко се вдига. Но ако такова нещо не се случи, жената може цял живот да си остане девствена. Поради пасивността на жената това не представлява трудност. Женският ум е неагресивен, тя може да чака, да чака безкрайно. По тази причина смятам за опасно да се инициира омъжена жена дотогава, докато тя не се научи да се обединява с вътрешния мъж.

Може да се инициира девственица. Тя е в по-добро положение от момчетата. Тя може да чака спокойно, докато не я въведат в секса, защото тя не е агресивна. Ако няма вътрешна агресия, постепенно вътрешният мъж ще започне да се обединява с външната жена.

Вътрешният съюз е по-достъпен за жените, отколкото за мъжете. Разбирате ли какво искам да кажа? Второто тяло на жената е мъжко, следователно — агресивно. Затова, дори ако жената не намери външен мъж, това не е трагедия за нея. Ако тя не преживее секса от външен източник, вътрешният мъж ще прояви своята агресивност. Ефирното тяло ще започне да я покорява. Скоро тя ще се обърне навътре и ще се разтвори за вътрешното сливане.

За мъжете вътрешното сливане е затруднено поради пасивността на второто тяло. То не може да предяви своите права пред агресивното физическо тяло. То ще приеме първото само ако физическото само се насочи към вътрешната жена.

Това са разликите. При правилно разбиране ние трябва да променим всички приготовления. Ако мирянинът успее да създаде затворен електрически кръг, това ще му окаже огромна помощ. Такъв кръг се създава и при вътрешното сливане. Енергийният контур обкръжава обикновения човек само по време на обикновен полов акт. Същият контур ще обкръжава човека двадесет и четири часа в денонощието, ако се е обединил с второто тяло. Енергийният кръг ще се разширява на всяко ниво.

Първото изображение на Буда се е появило петстотин години след смъртта му — подобно нещо често се е случвало в историята на човечеството. В храмовете се покланяли на изображения на дървото бодхи, неговото изображение се поставяло навсякъде, но мястото на Буда, седящ под дървото, оставало незаето. Изучаващите история и митология са заинтригувани от факта на отсъствие на изображението на самия Буда — защо Буда е символизирай от дърво? И защо изображението му се появява едва след петстотин години? Защо дотогава мястото под дървото е оставало празно? Тази тайна не могат да разрешат нито историците, нито митолозите.

Тези, които били виждали Буда, твърдели, че при съсредоточено наблюдение било невъзможно да видиш Буда — оставало само дървото и енергийната аура. Неговото физическо тяло изчезвало. Ако съсредоточите вниманието си към мен, аз също ще изчезна, ще остане само креслото. Затова гледащите навътре твърдели, че е невъзможно да се види Буда, а виждащите само външното казвали, че Буда се вижда добре. Първото твърдение е по-истинно. Петстотин години било уважавано мнението на тези, които твърдели, че Буда е невидим, че със зрението може да се улови само дървото и празното място под него. Но подобна концепция работила само дотогава, докато съществували хора, способни на дълбоко *видение*. Когато броят хора на такова ниво намалел, станало трудно да се покланят само на дървото, затова след петстотин години бил направен първият идол на Буда. Интересен факт.

Тези, които гледали Исус от дълбочина, също не можели да го видят — виждали само светлина. Виждащите Махавира забелязвали само излизащата от него светлина. Същото се отнася и за Кришна. Ако с тотална бдителност и внимание гледаме към хората с такова високо ниво на съзнанието, вижда се само светещата енергия — не остава никаква личност.

След всеки две тела виталната енергия нараства. След достигането на четвъртото тяло виталната енергия достига пълен разцвет. След петото тяло остава само енергия. В шестото тяло тази енергия не е отделна, а единна със звездите и небесата. На седмото ниво изчезва дори това. В началото изчезва материята, а по-късно и енергията.

На кое ниво медитацията достига състоянието на *не-ум*? Възможни ли са мисли без отъждествяване на съзнанието с обект или

отъждествяването е съществено за мислите?

Безупречното състояние на *не-ум* се достига при влизането в петото тяло, но неголеми проблясъци са възможни и на нивото на четвъртото. Мислите продължават в четвъртото тяло, но медитиращият започва да наблюдава паузите между две мисли. До четвъртото ниво има само мисли, мисли и мисли, ние дори не забелязваме, че между тях има паузи. На четвъртото ниво се появява паузата, фокусът на вниманието се променя. Ако сте виждали гещалт-рисушки, ще разберете какво имам предвид. Да предположим, че гледате изображението на отвора на стълба — ако внимателно наблюдавате картината, струва ви се, че стъпалата водят нагоре, но ако продължите наблюдението, ще видите, че стълбата води надолу. Но най-интересното е, че е невъзможно едновременно да се видят стъпалата, водещи нагоре и водещи надолу. Виждаме едното, другото изчезва от погледа.

Може да се нарисуват две обърнати едно към друго лица, изобразявайки очи, носове, бради. В началото виждаме двама разговарящи мъже, изобразени в черно. При внимателно разглеждане в белите пространства се появява изображението на цветна саксия, а носът и очите се превръщат в контури на саксия. Вие не можете едновременно да видите и лицата и саксията. Колкото и да се стараете, не можете да видите двата предмета едновременно — гещалтът променя фокуса.

До третото тяло гещалтът на нашия ум е насочен към мислите. Идва Рама, той се вижда, както се вижда и неговото идване. Празното пространство между Рама и неговото идване или празните промеждутъци до идването на Рама и след неговото тръгване, остават невидими за нас. Вниманието се фокусира върху идването на Рама, промеждутъчното състояние не се наблюдава. Изменението започва с четвъртото тяло. Съвършено внезапно за вас става очевидно, че идването на Рама не е толкова важно. Когато Рама го е нямало, тогава е имало празно пространство. След тръгването на Рама също остава празно пространство. Празните пространства започват да идват с определена настройка на ума — лицата изчезват, появява се цветна саксия. Когато вашето внимание е насочено към пустото пространство, вие не можете да мислите.

Може да правите едно от двете — докато виждате мисли, вие мислите, но щом започнете да забелязвате празните пространства, вие ставате пусти отвътре. В четвъртото тяло такива състояния се сменят едно друго. Понякога виждате две лица, понякога саксия — понякога наблюдавате мисли, понякога паузите между тях. Идват и мълчанието на ума и мислите.

Разликата между мълчанието, тишината и пустотата е в следното: тишината означава, че мислите още присъстват, променил се е само фокусът на вниманието. Осъзнаването се е преместило и се наслаждава на тишината, но мислите все още са останали, изместило се е само съзнанието. В този случай вниманието е концентрирано върху тишината. Но мислите понякога се връщат — ако им се удаде да привлекат нашето внимание, тишината се загубва и започват мисли.

До последния момент на пребиваване в четвъртото тяло умът преминава от едното на другото. На петото ниво изчезват всички мисли, остава само тишината. Това не е крайната тишина, това е мълчание по отношение на мислите и речта. Тишината означава отсъствие на разговори. *Пустотата* означава такова състояние, когато няма нито тишина, нито реч. Не остават нито лица, нито цветни саксии — само празен лист хартия. Сега ако ви попитат дали виждате лица или цветя, вие нищо не можете да отговорите.

По отношение на втората част на въпроса. До третото тяло отъждествяването и мислите идват едновременно, между тях не съществува никакъв интервал. Вие и вашите мисли сте единни — вие не можете да се отделите от тях. Когато се гневите, не е правилно да се каже, че вие се гневите. Правилно е да се каже, че сте се превърнали в гнева, защото за да бъдете гневни, трябва да има възможност да сте и не-гневни. Например, аз казвам: „Аз движа ръката си“. Ако ме попитате: „А сега спри своята ръка“, аз ще отговоря: „Това е невъзможно. Ръката продължава да се движи“. Тогава вие ще се заинтересувате какво имам предвид, твърдейки, че движа ръката. Аз ще ви кажа, че ръката се движи, защото ако аз движа ръката, то аз ще мога и да я спра. Ако не мога да спра ръката, то нямам право и да я обявявам за моя собственост. Поради това, че вие не можете да спрете мислите, пълното отъждествяване с тях продължава до третото ниво. До третото тяло вие сте мислите.

До третото тяло, твърдейки, сражавайки се с мислите на човека, ние се сражаваме със самия човек. Ако кажем: „Това, което казваш, не е вярно“, той никога няма да почувства, че са неверни думите му. В него ще възникне усещането, че *той* не е прав. Кавгите и конфликтите идват не поради твърденията, а поради „Аз-а“ — тъй като съществува пълното отъждествяване. Да нападнат вашите мисли означава да нападнат вас. Дори ако кажете, че не възразявате, че нечия гледна точка не съвпада с вашата, в дълбочина ще почувствате, че противоречат на *вас*. Нерядко самият въпрос се отхвърля настрани и ние започваме да воюваме само поради тази причина, че *ни* възразяват. Вие се придържате към определена гледна точка само поради това, че това е била *ваша* идея, вие сте я обявили за своя концепция.

До третото тяло включително между вас и мислите няма никаква дистанция. Вие сте мислите. На четвъртото ниво започват проблясъци на разбиране на вашата отделеност от мислите. Но вие още не можете да спрете потока на мислите, защото още съществуват дълбоките корени на асоциациите. Горещите вие усещате себе си като отделен клон — седите на един клон, а мислите — на друг. Но в дълбочина вие и мислите, както и по-рано сте единно цяло. Следователно, такова разделение е привидно, ние сме под впечатлението, че ако нашите връзки с мислите се разкъсат, мислите ще спрат. Но те не спират. На по-дълбоко ниво връзката с мислите продължава.

На четвъртото ниво започват изменения. Възниква усещане за отделеност от мислите, но мисловният процес, както и по-рано остава механичен. Вие не можете нито да спрете мислите, нито да ги предизвикате към съществуване. Ако аз кажа: „Спри своя гняв и докажи, че ти си господарят“, това ще бъде равносилно на изказване от типа: „Прояви гняв, докажи, че ти си господарят“. Щом ви се удаде да проявите гняв по собствено желание, вие действително сте станали господарят. Тогава вие ще можете и да спрете гнева по всяко време.

Интересен е фактът, че да се предизвика гнева е по-лесно, отколкото да се спре. Затова, ако искате да станете господар на емоциите, започнете с опити за предизвикване на гняв (или друга емоция). В ситуациите на проява на гнева вие сте спокойни, но в ситуацията на спиране на гнева вие вече сте емоционално раздвижени, затова дори не осъзнавате себе си. Нима е възможно в такова състояние да се спре гневът? Винаги е по-лесно да се започне експеримент,

отколкото да се прекрати. Например, започнали сте да се смеете, но след това се оказва, че не е толкова лесно да спрете смеха. Но ако вие не се смеете, без труд можете да предизвикате смях. Тогава ще познаете тайната на смеха — откъде се появява и как става — но вие ще научите и тайната на спиране на смеха и ще *можете* да го спрете.

На четвъртото ниво вие ще започнете да виждате, че вие и вашите мисли сте отделни едни от други, че *вие не сте мислител*. При появата на състоянието на не-ум се появява и свидетел, при появата на мислите свидетелят изчезва. В интервалите между мислите вие осъзнавате своята отделеност от мислите. Тогава между вас и мислите изчезват всякакви асоциации. Но дори след това вие оставате безпомощни наблюдатели, обаче всички усилия трябва да бъдат насочени в четвъртото ниво.

Аз определих две възможности на четвъртото ниво — дадената от природата и достиганата чрез медитация. Вие постоянно ще преминавате от едната в другата. Първата възможност са мислите, втората — разбирането. В момента на достижение на втория потенциал — *виека*, или разбирането — четвъртото тяло отпада, както и отъждествяването на съзнанието с ума. Когато достигнете петото тяло, отиват си две неща — четвъртото тяло и отъждествяването.

В петото тяло вие можете да внесете мисли, а можете и да не ги внесете по свое собствено желание. Първите мисли ще станат средство и няма да зависят от отъждествяването. Ако искате да внесете гняв, вие ще го внесете. Ако искате да проявите любов, вие ще я проявите. Ако нищо не искате да проявявате, свободни сте да постъпвате както искате. Ако искате да спрете гнева в зародиш, можете да му наредите да спре. Каквато и мисъл да поискате да привлечете, тя ви се подчинява. Ако не желаете това, никаква мисъл няма силата да проникне във вашия ум.

В живота на Гурджиев има много такива примери. Смятали го за необикновен човек. Ако край него седели двама, той можел да гледа към единия с израз на лют гняв, а към другия — с любов. Толкова бързо променял изражението си, че двамата си тръгвали с напълно различни впечатления. Независимо от това, че двамата са го срещнали едновременно, единият ще каже: „Това е много опасен човек“, докато другият ще отбележи: „Той е изпълнен с любов“. Гурджиев бил отвъд пределите на разбирането на заобикалящите го хора. Той можел

мигновено да променя изражението на лицето си. За него това не представлявало трудност, докато за околните не било лесно.

Причината е в това, че в петото тяло вие ставате Господари на самите себе си — можете да изразите всяко чувство по собствено желание. Тогава гневът, ненавистта, любовта, прощаването, мислите стават обикновени играчки, затова във всеки един момент можете да се отпуснете. Лесно е да се отпуснеш след игра, но да се отпуснеш от живота е крайно трудно. Ако само съм си играл на гняв, след вашето тръгване аз няма да съм гневен.

Ако си играя на разговор, след вашето тръгване няма да разговарям. Но ако процесът на разговора е жизненоважен за мен, аз ще продължа мислената беседа дори след като си тръгнете. Дори ако няма кой да слуша, все пак ще остане един слушател — аз. Аз ще продължа разговора, защото това е моя живот, това не е игра, след която може да си почина. Затова такъв човек продължава да говори дори нощем. В съня си ние събираме около себе си тълпа и говорим пред нея. Той ще се бори и ще прави всичко, с което се е занимавал през деня. Той ще продължава да се занимава с това всичките двадесет и четири часа от денонощието, защото това е неговият живот, самото съществуване.

В петото тяло се разбиват всички ваши отъждествявания. Тогава за пръв път ставате спокойни, пусти по собствено желание. Но при необходимост вие можете да мислите. В петото тяло вие за пръв път използвате собствената сила на мисълта. Правилно е да се каже, че до петото тяло мислите ви използват, а след петото вие използвате мислите. Преди това е неправилно да се казва: „Аз мисля“. На петото ниво вие разбирате, че „вашите“ мисли съвсем не са ваши — мислите на околните хора също проникват във вашия ум. Но вие не осъзнавате, че вашите мисли могат да принадлежат на някой друг.

Ражда се Хитлер и цяла Германия се прониква от неговите мисли, но всеки немец смята тези мисли за свои собствени. Динамичната личност внедрява своите мисли в умовете на другите, където те се превръщат в ехо. Динамизмът е толкова сериозен, колкото и дълбок. Например, от времето на Исус са изминали две хиляди години. Мислите-форми, оставени в света, досега проникват в умовете на християните, които ги смятат за свои мисли. Същото може да се каже за Махавира, Буда, Кришна и други. Всеки вид мисли на

динамичния човек, били те божествени или дяволски, се улавят от човешките умове. Влиянието на Тимур или Чингисхан върху умовете ни още не е изчезнало, както и влиянието на Кришна или Рама. Техните мисли-форми вечно кръжат около нас и ние сме способни да уловим тези мисли-форми, водещи ни до особено състояние на ума.

Винаги става така, че ако сутрин човек е много добър, вечерта се превръща в истински дявол. Сутрин той се движи на вълните на мислите на Рама, вечерта може да улови мислите на Чингисхан. Разликата е породена от възприемчивостта и времето. Просякът винаги идва да проси сутрин, защото след изгрев вибрациите на дявола са минимални. След като слънцето се умори по време на продължителното си пътуване по небето, дяволското влияние набира сила, затова просякът вечерта губи надежда за милостиня от другите. Ако сутрин просякът поиска две рупии, те няма да му откажат веднага. Вечерта е много по-трудно да се каже „да“ на просяка. Вечерта човек е уморен от работа, сега е напълно готов да откаже. Сега той има съвсем друго състояние на ума, както и цялата обкръжаваща го атмосфера. И така, мислите, които смятаме за наши, не ни принадлежат.

Подобен опит ще преживеете едва след достигането на петото тяло. Ще се удивите да видите как идват и си отиват мислите. Появява се мисъл, после си отива, вкопчава се в нас, после ни оставя сами. Мислите са множество, много противоречиви мисли, оттам и объркаността в нашите умове. Ако мислите ви принадлежаха, нямаше да има причина за смущения. С едната ръка вие държите Чингисхан, с втората — Кришна, оттук идват всички конфликти и недоразумения. Двата потока мисли ви чакат, само щом проявите готовност и те проникват във вас. Те присъстват навсякъде около вас.

Вие ще познаете това след пълното разрушаване на отъждествяването. Най-голямата промяна ще бъде това, че дотогава вие сте имали мисли, сега вие ще мислите. Между двата процеса има огромна разлика. Мислите са автоматични — те идват и си отиват, те са вечни чужденци. Мисленето е наше, а мислите винаги са чужди. Мисленето започва във вас при достигането на петото тяло. След това вие вече сте способни да мислите — от този момент преставате да събирате мислите на другите. Мисленето на петото тяло не се превръща в товар за вас, защото сега то е ваше. Мисленето, зародило

се на нивото на петото тяло, може да се нарече мъдрост, разбиране и т.н.

На петото ниво вие притежавате собствена интуиция, собствено разбиране, собствен интелект. На петото ниво завършва влиянието на външните мисли, в този смисъл вие ставате господари на самите себе си — вие достигате своята същност — вие ставате самите себе си. Сега вие ще имате собствени мисли, собствена сила на мисленето, собствени очи и собствено виждане. След това при вас може да дойде само това, което вие сами искате. Това, което не искате, няма да посмее да ви доближи. Сега господар ставате вие. Въпросът за отъждествяването вече не възниква.

В шестото тяло мисленето също не е необходимост. Мислите са необходими само до четвъртото тяло, на петото са необходими както мисленето, така и мъдростта. На шестото завършва и това, тъй като потребността от тях отпада. Вие ставате Космоса, вие ставате единни с *Брахман*. Сега няма *друго*.

Всички мисли винаги са свързани с *другите*. Мислите до четвъртото тяло са неосъзната връзка с другите.

Мислите на петото ниво са осъзната връзка, но те както рано са свързани с другите. Защо са нужни мисли? Те са нужни само за установяване на взаимоотношения с другите. Но след шестото тяло не остава никакъв „друг“, с който да се установяват отношения. Всички отношения завършват, остава само Космическото. Сега аз и вие сме единно цяло. Сега няма причина за мисли.

Шестото е *Брахман* — космическата реалност, където отсъстват мисли. В *Брахман* няма мисли, затова може да се каже, че в *Брахман* има *знание*. Мислите, съществуващи до четвъртото тяло, са неосъзнати, това са мисли, съдържащи дълбоко невежество. На петото ниво ние достигаме познанието за нашата вътрешна същност, но оставаме невежи по отношение на това какво са другите за нас. Оттук и потребността от мисли на петото ниво. На шестото ниво няма нито външно, нито вътрешно. Има само това, което е. Следователно, на шестото ниво съществува само знание, но няма мисли.

На седмото ниво не съществува дори знание, защото вече няма *знаещ*, няма и *познаваемо*. Седмото ниво не е лишено от знания, то излиза *отвъд предела* на знанията. При желание то също може да бъде наречено състояние на невежество. Затова човекът на абсолютното

съзнание и абсолютно невежият човек обикновено си приличат — дори поведението им е сходно. Просветленият старец често прилича на дете — разликата между тях е огромна, подобие съществува само на повърхността. Понякога просветленият пророк се държи като дете. Понякога в детето забелязваме проблясъци на святост. Понякога просветленият прилича на абсолютен глупак, по-глупав, от когото не можеш да намериш. Разликата е в това, че светецът е отишъл отвъд пределите на знанието, докато детето още не е достигнало този предел.

Сходството е в това, че и двамата са извън знанието. **В кое тяло се достига самадхи?**

В действителност съществуват няколко вида *самадхи*. Първото от тях се случва на границата на четвъртото и петото тяло. Запомнете — *самадхи* не е преживяване на едно ниво — то винаги се случва между два плана, това е периодът на свечеряване, времето на залеза. Точно така може да се попита дали свечеряването принадлежи на деня или на нощта. Свечеряването не е собственост нито на деня, нито на нощта, това е събитие, което се случва между деня и нощта. Същото е и при *самадхи*.

Първото *самадхи* настъпва между четвъртото и петото ниво. Това *самадхи* води до *самореализация*. Второто *самадхи* настъпва между петото и шестото ниво и води до *космическо знание*. Третото *самадхи*, настъпващо между шестото и седмото ниво, води до *нирвана*. Така че съществуват три вида *самадхи*, достигани при прехода към всяко от последните три тела.

Не трябва да забравяме и за лъжливото *самадхи*. То се случва на четвъртото ниво и не е *самадхи* в истинския смисъл на думата, макар и да изглежда такава. Японските дзен-будисти го наричат *сатори*. Това е лъжливо *самадхи*. Подобно състояние достига художникът, скулпторът, музикантът, който напълно се разтваря в своето творчество, преживява неизказано блаженство. Това е преживяване на четвъртото, психическото ниво. Ако при вида на изгряващото слънце, разцъфващото цвете или звука на прекрасна мелодия умът напълно се разтваря в ставащото, настъпва лъжливо *самадхи*. Лъжливото *самадхи* може да се постигне под хипноза или лъжлив *шактипат*, както и с помощта на алкохол, марихуана, ЛСД, хашиш и т.н.

Така че в действителност съществуват четири вида *самадхи*, три, от които са истинни и се случват последователно. Четвъртият вид е

абсолютно лъжливо преживяване. Ако няма реално преживяване, а само усещане за *самадхи*, това може да въведе в заблуждение. Мнозина са се поддавали на илюзията благодарение на сатори. Но сатори не е процес на преход от четвъртото на петото ниво, то изцяло принадлежи на четвъртото тяло. Трите истински *самадхи* се преживяват именно при прехода от едното тяло в другото. *самадхи* е входната врата, проходът.

Между четвъртото и петото тяло е първото истинско *самадхи*, когато настъпва *самореализацията* и човек познава самия себе си. Може да се остане на това ниво. Обикновено хората спират на лъжливото *самадхи* на четвъртото ниво, защото това е много лесно — не е нужно да изразходваш много енергия, никакво усилие. Първото истинско *самадхи* — при прехода към петото ниво — е много трудно. Най-труден е преходът от шестото към седмото ниво. Третото *самадхи* се нарича *ваджрабхед* — **пронизване на мълния**. Това е най-трудното *самадхи*, защото тук се извършва преход от съществуването в не-съществуването, това е скок от живота в смъртта.

Първото *самадхи* се нарича *атма-самадхи*, второто — *брахма-самадхи*, третото — *нирвана-самадхи*. Най-първото и лъжливо *самадхи* се нарича *сатори*, от него трябва да се пазите, тъй като то е лесно достижимо.

Още един метод за проверка на истинността на *самадхи*: ако преживяването е вътре в определено тяло, то е лъжливо. Преживяването трябва да се случи между плановете. Погледнете вратата — тя вътре в стаята ли е? Нейното предназначение е да бъде между двете стаи и да води в следващата.

Защо за символ на *Кундалини* е избрана змия? Разкрийте, моля, всички причини. Символът, избран от теософите, изобразява змия, хапеща собствената си опашка. Мисията на *Рамакришна* е избрала змия, чиято опашка докосва главата. Обяснете какъв е смисълът.

Символът на змията е изпълнен със значения. Може би няма по-удачен и подходящ символ. Не само *Кундалини*, но и змията са претърпели множество промени, когато са били разнасяни като символи по страни и континенти. Няма нито една религия в света, в

която в една или друга форма да не се използва символът на змията. Причината за това е, че змията притежава много качества, асоциирани с *Кундалини*.

Първото, което идва на ум при споменаването на змията, е пълзящо, прокрадващо се движение. Действително, за пръв път *Кундалини* се преживява като нещо движещо се отвътре — нещо пълзи, като змия. Втората асоциация е свързана с това, че змията няма крайници и все пак се движи. Змията няма средства за придвижване, а само енергия, и все пак се движи. Третата асоциация е свързана с това, че в спокойно състояние змията лежи навита на пръстени. Спящата в нас *Кундалини* също почива в тази форма.

Когато дългото създание трябва да се вмести в ограничено пространство, то се свива на кълбо, няма друг начин. Огромна сила е съсредоточена в малко пространство, затова ѝ се налага да се свие. Събуждайки се, змията разтваря своите пръстени един след друг. Пръстенът се разтваря според обема. Същото усещаме при издигането на енергията на *Кундалини* в нас.

Понякога змията игриво поставя върха на опашката си в устата. Подобно положение на опашката е много символично. Мнозина признават ценността на този символ. Той предполага, че когато *Кундалини* се пробуди напълно, тя се превръща в кръг, образувайки собствен вътрешен енергиен кръг. Ако символът е предназначен за обозначаване на мъжката *садхана*, мъжката духовна практика, змията държи върха на опашката в устата си — изображението е агресивно. Ако символизира женската *садхана*, женската духовна практика, върхът на опашката само докосва главата. Това е предаваща се, подчиняваща се опашка. В това е единствената разлика.

Самата опашка на змията е преизпълнена със смисъл. Опашката е много по-тънка в сравнение с масивната глава. При пълното събуждане *Кундалини* достига *сахасрара*. Тя се разтваря като качулка на кобра, разширява се до огромни размери, което напомня внезапното разцъфване на хиляди цветове. Тогава опашката изглежда много малка.

Великолепен е видът на змията, издигаща се в цял ръст — тя стои много изправена само на върха на опашката си. Това прилича на чудо. Змията е безгръбначно, няма кости, и все пак е в състояние да извърши такова действие, което е невъзможно само с помощта на вътрешната жизнена енергия, тъй като змията не притежава други

средства за поддържане на тялото си във вертикално положение. Тя стои само благодарение на собствената си воля, без да има материална основа, на която да се опре. Същото се случва и при пробуждането на *Кундалини* — няма никаква физическа подкрепа, само нематериална енергия.

Това са някои причини за избора на змията като символ. Има и други основания. Змията сама по себе си е много невинно същество, затова бог Шива, наричан още „невидимият Шива“, се изобразява със змия на главата. Сама по себе си змията никога не причинява вреда, но ако бъде разтревожена, тя се превръща в най-опасното създание. Същото може да се каже и за *Кундалини*, това е много невинна сила. Тя няма да ви тревожи. Но ако бъде обезпокоена по неправилен начин, вие ще се окажете в много трудно положение. *Кундалини* е много опасна. Затова символът на змията ни напомня, че не трябва да тревожим *Кундалини* напразно.

По цял свят змията се смята за символ на мъдростта. Исус учи: „Бъдете мъдри като змията, кротки като гълъба“. Змията е много умно създание — бдително, внимателно и бързо. *Кундалини* също притежава такива качества. Чрез нея се достига висотата на мъдростта. Тя е мълниеносна и могъща.

Във времената, когато змията е била избрана за символ, може би не е имало по-прекрасно същество. Дори днес е трудно да се намери такова. Може би в бъдеще ще се появи нов символ — например ракета. Бъдещите концепции могат да открият асоциативна връзка между *Кундалини* и междупланетните кораби, чието пътешествие е подобно на *Кундалини* — корабът лети от една планета до друга, между които има само вакуум, пустота. Всяко време избира своя собствен символ.

Символът на змията е бил избран през времената, когато човекът е бил близо до животинското царство. Всички символи от това време са асоциации с едни или други животни, защото тогава за човешкото знание е било достъпно само това.

Тогава не сме могли да кажем, че *Кундалини* напомня електричество, но днес използваме нашироко този термин. Преди пет хиляди години от електричеството не е имало и помен. Но змията притежава качеството на електричеството. Трудно е да го повярваме, защото много от нас нямат собствен опит. За нас змията остава мит.

Неотдавна в Лондон се провело допитване, в хода на което, се изяснило, че седемстотин хиляди деца никога не са виждали крава. Децата, които не са виждали жива крава, най-вероятно нямат никакво понятие от змиите. Затова целият им способ на мислене и рефлексии, както и символизма, ще бъде свършено различен.

Сега змията вече не играе важна роля в живота ни. Някога тя е обитавала в съседство с нас двадесет и четири часа в денонощието. Именно тогава човекът е видял нейния ум, бързина на реакциите, лекота на движенията. Именно в онези времена човек е разбрал колко опасно създание може да се окаже разтревожената змия. Възникнали много легенди за това как змията пази малки деца, тя е толкова невинна... имало е случаи, когато змията е встъпвала в битка с много силен човек и е излизала победител. Така че двете възможности присъстват в едно.

Човек трябва да бъде крайно бдителен в присъствието на змия. Знанието за *Кундалини* се е появило приблизително по същото време, затова хората наблюдавали сходството в качествата на *Кундалини* и змиите. Всички символи са преизпълнени със смисъл, ако са дошли до нас от дълбините на вековете — те определено носят в себе си своя ритъм и съответствие. Но днес всичко е на границата на разрухата. Символът на змията няма да оцелее дълго. Ние не можем да наричаме *Кундалини* змийска енергия, защото къде днес са бедните змии? Те повече не живеят край нас, всички връзки са прекъснати. Ние не ги виждаме дори по пътищата. Затова възниква подобен въпрос — причината е в отсъствието на връзка. Такъв въпрос не би могъл да възникне преди, когато змията е била единственият символ.

Има един известен израз: „Пробуждащата се *Кундалини* се храни с плът и кръв“. Какво означава това?

Подобно изказване е изпълнено със смисъл. Когато *Кундалини* се издига, в тялото настъпват множество трансформации. Когато и да възникне новата енергия, предишният химически състав на организма напълно се променя. Измененията са неизбежни. Функциите на човешкия организъм са толкова разнообразни, че ние не се досещаме за много от тях. Да вземем например скъперничеството. На пръв поглед това е само качество на ума, но ето че и тялото става скъперническо.

Тялото на такъв човек започва да събира тези вещества, които могат да му потрябват в бъдеще. То продължава да ги трупа без никаква причина, докато не се превърнат в препятствие, внасящо дискомфорт.

Сега да поговорим за страхливеца. Неговият организъм събира всички елементи, провеждащи страха. Да предположим, че тялото е готово да трепери от страх, но няма нужните средства — как ще постъпи в този случай? Вие изисквате от тялото страх, а то не притежава нужните секрети и хормони — какво да прави? Затова тялото прави запаси с оглед на вашите изисквания. Човек, който изпада в ужас и се облива в студена пот, има на свое разположение мощни потни жлези. Подобна подготовка е крайно необходима, защото в продължение на един ден могат да настъпят многократни изисквания да се изплаши. Затова тялото натрупва елементи в съответствие с изискванията на нашия ум и дори повече.

При промяна в ума се променя и тялото. Когато *Кундалини* се издига, настъпва тотална промяна на целия организъм. В процеса на такава трансформация може да се намали мастната тъкан, да се съкрати кръвообращението, но намаляването ще бъде в строго съответствие с вашите потребности. Ще останат толкова плът и кръв, колкото са нужни за нормалната жизнена дейност на организма в новото състояние. Всичко останало ще изгори. Само тогава вие накрая ще се почувствате леко, само тогава ще можете да излетите във вътрешните небеса.

Изказването, че пробудената *Кундалини* се храни с плът и кръв, е вярно. Медитирацията трябва да се придържа към особена диета и начин на живот, иначе ще се появят проблеми. При издигането на *Кундалини* се изработва огромно количество вътрешна топлина, защото това е електрическа сила. Това е енергия с високо напрежение. Символът на *Кундалини* не е само змията, но и огънят. Този символ също е добър.

Кундалини ще гори във вас с неугасващ огън. Много ще изгори в неговите пламъци. В резултат на пробуждането на *Кундалини* ще се появи известна сухота. Следователно, необходимо е личността да бъде много хармонична и да има развити канали за протичане на електричеството. Да вземем например един гневен и раздразнителен човек — ако неговата *Кундалини* се пробуди, няма да му е леко. Доброжелателният, изпълнен с любов човек притежава дълбока

химическа хармония, която придава плавност. Издигането на *Кундалини* няма да му причини вреда.

Всичко, което се говори по този повод, трябва да бъде съобразено с всички тези детайли. Горното изказване е доста грубо, защото изкуството за изразяването в онези времена не е било развито в достатъчна степен, а и самият подход е суров, незавършен. Но изречението е истинно — плътта ще гори, както и кръвта, както и мозъка, защото ще настъпят тотални изменения. Вие ще станете абсолютно различни хора. Всички предишни конструкции са подложени на изменения. Медитирацията трябва постоянно да помни за това и съответно да се готви за преживяването.

9

ОКУЛТНИТЕ ДЪЛБИНИ НА КУНДАЛИНИ И ДУХОВНОСТТА

В медитативния лагер в Наргол вие казахте, че всички йога практики — *асани, мудри, пранаяма* и *бандха*, са били открити в медитативни състояния. В различните медитативни състояния тялото приема определени позиции, по които може да се съди за дълбочината на медитацията. Накратко казано, възможно ли е да се създаде такова вътрешно състояние, приемайки определена поза? В такъв случай, може ли да се достигне до медитация, използвайки разнообразни *асани, мудри* и т.н.? Какво е тяхното използване и значение?

Първо ще се обърнем към преживяването в медитацията. Именно в нейния процес е била открита способността на тялото да заема определени пози в зависимост от определено състояние на ума. Например, когато сте изпълнени с любов, изразът на лицето ви е един, когато се гневите — съвършено друг. В гнева си стискате зъби, свивате юмруци, а тялото е готово за нападение. Ако сте в състояние на прощаване, изразът на очите е мек, дланите са разтворени. Човек, изпълнен със състрадание, не е способен да стиска юмруци. Точно както свитите юмруци са знак за готовност за борба, така и затворените длани свидетелстват за свобода от желание за свада. Разтворените длани символизират уверение в защитеност. Свитият юмрук предупреждава другия за опасността.

Природата на тялото е такава, че то действа в съответствие със състоянието на ума. Тялото следва ума — то винаги е отзад. Затова обикновено знаем как ще постъпи човек в състояние на гняв и как от любов. Но не ни е известно как ще реагира той на по-дълбоки състояния на ума.

При възникването на дълбоките състояния на ума много неща се случват и с тялото. *Мудрите, асаните, жестовете* разказват за

вътрешните промени. *Асаните* са възникнали по време на подготовката за определени вътрешни състояния. *Мудрите* са се появили по-късно, те информират за вътрешното състояние на личността.

В процеса на вътрешни изменения тялото е принудено да се приспособява към тях. При пробуждането на *Кундалини* тялото е принудено да заема най-необичайни пози, за да помогне за свободното протичане на енергията. Гръбнакът се извива, позволявайки на енергията да се издига. В това взема участие и главата. Да вземем един пример: при пробуждането тялото заема вертикално положение, когато спим, тялото лежи — не може да стои или да седи.

Да предположим, че на Земята има човек, който от рождението си не знае какво е сън — той никога не е лягал. Ако след тридесет години той поиска да заспи, за пръв път в живота си ще легне. Първо се е променило състоянието на ума и той заспива. Но новото положение го заинтригува, тъй като никога преди тялото му не е заемало хоризонтално положение. До този момент е седял, ходил, но никога не е лягал. Сега е принуден да легне, за да възникнат вътрешните условия за съня. Ако тялото лежи, умът много по-лесно навлиза в определено състояние. Но всички хора приемат различни пози по време на сън, защото състоянието на ума на всеки човек е различно.

Например, дивакът от примитивно племе няма да използва възглавница, но за цивилизования човек е немислимо да заспи без нея. Дивакът мисли толкова малко, че притокът на кръв в главата му е незначителен. За съня е крайно важно притокът на кръв да бъде колкото се може по-малко. Ако притокът е твърде силен, не можете да заспите. Ако нервните окончания на мозъка не са отпуснати, не можете да се отпуснете и вие — кръвта ще продължи да се движи към мозъка. Тогава вие поставяте още една възглавница, и още една. Колкото по-образован и цивилизован е човек, колкото е по-културен, толкова повече възглавници са му нужни. Шията трябва да бъде в почти вертикално положение, за да се предотврати притокът на кръв в мозъка на такъв човек.

Положението на тялото съответства на състоянието на ума. Затова при пробуждането на вътрешната енергия и нейното движение започват да се формират различни *асани*. Различните чакри също водят

тялото до различни *асани*. При зараждането на определено вътрешно състояние се променя положението на ръцете, изразът на лицето и очите. Същото се случва и в медитация. В резултат човек започва да се замисля за възможностите на обратното — може ли да влезе в състояние на медитация, ако заеме определена *асана*? Това трябва да се разбере.

В медитацията всички тези процеси се случват и все пак те не са задължително условие. Накратко казано, не всички медитиращи преминават през еднакви положения на тялото. Едно условие трябва да запомните веднъж завинаги — състоянието на тялото и ума на един медитиращ се различава от състоянието на тялото и ума на друг медитиращ, затова не всички ще преминат през едни и същи *асани*. Например, ако притокът на кръв в главата е недостатъчен, то медитирацията, без сам да знае това, заема *сиршасана* — стойка на глава. Не всички медитиращи трябва да стоят на главата си, защото притокът на кръв към главата на всекиго е различен. Затова *асаните* се формират индивидуално в зависимост от необходимостта.

Ако ние сами си изберем *асаните*, а след това ги практикуваме, ние не знаем коя от тях е полезна или необходима. *Асаните* могат да причинят вреда, а не само да носят полза. Ако определен медитиращ не се нуждае от тях, *асаните* могат да причинят само вреда, ако се нуждае — помощта им ще бъде голяма. Една от трудностите е в неувереността. Друга е в това, че когато нещо се случва вътре и едновременно нещо започва да става отвън, енергията се стреми навън. Ако извършваме външна постъпка, тя може да остане просто като физически жест. Както вече казах, в гнева юмрукът се свива автоматично. Обаче съвсем не е задължително при свиване на юмруците да се разгневим. Може да разиграем престорен гняв, като оставаме абсолютно недокоснати отвътре. Обаче ако желаем да провокираме вътрешен гняв, свитите юмруци могат много да помогнат, но не може със сигурност да се каже, че резултатът ще бъде положителен. Ако избираме между свиването на юмруците и тяхното неизползване, възможността да възникне вътрешен гняв в първия случай е по-вероятна. Ако човек е в състояние на покой, ръцете му заемат необходимата *мудра*. Но ако той практикува тези *мудри*, не е възможно да се гарантира, че умът му ще достигне до състояние на покой. И все пак определени положения на тялото помагат на ума да се

успокои. Тялото показва своята готовност за сътрудничество, останалото зависи от ума. Но измененията на тялото не означават задължително изменения на ума и причината е в това, че тялото винаги следва ума. Именно затова след изменението на състоянието на ума се променя и тялото, то създава възможност за изменение на ума. Макар че измененията не са задължителни.

Оттук и опасността от илюзиите. Човек може да продължи да изпълнява *асани* и *мудри*, смятайки, че е достигнал всичко. Такова нещо се случва. Хиляди години хората са практикували *асани* и *мудри*, смятайки, че практикуват йога. В резултат концепцията за медитация постепенно се е изгубила в йога. При думата *йога-садхана* в ума веднага се появяват *асани*, *мудри*, *пранаяма* и т.н., затова винаги настоявам, че ако потребностите на медитацията са напълно разбрани, определени позиции на тялото оказват огромна полза. Но резултатът невинаги е задължителен. Затова отдавам предпочитание на вътрешната работа, а не на външната.

Ако нещо започва отвътре, може да се постигне неговото значение. Да предположим, че медитацията седи в медитацията и аз чувствам, че вътре в него всичко е готово да се разплаче, но той отчаяно се сдържа. Виждам и това, че ако се разплаче, ще започне да се движи и ще настъпи катарзис. Но той се страхува да плаче и се въздържа. Ако го посъветвам да не се сдържа, а да плаче, в началото той ще се преструва. Но след две-три минути риданията ще станат истински — накрая импулсът към риданията ще изскочи отвътре навън. Процесът на сълзите ще премахне бариерата и това, което трябва да излезе, ще излезе.

Друг медитиращ желае танца, но също се сдържа. Ако го помолиш да танцува, в началото ще има представление — танцът не е дошъл отвътре. Но с първите танцови стъпки ще възникне възможността танцът да пробие навън и външният танц ще се разтвори във вътрешния. Обаче ако вътре няма танц, а ние караме медитацията да танцува, нищо няма да се случи.

Необходимо е да се отчитат множество фактори. Условието са твърде много. Ако не искате да си изясните всичко поради сложността му, по-добре е да започнете с вътрешното и да позволите на всичко да се случва спонтанно. Не спирайте външните събития, не се борете с тях. Тогава всичко ще стане от само себе си.

Каква е физическата и психическата разлика, която се проявява при седящо и лежащо положение по време на *Динамична медитация*!

Разликата е огромна. Както казах по-рано, дълбоко вътре всяко положение на тялото е свързано със съответно състояние на ума. Лежачият човек лесно заспива. Стоящият по-лесно остава буден. И обратното. Съществува страх, че медитирацията може да заспи. Ако той стои, това помага за преодоляване на този страх.

Втората част от техниката е фокусирана върху състоянието на наблюдение, свидетелстване, осъзнаване. За начинаещия е трудно да запази осъзнатост в легнало положение, но с практиката идва и навикът. Ако стоим, намалява се възможността за хипноза на началния стадий, водещ до транс.

Съществува и още нещо. Когато стоите, движенията на тялото са свободни. Когато легнете, вие не позволявате на тялото да се движи по свое желание. Ако седите, половината тяло не участва в това, което се случва. Да предположим, че краката искат да танцуват, а вие седите — значи, те не могат да изразят себе си в танца. Вие дори не ще почувствате това желание, защото сте лишили краката си от възможността да се изразяват. Ако стоите, стъпалата сами ще започнат да се повдигат и вие ще узнаете за тяхното желание. В седнало положение е невъзможно да се улови толкова фин намек.

Традиционната поза за медитация се е появила с цел потискане на всички телесни движения. *Сиддхасана*, *падмасана* и *сукхасана* усилено се практикуват преди началото на обучението в медитация, за да се изработи възможността за спиране на тялото. Но възможността за издигане на енергията съществува от самото начало, в резултат на което се случват много неща. Вие чувствате желание да скачате, бягате, пеете, танцувате. Подобни емоционални действия винаги се асоциират с умопобъркване. Малоумните в повечето случаи плачат, смеят се, танцуват или скачат. Ако медитирацията постъпва по същия начин, той ще създаде впечатление за безумие.

Всички седящи *асани* се практикуват за пълен контрол над тялото, за да не приличаме на безумни в очите на обществото. В такова положение медитирацията изглежда напълно прилично. В наши дни при практикуването на подобни *асани* краката напълно отичат. Долната част на тялото е твърде тежка, като храм или пирамида — широка в

основата, тясно горе. При такова положение на тялото възможността за движение се свежда до нула.

По време на стоеж възможността за движение достига своя максимум — в това положение съдържащият фактор е изключен. Когато кръстосате крака и седнете, създавайки неподвижно положение, голяма част от вашето тяло е притисната от гравитацията. Но и това не е достатъчно — ръцете също заемат фиксирано положение, което ги лишава от възможността за движения. Гръбнакът е прав и неподвижен. Преди да ви позволят да влезете в медитация, вие трябва достатъчно дълго да практикувате подобни *асани*.

При моя подход проблемът е право противоположен. От моя гледна точка, между нас и побърканите няма фундаментална разлика. Ние само потискаме своето безумие. Може да се каже, че ние сме „нормални луди“ или нормално безумни. Толкова много общо има между нас и побърканите... тези, които са отишли малко по-напред в безумието се оказват в затруднение, но безумието е заложено в нас и то се опитва да намери изход.

Когато сте разгневени, за кратко загубвате ума си. В такива моменти извършвате постъпки, които не сте и сънували в съзнателно състояние. Обсипвате другия с оскърбления, хвърляте камъни, чупите мебели. Можете дори да скочите от прозореца и въобще да направите каквото искате. Ако един луд прави нещо подобно, ние можем да разберем постъпката му, но когато „нормален“ човек прави същото, ние казваме, че той просто е бесен. Но ако безумието не присъстваше вътре в „нормалния“ човек, то не би се проявило и външно. Цялото безумие е в нас, а ние сме просто негови пазители. Според моето разбиране, преди да навлезеш в медитация, необходимо е да изхвърлиш от себе си всичко това. Колкото повече се освобождавате от такива безумства, толкова по-леко става на вашия ум.

Докато за старите техники, използващи *сидхасана*, са нужни много години, новият метод води до този резултат за броени месеци. При старите методи за реализация отиват много животи, при новите — само месеци. Вътрешното безумие трябва да бъде освободено, но при стария метод катарзисът настъпва на нивото на ефирното тяло, а при новия — на нивото на физическото. Новият метод е съвършено различен, защото смехът, сълзите, танца и т.н. винаги са вътре във вас, така че е съвършено необходимо да ги освободите.

Ако практикувате абсолютно спокойствие на тялото в продължение на много часове, катарзисът настъпва на нивото на ефирното тяло. Тогава това преживяване ще бъде невидимо за околните, този катарзис ще бъде усещан само от вас. По такъв начин вие се защитавате от обществото — в този случай никой няма да узнае, че вие танцувате, смеете се или плачете, тъй като всичко това се случва вътре — като в съня. Вие танцувате вътрешно, смеете се вътрешно, но вашето физическо тяло с нищо не показва вътрешното състояние.

По моему, не трябва се полагат толкова усилия за незначителни неща. Безсмислено е да се кара търсецят да губи цели години за физическа дисциплина, преди да бъде допуснат до медитация. Има и други възможности. Ако човек стане професионалист в контрола над физическото тяло и пълното му потискане, напълно възможно е нито една вибрация да не възникне в ефирното тяло, то да стане абсолютно инертно. При такива условия е напълно възможно да не възникнат дълбоки вътрешни процеси, вие просто сте се научили да седите неподвижно, като жива статуя. В подобни условия, когато всички вътрешни процеси са потиснати, напълно са основателни опасенията, че индивидуумът може да си загуби ума.

В миналото мнозина медитиращи са си губили Ума. Предлаганият от мен метод, практикуван сред психично болни в продължение на няколко месеца, ги е извеждал от измененото състояние на психиката. Едва ли нормален човек ще си загуби ума, практикувайки *Динамична медитация*, защото при тази методика вътрешната лудост не се потиска, а излиза навън. Старите методи са довели мнозина до умопобъркване, но този факт внимателно е крит зад завоалирани фрази. За такъв човек казвали: „В своя екстаз той достига до безумие, но този екстаз е Божествен, — той е светец“. Но фактът си остава факт — човекът става напълно луд. Той с такава сила потискал някои неща в себе си, че те напълно излезли изпод контрола му.

Методът на *Динамичната медитация* я изпълнява две задачи: първата — очиства ви от натрупаните нечистоти в момента на катарзиса. Първо трябва да станете леки, след това започва вътрешното пътешествие. Това, което изглежда безумие в тази техника, в действителност е процес на освобождаване от вътрешното безумие. По моему разбиране това, което се крие вътре, трябва да излезе навън, а заедно с него ще си отидат тежестта, напрежението, безпокойството.

Най-интересното е това, че когато ви обхване безумието, не се опитвайте да го контролирате. Именно вие сте господари на собственото си безумие. Щом дойде осъзнаването на този факт, безумието вече никога няма да ви хване.

Погледнете човека, който танцува, пее, плаче по собствена воля — той постъпва като безумец. Но има една разлика — при безумните всичко това става само, докато медитирацията сам го привнася. Без пълното съдействие на медитирацията такова безумие няма да продължи и секунда. По собствено желание той е способен да спре безумните действия във всеки един момент. Такъв човек никога няма да си загуби ума, защото той е преживял безумието, като го е наблюдавал. Сега за него то се превръща в доброволен акт. Оттук нататък безумието е напълно управляемо.

Нашата култура е направила всичко, за да ни лиши ОТ възможността да контролираме безумието, което се е превърнало в недоброволно събитие в живота ни. Затова, когато то идва, ние не сме в състояние да направим нищо с него.

Аз смятам метода на *Динамичната медитация* за много ценен за бъдещите поколения, защото цялата цивилизация с всеки изминат ден се доближава до абсолютното безумие. Тази техника е подходяща за всички без изключение като защита от настъпващото безумие и друг способ няма.

Ако човек в продължение на час се избави от вътрешното безумие, околните постепенно ще свикнат с подобен вид медитация. Хората ще узнаят, че той медитира. Но ако правят същото наред пътя, могат да се окажат в психиатрична клиника. Ако някой започне да се освобождава от вътрешния гняв, като се нахвърля върху познатите и колегите, едва ли някой ще иска да общува с такъв човек.

Безумието трябва да се прояви с един или друг способ, иначе трудностите са неизбежни. Ако човек доброволно не изхвърли безумието, той ще открие хиляди способности за неговото проявление. Понякога се наливаме с алкохол, опитвайки се да отхвърлим товара от натрупаното безумие. Понякога изразяваме безумието си в огнен танц. Но за какво са нужни такива крайни мерки? Новите видове танц — например *туист* — не са се появили случайно. — Тялото се нуждае от движение, а ние не сме му оставили никаква възможност за това.

Затова то само предприема необходимите подготвителни мерки и се обърква в саморъчно изплетената мрежа.

Медитацията изхвърля безумието без никаква предварителна подготовка. В медитацията ние изхвърляме всичко, което се е натрупало у нас. Ако ни обучават на такъв катарзисен метод от детството, количеството безумни хора значително ще се съкрати. С безумието ще бъде приключено завинаги. Но вместо това с ускоряването на прогреса ние отбелязваме все повече случаи на умопобъркване.

Цялата ни култура ни учи на потискане. Етикетът не допуска бурен плач и гръмък смях. Не е позволено от гледна точка на общественото мнение да се танцува и крещи така, както ти се иска. Всичко трябва да бъде „прилично“. Нормите на общественото поведение ни притискат от всички страни, в резултат на което всички необходими вътрешни преживявания се оказват потиснати. Но ето че в един прекрасен ден натрупаното потискане на тези емоции се взривява и ситуацията напълно излиза изпод контрол. Затова катарзисът е първата стъпка в техниката на *Динамичната медитация*, чрез която ние се освобождаваме от натрупаните емоции.

Именно по тази причина ви съветвам да стоите по време на изпълнение на тази техника, тъй като в такова положение осъзнавате най-малкото вътрешно движение и можете свободно да се движите. Идеалното условие за изпълнение на тази медитация е затворена стая. Тялото трябва да бъде напълно голо, нито една частица материя да не се превръща в препятствие, в съдържащ фактор. Трябва да позволите да се случва всяко движение, така че нито една част от личността да не скрие своето движение. Само при такива условия е възможен бърз прогрес. Тогава това, за което отиват години и дори животи при практикуването на *хатха-йога* и други йоги, ще се случи в броени дни.

Практикуването на традиционните йоги е неуместно в наши дни — съвременните хора не могат да си позволят да прекарват в упражнения дни и часове. Нужни са ни методи, носещи бързи резултати. Ако в продължение на седем дни човек редовно практикува *Динамична медитация*, със завършването на този период той неизбежно ще почувства — с него нещо се е случило. След седем дни той ще стане съвършено друг човек. Ако опитът дава резултат след седем живота, никой няма да си прави труда да се занимава с подобно

нещо. Старите методи носят плодове след много раждания. Техният девиз е: „Изпълнявай тези практики през целия си живот, а резултатът непременно ще дойде в следващия“. Предишните хора са били спокойни и търпеливи. Те продължавали заниманията, независимо че резултатът бил обещан за следващите животи. Днес не ще намерите нито един човек с подобно отношение. Ако резултатът е невъзможен точно сега, никой няма да чака дори утрешния ден.

Кой може да разчита на утре? След като над Хирошима и Нагасаки бяха хвърлени атомните бомби, „утре“ изчезна от живота ни. Хиляди американски младежи и девойки отказват да постъпват в колежи. Аргументът е един: „Нима светът ще остане същият по време на завършването на образованието? Никой не знае какво може да се случи утре“. Те чувстват, че това е празно губене на време. Младежите бягат от училищата и коледите. Спорят с родителите си: „Ще съществува ли светът след шестте години, прекарани в университета? Можете ли да гарантирате това? Защо напълно да не се насладим на тези шест безценни години от нашия живот?“

Там, където „утре“ е станало неопределено, е безсмислено да се разсъждава с термини за много животи. Никой не е готов да слуша за реинкарнация, и никой не слуша. Затова повтарям: „Практикувайте днес и усещайте резултата веднага“. Ако човек може да ми даде един час за провеждането на опита, той непременно ще усети резултат при изтичането на този час. Само в такъв случай той ще се съгласи да ми предостави един час и на следващия ден — иначе едва ли утре ще го изразходва за медитация. Съвременният век има своите изисквания. В света на волските впрягове всичко се е движело бавно, затова и медитацията се е движела постепенно. Сега сме в атомната ера — медитацията не може да си позволи да не бърза. Тя трябва да набира скорост.

Обяснете, моля, с оглед на енергията *Кундалини*, какво е значението и целта на следното: падането по лице при израза на почит към светеца; докосването на нозете му с глава или ръце; молитвите на свети места; благословията, получавана от светец чрез докосване до главата или гърба на търсещия; обичаят да се

покриват главите у сикхите и мюсюлманите при влизането в гурудвара или джамия.

За всички подобни постъпки има множество причини. Както казах по-рано, в порив на гняв ние се нахвърляме срещу някого с юмруци и се опитваме да стъпчем главата му с крака. Тъй като това, естествено, е неизпълнимо, ние хвърляме по него обувка. Можем ли да хвърлим в краката си главата на човека? Затова хвърляме в лицето му обувка като символ на гнева, кипящ в нас. Но никой дори не задава въпроса, какво се крие зад подобна постъпка. Сходният жест се среща в не една секта или страна по света. Не е тайна, че човек, заслепен от ярост, иска да размаже с крака главата на противника си. Може би някога древният човек, оставайки все още примитивно създание, се е успокоявал едва след като е притискал главата на противника с крак о земята — нашите прадеди не са носили обувки. В гнева си вие горите от желание да поставите крак върху главата на опонента. Вярно е и противоположното — когато сте преизпълнени с доверие и преклонение, вие сте готови да склоните глава към стъпалата на такъв човек. Това също има своите причини.

Има моменти, когато ви се иска да паднете по лице — именно в тези моменти жизнената енергия тече от другия човек към вас. Всеки път, когато искате да получите този поток, вие трябва да се поклоните. Ако искате да напълните ведрото с речна вода, вие го наклоняте. Налага се да го наклоните, тъй като потокът тече надолу. Затова, ако чувствате, че нещо тече от другия, в този момент вие скланяте глава, за да станете приемащи.

Освен това, енергията не тече из всички части на тялото, а само от крайниците — например пръстите на ръцете и краката. Биоенергията или енергията *шактипат*, или който и да е друг вид енергия, изтичаща от тялото, избира за свой посредник пръстите на ръцете и краката. Затова получаващият енергия пада в нозете на Мастъра, а отдаващият полага ръце върху главата на получаващия.

Това са окултни и дълбоко научни проблеми. Напълно естествено е, че мнозина само имитират тези действия. Хиляди хора без особени причини падат в нозете на други. Не по малко са и тези, които поставят ръка върху нечия глава, без значение чия. Затова изпълненото с дълбок смисъл действие се превръща във формалност. Когато профанацията продължава твърде дълго, хората започват да

протестираат. Те казват: „Що за глупост? Какво ще се случи, ако падна в краката му? И какво ще се случи, ако докосне главата ми?“ В деветдесет и девет процента от случаите това действително е глупост. Но един процент остава изпълнен със смисъл.

Някога всичките тези сто процента са имали значение, защото тогава всичко е ставало спонтанно. Тогава вие не сте падали в нозете на някой друг само защото така трябва да се постъпва. Понякога, чувствайки, че трябва да паднете по лице пред някого, вие не сте се съдържали — просто сте падали! И другият човек не е бил длъжен да поставя ръка върху главата на получаващия. Случвало се е така, че в някои моменти ръката му натезавала, нещо било готово да изтече от нея. Ръката се възлагала само тогава, когато другият бил готов да получи. Но постепенно всичко се превърнало в обикновен ритуал, изгубил всякакъв смисъл. Поради своята безсмисленост той бил подложен на критика. Позицията на критиката е силна, тъй като науката, стояща зад традицията, е изгубена. Така че тези жестове са изпълнени със смисъл, но само при наличието на жив Мастър и възприемчив ученик.

Човек, падайки в нозете на Буда, изпитва неземно блаженство, чувства, как благодатта се излива върху него. Никой не е в състояние да види отвън това, което става, защото то е абсолютно вътрешно събитие. Тази реалност съществува за този, който я е преживял. Ако друг поиска доказателство, такова няма. В действителност, това е проблемът на всички окултни преживявания — индивидуумът преживява опит, но няма доказателства за пред другите. Той казва: „Не мога да обясня, но това се случи“. Този, който не е преживял нещо подобно, отказва да повярва, защото нищо не чувства. В него възниква впечатление, че онзи бедняк е в плен на илюзиите.

Ако такъв човек падне в нозете на Исус, нищо няма да се случи и той ще разтръби по целия свят, че това е глупост, измама — той е склонил глава в нозете на Исус, но нищо не се е случило. Това може да се сравни с гърне без капак, което е потопено в речен поток. После гърнето ще каже: „Аз се наклоних и бях напълнен“. Друго гърне, чийто капак е плътно поставен, също може да опита. Но колкото и да се старае, колкото и дълбоко да се потапя във водата, гърнето си остава празно. Тогава то ще започне да твърди, че всичко казано е лъжа, че

никой не може да се напълни, потапяйки се в реката. То ще заяви: „Аз се поклоних, потънах дълбоко, но излязох обратно празно“.

Това е двустранно събитие. Не е достатъчно енергията да изтича от определен човек. В същата степен е важно вие самите да сте пусти и отворени. В много случаи енергийният поток не е толкова съществен, колкото вашата собствена готовност и отвореност за възприемане. Ако сте достатъчно открити, но в стоящия пред вас човек енергията липсва, по-висши енергийни източници ще се насочат към вас и ще достигнат до вашето същество. Най-удивителното е в това, че ако вие от цялото си сърце, с тотален стремеж се приближите до човек, който няма какво да ви даде, вие все пак ще получите енергия чрез него. Но тази енергия не идва от него — този човек е само посредник, той абсолютно не осъзнава това, което става.

Втората част на въпроса се отнася до влизането в гурудвара или джамия с покрита глава. Много факири предпочитат да покриват главите си и едва след това да практикуват медитация. При пробуждането на енергията съществува възможност главата да стане много тежка. Ако покриеш главата, енергията няма да изтече. Тази енергия образува затворен кръг във вас и усилва медитацията. Затова подобен обичай да се покрива главата е показал своята полза. Опитайте да медитирате с покрита глава и моментално ще усетите разликата. Тогава това за което са ви били нужни петнадесет дни, може да се случи за пет.

Когато енергията достигне главата, възниква възможността за нейното изтичане, разсейване. При образуването на затворен кръг вашето преживяване ще бъде по-дълбоко. Но днес обичаят за покриване на главата при посещения в джамия или гурудвара се е превърнал в проста формалност. Факт е обаче, че зад всеки такъв обичай се крие изгубен във времето смисъл.

Сега ви става ясно, че при докосване на стъпалата или поставяне на ръце при благословия може да се получи някаква енергия. Но какъв е смисълът в поклонението пред гробници или култови изображения? Това трябва да се разбере. Зад създаването на образи или идоли се крие напълно научно обяснение.

Да предположим, че е дошъл моят смъртен час, но около мен има хора, които са видели в мен нещо, търсили са и са намерили нещо в мен. Те могат да попитат по какъв начин е най-добре да си спомнят за

мен. Затова преди мига на моята смърт между нас възниква символ. За такъв може да послужи всичко, което искате — идол, камък, дърво или моята гробница, моето *самади* или част от моята дреха, дори моите сандали. Но символът трябва предварително да бъде уговорен между нас. Това не може да се решава едностранно. Аз трябва да бъда свидетел. Моето приемане, одобрение и подкрепа по отношение на символа е необходимо. В такъв случай аз мога да кажа, че ако те дойдат при моя символ и помислят за мен, аз ще присъствам на тази среща в безтелесно състояние. Аз трябва да дам такова обещание и цялата следваща работа ще получи съответно направление. Това е абсолютно вярно.

Оттук съществуването на живите и мъртвите храмове. Мъртвите храмове са изградени със съдействието само на едната страна. От другата страна няма никакво потвърждение. Да се създаде храм на Буда е било само наше желание, но това е мъртъв храм, защото Буда не е давал обещания относно храмове. Съществуват и живи храмове, но в основата на тяхното възникване лежи съгласието на човек, достигнал святост.

В Тибет има място, където обещанията на Буда се сбъдват в продължение на последните две хиляди и петстотин години. Но днес там се е създала доста трудна ситуация. Там има община, комуна от петстотин лами, и когато един от тях умре, е трудно да му намерят заместник. Числото петстотин е постоянно и фиксирано — монасите, не трябва да са повече или по-малко. След смъртта на един се избира още един, но само с одобрението на останалите четиристотин деветдесет и девет. И ако дори един монах не е съгласен, кандидатурата се отхвърля. Общността от петстотин лами се събира на определена планина в нощта на *Буда Пурнима* — по време на пълнолунието през май, когато се празнува рожденият ден на Буда — и в точно време, установено от самия Буда, се разнася гласът на Буда. Подобно нещо никога не се е случвало на друго място и при друг подбор на хора. То става в точно съответствие с обещанието, дадено от Буда.

Подготвяйки се вечерта за сън, вие вземате решение да се събудите точно в пет сутринта — не ви е нужен будилник. Точно в пет внезапно, сякаш тласнати от нещо, вие се събуждате. Опитайте и ще се удивите — дори часовниците могат да сгрешат, но не и вие.

Ако твърдо сте решили да умрете в определен ден и час, нито една земна сила не може да ви удържи — вие ще умрете в избраното от вас време. Ако вашата решимост е дълбока, можете да сдържате обещанията си дори след смъртта. Например, явяването на Исус пред учениците му след смъртта — това е било изпълнение на обещание, дадено от Христос. И досега тайната на възкресението е неподвластна на християнския свят. Незнанието за това, което се е случило по-късно, и следователно, неувереността в това дали Той е възкръснал или не, поражда толкова тягостни съмнения! А това е било обещание, дадено на учениците и изпълнено след смъртта.

Местата, където обещанията се изпълняват в продължение на много векове, с годините стават свещени места за поклонничество. Даденото някога обещание, обет, се забравя, в паметта на хората остава само едно — те трябва да посещават тези места.

Има обети, дадени от Мохамед. Има обещания, оставени от Шанкара^[1], Кришна, Буда и Махавира също са приели договор, отнасящ се до определено време и място. С тях както преди може да се установи връзка. Затова в такива места поклонниците падат по лице, предлагайки тотално отдаване — само тогава установяването на връзката е възможно.

Свещените места, храмовете, *самади* — всичко има своето предназначение, но както и в случая с всичко останало, дори най-полезните места, чието посещение от цели тълпи се превръща в модна традиция, в крайна сметка се оказват мъртви и безполезни. Те трябва да бъдат премахнати, за да се открие възможност за възникване на нови обети, които да създадат нови места за поклонничество и да се издигнат нови храмове. Старото трябва да се разруши, защото то е мъртво. Ние нямаме и най-малка представа за процесите, ставащи в подобни случаи.

В Южна Индия живял един йогин. При него дошъл пътешественик-англичанин. Преди своето заминаване той казал на йогина: „Аз заминавам и може би никога повече няма да се върна в Индия. Но аз искам да те виждам. Какво да направя?“

Йогинът взел своята фотография и я предал на англичанина с думите: „Когато се уединиш в затворена стая, концентрирай се върху фотографията в продължение на пет минути и аз ще се окажа там“.

Бедният, не могъл да дочака края на пътешествието. Обхванало го едно-единствено желание — колкото може по-бързо да проведе експеримента. Той не вярвал, че подобно нещо е възможно, но това се случило. Обещаното се сбъднало на астрално ниво.

Подобно нещо не представлява трудност. Пробуденият може да съдържа обещанието си дори да е мъртъв. Затова в изображенията, иконите и статуите е скрит огромен смисъл — чрез тях може да се реализира даденото някога обещание. Затова зад създаването на образите стои цяла наука.

Не е възможно да се направи икона случайно — съществуват специални техники. Ако видите изображенията на двадесет и четиримата *тиртханкари* на джайните, навярно ще се учудите — всички те си приличат, различават се само символите. Махавира има един знак, Паршваната — друг, Нейната — трети и т.н. Ако се махнат символите, ще стане невъзможно да се различи едно изображение от друго. Малко вероятно е, че всички тези хора са си приличали като две капки вода. Напълно възможно е, обаче, последният *тиртханкара* да е използвал образа на предшественика си като прототип. Затова не е било необходимо да се създават различни образи — един образ се използвал от всички.

Но това не задоволявало поклонниците, защото всеки от тях отдавал предпочитание на определен *тиртханкара*. Те помолили да се въведат отличителни знаци — така възникнали символите за всеки *тиртханкара*, но образът останал същият. Различията в символите също са част от даденото обещание. Контактът се установява само с определен *тиртханкара*, свързан именно с този символ.

Символите също се договарят предварително. Например, символът на Исус е кръстът и той е необичайно действен. Мохамед се отказал от създаването на образ. По времето на Мохамед се създавали толкова идоли, че той искал да остави на последователите си нещо ново. Той казал: „Не правете от мен идол. Не моят образ, а Аз ще пребъда с вас“. Това бил много смел подход, но за обикновените хора е много трудно да установят контакт с Мохамед, тъй като неговото изображение не е достигнало до нас.

Затова след смъртта на Мохамед мюсюлманите издигнали хиляди мавзолеи и гробници на своите светци. Без да знаят как да установят връзка с Мохамед директно, те правели това чрез

изграждането на гробници на мюсюлманските светци. Никъде по света няма да срещнете такова поклонение пред гробници, както в ислямските страни. Единствената причина е в това, че мюсюлманите не разполагат с нищо за пряк контакт със самия Мохамед. Те не са могли да пресъздадат Неговия образ, затова са създали изображения на други, и установяват контакт чрез такива медиуми.

Това е абсолютно научен процес. Ако правилно разберем всичко, резултатите ще надминат всички очаквания, но при сляпото следване те оказват смъртоносно въздействие.

Какво е окултното значение на действията, изпълнявани по време на *прана пратиштва* — визуализиране на свещен образ?

Огромно. Самият термин *прана пратиштва* — окултна визуализация на свещен образ, обект на поклонение — означава, че ние създаваме ново изображение, основано на старо обещание. Чрез определени знаци трябва да разберем, дали даденото някога обещание се изпълнява. От своя страна, ние трябва вярно да следваме старото споразумение — трябва да гледаме на изваянието или образа не като на обикновен идол, а като на живо същество. Трябва да подготвим всичко така, както бихме го направили по отношение на жив човек, след което започваме да получаваме знаци, с които идва разбирането, че окултната основа на новия обект на поклонение е приета. Но този втори аспект е напълно изтрит от нашето знание. Ако тези знаци липсват, тогава, независимо че всичко е направено правилно, визуализацията не е успешна. За успешното функциониране на образа е необходимо наличието на знаците. По тази причина са били зафиксирани особени окултни знаци. Ако такива знаци се появявали, това се възприемало като факт, че образът е приел окултните сили, че сега този образ е жив и активен.

Да предположим, че сте поставили в дома си ново радио... първото условие е самият уред да е изправен, всичките му компоненти трябва да работят. Включвате го в електрическата мрежа, но не можете да хванете нито една програма — значи радиото не работи. То е мъртъв инструмент, който трябва или да се поправи, или да се смени. Образът също се явява точка на получаване, чрез която физически мъртвата просветлена личност изпълнява даденото от нея обещание.

Но ако вие пазите изображението, без да знаете знаците за одобрение на правилността на практиката, вие никога не ще узнаете дали то е мъртво или живо.

Процесът на визуализиране се разделя на две части. Първата се изпълнява от жреца или свещеника. Той знае колко мантри или молитви трябва да бъдат прочетени, какви условия са нужни за поклонението, какъв обред на освещаване трябва да се изпълни и т.н. Това е половината от работата. Втората може да бъде изпълнена само от човек, достигнал петото ниво на съзнанието. Когато такъв човек обяви, че образът е жив, само тогава той действително оживява. В наше време това е станало почти невъзможно. Следователно, нашите храмове са мъртви. Съвременните храмове определено са мъртви.

Невъзможно е да разрушиш жив храм, защото това не е обикновено събитие. Ако храмът е унищожен, значи това, което приемате за живо, е мъртво, както например храма Соманат. Историята на неговото разрушаване е много странна и показателна за науката за всички храмове. Този храм се обслужвал от петстотин *пуджари* — свещенослужители, и в тях не възниквала и сянка на съмнение, че образът в храма е жив, затова и те били уверени в неунищожимостта на храма. Свещенослужителите изпълнявали своите задължения, но това действие било едностранно, защото нямало никой, който да каже дали изображението е живо или мъртво.

Веднъж съседните владетели, чувайки за приближаването на мюсюлманския завоевател Гаджанави, предложили защита на храма, но свещениците отклонили предложението, казвайки, че никой не може да ги защити по-добре от идола. Владетелите се извинили и си тръгнали, но свещениците грешали — идолът бил мъртъв. Жреците живеели в плен на илюзията по отношение на могъществото и покровителството на храмовия идол, смятайки че той може да ги защити от всички беди. Но дошъл Гаджанави и с един удар на меча си разбил идола на четири части. Обаче дори тогава жреците не разбрали, че тяхното божество-идол е мъртво. А подобно нещо е невъзможно — ако божеството беше живо, дори прашинка от храма не би била заплашена от меча на варварина. Ако храмът Соманат беше жив, до него не би се доближил никой с лоши намерения.

Но обикновено нашите храмове са мъртви, защото в тях е много трудно да се поддържа жив дух. Живият храм е велико чудо. Зад това

се крие много дълбоко научно знание. В наши дни няма нито един жив човек, на когото да е известна тази наука и който да има силите да извърши всички приготовления. В съвременния свят класата на хората, поддържащи храмовете като място за търговия, е толкова мощна, че дори и да се намери виждащ, който притежава знанията, той не би бил допуснат До прага. Сега храмовете са превърнати в бизнес, свещениците са заинтересовани храмът да остане мъртъв.

Живият храм не представлява интерес за съвременния жрец. На него му е нужен мъртъв бог, който може да бъде заключен, а ключът да държиш в собствения си джоб. Ако храмът е свързан с висши сили, такъв жрец не може да остане в него. Затова свещениците толкова съдействат за изграждането на мъртви храмове, защото местата, на които идват толкова много хора, им предоставят възможност да се занимават с процъфтяващ бизнес. В действителност, живият храм се среща твърде рядко.

Велики усилия са били полагани за поддържане на храмовете в живо състояние, но броят на свещениците и пандитите във всички религии е толкова голям, че това е крайно трудно да се направи. Какво става в крайна сметка? В това се крие причината за толкова много разклонения в рамките на една религия, иначе за какво са нужни? Ако храмовете и местата за поклонение, възникнали по време на Упанишадите, бяха живи по времето на Махавира, не би възникнала нуждата да се издигат нови храмове. Но в този момент храмовете и светите места са мъртви и точно около такива „могили“ е възникнала системата на свещеничеството, която е просто непробиваема. Тези храмове се оказали затворени и единствената възможност била в създаването на нови. Днес са мъртви дори храмовете на Махавира, в тях цари същата жреческа система.

Ако бяхме съхранили живи религиозните принципи, в този свят не биха възникнали толкова много религиозни течения. Но това е невъзможно, защото около тях се събират всевъзможни пречки, което в крайна сметка води до загуба на вложения потенциал. При нарушаване на условията от едната страна втората разваля съглашението, тъй като подобно взаимодействие е възможно при двустранно спазване на договора. Нужно е да спазваш обещанията от своя страна, само тогава е възможен отговор от втората страна — иначе обещанието няма да бъде изпълнено и всичко така и ще свърши.

Например, докато съм във физическо тяло, аз казвам: „Помнете ме и аз ще бъда с вас“, но ако след това вие нито веднъж не си спомните за мен, изхвърлите моята фотография и забравите за всичко, колко може да продължи подобно съглашение? Ако вие от своя страна сте нарушили обещанието, за какво аз от своя страна да поддържам връзката? Затова подобни съглашения винаги се нарушават.

Процесът на окултна визуализация е изпълнен със смисъл, но неговото значение се основава на разнообразни тестове и знаци, отбелязващи дали визуализацията е била успешна.

В някои храмове по изображенията се стича вода. Дали това е признак, че храмът е жив?

Не. Значимостта на храма няма нищо общо с подобни явления. Вода ще се стича при всички случаи — независимо дали има изображение или не. Колко лъжливи доказателства има, заради които смятаме един храм за жив! Храм, в който никога не са се случвали подобни неща, е напълно възможно да е жив.

В духовното търсене инициацията има огромно значение. Особени церемонии се извършват при определени условия. Буда и Махавира са инициирали хора. Колко вида инициации съществуват в наши дни? Какво е тяхното предназначение и използване, за какво са нужни?

Ще бъде от полза да поговорим малко за инициациите. Първо, инициациите никога не се правят, инициациите се случват. Например, човек остава с Махавира, преминават много години, преди да дойде инициацията. Махавира ще каже на такъв човек да остане с него, винаги да бъде редом, да ходи и да седи по определен начин, да практикува определени медитативни техники. След това ще настъпи моментът на пълната готовност на човека. В тези условия Махавира е само посредник — по-скоро, в по-дълбок смисъл, той остава свидетел, пред когото става инициацията.

Инициацията винаги излиза от Божественото, но тя може да се случи в присъствието на Махавира. Човек, с когото това се е случило, вижда пред себе си само Махавира, но не вижда божественото. Тъй

като пред него е само Махавира, напълно естествено е той да бъде изпълнен с благодарност към Махавира — в някаква степен и това е истинно. Но Махавира няма да приеме благодарността, защото благодарността може да се приеме само ако човек осъзнава, че той е извършил акта на инициацията.

Следователно, има два вида инициации. Тези, които се случват, аз наричам **правилни**, защото в тях вие установявате свои взаимоотношения с Божественото. След това преживяване вашето пътешествие в живота приема нова посока — сега вие можете да станете някой друг, отсега вие вече не сте предишните, настъпва вътрешна трансформация. Вие сте видели нещо ново. Нещо ново се е случило с вас, лъчът е влязъл във вас и сега всичко се е променило отвътре. По време на истинската инициация гуру стои отстрани, като страничен наблюдател, той може да признае, че инициацията е настъпила. Той свидетелства за целия процес, докато вие виждате само половината. Вие можете да видите само това, което се случва с вас. Той наблюдава това, откъде идва инициацията. Затова вие не сте пълни свидетели на случващото се. Вие можете само да кажете, че е настъпила велика трансформация. Но дали е извършена инициация или не, дали са ви приели или не — това вероятно не можете да кажете. Дори ако сте инициирани, продължава да ви мъчи съмнението: „Бях ли приет? Избра ли ме Божественото? Мога ли сега да смятам, че Му принадлежа? От моя страна имаше предаване, но дали Той ме прие?“ Това вие не сте в състояние да разберете веднага. Ще мине време и вие ще разберете, но промеждутъкът от време може да се удължи. Вторият човек, когото ние наричаме гуру, знае отговорите на тези въпроси, защото той наблюдава случващото се от двете страни.

Правилната инициация не може да се даде, както е невъзможно и да се приеме. Тя идва от Божественото, вие сте възприемащи.

Има още един вид инициация, която може да се нарече **лъжлива**. **Лъжливата инициация** може както да се даде, така и да се приеме. В този случай Божественото абсолютно отсъства. Тук са налице само гуру и ученик. Гуру дава, ученикът получава, но третият, реално действащото лице, отсъства.

Когато присъстват само двама — гуру и ученик — инициацията е лъжлива. Такова даване не само е невярно, но е и опасно, фатално, защото при илюзията за инициация не може да се случи истинската

инициация. Вие ще продължите да живеете в илюзия. Където присъстват трима — гуру, ученик и този, от когото това идва — там се променя всичко.

При мен дойде търсещ, инициран от някого. Той каза: „Аз бях инициран от този гуру и дойдох при вас да се обучавам на медитация“.

Аз попитах: „Тогава защо приехте инициация? Ако вие дори не сте достигнали до медитация, как тогава сте достигнали до резултата от инициацията? Вие сте получили само име и дреха. Ако продължавате както по-рано да търсите медитацията, колко струва тогава вашата инициация?“

Истината е в това, че инициацията може да се случи само след медитация. Медитацията след инициация губи смисъла си. Това прилича на човек, твърдящ, че е здрав, но продължаващ да иска лекарства от лекаря. Инициацията е приемане, достигано след медитацията. Това е санкция, давана на вашето приемане — съгласие. Вие сте били предложени на Божественото и е настъпило вашето влизане в Неговата реалност. Инициацията само потвърждава този факт.

Паяжината на гуру се е създала чрез раздаването на нови форми и видове инициации. На ухото се прошепват думи, дават се мантри, който иска иницира, когото може. Напълно възможно е такъв човек и сам да не е инициран. Не е известно дали Божественото го е приело. Може би самият той е бил инициран по подобен начин. Някой му е прошепнал на ухото, той е прошепнал на друг, този — на още много други.

Човек навсякъде създава лъжа и измама — колкото по-тайнствени са събитията, толкова повече лъжа има в тях, защото няма никакви доказателства.

Аз също смятам да практикувам подобна методика. За нея се подготвят десет-двадесет души. Те ще приемат инициация от Божественото. Останалите присъстващи ще станат свидетели, тяхната работа ще бъде да признаят това, дали инициацията е била приета от Божественото, това е всичко. Вие можете да имате преживявания, но още не сте в състояние веднага да разберете какво се е случило. Случващото се е толкова ново за вас — как да разберете какво се

случва? Потвърждението може да бъде дадено от просветлена личност. Това е единственият критерий за истинност.

Висш гуру е само *параматман* — Бог. Ако гуру, стоящ между вас, отстъпи назад, инициацията ще се случи по-лесно, но гуруто-посредник стои до смърт. Неговото его тържествува, превръщайки се в бог. Много видове инициации се дават в угода на такова его. Те нямат цена, а според термините на духовността са престъпление. Ако някога наказват духовните престъпници, няма да пропуснат и тези.

Търсецят, който не подозира нищо, приема на доверие факта на своята инициация. След това с гордост обявява, че е получил инициация, своя мантра, с него се е случило всичко, което е трябвало да се случи, поради което неговото търсене на истинно преживяване се прекратява.

Който и да идвал при Буда, той не получавал инициация незабавно — понякога за това били нужни много години. Буда през цялото време отлагал, предлагайки една или друга техника. След това, когато настъпел моментът, той молел човека да стане за инициация.

Инициацията на Буда се разделя на три части. Търсецят по Пътя към инициацията преминавал през три стадия на предаване.

В началото той казвал: „Приемам убежище в Буда — *Buddham sharanam gachchham*. Под това не се подразбира Гаутама Буда — това означава предаване на просветлената личност.

Един търсец дошъл при Буда и казал: «Приемам убежище в буда». Буда го изслушал и замълчал. Някой попитал: «Този човек каза, че приема убежище в Буда, а ти само го изслуша?»

Буда отвърнал: «Той прие убежище не в мен, а в пробудения. Аз съм само случайност. Преди мен е имало множество буди, много буди ще има и след мен. Аз съм само колелце. Той приема убежище в пробудения, така че кой съм аз, че да го спирам? Ако приемаше убежище в мен, непременно бих го спрял, но той три пъти повтори, че приема убежище в пробудения».

След това идва второто предаване, което е още по-забележително. Тук инициираният заявява: «**Приемам убежище в сангха**» (общността на пробудените). Какво означава тази общност? Обикновено последователите на Буда смятат това за общността на Будите, но неговото значение е съвсем друго. Тази общност означава общността на **всички** пробудени. Не само един Буда е станал

пробуден, имало е множество буди преди и след него, всички те принадлежат към една общност, братство, колектив. Сега будистите смятат, че този термин се отнася до будистката общност, но това не е вярно.

Първото обръщение на Буда, в което той обявява, че търсецят приема убежище в пробудения, а не лично в него, го прави разбираем. Вторият призив внася още повече яснота. Тук човек предлага себе си на обществото на пробудените.

В началото той се покланя на пробудения, който е пред него. Ако той е съвсем близо до него, тогава е лесно да се приближиш и да го кажеш. След това се предава на братството на пробудените, които са се пробудили много отдавна и които той не познава, и на тези, които ще се пробудят в бъдеще, които той също не познава.

Той се предава на всички тях и прави крачка към неуловимото.

Третото предаване е пред дхамма — религията. В третото предаване иницирианият казва: **«Приемам убежище в дхамма»**. Третият път търсецят се предава на това, което е пределното състояние на пробудеността — **дхамма**. На това ниво няма индивидуалност, няма общество, има само **дхамма — закон**.

Когато се извърши пълното предаване на всичките три нива, само тогава инициацията се признава. Буда е бил само свидетел на това преживяване. Това не е било обикновено повторение, ритуал. Ако всичките три предавания ставали тотално — а Буда *вижда*, дали това е така — само тогава човекът стигал до инициацията. Буда оставал свидетел.

По-късно Буда казвал на търсецят: «Не ми вярвай само на това основание, че аз съм пробуден. Не ми вярвай само защото съм известен и имам много последователи, или защото така твърдят писанията. Сега се доверявай само на своето вътрешно разбиране».

Буда никога не е ставал гуру. Преди смъртта си, когато го помолили за последно послание, той казал: «Бъдете светлина за самите себе си. Не следвайте другите. Станете собствена светлина. Това е моето последно послание».

Такъв човек като Буда не може да бъде гуру — такъв човек е свидетел. Исус много пъти е повтарял: «В деня на последния съд аз ще бъда ваш свидетел». С други думи, в последния ден Исус ще каже: «Да, този човек се стремеше към просветление. Този човек искаше да

се предаде на Божественото». Такъв е езикът на символите. Исус искал да каже също: «Аз съм ваш свидетел, а не гуру».

Тук няма гуру, затова се пазете от инициации, в които някой става ваш гуру. Инициация, в която мигновено и директно се свързвате с Божественото, е истинна и уникална. Помнете, че при такава инициация не е нужно да напускате дома си, не е нужно да приемате исляма, индуизма или християнството, не е нужно да изпадате в зависимост, от когото и да е. Останете абсолютно свободни — измененията ще настъпят само вътре. При лъжливите инициации вие ще бъдете свързани с определен вид религия, ще станете част от организация. Някаква вяра, някакъв религиозен ред, някаква догма, някаква личност, някакъв гуру ще ви хванат и ще убият свободата ви.

Инициация, която не носи свобода, не е инициация. Истинска е само тази инициация, която ви предоставя абсолютна свобода.

Вие казахте, че Буда достигнал *махапаринирвана*, но също и че Буда ще се върне още веднъж в човешки образ и ще бъде признат като Майтрея. Нима е възможно да се върнеш в човешко тяло след достигане на *нирвана*?! Моля, обяснете.

Това е труден въпрос, изискващ подробен отговор. Но аз ще дам кратък отговор.

Невъзможно е да се върнеш след достигане на седмото ниво на съзнание. След седмото тяло няма никакво прераждане. Това е точка, от която няма връщане. Но е истина и това, че Буда обещал да се върне във формата на Майтрея. Тези две твърдения изглеждат противоречиви — казвам, че връщането от *нирвана* е невъзможно, а Буда е казал, че ще се върне. Буда е достигнал седмия план и се е разтворил в *нирвана*, как е възможно това? Има още един способ.

Когато умираме, отива си само физическото тяло. Останалите шест тела остават с нас. Когато човек достига до петото тяло, отхвърля първите четири тела, остават само три — петото, шестото и седмото. В петото тяло човек може да вземе решение да запази своите второ, трето и четвърто тяло, такова нещо се случва, ако намерението е достатъчно дълбоко и силно. За човек, подобен на Буда, това не е било трудно — той е можел да остави след себе си завинаги второто,

третото и четвъртото тяло. Тези тела на Буда продължават да се движат в пространството във вид на енергия.

Всички чувства, натрупани от Буда в продължение на безброй инкарнации, са собственост на второто, ефирното тяло. Впечатленията от всички карми, преживени от Буда в предишните животи, са акумулирани в третото, астралното тяло. Четвъртото тяло съдържа всички достижения на ума на Буда. Всички негови достижения в състоянието на не-ум са били изразени чрез ума, защото всички изразявания стават чрез ума. Когато човек поиска да сподели своите достижения на петото или дори на седмото ниво, той използва четвъртото тяло, защото именно то е средството за изразяване. Затова всичко, което се е случило с Буда, всичко, което е мислел, всичко, което е преживял, всичко, което е знаел, е събрано в четвъртото тяло.

Тези три тела са подложени на бързо разпадане. Когато човек влезе в петото ниво, второто, третото и четвъртото тела се унищожават. Когато достигне седмото ниво, унищожават се предишните шест. Но ако човек на седмото ниво пожелае, той може да остави в пространството вибрациите на второто, третото и четвъртото тяло. Ние също оставяме в космоса орбитални станции.

Така и оставените от Буда тела ще се намират в пространството, докато не се проявят като индивидуалност под името Майтрея.

Когато се роди човек с необходимите за Майтрея условия, трите тела на Буда ще влязат в него. Дотогава те ще чакат подходящ случай. Когато тези три тела влязат в човека, той ще достигне нивото на Буда, защото в тази тройна цялост е съсредоточен целият опит, всички емоции, желания и деяния на Буда.

Преди три или четири години в Америка умря един финансов магнат. Той остави милионно състояние и пожела парите да се използват за запазване на тялото му дотогава, докато науката не открие тайната за връщане на живота в мъртвото тяло. Милиони долари отиват за това да се предпазва тялото от тлен. Ако в края на века открием тайната на съживяването, животът ще бъде върнат в това тяло. Но душата ще бъде друга, тя не може да остане същата.

Тялото ще остане същото — очите, техният цвят, чертите на лицето, походката, всички физически признаци. В известен смисъл мъртвият ще бъде представен в това тяло. Ако човек е центриран около физическото тяло — както най-вероятно е било, иначе не би оставил

подобно завещание — без ни най-малка представа за останалите тела, зад него може да действа друга душа. Не е изключено тя да действа по същия начин, както умрелия, и тогава учените ще кажат, че към живот се е върнал същият човек. Всички спомени, пазени във физическия мозък, ще се пробудят отново — той ще може да разпознае фотографиите на отдавна умрелите майка и син. Ще опише града, в който е роден. Дори ще посочи мястото, където е умрял. Ще назове имената на присъстващите в часа на смъртта му. Душата ще бъде друга, макар че физическата памет ще остане същата.

Учените твърдят, че скоро ще могат да трансплантират памет. Това е възможно. Ако умра, всички мои спомени ще си отидат с мен. Но може да се съхрани целият механизъм на моите спомени до момента на смъртта, както се съхраняват очи за трансплантация. Утре някой може да гледа с моите очи. С моето сърце мога да обичам не само аз — утре някой друг ще може да се влюби чрез моето сърце. Сега вече е невъзможно да обещаеш: „Моето сърце навеки ти принадлежи“, защото в далечното бъдеще това сърце може да даде клетва на някой друг.

Точно така може да се трансплантира и паметта, но това събитие е в бъдещето, поради тънкостта и деликатността на изходния материал. Но в бъдеще ще се появят банки за памет, както днес има банки за съхраняване на различни органи за присаждане. Тогава моята памет може да бъде присадена в мозъка на някое дете, което ще узнае всичко, което ми е известно на мен. То ще расте, притежавайки огромен запас от знания, защото моята памет ще стане част от него. Тогава моите мисли ще станат негови мисли, моите спомени също ще му принадлежат, по някои въпроси ще има същото мнение като мен, защото ще има моя мозък.

Буда е експериментирал в това направление — не в научното, а в окултното. Чрез определени техники били положени усилия за запазване на неговото второ, трето и четвърто тяло. Буда повече не съществува. Душата, която е обитавала в него, се е разтворила на седмото ниво. Но преди да се случи това са били направени съответните приготовления, за да не умрат тези три тела. Например, аз хвърлям камък с достатъчно сила, за да може да прелети петдесет километра. Скоро след това умирам. Но моята смърт не ще попречи на

полета на камъка. Той притежава сила, която съм му придал за полета и ще прелети петдесет километра независимо дали аз съм тук или не.

Буда дал импулс на тези три тела и сега те ще живеят. Той казал също и колко дълго ще могат да просъществуват. Сега е времето за раждането на Майтрея. Именно такъв експеримент се е провеждал с Кришнамурти, за да приеме той трите тела на Буда. Първоначално в опита участвал по-големият му брат Нитянанда, но той умрял в процеса на експеримента. Такъв опит е необичайно, уникално събитие, през което е много трудно да се премине.

Били предприети опити да се разделят второто, третото и четвъртото тела на Нитянанда, за да бъдат заменени със съответните тела на Майтрея. Но Нитянанда умрял. Същото опитали с Кришнамурти, но и това е довело до успех. След това под ръководството на хора познаващи мистериите, били направени опити с още няколко души — един от тях бил Джордж Арандейл. Сред посветените в тайните била госпожа Блаватска, най-мъдрата жена на нашия век в областта на познаването на окултните науки. Втора станала Ани Безант. Чарлз Ледбитер също се отличавал с дълбоко познаване на проблемите на окултизма. Разбиране на такова ниво е крайно рядко явление.

Тези малцина избрани знаели, че силата, вложена в трите тела на Буда, намалява. Ако Майтрея не се роди, трите тела ще се разпаднат, ще изчезнат. Придаденият им импулс приближава края си. Трябва незабавно да бъде намерен някой, който да може да приеме трите тела. Който и да ги приеме, той в известен смисъл ще даде раждане на Буда. Душата на Буда няма да се върне, но душата на подходящия човек ще приеме телата на Буда и ще изпълни съответната работа. Такъв човек моментално ще поеме мисията на Буда.

Не всеки може да пребивава в подобно състояние. Който и да бил този човек, той трябвало да притежава ниво на съзнанието, макар и отдалеч доближаващо нивото на съзнанието на Буда. Само такъв човек бил в състояние да приеме трите тела на Буда, иначе той просто ще умре. Експериментът с Кришнамурти не успял, защото този процес бил необикновено труден. Опитите продължават. Дори в наши дни неголеми езотерични групи се опитват да привлекат телата на Буда. Наистина, днес за това не се говори открито, тъй като опасността да се повтори същото е напълно възможна.

Съществувала е възможност тези три тела да слязат в Кришнамурти. Той бил достоен за това, за това се говорело нашироко. Пропагандата се водела без всякакъв лош умисъл, с една-единствена цел — когато събитието се случи, по-бързо да бъде признато. Освен това, поставяла се задачата да бъде пробудена паметта за миналите животи в тези, които били заедно с Буда преди две хиляди и петстотин години, за да могат да го признаят — да, това е същият човек. Но тази пропаганда предизвикала обратен ефект. Тя предизвикала протест в ума на Кришнамурти, който бил много честна, сдържана и крайно чувствителна личност. Той много се затруднявал да бъде сред тълпата. Ако опитът се бе провел в уединено място, ако никой не знаеше за него до момента на самото събитие, напълно вероятно беше това да се случи.

Но то не се случило. Кришнамурти отказал да пусне второто, третото и четвъртото си тяло, за да бъдат заменени с телата на Буда и това нанесло огромен удар по окултната наука на нашето време. Експеримент с такава дълбочина и сложност не се прави никъде другаде по света, освен в Тибет. Подобно нещо отдавна се прави в Тибет, много души работят чрез телата на други хора, служещи като медиуми, посредници.

Надявам се, че разбрахте това, което исках да ви кажа. Във всичко, което чухте, няма противоречия, макар понякога у вас да възниква подобно усещане. Може би понякога усещате противоречивостта на моите изказвания, но това не е така, защото аз разсъждавам от друга гледна точка.

[1] Шанкара (ок. 788–820) е последовател на Шива, създател на учението *авайта* (монистическа)— веданта, което утвърждава идентичността на *джива* с Бог — Б.р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.